

KAPITOLA

**INDIVIDUÁLNÍ, SPOLEČENSKÉ
A PRACOVNÍ PŘÍNOSY
ZE VZDĚLÁNÍ**

Výše dosaženého vzdělání představuje jeden z nejvýznamnějších atributů ovlivňující jak život jednotlivce, tak i charakter společnosti, ve které jedinec žije a na jejímž životě se podílí. Vzdělání se ukazuje jako jednoznačně ziskový statek, neboť velmi významným způsobem ovlivňuje socioekonomický status člověka. Vyšší stupeň vzdělání zpravidla indikuje nejen lepší finanční ohodnocení, ale často souvisí též s kvalitnějším životním stylem. Výnosy ze vzdělání se odráží i v celospolečenských charakteristikách, kdy společnost, jež se skládá z více vysoce vzdělaných jednotlivců, má větší rozvojový potenciál, neboť vzdělaní a kvalifikovaní jednotlivci jsou hlavní silou a současně i nositeli ekonomického a kulturního rozvoje dané společnosti. Vzdělanost spolu s kvalifikovaností obyvatel a strukturou pracovních pozic patří k hlavním aspektům rozvoje moderní společnosti bez ohledu na její kulturní či geografické místo.

K tomu, aby se **jedinec úspěšně prosadil na trhu práce**, je nutné, aby jeho kvalifikace odpovídala potřebám trhu práce. Ze všech dosažitelných statistik zaměřených na trh práce jednoznačně vyplývá, že čím vyšší úroveň vzdělání jedinec dosáhl, tím lépe se požadavkům trhu práce přizpůsobuje a pružněji reaguje na změny, ke kterým v rámci pracovního trhu dochází. Dosažení vysokého stupně vzdělání je také jedním z hlavních předpokladů pro zvýšení kvality života, a to i v přenesené podobě, kdy do kvality života významně zasahuje také profesní postavení jedince, které je úzce spojeno právě s výší dosaženého vzdělání. Na trhu práce má vzdělanější jedinec oproti těm méně vzdělaným řadu výhod: v první řadě je to samozřejmě samotná kvalifikace či odbornost, kterou získá jako výsledek procesu vzdělávání a která mu umožňuje snáze nalézt odpovídající uplatnění. Osoby s vyšší úrovní dosaženého vzdělání jsou však také flexibilnější, zpravidla se lépe učí a orientují v nových podnětech, rychleji zvládnou a využívají nové technologie, pracují s informacemi. Je pak jen logické, že kvalifikačně náročná povolání, kterých v současné době stále přibývá, vykonávají lidé s vyšším vzděláním a vyšší kvalifikací. A naopak lidé s nízkým vzděláním, kteří často nemají osobní potřebu úroveň svého vzdělání zvyšovat či rozšiřovat, mají často oprávněné obavy ze ztráty zaměstnání a z poklesu své životní úrovně. Snaha o co nejvyšší možnou životní úroveň je pak často silnou motivací pro zvýšení vzdělání, které je často nezbytným předpokladem pro navýšení jak kulturního a sociálního kapitálu, tak také kapitálu materiálního a finančního. **Ekonomické zisky ze zvýšení vzdělání také představují často hlavní motivační sílu**, která rozhoduje o tom, zda se jedinec rozhodne investovat do dosažení vyššího vzdělání. Rozptyl v příjmech je totiž velmi vlivným faktorem politiky podpory dosahování vyšší úrovně vzdělání, neboť v obecné rovině platí, že vyšší vzdělání bývá spojeno i s vyššími výdělky. Další výhodou vysoce kvalifikované pracovní síly je i schopnost vyhovět náročným podmínkám moderní ekonomiky a pracovního trhu. V situaci, kdy se permanentně zvyšuje kvalifikační náročnost většiny profesí, mají šanci dlouhodobě uspět pouze ti, kdo jsou „připravení“, tzn. vybaveni určitými znalostmi, schopnostmi a dovednostmi.

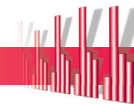
E 1 Ekonomická aktivita: zaměstnanost a nezaměstnanost podle úrovně dosaženého vzdělání

Významný vliv na to, zda jedinec bude patřit do skupiny zaměstnaných, nezaměstnaných či mimo pracovní sílu náleží dosaženému vzdělání. Ze statistických údajů o trhu práce zcela jednoznačně vyplývá, že čím vyššího vzdělání lidé dosáhli, tím více roste míra jejich zaměstnanosti. V podmínkách české ekonomiky se jako nejdůležitější

hraniční linie pro výrazné zvýšení míry zaměstnanosti jeví dosažení středního vzdělání, kdy lidé, kteří dosáhli alespoň středního vzdělání, mají lepší pozici při hledání zaměstnání než lidé, kteří mají pouze základní nebo nižší vzdělání. Pro získání lepšího pracovního uplatnění se jako rozhodující jeví dosažení vzdělání s maturitní zkouškou. Pokud se tedy podíváme na skupinu nezaměstnaných, dominují mezi nimi lidé s nižším vzděláním a nízkým sociálněekonomickým statutem. Významným problémem nezaměstnanosti je její sociální dopad. Lidé, kteří se stávají nezaměstnanými, ztrácejí kontakt s ostatními zaměstnanými, ztrácí řadu společenských kontaktů, často nastupuje i deprese ze ztráty zaměstnání následovaná uzavíráním se do sebe. Po počátečním šoku ze ztráty zaměstnání a následného období nečinnosti si lidé na tuto situaci obvykle zvyknou a ztrácejí ochotu ji změnit, přestávají hledat zaměstnání a spokojují se s daným stavem. Ze skupiny nezaměstnaných přecházejí do skupiny nezaměstnatelných, kteří mají tendenci uzavírat se uvnitř specifických sociálních skupin s vlastními systémy hodnot a norem. Přestávají být aktivní a stávají se pasivními jak v osobním a společenském životě, tak v ekonomickém prostoru. Dlouhodobá nezaměstnanost se pro část z nich stává životním stylem, který nechtějí měnit. To je však nepřijatelné pro zaměstnanou většinu, která následně tuto skupinu odmítá a vnímá ji jako zátěž. Past nezaměstnanosti tak představuje velký problém, kdy sociální segregace nezaměstnaných je jedním z nejvýznamnějších rizik nezaměstnanosti. Vysoká nezaměstnanost nepředstavuje hrozbu pouze pro jednotlivce, je rizikem pro ekonomiku společnosti (nároky na systémy sociálního zabezpečení, klesá životní úroveň, kupeschopnost obyvatelstva atd.), ale i významným zdrojem sociálního napětí ve společnosti.

Je přitom obecnou pravdou, že některé části populace reagují na negativní ekonomické trendy citlivěji a rychleji ztrácejí své pracovní pozice než jiné. Šance lidí s různou úrovní dokončeného vzdělání na získání zaměstnání jsou velkou měrou závislé na potřebách trhu práce a poptávce po pracovnících s různými dovednostmi. Míry nezaměstnanosti totiž poukazují do značné míry na úroveň shody mezi tím, co vyprodukuje vzdělávací systém, a poptávkou trhu práce po určitých dovednostech. Mezi potenciálně rizikové skupiny již tradičně patří **osoby s nízkým stupněm dosaženého vzdělání**: nízké vzdělání je totiž velmi těsně spjato i s nízkou kvalifikací. V podmínkách moderní ekonomiky (jak v národním, tak ve světovém měřítku) jsou z hlediska potřeb trhu práce výrazně žádanější jedinci disponující vysokou odborností a kvalifikací než ti, kdo stojí na opačném konci spektra, tzn. lidé s nízkým vzděláním a s malou či žádnou kvalifikací. Z hlediska dlouhodobých trendů pracovního trhu (změny ve struktuře odvětví, obecný růst kvalifikační náročnosti povolání) také neustále ubývá pozic, které jsou vhodné pro níže kvalifikované pracovníky. Další skupinou, která je případnou nezaměstnaností ohrožena více než ostatní, jsou **ženy s malými dětmi, čerství absolventi škol a také lidé v předdůchodovém věku**. Současné charakteristiky nezaměstnanosti se vyznačují několika důležitými znaky. Můžeme říci, že **míra nezaměstnanosti**:

- významně souvisí s výší dosaženého vzdělání
- má výrazně regionální charakter
- má oborový charakter
- osobám s nižším stupněm vzdělání a s nižší kvalifikací dává menší šanci stát se perspektivní pracovní silou
- je nízká v případě osob s vyšším vzděláním, které představují stabilní pracovní sílu
- představuje relativně větší problém pro absolventy škol
- více doléhá na osoby blížící se věku odchodu do důchodu
- rozdíl mezi muži a ženami více zvýrazňuje na nižší úrovni vzdělání

E 1.1 Míry zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání ve věkové skupině 25–64 let

Charakteristika ukazatele

Indikátor sleduje míru zaměstnanosti v jednotlivých kategoriích dosaženého vzdělání ve věkové skupině ve věku 25–64 let, a to i z genderového pohledu, tedy zvlášť za muže a ženy. Ukazatel tak charakterizuje podíl ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých vzdělanostních úrovních na populaci v ekonomicky aktivním věku 25–64 let.

Metodika výpočtu

$$\frac{EA_i}{P_i}$$

EA – celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 25–64 let

P – celkový počet obyvatel ve věku 25–64 let

i – dosažená úroveň vzdělání

- základní vzdělání
- střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem
- střední vzdělání s maturitní zkouškou
- terciární vzdělání

Celkový počet ekonomicky aktivních = počet zaměstnaných a nezaměstnaných, tzn. zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují podmínky ILO¹² (pro zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané). Totožný pojem pro ekonomicky aktivní je **pracovní síla**.

Zaměstnaní jsou všichni starší 15 let, kteří patří mezi „placené zaměstnané“ nebo „sebezaměstnané“. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda vykonávají jedno či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

Placení zaměstnaní jsou všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).

Sebezaměstnaní jsou všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Ekonomicky neaktivní jsou všichni ti, kteří nejsou zaměstnaní a nejsou v současné době ekonomicky aktivní (např. děti předškolního věku, osoby navštěvující různé vzdělávací instituce, starobní důchodci, dlouhodobě nemocní, invalidé, osoby na další rodičovské – mateřské dovolené apod.).

Zdroj dat

- ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2008

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Ve věkové skupině 25–64 let se u míry zaměstnanosti projevuje úzká souvislost s výší dosaženého vzdělání – **čím vyšší je stupeň dosaženého vzdělání, tím vyšší je míra zaměstnanosti**. Nejnižší míry zaměstnanosti jsou evidovány u lidí se základním vzděláním, kde míra zaměstnanosti pouze mírně překročila 57%.¹³ U osob se středním vzdě-

láním s výučním listem šlo o 78,3%, u lidí se středním vzděláním s maturitní zkouškou pak o 80,3%. U lidí s terciárním vzděláním je míra zaměstnanosti již 86,4%. Tyto údaje potvrzují výše uvedený trend, kdy **dosažená výše vzdělání významně ovlivňuje míru zaměstnanosti**.

Míry zaměstnanosti ve věkové skupině 25–64 let mají i výrazná genderová specifika: **u mužů je míra zaměstnanosti vyšší než u žen, a to ve všech vzdělanostních kategoriích a ve všech krajích**. Můžeme předpokládat, že je to zapříčiněno zejména tím, že se ženy častěji než muži věnují péči o děti a o domácnost (mateřská dovolená, ženy v domácnosti). Jak u mužů, tak u žen platí přímá úměrnost mezi výší dosaženého vzdělání a mírou zaměstnanosti, tedy že čím vyšší je dosažené vzdělání, tím vyšší je míra zaměstnanosti. Z dostupných údajů dále vyplývá, že **rozdíly v míře zaměstnanosti mužů a žen jsou tím vyšší, čím je nižší stupeň dosaženého vzdělání**. Zaměstnanost mužů se základním vzděláním v průměru činí 71,3% (od 78,5% po 45,6% v jednotlivých krajích), přičemž u stejně vzdělaných žen se zpravidla pohybuje mezi 57,7% až 42,3%. Podobně míra zaměstnanosti mužů se středním nematuritním vzděláním činí v průměru 86,6% (od 84,5% po 90,1%), u žen průměrná hodnota představuje 66,1% (od 59,2% po 72,1%). Rozpětí míry zaměstnanosti mužů se středním vzděláním s maturitní zkouškou se pohybuje od 87,7% po 92,8%, u žen jde o rozpětí v rozmezí od 67,4% po 75,3%. Na terciární úrovni vzdělání činí míra zaměstnanosti mužů v průměru 93,6% (v rozpětí od 86,2% po 96,1%). Míra zaměstnanosti žen na této úrovni vzdělání v průměru činí 78,5% (od 73,1% po 81,4%). Genderové rozdíly v míře zaměstnanosti jsou od maturitního vzdělání již nižší (u středního vzdělání s maturitní zkouškou jde o necelých 17 procentních bodů v neprospěch žen), než tomu bylo na nižší úrovni vzdělání. Na terciární úrovni jde o necelých 15 procentních bodů v neprospěch žen.

Regionální rozdíly

Míry zaměstnanosti vykazují jen malé regionální výkyvy. Ve sledované věkové skupině 25–64 let činí míra zaměstnanosti v průměru 78,2%. Nejvyšších hodnot dosahuje v Praze (81,5%), kdy Praha je jediným krajem, ve kterém míra zaměstnanosti překročila 80% hranici. Na druhém místě je Královéhradecký kraj se 79,7%. Míru zaměstnanosti vyšší než 79% vykazaly ještě Plzeňský (79,6%), Zlínský (79,3%) a Jihočeský kraj (79,2%). Nejnižších hodnot nabývá míra zaměstnanosti v Libereckém (74,3%) a Ústeckém kraji (74,4%). V ostatních krajích je míra zaměstnanosti vyšší než 77%. Uvedené krajové rozdíly nejsou příliš výrazné a nejvyšší rozdíl (mezi Prahou a Libereckým krajem) činí 7,3 procentního bodu.

Největší genderové rozdíly v míře zaměstnanosti jsme zaznamenali v Ústeckém (24,7 procentního bodu), Libereckém (22,1 procentního bodu) a Středočeském kraji (20,2 procentního bodu), a to v neprospěch žen. Naopak nejmenší genderové rozdíly jsou v Královéhradeckém (16,0 procentních bodů), Plzeňském (16,4 procentního bodu) a Karlovarském kraji (17 procentních bodů) v neprospěch zaměstnanosti žen. Ve všech krajích a na všech vzdělanostních úrovních platí, že zaměstnanost mužů je vyšší než zaměstnanost žen.

Na úrovni **základního vzdělání** jsou v míře zaměstnanosti nejvýraznější krajové diference. Rozdíl v míře zaměstnanosti mezi kraji činí v porovnání s ostatními dosaženými úrovněmi vzdělání nejvíce, a to 23,7 procentních bodů. Z porovnání jednotlivých krajů je zřejmé, že nejnižších hodnot u lidí se základním vzděláním nabývá míra zaměstnanosti v kraji Vysočina (43,3%). Je to jediný kraj, kde je míra zaměstnanosti nižší než 50%. Naopak nejvyšší míru ekonomické aktivity u této vzdělanostní skupiny má Praha (67,0%), Karlovarský (62,2%), Plzeňský (61,1%) a Pardubický kraj (60,4%). V ostatních krajích je míra zaměstnanosti nižší než 60%.

Genderové rozdíly na úrovni základního vzdělání nabývají nejvyšších hodnot v Ústeckém (28,4 procentního bodu), Olomouckém

¹² ILO – International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce) byla založena v r. 1919, od r. 1946 je specializovanou agencí systému OSN. Sídli v Ženevě. Podrobnější informace lze nalézt na adrese: www.ilo.org.

¹³ Nízký podíl zaměstnanosti v nejnižší vzdělanostní skupině je ovlivněn několika faktory: dlouhodobá nezaměstnanost lidí se základním vzděláním zapříčiňuje, že tyto lidé figuruji v jiných statistikách než ve statistice o nezaměstnanosti. Vysoký podíl žen se základním vzděláním je v domácnosti a taktéž nefiguruje ve statistikách zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Mezi osobami se základním vzděláním je rovněž vyšší počet lidí ve starších věkových kategoriích, kteří již jsou v důchodovém věku, a nepatří tak mezi ekonomicky aktivní (viz kapitola A1).

(28 procentních bodů) a Středočeském kraji (26,7 procentního bodu), a to v neprospěch žen. Rozdíl v míře zaměstnanosti mužů a žen vyšší než 20 procentních bodů nalezneme ještě v Jihomoravském kraji, v Praze a v Moravskoslezském kraji. Nejmenší rozdíl v zaměstnanosti mužů a žen jsme zaznamenali v kraji Vysočina, a to 3,2 procentního bodu. V ostatních krajích se genderové rozdíly pohybují nad 10procentní bodovou hranicí.

Míra zaměstnanosti obyvatel se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem je v krajském srovnání již mnohem

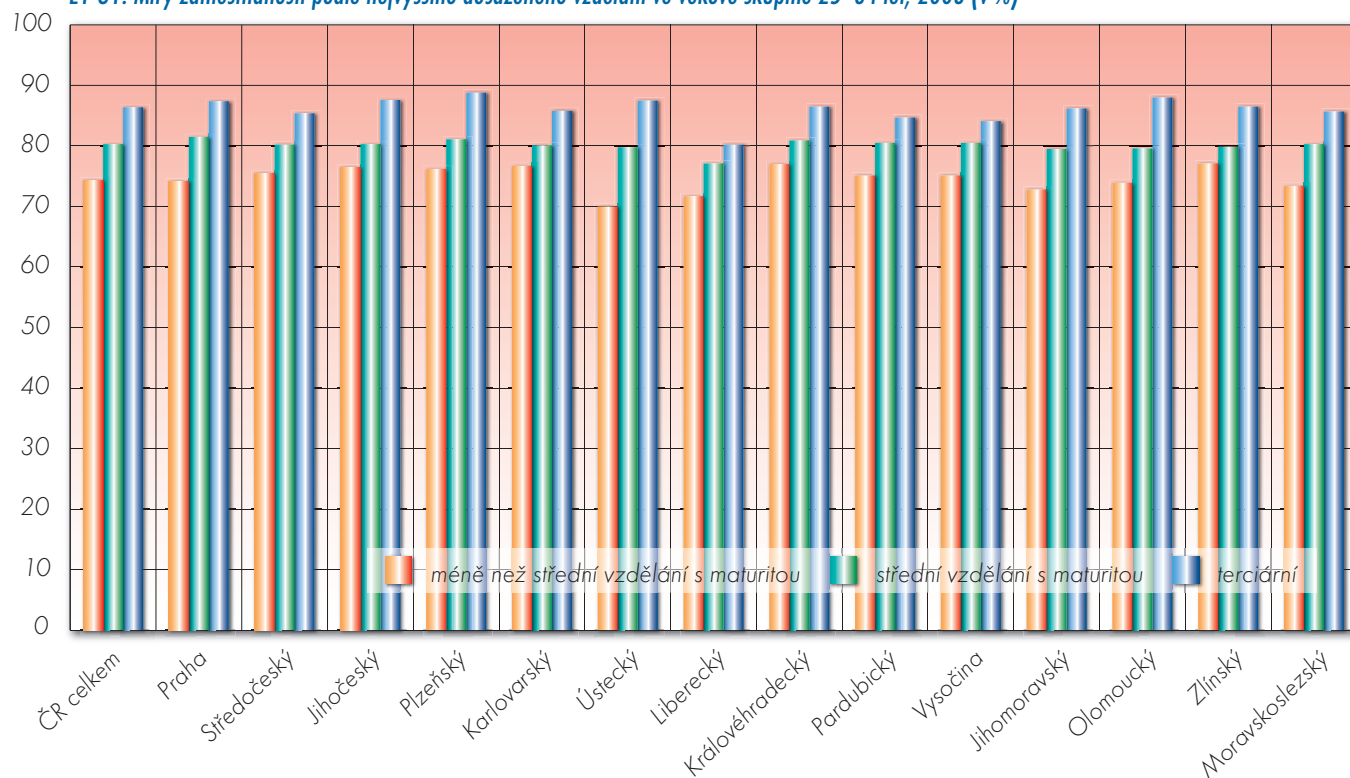
vyrovnanější než na úrovni základního vzdělání. Rozdíl mezi krajem s nejvyšší (Karlovarský kraj) a s nejnižší mírou zaměstnanosti (Ústecký kraj) činí 6,5 procentního bodu. Nejvyšší míru zaměstnanosti vykazuje uvedený Karlovarský kraj (81,9 %), následuje Královéhradecký (81,0 %), Zlínský kraj (80,8 %), kraj Vysočina (80,2 %) a Jihočeský kraj (80,1 %). Nejnižší míru zaměstnanosti najdeme v Moravskoslezském kraji (75,4 %) a v Praze (75,8 %).

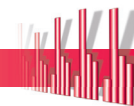
Míra zaměstnanosti mužů a žen s touto úrovní vzdělání se v průměru liší o 20,6 procentního bodu v neprospěch žen. Největší

E1 T1: Míry zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2008 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední a střední s výučním listem		střední s maturitní zkouškou		terciární		celkem	
ČR celkem		4,1		57,1		78,3		80,3		86,4		78,2	
CZ01	Praha	–		67,0		75,8		81,5		87,4		81,5	
CZ011	Hlavní město Praha	–	x	67,0	(1.)	75,8	(13.)	81,5	(1.)	87,4	(5.)	81,5	(1.)
CZ02	Střední Čechy	–		58,7		79,1		80,2		85,4		78,5	
CZ021	Středočeský kraj	–	x	58,7	(5.)	79,1	(7.)	80,2	(8.)	85,4	(11.)	78,5	(7.)
CZ03	Jihozápad	–		59,3		79,9		80,7		88,2		79,4	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	57,6	(9.)	80,1	(5.)	80,3	(6.)	87,6	(3.)	79,2	(5.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	61,1	(3.)	79,7	(6.)	81,1	(2.)	88,8	(1.)	79,6	(3.)
CZ04	Severozápad	8,1		57,1		77,1		79,9		87,0		75,5	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	62,2	(2.)	81,9	(1.)	80,1	(9.)	85,8	(9.)	78,6	(6.)
CZ042	Ústecký kraj	11,8	(2.)	55,4	(10.)	75,4	(14.)	79,8	(11.)	87,5	(4.)	74,4	(13.)
CZ05	Severovýchod	9,9		57,7		78,2		79,7		84,5		77,5	
CZ051	Liberecký kraj	18,0	(1.)	55,4	(11.)	76,0	(12.)	77,1	(14.)	80,2	(14.)	74,3	(14.)
CZ052	Královéhradecký kraj	7,6	(3.)	58,1	(6.)	81,0	(2.)	80,9	(3.)	86,5	(6.)	79,7	(2.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	60,4	(4.)	77,3	(10.)	80,5	(4.)	84,7	(12.)	78,1	(8.)
CZ06	Jihovýchod	–		51,2		78,3		79,8		85,7		77,7	
CZ063	Vysočina	–	x	43,3	(14.)	80,2	(4.)	80,5	(5.)	84,1	(13.)	78,1	(9.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	54,2	(13.)	77,2	(11.)	79,5	(13.)	86,2	(8.)	77,5	(11.)
CZ07	Střední Morava	–		57,8		79,2		79,8		87,2		78,4	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	57,8	(8.)	77,7	(9.)	79,6	(12.)	88,0	(2.)	77,5	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	57,8	(7.)	80,8	(3.)	79,9	(10.)	86,5	(7.)	79,3	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		54,5		77,9		80,3		85,7		77,1	
CZ081	Moravskoslezský kraj	–	x	54,5	(12.)	77,9	(8.)	80,3	(7.)	85,7	(10.)	77,1	(12.)

E1 G1: Míry zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2008 (v %)

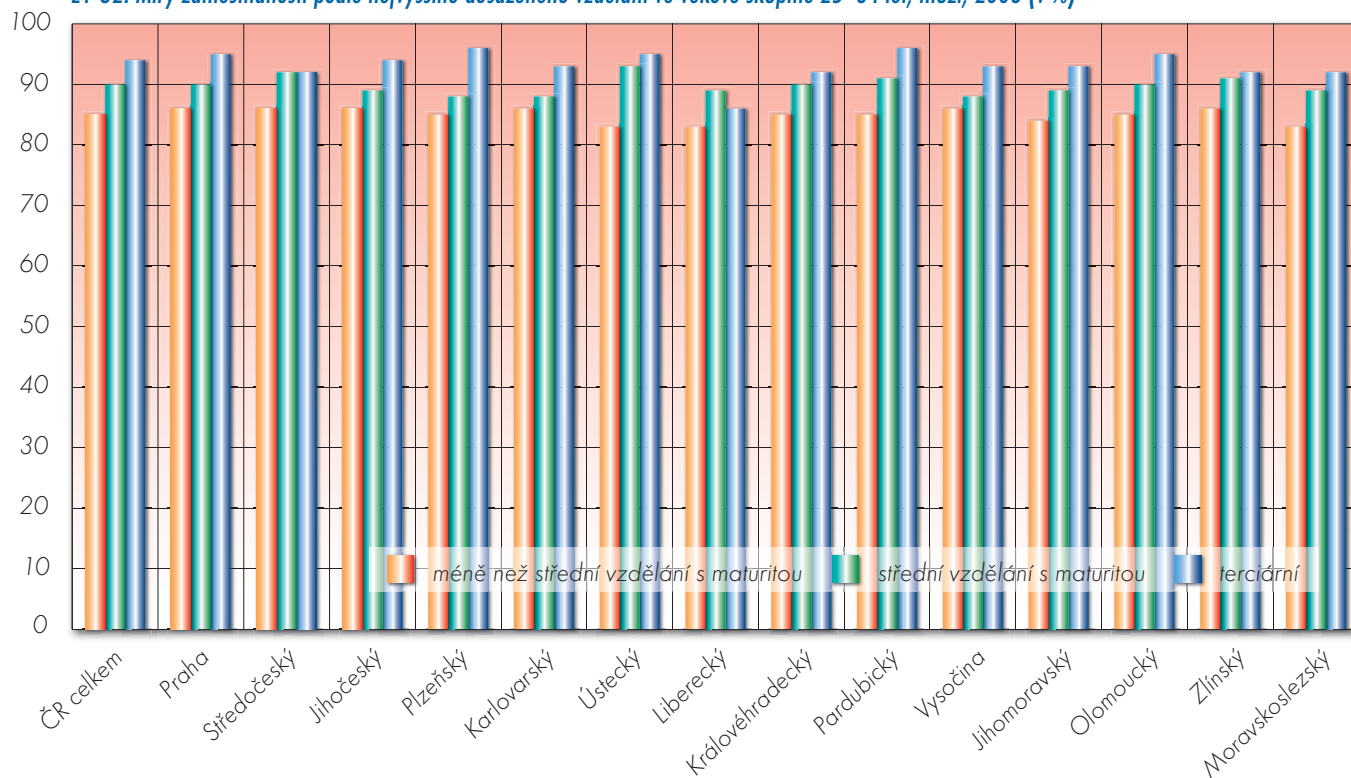
genderový rozdíl jsme zaznamenali v Praze (28,1 procentního bodu), v kraji Vysočina (24,9 procentního bodu), v Libereckém (24,3 procentního bodu) a Ústeckém kraji (23,9 procentního bodu). Nejméně se zaměstnanost mužů a žen s touto úrovní vzdělání liší v Královéhradeckém (15,6 procentního bodu) a Moravskoslezském kraji (16,2 procentního bodu).

Na úrovni středního vzdělání s maturitní zkouškou činí průměrná míra zaměstnanosti 80,3%. Nejvyšších hodnot dosahuje v Praze (81,5%) a v Plzeňském kraji (81,1%). Nejnižší míra zaměstnanosti

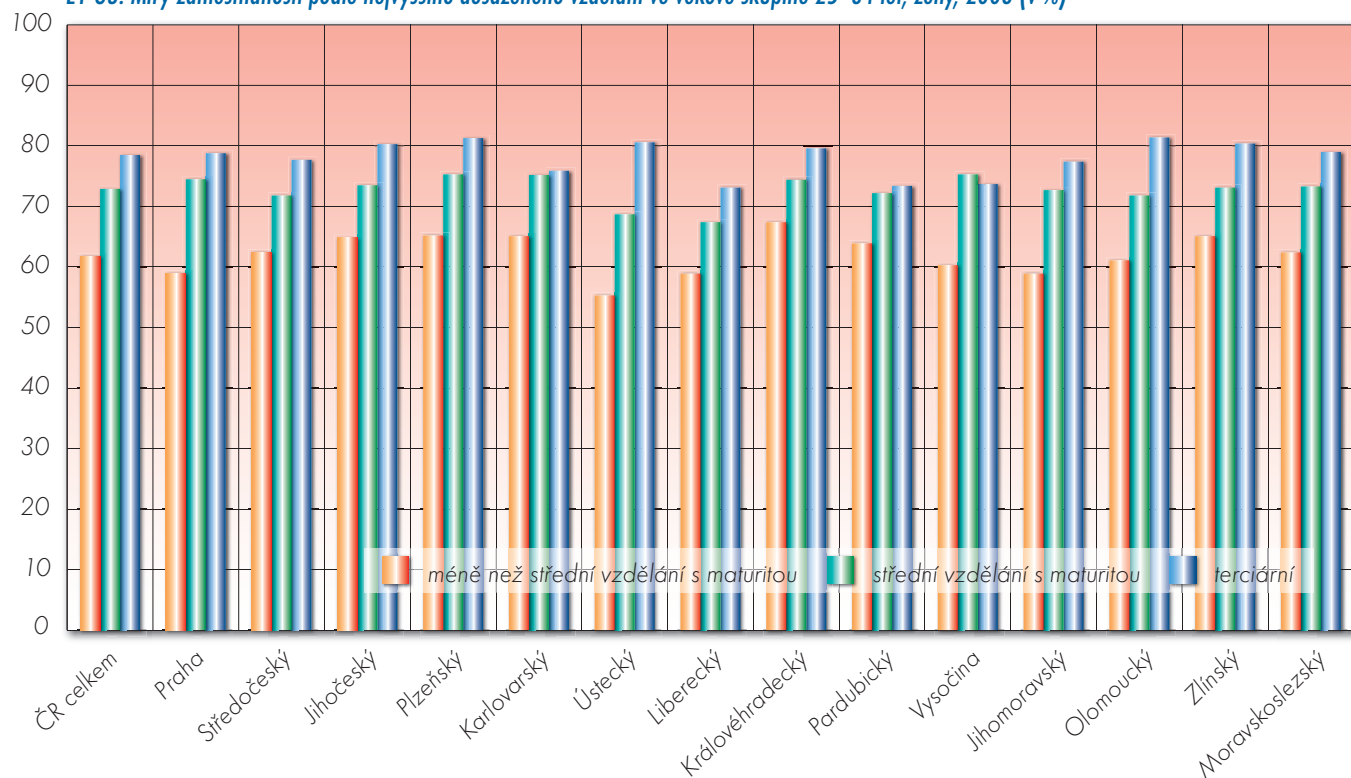
této vzdělanostní skupiny je v Libereckém kraji (77,1%). Jak vidíme, největší mezikrajový rozdíl tak činí 4,4 procentního bodu.

Genderové rozdíly v míře zaměstnanosti na úrovni **středního vzdělání s maturitou** jsou nejvyšší v Ústeckém (24,1 procentního bodu) a Libereckém kraji (21,8 procentního bodu). Nejnižších hodnot naopak dosahují v Karlovarském kraji (12,5 procentního bodu), kraji Vysočina (12,7 procentního bodu) a Královéhradeckém kraji (15,4 procentního bodu). Průměrná hodnota rozdílu v míře zaměstnanosti mužů a žen na této vzdělanostní úrovni činí 17,2 procentního bodu v neprospěch žen.

E1 G2: Míry zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, muži, 2008 (v %)

E1 G3: Míry zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, ženy, 2008 (v %)

Na úrovni **terciárního vzdělání** je míra zaměstnanosti rovněž vyrovnána, i když nejvyšší mezikrajový rozdíl činí 8,6 procentního bodu v neprospěch žen, což je více než na úrovni středního vzdělání. Nejvyšších hodnot míra zaměstnanosti dosahuje v Plzeňském (88,8 %) a Olomouckém kraji (88,0 %). Nejnižší míru zaměstnanosti u lidí s terciárním vzděláním nalezneme naopak v Libereckém kraji (80,2 %), kraji Vysočina (84,1 %) a Pardubickém kraji (84,7 %).

U osob s terciární úrovní dosaženého vzdělání jsme zaznamenali **nejmenší genderové rozdíly v míře zaměstnanosti**, kdy v průměru činí 15,1 procentního bodu v neprospěch žen. Nejmenší rozdíly v zaměstnanosti mužů a žen panují ve Zlínském kraji, kde genderové rozdíly činí 11,4 procentního bodu, a také v Královéhradeckém kraji, kde jde o 11,9 procentního bodu. Naopak nejvyšší rozdíly v míře zaměstnanosti jsou v Pardubickém kraji (22,5 procentního bodu) a v kraji Vysočina (19,2 procentního bodu).

Z mezikrajového srovnání vyplývá, že míra zaměstnanosti je jen mírně regionálně diferencována. Ve všech krajích úroveň zaměstnanosti klesá spolu se snižující se úrovní dosaženého vzdělání a současně ve všech krajích platí, že úroveň zaměstnanosti žen je nižší než úroveň zaměstnanosti mužů, a to na všech vzdělávacích úrovních.

E 1.2 Míry nezaměstnanosti podle nejvyšší dosažené úrovně vzdělání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel sleduje podíly nezaměstnaných osob v populaci ekonomicky aktivních (v pracovní síle) ve věku 25–64 let podle jednotlivých stupňů vzdělání, zvláště za muže a za ženy. Jedná se o tzv. specifické míry nezaměstnanosti popisující nezaměstnanost dané skupiny obyvatelstva – v tomto případě jde o skupiny podle nejvyššího dosaženého vzdělání.

Metodika výpočtu

$$\frac{Ni}{PAi}$$

PAi

N – celkový počet nezaměstnaných ve věku 25–64 let

PA – celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 25–64 let

i – dosažená úroveň vzdělání

- základní vzdělání
- střední vzdělání s výučním listem
- střední vzdělání s maturitní zkouškou
- terciární vzdělání

Celkový počet ekonomicky aktivních = počet zaměstnaných a nezaměstnaných, tzn. zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují podmínky pro zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané. Tožný pojem pro ekonomicky aktivní je **pracovní síla**.

Zaměstnaní jsou všichni starší 15 let, kteří patří mezi „placené zaměstnané“ nebo „sebezaměstnané“. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda vykonávají jedno či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

➤ **Placení zaměstnaní** jsou všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).

➤ **Sebezaměstnaní** jsou všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Ekonomicky neaktivní jsou všichni ti, kteří nejsou zaměstnaní a nejsou v současné době ekonomicky aktivní (např. děti předškolního věku, osoby navštěvující různé vzdělávací instituce, starobní důchodci,

dlouhodobě nemocní, invalidé, osoby na další rodičovské – mateřské dovolené apod.).

Nezaměstnaní jsou všichni občané starší 15 let, kteří ve sledovaném období souběžně splňovali tři uvedené podmínky:

- **byli bez práce**, tzn. nebyli ani v placeném zaměstnání, ani sebezaměstnaní
- **hledali aktivně práci** registrací u úřadu práce nebo u soukromé zprostředkovatelské práce, patří sem rovněž hledání zaměstnání přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem
- **byli připraveni k nástupu do práce**, tj. byli během referenčního období k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání

Míry nezaměstnanosti procentuálním způsobem vyjadřují podíl nezaměstnaných (čitatel) na celkové pracovní síle (jmenovatel).

Specifické míry nezaměstnanosti jsou ukazatele popisující nezaměstnanost určité sociální, věkové nebo jiné skupiny obyvatelstva.

- **Čítatel:** všichni nezaměstnaní z dané skupiny obyvatelstva (např. absolventi škol)
- **Jmenovatel:** pracovní síla podle definice Mezinárodní organizace práce (ILO) zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané z téže skupiny obyvatelstva

Zdroj dat

- ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2008

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

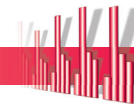
Při analýze nezaměstnanosti je nutné vycházet z analýz specifické nezaměstnanosti, neboť nezaměstnanost je u nás velmi výrazně diferencována, a to zejména podle sociálních, demografických, genderových, ekonomických a regionálních charakteristik. V této publikaci se zaměříme na rozbor měř nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání, a to i z genderového pohledu.

Celková míra nezaměstnanosti v České republice ve věkové skupině 25–64 let podle výsledků VŠPS v roce 2008 činila 4,0 %.

Je nezbytné zde však nezapomenout, že jde o průměrnou hodnotu, která překrývá rozdíly mezi různými vzdělávacími skupinami. Pokud se podíváme na hodnoty míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání, lze konstatovat jednoznačný vztah: **spolu s rostoucím vzděláním klesá míra nezaměstnanosti**. Lze říci, že **nízká úroveň vzdělání se jasně projevuje jako výrazně determinující faktor, který nepříznivě ovlivňuje postavení na trhu práce**. A současně **získání středního vzdělání, zejména středního vzdělání s maturitní zkouškou, dává větší šance na uplatnění na trhu práce**.

Celková míra nezaměstnanosti v posledních čtyřech letech klesá. V roce 2004 činila 7,1 %, v roce 2005 klesla na 6,9 %. V roce 2006 opět poklesla, a to na 6,2 %, v roce 2007 na 4,9 % a v roce 2008 znovu poklesla na výše uvedená 4,0 %. Tento pokles se projevil ve všech sledovaných skupinách obyvatel.¹⁴ Současně je však nutné připomenout, že

¹⁴ *Uváděné charakteristiky nezaměstnanosti vycházejí z Výběrového šetření pracovních sil, tzn. nejedná se o „tvrdá“ statistická data, ale o odhady postavené na výběrovém souboru a přepočítané na celkovou populaci. K takto konstruovaným ukazatelům se vždy váže určitá výběrová chyba (podrobněji viz ČSÚ – www.czso.cz, odkaz na VŠPS, základní metodické přístupy). Výběrová chyba je tím větší, čím podrobnější třídění provádíme (podle věku, pohlaví, vzdělání, krajů...). Z těchto důvodů je velmi problematické provádět porovnání v časové řadě, jelikož nelze přesně určit, jaká část změny v datech je způsobena právě výběrovou chybou. V podrobnějším třídění podle krajů a oblastí je pak časové porovnávání ze statistického hlediska téměř nemožné. Srovnání meziročních změn v jednotlivých krajích z těchto důvodů neuvádíme.*

zejména v posledním čtvrtletí roku 2008 se již začaly v České republice projevovat důsledky finanční krize, i když do míry celkové nezaměstnanosti ještě příliš nezasáhly. Dá se však takřka s určitostí předpokládat, že v roce 2009 budou hodnoty míry nezaměstnanosti již výrazně vyšší.

U osob, které dosáhly pouze **základního vzdělání**, činila v roce 2008 míra nezaměstnanosti 17,3 %, tzn. že cca každý pátý občan se základním vzděláním je nezaměstnaný.¹⁵ Ti, kteří absolvovali **střední nematuritní vzdělání** (tj. střední vzdělání, střední odborné vzdělání, střední odborné vzdělání s výučním listem), jsou na tom již podstatně lépe – jejich míra nezaměstnanosti činí 4,1 %, tzn. že je asi 4krát nižší než u osob se základním vzděláním. Míra nezaměstnanosti osob **se středním vzděláním s maturitní zkouškou** je ještě nižší, a to 2,5 %, což je o 1,6 procentního bodu méně než v případě lidí s nematuritním vzděláním a zhruba 6krát méně než u lidí s pouze základním vzděláním. Výrazně nejnižší nezaměstnanost pak mají lidé s terciárním vzděláním, kde je nezaměstnaných pouze 1,5 % – jejich míra nezaměstnanosti je zhruba dvakrát nižší než u osob s maturitním vzděláním. Jak vidíme, postavení osob se základním vzděláním je na pracovním trhu výrazně horší než postavení osob se vzděláním vyšším.

Z genderového pohledu je zřejmé, že **míra nezaměstnanosti žen je obvykle vyšší než míra nezaměstnanosti mužů**. Celková míra nezaměstnanosti mužů je nižší o 2,7 procentního bodu než míra nezaměstnanosti žen. S rostoucí úrovní dosaženého vzdělání se rozdíl v míře nezaměstnanosti mezi muži a ženami snižují.

Zajímavou skupinou je z pohledu genderových rozdílů **kategorie základního vzdělání**. Při celkovém pohledu nebyl v roce 2008 mezi mírou nezaměstnanosti mužů a žen žádný rozdíl – shodně šlo o 17,3 % míru nezaměstnanosti. Avšak při regionálním pohledu uvidíme, že v jednotlivých krajích dosahoval rozdíl mezi muži a ženami od 9 procentních bodů v neprospěch žen až k 7,3 procentního bodu v neprospěch mužů.¹⁶

Ve skupině **se středním vzděláním bez maturitní zkoušky** (tj. střední vzdělání, střední odborné vzdělání a střední vzdělání s výučním listem) je nezaměstnanost žen vyšší o 3,8 procentního bodu.

Na úrovni **středního vzdělání s maturitní zkouškou** mají ženy míru nezaměstnanosti vyšší o 1,5 procentního bodu, než je nezaměstnanost mužů.

Na úrovni **terciárního vzdělání** byla míra nezaměstnanosti v roce 2008 o 0,1 procentního bodu vyšší u žen než u mužů. V této skupině dlouhodobě zaznamenáváme velmi malé genderové rozdíly, kdy v roce 2007 byla míra nezaměstnanosti mužů a žen stejná, a to 1,5 %. V roce 2006 činil rozdíl mezi muži a ženami 0,3 procentního bodu v neprospěch žen. Z výše uvedeného vyplývá, že **s vyšší dosaženého vzdělání se snižují i rozdíly v míře nezaměstnanosti mezi pohlavími**: nejvyšší jsou u středního vzdělání bez maturity, zatímco u osob s terciárním vzděláním již genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti více méně nejsou.

Nejhorší vyhlídky na uplatnění na trhu práce mají muži se základním vzděláním. Ti se navíc i nejvíce odlišují od ostatních skupin. Dá se říci, že **u mužů jakékoliv vzdělání, které je vyšší než základní, výrazně zvyšuje šance na uplatnění na trhu práce**. Rozdíl mezi mírou nezaměstnanosti mužů pouze se základním vzděláním a mužů se středním vzděláním bez maturity činí 14,5 procentního bodu. Rozdíl mezi muži se středním vzděláním bez maturity a muži se středním vzděláním s maturitou je již pouze 1,1 procentního bodu a mezi muži se středním vzděláním s maturitou a muži s terciárním vzděláním dokonce jen 0,2 procentního bodu.

Pokud postavení mužů zlepšuje již dosažení jakéhokoliv středního vzdělání, u **žen se postavení na trhu práce výrazně zlepšuje až od dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou**. Ačkoliv i v kategorii žen mají nejhůřší postavení ženy se základním vzděláním, míra nezaměstnanosti žen se základním vzděláním a žen se středním vzděláním bez maturity se liší „pouze“ o 10,7 procentního bodu. Rozdíl v míře nezaměstnanosti žen se středním vzděláním bez maturity a s maturitou je 3,4 procentního bodu. Rozdíl v míře nezaměstnanosti žen se středním vzděláním s maturitní zkouškou a s terciárním vzděláním je již pouze 1,6 procentního bodu. Dá se tedy říci, že **na míru nezaměstnanosti mužů má vzdělání větší vliv, než je tomu u nezaměstnanosti žen**.

Regionální rozdíly

Míry nezaměstnanosti v jednotlivých krajích se značně liší. **Nejvyšších hodnot dosahuje** v Ústeckém (6,9 %), Moravskoslezském (6,7 %) a Karlovarském kraji (6,6 %). V ostatních krajích nepřekročila míra nezaměstnanosti 6 % hranici. **Nejnižší míru nezaměstnanosti nalezneme v Praze** (1,8 %), v Jihočeském (2,3 %), Středočeském kraji (2,3 %) a kraji Vysočina (2,8 %).

Ve všech krajích platí, že **nejvyšší míru nezaměstnanosti mají lidé se základním vzděláním**. Nejvyšší míru nezaměstnanosti osob se základním vzděláním vykazuje Moravskoslezský (27,6 %), Ústecký (27,2 %) a Karlovarský kraj (23,6 %). V ostatních krajích nepřekračuje míra nezaměstnanosti dvacetiprocentní hranici. Naopak ke krajům s relativně nízkou nezaměstnaností obyvatel se základním vzděláním patří Jihočeský kraj (6,2 %), Praha (9,1 %), Středočeský (9,1 %) a Zlínský kraj (9,4 %). Tyto čtyři kraje vykazují míru nezaměstnanosti lidí se základním vzděláním nižší než 10 %.

Z genderového pohledu je na úrovni základního vzdělání situace v krajích velmi různorodá – muži dosahují nejvyšších hodnot měř nezaměstnanosti zejména v Moravskoslezském kraji a v oblasti Severovýchodu, kde jejich míra nezaměstnanosti výrazně převyšuje míru nezaměstnanosti žen, a to zejména v Libereckém kraji (o 9 procentních bodů). Naopak míra nezaměstnanosti žen převyšuje míru nezaměstnanosti mužů zejména v Karlovarském (o 7,3 procentního bodu) a Jihočeském kraji (o 6,2 procentního bodu). Nezaměstnanost žen se základním vzděláním je vyšší než nezaměstnanost mužů ještě v krajích Praha, Středočeském, Jihomoravském, Olomouckém a Moravskoslezském.

Pokud se zaměříme na míru nezaměstnanosti **u lidí se středním vzděláním bez maturity** (tj. se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem), je zřejmé, že nejhůře nalézají uplatnění lidé s touto úrovní vzdělání v Moravskoslezském (6,5 %), Karlovarském (6,1 %), Ústeckém (5,4 %) a Olomouckém kraji (5,0 %). Pouze v těchto regionech míra nezaměstnanosti u této vzdělanostní skupiny překročila pětiprocentní hranici. Nejnižší nezaměstnanost obyvatel se středním vzděláním bez maturity vykazuje Středočeský kraj (2,4 %), Praha (2,5 %), Jihočeský kraj (2,6 %), kraj Vysočina (2,8 %) a Pardubický kraj (2,9 %). Nezaměstnanost v ostatních krajích je nižší než 5 % a současně vyšší než 3 %.

Genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti u osob se **středním vzděláním bez maturity** (tj. středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem) jsou ve všech krajích v neprospěch žen. Nejvýraznější jsou tyto rozdíly na Moravě, a to v Moravskoslezském kraji (5,9 procentního bodu), Olomouckém (5,2 procentního bodu) a Jihomoravském kraji (5,0 procentních bodů).

Na úrovni středního vzdělání s maturitní zkouškou vykazuje nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti Praha (1,2 %) a dále Středočeský (1,5 %) a Jihočeský kraj (1,8 %). Naopak nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti byly zaznamenány v Olomouckém (4,4 %) a Morav-

¹⁵ Ve věkové skupině 25–64 let má základní nebo nižší vzdělání pouze 7,8 % občanů.

¹⁶ Podrobněji viz podkapitola Regionální rozdíly.

skoslezském kraji (4,2 %). V ostatních krajích se míra nezaměstnanosti pohybuje od 2 % do 4 %. Jak je z uvedených údajů patrné, lidé s maturitním vzděláním mají výrazně nižší míry nezaměstnanosti než lidé bez maturity a lidé se základním vzděláním.

Rozdíl v míře nezaměstnanosti mužů a žen se středním vzděláním s maturitní zkouškou činí v průměru 1,5 procentního bodu v neprospěch žen. Ve všech krajích s výjimkou Plzeňského kraje byla míra nezaměstnanosti žen vyšší než mužů. Pouze v Plzeňském kraji byla míra nezaměstnanosti mužů vyšší, avšak jen o 0,1 procentního bodu.

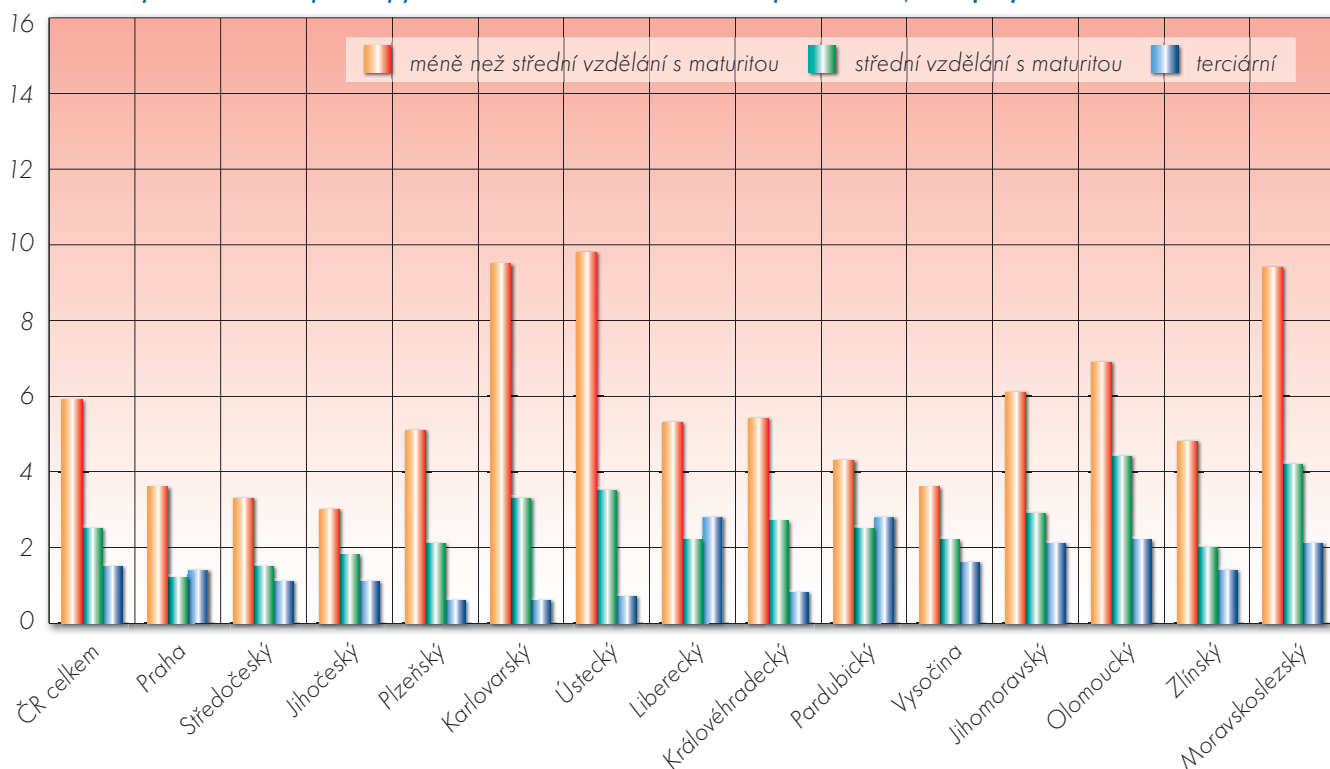
Nejvíce převyšovala míra nezaměstnanosti žen se středním vzděláním s maturitní zkouškou nezaměstnanost stejně vzdělaných mužů v Moravskoslezském (o 4,8 procentního bodu), v Karlovarském kraji (o 2,9 procentního bodu) a v kraji Vysočina (o 2,8 procentního bodu). Nejmenší rozdíl byl zaznamenán v již uvedeném Plzeňském kraji a dále ve Zlínském (0,1 procentního bodu) a Středočeském kraji (0,2 procentního bodu).

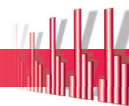
Na úrovni terciárního vzdělání je nezaměstnanost spíše okrajovým jevem. Míra nezaměstnanosti je u této vzdělanostní skupiny

E1 T4: Míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2008 (v %)

Území		základní		střední a střední s výučním listem		střední s maturitní zkouškou		terciární		celkem	
ČR celkem		17,3		4,1		2,5		1,5		4,0	
CZ01	Praha	9,1		2,5		1,2		1,4		1,8	
CZ011	Hlavní město Praha	9,1	(13.)	2,5	(13.)	1,2	(14.)	1,4	(8.)	1,8	(14.)
CZ02	Středočeský kraj	9,1		2,4		1,5		1,1		2,3	
CZ021	Středočeský kraj	9,1	(12.)	2,4	(14.)	1,5	(13.)	1,1	(10.)	2,3	(12.)
CZ03	Jihozápad	10,6		3,0		1,9		0,9		2,8	
CZ031	Jihočeský kraj	6,2	(14.)	2,6	(12.)	1,8	(12.)	1,1	(9.)	2,3	(13.)
CZ032	Plzeňský kraj	15,0	(8.)	3,6	(9.)	2,1	(10.)	0,6	(14.)	3,4	(9.)
CZ04	Severozápad	26,2		5,6		3,5		0,7		6,8	
CZ041	Karlovarský kraj	23,6	(3.)	6,1	(2.)	3,3	(4.)	0,6	(13.)	6,6	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	27,2	(2.)	5,4	(3.)	3,5	(3.)	0,7	(12.)	6,9	(1.)
CZ05	Severovýchod	16,5		3,4		2,5		1,9		3,7	
CZ051	Liberecký kraj	14,8	(9.)	3,6	(7.)	2,2	(8.)	2,8	(2.)	4,0	(6.)
CZ052	Královéhradecký kraj	18,7	(5.)	3,6	(8.)	2,7	(6.)	0,8	(11.)	3,8	(7.)
CZ053	Pardubický kraj	16,3	(6.)	2,9	(10.)	2,5	(7.)	2,8	(1.)	3,5	(8.)
CZ06	Jihovýchod	14,6		4,1		2,7		2,0		3,8	
CZ063	Vysočina	13,4	(10.)	2,8	(11.)	2,2	(9.)	1,6	(6.)	2,8	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	15,0	(7.)	4,8	(5.)	2,9	(5.)	2,1	(4.)	4,2	(5.)
CZ07	Střední Morava	14,8		4,6		3,2		1,8		4,4	
CZ071	Olomoucký kraj	19,0	(4.)	5,0	(4.)	4,4	(1.)	2,2	(3.)	5,4	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	9,4	(11.)	4,1	(6.)	2,0	(11.)	1,4	(7.)	3,3	(10.)
CZ08	Moravskoslezsko	27,6		6,5		4,2		2,1		6,7	
CZ081	Moravskoslezský kraj	27,6	(1.)	6,5	(1.)	4,2	(2.)	2,1	(5.)	6,7	(2.)

E1 G4: Míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2008 (v %)

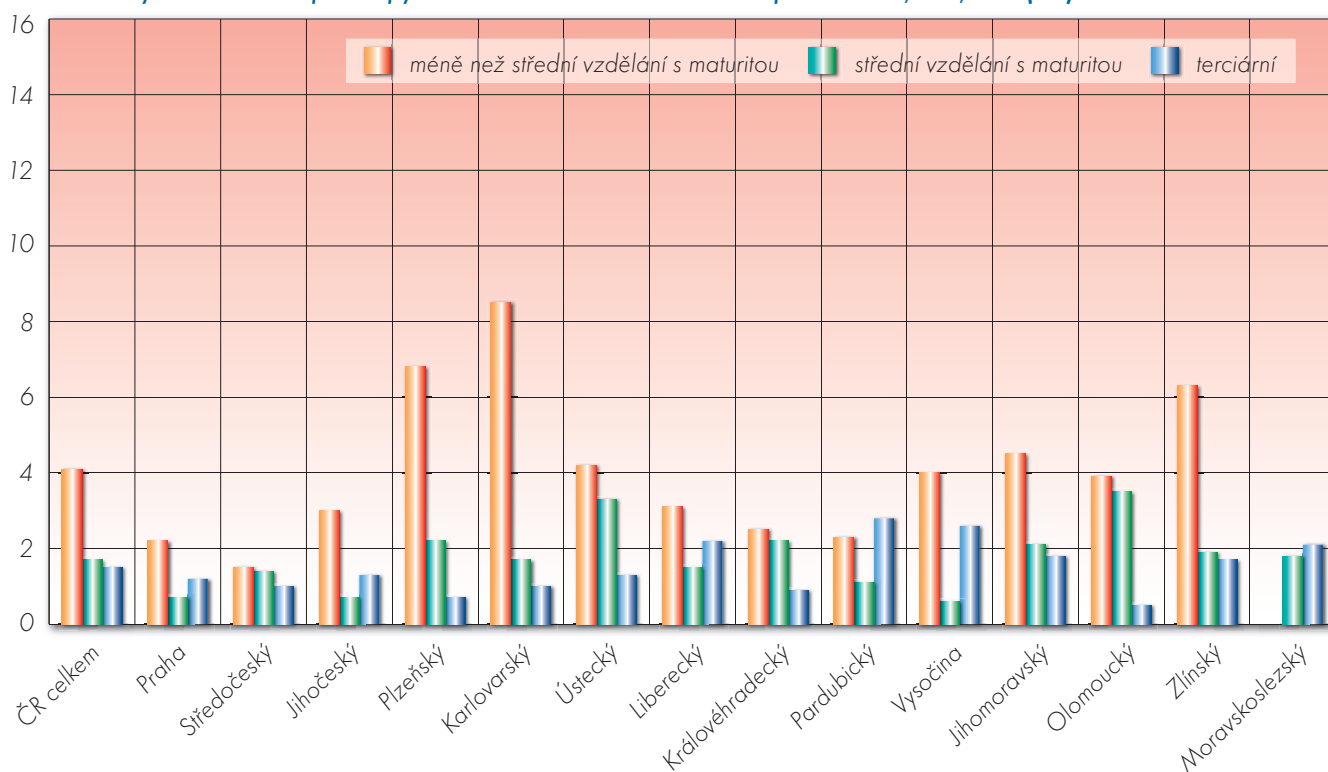
nejvyšší v Pardubickém (2,8%), Libereckém (2,8%), Olomouckém (2,2%), Jihomoravském (2,1%) a Moravskoslezském kraji (2,1%). Ve všech těchto krajích je míra nezaměstnanosti vyšší než 2%. Na druhé straně pak stojí Plzeňský (0,6%), Karlovarský (0,6%), Ústecký (0,7%) a Královéhradecký kraj (0,8%), kde míra nezaměstnanosti v této vzdělanostní skupině nepřekročila 1% hranici. V ostatních krajích se míra nezaměstnanosti pohybuje od 1% do 2%.

Na úrovni terciárního vzdělání jsou jen velmi malé genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti. Největší genderové rozdíly jsou v Olo-

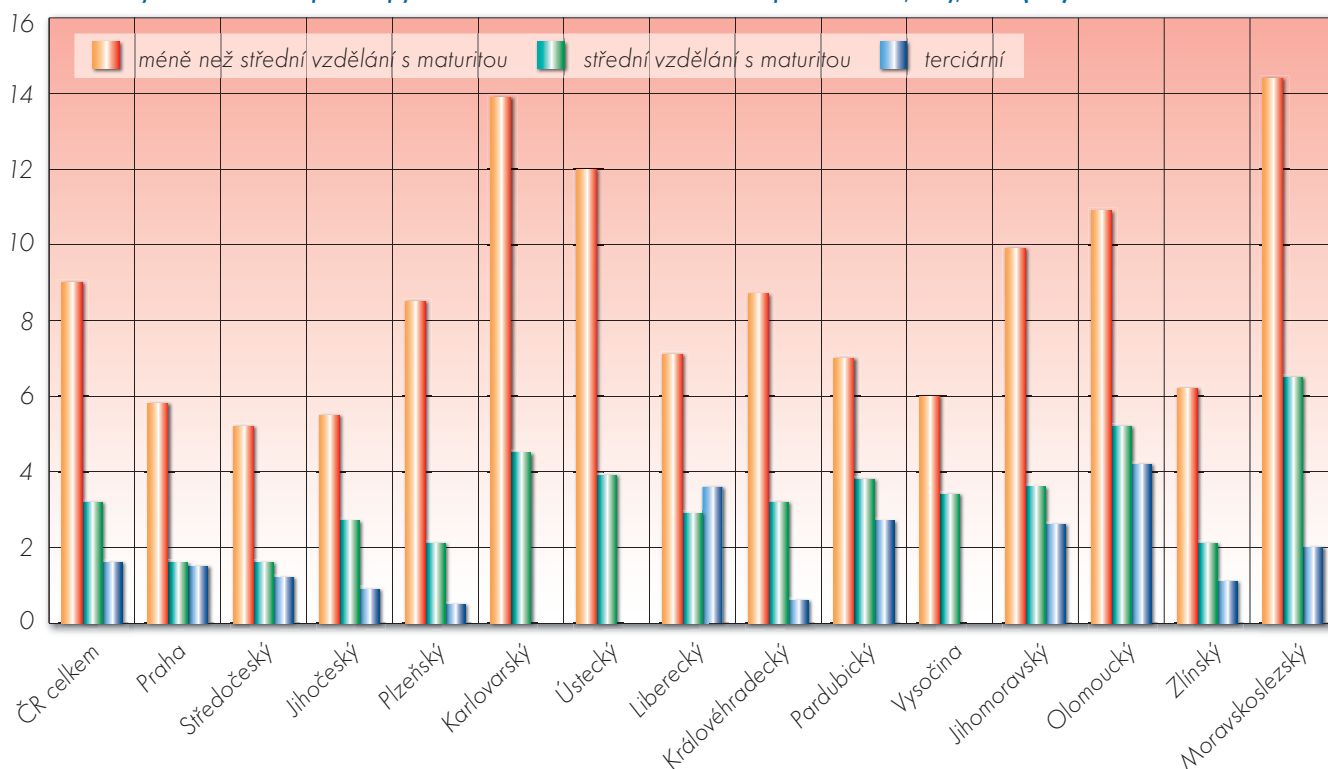
mouckém kraji (3,8 procentního bodu v nespěch žen), kraji Vysočina (2,6 procentního bodu v nespěch mužů), Ústeckém (1,3 procentního bodu v nespěch mužů) a Karlovarském kraji (1 procentní bod v nespěch mužů). V ostatních krajích nepřekročily genderové rozdíly 1 procentní bod.

Stejně jako v předchozích letech, také v roce 2008 míry nezaměstnanosti jak na celorepublikové úrovni, tak na úrovni regionů opět poklesly. Nejpriznivější situace ohledně výše nezaměstnanosti panuje mezi lidmi s terciárním vzděláním. Na této vzděla-

E1 G5: Míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, muži, 2008 (v %)

E1 G6: Míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, ženy, 2008 (v %)

nostní úrovni je velmi příznivá situace i v těch krajích, kde je jinak míra nezaměstnanosti značně vysoká, například v kraji Moravskoslezském. Ke krajům s obecně nejnižší nezaměstnaností patří Praha, kde je však také nejpríznivější vzdělanostní struktura – nejvyšší podíl osob s terciárním vzděláním a nejnižší procento nejméně vzdělaných obyvatel. Také kraj Středočeský, Vysočina, Plzeňský a Jihočeský mají velmi příznivé výsledky v hodnotách nezaměstnanosti. Naopak Ústecký, Moravskoslezský či Karlovarský kraj se potýkají s vyšší mírou nezaměstnanosti. Současně je však třeba upozornit, že v roce 2009 budou výsledky ohledně míry nezaměstnanosti již méně příznivé, neboť do hodnot roku 2008 se ještě příliš nepromítly problémy spojené s finanční a ekonomickou krizí.

E 2 Vzdělání a míra celkové neúspěšnosti absolventů škol

Absolventi škol mají velmi často s hledáním odpovídajícího pracovního uplatnění po ukončení přípravy na povolání problémy. Absolventi tak vytváří specifickou skupinu, která je případnou nezaměstnaností zranitelná více než ostatní zejména z hlediska rizika vzniku sociálně patologických jevů. Křivka vývoje nezaměstnanosti absolventů škol kopíruje křivku vývoje celkové nezaměstnanosti, avšak s vyššími hodnotami. To odráží fakt, že absolventi reagují na problém trhu práce výrazněji. Ekonomická situace, která na sledovaném území, ať již na celostátní, či regionální úrovni, panuje, je tak výraznou dominantou ve vývoji nezaměstnanosti absolventů škol. Absolventi na případné negativní tendence na trhu práce reagují mnohem výrazněji než jiné skupiny a případné problémy je také zasáhnou rychleji a ve větším měřítku. Jejich hlavním specifickým rysem je absence praktických zkušeností zahrnující nejen zkušenosti s aplikací získaných teoretických znalostí v praxi, ale též absence pracovních návyků spojených s výkonem konkrétní profese. Značnou pomoc při získávání praktických zkušeností znamená pro žáky/studenty a absolventy zapojování do pracovního procesu již v době studia, ať již formou brigády v době prázdnin, či částečných úvazků v průběhu studia. Tato práce při studiu umožňuje žákům/studentům získat tolik cenné pracovní zkušenosti a zároveň umožňuje zaměstnavatelům získat orientaci ve znalostech a dovednostech, kterým se žáci ve škole naučili. Současně pak získání pracovních zkušeností v průběhu studia zaměstnavateli signalizuje, že absolvent má o obor zájem. Další motivací pro výkon pracovní činnosti v průběhu studia je i novelizace zákona o zaměstnanosti z roku 2004, která váže možnost vyplácení podpory v nezaměstnanosti na délku odpracované doby.

Ačkoliv je postavení absolventů škol na trhu práce jako celku problematické, sama skupina absolventů je značně heterogenní. Každá skupina totiž vstupuje na trh práce z jiné výchozí pozice. Jako zcela určující se jeví vzdělanostní a oborová struktura absolvovaného vzdělání. Zcela jednoznačně zde platí pravidlo uvedené již v kapitole o celkové nezaměstnanosti: **čím vyšší úroveň vzdělání absolvent dosáhl, tím vyšší jsou jeho šance na bezproblémové uplatnění na trhu práce.** Tak absolventi terciární úrovně vzdělání mají několikanásobně vyšší šance najít odpovídající pracovní uplatnění než absolventi středního vzdělání s výučním listem.

Analýza vzdělanostní struktury nezaměstnaných absolventů pomáhá určit ty typy škol a obory vzdělání, které se pro uplatnění na trhu práce jeví jako problematické. Na druhé straně hraje důležitou roli při vytváření případných systémových opatření ze strany státu vedoucích ke konsolidaci na trhu práce, zejména v aktivní politice zaměstnanosti. Důležitost oborového rozlišení vystupuje do popředí zejména v souvis-

losti s velmi silnou strukturovaností středních škol podle oborů v průběhu samotného vzdělávacího procesu na střední i terciární úrovni. Problémy absolventů určitých skupin oborů na trhu práce tak mohou signalizovat existenci problematických prvků v procesu vzdělávání v daných oborech.

E 2.1 Absolventi jednotlivých stupňů vzdělávání na trhu práce

Charakteristika ukazatele

Ukazatel vypovídá o té části absolventské populace, která je při přechodu na trh práce „neúspěšná“, tzn. o mírách nezaměstnanosti absolventů škol. Ukazatel se zabývá hodnotami tzv. celkové neúspěšnosti, kdy se týká nejen čerstvých absolventů, ale i osob, které vzdělávací systém opustily již dříve, avšak stále ještě mají status absolventa.¹⁷ Indikátor tedy charakterizuje podíly nezaměstnaných absolventů škol na celkových počtech absolventů v minulých dvou letech, a to podle jednotlivých stupňů vzdělání a oborových skupin. Jedná se o tzv. specifické míry neúspěšnosti popisující neúspěšnost dané skupiny obyvatelstva – v tomto případě absolventů škol.

Metodika výpočtu

$$\frac{NA_i}{A_i} \cdot 100$$

NA – celkový počet nezaměstnaných absolventů příslušného stupně vzdělání v roce 2008

A – celkový počet absolventů příslušného stupně a oboru vzdělání v denním/prezenčním vzdělávání v letech 2005/06 a 2006/07¹⁸

i – dosažená úroveň v denním/prezenčním vzdělávání

- základní vzdělání
- střední vzdělání s výučním listem
- střední vzdělání s maturitní zkouškou
- terciární vzdělání

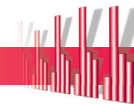
Míra celkové neúspěšnosti absolventů dané skupiny oborů je dána poměrem počtu nezaměstnaných absolventů konkrétní oborové skupiny k celkovému počtu absolventů v dané skupině oborů (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných, příp. pokračujících v dalším vzdělání¹⁹) v daném druhu přípravy či v dané skupině oborů. Hodnota míry celkové neúspěšnosti tedy vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů figuruje mezi nezaměstnanými.

Při hodnocení nezaměstnanosti vycházíme z údajů úřadů práce shromažďovaných MPSV, které zachycují stav v dubnu a v září daného roku. **Od 1. 1. 2004 došlo ke sjednocení definice pojmu absolvent na všech úřadech práce. Pro účely statistického sledování se jedná**

¹⁷ Od září 2005 je používána nová definice absolventa, podle které jsou mezi nezaměstnané absolventy zahrnuti pouze ti absolventi, kteří jsou bez práce a jsou nejvýše dva roky od ukončení školy. V předchozím období byla používána definice, kdy za absolventa byl považován zaměstnanec, jehož celková doba zaměstnání v pracovním nebo obdobném poměru nedosáhla po úspěšném ukončení studia (přípravy) dvou let, přičemž se do této doby nezapočítává doba vojenské základní (náhradní) služby a civilní služby nahrazující tuto službu (platilo do roku 2005, kdy k 1. 1. byla zrušena povinná vojenská základní služba), doba mateřské a další mateřské dovolené a doba, po kterou zaměstnavatel podle § 127 odst. 2 omluvil nepřítomnost muže v práci, protože mu příslušel rodičovský příspěvek. Absolventem tak mohl být jedinec i více než dva roky od ukončení počátečního vzdělávání.

¹⁸ Jedná se pouze o občany ČR, o absolventy pouze denního vzdělávání, resp. prezenčního studia, a to v případě základních, středních a vyšších odborných škol za školní roky 2005/06 a 2006/07, u absolventů vysokých škol za kalendářní roky 2006 a 2007.

¹⁹ Podíl pokračujících ve studiu je mnoho let minimálně 30 % u absolventů oborů odborného proudu vzdělávání na středních školách (včetně absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem, kteří pokračují v nástavbovém studiu pro absolventy tříletých učebních oborů). Výrazně vyšší je u absolventů oborů gymnázií (90 %). Z oborového hlediska je vyšší podíl pokračujících ve studiu u absolventů technických oborů (zejména elektrotechnických a strojírenských) a nižší u oborů služeb.

o uchazeče o zaměstnání evidovaného na úřadech práce (podle místa trvalého bydliště), u kterého doba od ukončení jeho studia nepřekročila dva roky.²⁰ Z dat sbíraných úřady práce o evidovaných nezaměstnaných absolventech konstruujeme míry celkové neúspěšnosti absolventů, které vyjadřují podíl mezi nezaměstnanými absolventy celkem (tj. těmi, kteří neodpracovali ještě dva roky po ukončení svého vzdělání) a absolventy, kteří ukončili své vzdělání v předchozích dvou letech.

Zdroj dat:

- Údaje o nezaměstnaných absolventech ke 30. 4. 2008 – MPSV
- Údaje o počtech absolventů škol 20005/06, 20006/07 – ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Dominantním faktorem ovlivňujícím celkovou neúspěšnost absolventů škol je výše dosaženého vzdělání. Obdobně jako u celkové nezaměstnanosti platí, že čím nižší je úroveň dosaženého vzdělání, tím vyšší jsou míry celkové neúspěšnosti absolventů. Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti tak mají vyučení absolventi bez maturity, nejnižší absolventi terciárního vzdělání (neúspěšnost absolventů se základním vzděláním je dlouhodobě velmi nízká, neboť drtivá většina z nich pokračuje ve vzdělávání na středoškolské úrovni). Tato nepřímá úměrnost má celorepublikový charakter a žádný z regionů toto pravidlo nenarušuje. Ačkoliv se zde věnujeme pouze údajům za Českou republiku, považujeme za důležité zdůraznit, že uvedené pravidlo (čím nižší je úroveň dosaženého vzdělání, tím vyšší je nezaměstnanost) platí ve všech vyspělých ekonomikách. Dalším faktorem, který významně přispívá k diferenciaci neúspěšnosti absolventů, jsou jednotlivé skupiny oborů studia, kdy absolventi některých oborů jsou při hledání pracovního uplatnění úspěšnější než jiní. Příkladem mohou být zdravotnické a lékařské obory, kde míry neúspěšnosti jsou dlouhodobě na velmi nízké úrovni.

E 2.1.1 Celková neúspěšnost absolventů podle dosaženého stupně vzdělání a skupin oborů

Absolventi oborů středního vzdělávání a středního vzdělávání s výučním listem

Absolventi oborů středního vzdělávání a středního vzdělávání s výučním listem (řadíme sem absolventy oborů středního odborného vzdělání, tedy absolventy oborů KKO, resp. dle nařízení vlády o soustavě oborů, které mají na 5. místě kódu oboru písmeno „E“, a absolventy oborů středního vzdělání s výučním listem, tedy absolventy oborů, které mají na 5. místě kódu oboru písmeno „H“) patří k těm, kteří mají vyšší míru celkové neúspěšnosti, kdy jejich míry celkové neúspěšnosti patří k nejvyšším mezi všemi absolventy škol. Problémem absolventů oborů středního vzdělání a oborů středního vzdělávání s výučním listem jsou nejen vysoké míry celkové neúspěšnosti, ale současně i vysoké absolutní počty nezaměstnaných absolventů – v roce 2008 činil absolutní počet nezaměstnaných absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem 3,5 tisíce, tedy 24 % všech nezaměstnaných absolventů škol. Míra celkové neúspěšnosti absolventů oborů středního vzdělávání a středního vzdělávání s výučním listem tak činila 5,5 %. Ve srovnání s předchozími roky došlo k výraznému poklesu míry celkové neúspěšnosti této skupiny absolventů, kdy v roce 2007 byla celková míra neúspěšnosti 8,2 %, v roce 2006 12,9 %.

²⁰ Do této doby se nezapočítává délka základní vojenské služby a civilní služby (platilo do roku 2005, kdy k 1. 1. byla zrušena povinná vojenská základní služba) a mateřské dovolené. To znamená, že mezi uchazeče o zaměstnání nejsou zahrnováni jen absolventi do dvou let po ukončení studia, jak je často uváděno, ale i mnoho dalších, kteří absolvovali před více než dvěma lety, ale dosud se jim nepodařilo „odpracovat“ dva roky.

Oproti roku 2005 poklesla dokonce o 10,2 procentního bodu. V posledních čtyřech letech tak došlo k významnému poklesu míry celkové neúspěšnosti těchto absolventů, neboť před rokem 2005 se míra celkové neúspěšnosti pohybovala v rozmezí 21 % až 26 %. V roce 2001 nezaměstnanost této vzdělanostní skupiny dosahovala dokonce 33 %. Pozitivní trend posledních let byl odrazem celkového příznivého vývoje obecné nezaměstnanosti a současně i vzrůstajícího zájmu zaměstnavatelů o pracovníky dělnických profesí. V souvislosti s nástupem finanční a ekonomické krize však můžeme pro rok 2009 očekávat zvýšení neúspěšnosti absolventů škol na trhu práce.

Pokud zaměříme pozornost na oborovou strukturu nezaměstnaných absolventů, pak vidíme, že nejvyšších hodnot dosahuje míra celkové neúspěšnosti ve společenských oborech (6,9 %). V rámci společenských oborů všechny skupinové obory překračují průměrnou hodnotu míry celkové neúspěšnosti, kdy nejvyšších hodnot dosahují obory z oblasti osobních služeb (7,7 %), gastronomie a turismu (6,8 %) a obchodu (6,7 %). Velmi nízká míra celkové neúspěšnosti je u absolventů zdravotnických (3,9 %) a uměleckých oborů (4,1 %). O něco vyšší míry celkové neúspěšnosti nacházíme v technických (4,5 %) a zemědělských (6,0 %) oborech. V rámci technických oborů jsou výrazně vyšší míry celkové neúspěšnosti v oborech technické chemie (8,8 %), textilní výroby (7,1 %), v oborech potravinářství (6,1 %) a v oborech dopravy a spojů (6,1 %).

Absolventi oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou

Nezaměstnanost absolventů oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou (řadíme sem absolventy čtyřletých oborů středních odborných učilišť zakončených maturitou a absolventy nástavbového studia, tedy absolventy oborů KKO, resp. oborů podle nařízení vlády o soustavě oborů, které mají na 5. místě kódu oboru písmeno „L“) byla o něco vyšší, než tomu bylo u absolventů oborů s výučním listem, a v roce 2008 činila 5,8 %. Také zde došlo ve srovnání s rokem 2007 ke snížení míry celkové neúspěšnosti, a to o 1,7 procentního bodu. Ve srovnání s rokem 2006 dokonce o 4,5 procentního bodu. Od roku 2005 klesla pak dokonce o 7,7 procentního bodu. Také zde tedy pokračoval příznivý vývoj z předchozích let, kdy nejvyšší míru celkové neúspěšnosti jsme u této skupiny absolventů zaznamenali v roce 2002, a to 25,5 %. Bohužel, také u této skupiny absolventů očekáváme v roce 2009 nárůst celkové neúspěšnosti, a to v závislosti na vývoji obecné míry nezaměstnanosti.

Z porovnání oborové struktury celkové neúspěšnosti absolventů vyplývá, že nejvyšší míry celkové neúspěšnosti dosahují absolventi společenských oborů (7,1 %), kde nejvyšších hodnot celkové neúspěšnosti dosahují absolventi oborů osobní služby (10,1 %) a ekonomika a administrativa (9,6 %). Následují absolventi oborů z oblasti kultury a umění (5,8 %). O něco lépe jsou na tom z hlediska uplatnění na trhu práce absolventi zemědělských oborů (4,7 %). Nejnižších hodnot dosahují absolventi technických oborů (4,2 %). Z technické skupiny oborů nepříznivě vybočují speciální a interdisciplinární obory (15,6 %), textilní výroba a oděvnictví (7,2 %), potravinářství (5,7 %) a polygrafie, zpracování papíru (5,2 %). V technických oborech je míra celkové neúspěšnosti nižší než 5 %.

Absolventi oborů středních odborných škol s maturitní zkouškou

Absolventi oborů středních odborných škol s maturitní zkouškou (tedy oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou, které mají na 5. místě kódu oboru KKO, resp. nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání písmeno „M“) si stojí na trhu práce již o poznání lépe než absolventi s výučním listem i než absolventi oborů středních odborných

učiliš s maturitní zkouškou. **Míra celkové neúspěšnosti absolventů oborů středních odborných škol v roce 2008 činila 4,2 %.** Také u této skupiny absolventů se projevila pokles míry celkové neúspěšnosti ve srovnání s předchozími roky, kdy v roce 2007 byla míra celkové neúspěšnosti vyšší o 1,4 procentního bodu, v roce 2006 o 3,9 procentního bodu a ve srovnání s rokem 2005 došlo k poklesu dokonce o 5,9 procentního bodu. Také u této skupiny absolventů tedy evidujeme příznivý vývoj míry celkové neúspěšnosti, která v posledních letech neustále klesá, přičemž nejvyšších hodnot dosahovala v roce 2002, a to 20,8 %. Avšak stejně jako u předchozích skupin absolventů očekáváme i zde v roce 2009 v důsledku finanční a hospodářské krize nárůst celkové neúspěšnosti.

Při srovnání z pohledu oborové struktury vidíme, že **nejlépe se na trhu práce uplatňují absolventi zdravotnických oborů**, kde je nejnižší míra celkové neúspěšnosti, a to 2,0 %. Naopak **nejvyšší míru celkové neúspěšnosti mají obory přírodních věd** – obor ekologie a ochrany životního prostředí, kde byla míra celkové neúspěšnosti 7,2 % (při nízkém počtu absolventů). Druhou skupinou oborů s vyšší mírou nezaměstnanosti jsou **zemědělské obory** (5,8 %). Následují společenské obory (4,7 %) a obory zaměřené na kulturu a umění (4,6 %). Nejnižších hodnot – po absolventech zdravotnických oborů – dosahují absolventi oborů technických (3,7 %).

U technických oborů dosahovali nejvyšších hodnot měr neúspěšnosti absolventi oborů skupin zpracování dřeva a výroba papíru (6,6 %), textilní výroba a oděvnictví (6,3 %) a polygrafie a výroba papíru (5,4 %). V ostatních oborových skupinách nepřekročila míra celkové neúspěšnosti 5 %.

V rámci společenských oborů byla nejvyšší míra neúspěšnosti v oborech podnikání v oborech a odvětví (5,9 %), gastronomie, hotelnictví a turismus (5,8 %) a obchod (4,9 %). Naopak nejnižší míru celkové neúspěšnosti měli absolventi oborů obecně odborná příprava (2,8 %) a publicistika, knihovnictví a informatika (3,2 %).

Absolventi oborů gymnázií

Absolventi oborů gymnázií se řadí k těm skupinám absolventů, které mají dlouhodobě nízkou míru celkové neúspěšnosti. V roce 2008 byla míra celkové neúspěšnosti 1,7 %, což je zhruba dvaapůlkrát nižší hodnota než u absolventů oborů středních odborných škol a cca třiapůlkrát nižší, než mají absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou oborů středních odborných učilišť. Také zde zaznamenáváme **při srovnání s předchozími roky pokles hodnot míry celkové neúspěšnosti**, a to o 0,5 procentního bodu ve srovnání s rokem 2007. V roce 2006 činila míra celkové neúspěšnosti u absolventů oborů gymnázií 3,4 % a v roce 2005 pak 3,9 %. Celková míra neúspěšnosti tak mezi lety 2008 a 2005 poklesla o 2,2 procentního bodu. V předcházejících letech byla míra celkové neúspěšnosti absolventů gymnázií vyšší, kdy absolutního maxima dosáhla v roce 2000, a to 10,5 %. Relativně nízké míry neúspěšnosti absolventů oborů gymnázií vyplývají zejména z faktu, že naprostá většina absolventů oborů gymnázií pokračuje ve studiu na vysokých a vyšších odborných školách a konzervatořích a na trh práce tak vstupuje jen velmi malá část absolventů.

Absolventi vyšších odborných škol

V roce 2008 jsme zaznamenali nejnižší hodnotu míry celkové neúspěšnosti za celou dobu existence vyšších odborných škol a sledování míry neúspěšnosti jejich absolventů. Míra neúspěšnosti absolventů vyšších odborných škol v roce 2008 činila 3,3 %, což je o 0,9 procentního bodu méně než v roce 2007. Absolventi vyšších odborných škol spolu s absolventy vysokých škol patří k těm nejúspěšnějším na trhu práce. Také zde došlo k poklesu míry **celkové neúspěšnosti**, a to jak ve srovnání s rokem 2007 (o již zmíněných 0,9 procentního bodu), tak také ve srovnání

s rokem 2006, a to o 3,2 procentního bodu. Ve srovnání s rokem 2005 pak došlo ke snížení míry neúspěšnosti o 4,9 procentního bodu. Maximální hodnotu míry celkové neúspěšnosti jsme zaznamenali v roce 1999, kdy dosáhla 13,8 %.

Již tradičně mají **velmi nízkou míru neúspěšnosti absolventi zdravotnických oborů** (2,7 %). Zcela **nejnižších hodnot** pak v roce 2008 dosáhli **absolventi oborů zaměřených na kulturu a umění** (2,2 %). O něco vyšší hodnoty vykazali absolventi společenských oborů (3,2 %), následují absolventi technických oborů (3,6 %) a přírodovědných oborů (5,8 %). Jako nejvíce **problematické** se jeví **zemědělské obory** (9,0 %), kde je průměrná míra celkové neúspěšnosti výrazně vyšší než v ostatních skupinách oborů.

V rámci skupiny společenských oborů dosahují nejnižších hodnot obory publicistika, knihovnictví a informatika (1,3 %), obchod (1,5 %) a pedagogika, učitelství a sociální činnost (2,3 %). Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti mezi společenskými obory nalezneme u oborů z oblasti filozofie a teologie (7,7 %) a ekonomiky a administrativy (4,1 %).

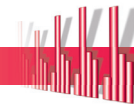
Ve skupině technických oborů se na trhu práce jako nejvíce úspěšní jeví absolventi oborů ve strojírenství (1,9 %), stavebnictví (3,0 %) a speciálních a interdisciplinárních oborů (3,4 %). Nejvyšší míru neúspěšnosti pak nalezneme mezi absolventy oborů potravinářství (8,3 %) a zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (6,3 %).

Ačkoliv je vývoj celkové neúspěšnosti u absolventů vyšších odborných škol v posledních letech velmi příznivý, i zde očekáváme v roce 2009 horší výsledky v souvislosti s nástupem hospodářské krize.

Absolventi vysokých škol

Absolventi vysokých škol jsou z hlediska uplatnění na trhu práce nejúspěšnější – jejich míra celkové neúspěšnosti je dlouhodobě velmi nízká. V roce 2008 činila 1,6 %, což je spolu s mírou neúspěšnosti absolventů oborů gymnázií nejnižší hodnota. Oproti roku 2007 se míra neúspěšnosti absolventů vysokých škol snížila o 0,5 procentního bodu, ve srovnání s rokem 2006 poklesla o 1,5 procentního bodu a s rokem 2005 pak o 3,2 procentního bodu. V roce 2004 činila míra celkové neúspěšnosti 4,6 %, což znamená, že ve srovnání s rokem 2008 došlo k poklesu o 3 procentní body. Z dlouhodobého pohledu jde o jednu z nejnižších hodnot. Nejvyšších hodnot míra celkové neúspěšnosti vysokoškoláků dosahovala v letech 2002 a 2003, kdy se pohybovala mezi 6–7 %. **Absolvování vysoké školy se tak jeví jako nejlepší předpoklad pro poměrně bezproblémové uplatnění na trhu práce.** Absolventi vysokých škol vytváří poměrně specifickou skupinu charakteristickou víceméně bezproblémovým uplatněním na trhu práce. U absolventů vysokých škol není možné analyzovat míru neúspěšnosti z regionálního pohledu. Absolventi vysokých škol mnohdy zůstávají v místě, kde absolvovali vysokou školu, což jsou ve své většině velké městské aglomerace, kde bývá nezaměstnanost nižší než v menších městech. Vysokoškoláci zde také snadněji získají uplatnění, neboť v těchto městech se soustředí zaměstnavatelé s velkou ekonomickou silou. Současně však si velmi dlouho ponechávají trvalé bydliště v místě bydliště rodičů, takže regionální rozčlenění jejich míry neúspěšnosti nemá vypovídací statistickou hodnotu.

Při přechodu do praxe se **nejsnáze uplatňují absolventi zdravotnických oborů** (míra celkové neúspěšnosti zde činí 1,1 %). Následují technické obory (1,2 %) a přírodovědné obory (1,3 %). O něco vyšší míru celkové neúspěšnosti již mají absolventi **zemědělských oborů** (1,8 %) a **oborů společenských věd** (2,0 %). V rámci společenských oborů si dobře stojí zejména absolventi právnických oborů (1,4 %). Naopak absolventi oborů ekonomických a pedagogických mají relativně horší situaci (1,7 %, respektive 2,0 %). **Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti najdeme u oborů zaměřených na kulturu a umění** (2,6 %).

Regionální rozdíly

Regionální podmíněnost úspěšnosti absolventů při hledání pracovního uplatnění je velmi výrazná. Jako zcela dominantní faktor ovlivňující možnosti uplatnění absolventů škol na trhu práce se jeví zejména ekonomická síla regionu a v závislosti na tom i hodnota obecné nezaměstnanosti v kraji. Tam, kde je vysoká úroveň obecné nezaměstnanosti, je i vysoká míra celkové neúspěšnosti absolventů škol, její hodnoty jsou však zpravidla ještě vyšší, než je tomu u pracovníků se stejnou vzdělaností úrovně avšak s praktickými zkušenostmi. Rozdíly mezi jednotlivými regiony se tak promítají do výše neúspěšnosti absolventů škol – horší uplatňování absolventů je svázáno zejména se špatnou situací na trhu práce a špatnými ekonomickými podmínkami konkrétních regionů. Neopominutelnými atributy spojenými s uplatnitelností absolventů škol na trhu práce jsou hospodářská struktura regionu, sociální skladba obyvatelstva (v jednotlivých regionech se liší podíl osob s nejnižším, či naopak nejvyšším vzděláním), geografická poloha (více pracovních příležitostí pro obyvatele žijící blízko velkých měst) a také rozvinutá infrastruktura.

Z regionálního hlediska není možné analyzovat úspěšnost či neúspěšnost absolventů vysokých škol, a to především z toho důvodu, že síť vysokých škol není rozložena rovnoměrně a absolventi vysokých škol často studovali jinde, než je jejich trvalé bydliště, přičemž velmi často zůstávají v místě svého studia a trvalé bydliště mají dále u rodičů. Výsledky jsou tudíž zkrácené a nejsou do této části analýzy zahrnuty.

Pokud se podíváme na absolventy škol jako na celek, pak je zřejmé, že **nejlépe absolventi škol nacházejí pracovní uplatnění v Plzeňském kraji a v Praze**, kde jsou míry celkové neúspěšnosti u všech skupin absolventů významně nižší, než je průměr za ČR i za ostatní oblasti, a poukazují tak na relativně nejméně problematickou situaci v těchto krajích z hlediska vstupu absolventů na trh práce. V Plzeňském kraji dosáhla průměrná hodnota míry celkové neúspěšnosti absolventů 0,8 % a v Praze 1,8 %. V těchto krajích dosahují nejvyšších hodnot míry neúspěšnosti absolventi středního vzdělání s výučním listem a s maturitní zkouškou, a to v Plzeňském kraji 1,3 % a v Praze 2,0 %. Absolventi oborů středního vzdělání s výučním listem pak dosahují v Plzeňském kraji 0,7 % a v Praze 1,8 %. Průměr za republiku přitom tvoří u absolventů středního vzdělání s výučním listem 4,9 % a u absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem a s maturitní zkouškou 5,8 %. U absolventů oborů středních odborných škol jsme v Plzeňském kraji zaznamenali 0,7 % míru celkové neúspěšnosti, v Praze 1,6 %. U absolventů oborů gymnázií byla vykazována v Plzeňském kraji míra celkové neúspěšnosti 0,3 % a v Praze 0,7 %. U vyšších odborných škol představovala míra celkové neúspěšnosti v Plzeňském kraji 1,0 % a v Praze 0,6 %. Republikový průměr přitom v případě vyšších odborných škol činí 3,3 %. Míry celkové neúspěšnosti jsou jak v Plzeňském kraji, tak v Praze u jednotlivých skupin absolventů relativně vyrovnané, což přispívá k celkové vysoké úspěšnosti absolventů škol při hledání zaměstnání. **Příznivá situace ohledně uplatnitelnosti absolventů je dále v Královéhradeckém kraji**, kde míra celkové neúspěšnosti absolventů škol činí 3,8 %, a také v Jihočeském (4,2 %) a Pardubickém kraji (4,2 %). Také Středočeský kraj vykazuje nízkou hodnotu průměrné celkové míry neúspěšnosti, a to 4,6 %. Pokud se podíváme na hodnoty míry neúspěšnosti za oblast Praha + Střední Čechy, pak hodnoty celkové neúspěšnosti ještě více klesnou na 2,9 %, což je třetí místo hned za Plzeňským krajem a Prahou. Z údajů je jednoznačně vidět, že Praha je pro Středočeský kraj v oblasti vzdělávání a pracovního uplatnění spádovou oblastí. **Obtížné postavení na trhu práce mají absolventi v Ústeckém a Moravskoslezském kraji**, kdy v Ústeckém kraji činí průměrná míra celkové neúspěšnosti absolventů škol 9,2 % a v Moravskoslezském kraji 6,7 %. Zejména míra celkové neúspěšnosti u absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem a s maturitní

zkouškou v Ústeckém kraji vysoce převyšuje celorepublikový průměr – v Ústeckém kraji činí 11,6 %, přičemž průměr za ČR činí 5,8 %. V Ústeckém kraji jsou i značně vysoké hodnoty měr nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem, kdy míra neúspěšnosti činí 9,0 % (průměr za ČR je 4,9 %), a také u oborů gymnázií, kde jde o 3,7 % (průměr za ČR je 1,7 %). V Moravskoslezském kraji jsou hodnoty míry celkové neúspěšnosti jak absolventů středního vzdělání s výučním listem a maturitní zkouškou, tak absolventů středního vzdělání s výučním listem nižší, avšak i tak převyšují celorepublikový průměr: u absolventů středního vzdělání s výučním listem a maturitní zkouškou o 2,4 procentního bodu, u absolventů středního vzdělání s výučním listem o 1,9 procentního bodu.

Absolventi oborů středního vzdělávání a oborů středního vzdělávání s výučním listem

Tato skupina absolventů má celkově obtížnější postavení na trhu práce, i když v roce 2008 dosahovala míra její neúspěšnosti velmi nízkých hodnot. Nejnižší míru celkové neúspěšnosti vykázaly Plzeňský kraj (0,9 %) a Praha (1,9 %), naopak obtížné hledání pracovního uplatnění mají tito absolventi zejména v Ústeckém (10,7), Moravskoslezském (7,8 %), Jihomoravském kraji (6,7 %) a kraji Vysočina (6,3 %). Vesměs jde o regiony, které se potýkají s vyšší mírou obecné nezaměstnanosti. Pouze v těchto krajích přesahuje hladina celkové neúspěšnosti šestiprocentní hranici, v Ústeckém kraji dokonce desetiprocentní hranici. Ačkoliv na první pohled je tato míra ve srovnání s ostatními kraji vysoká, ve srovnání s rokem 2007 klesla v Moravskoslezském kraji o 5,8 procentního bodu a v Ústeckém kraji o 5,5 procentního bodu.

Absolventi oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou a výučním listem

U této skupinu absolventů se projevují obdobné tendence jako u předchozí skupiny. **Nejproblematictější vstup na trh práce mají tito absolventi v Ústeckém kraji**, kde jejich míra celkové neúspěšnosti činí 11,6 %. Ústecký kraj je tak jediný, kde míra neúspěšnosti těchto absolventů překonala desetiprocentní hranici. V porovnání s rokem 2007 se jejich situace zlepšila, neboť jejich nezaměstnanost zde klesla o 3,5 procentního bodu. Druhým regionem s nejvyššími hodnotami míry celkové neúspěšnosti je **Moravskoslezský kraj**, kde míra celkové neúspěšnosti představuje 8,2 %, což ve srovnání s předchozím rokem znamená pokles o 3,3 procentního bodu. Přes 7 % vystoupala míra neúspěšnosti ještě v Karlovarském (7,5 %) a Pardubickém kraji (7,1 %). Naopak **nejlépe se absolventi těchto oborů uplatňují v Plzeňském kraji**, kde míra jejich nezaměstnanosti činí 1,3 %. Nízkých hodnot dosahuje míra celkové neúspěšnosti ještě v Praze (2,0 %).

Absolventi oborů středních odborných škol

Absolventi oborů středních odborných škol najdou pracovní uplatnění celkem lehce v Plzeňském kraji (0,7 % míra celkové neúspěšnosti) a také již tradičně v Praze (1,6 %). Naopak **nejmenší šanci** uspět na pracovním trhu mají tito absolventi v Ústeckém (míra celkové neúspěšnosti 7,8 %), Moravskoslezském (5,9 %), Jihomoravském kraji (5,3 %) a kraji Vysočina (5,0 %). Tyto kraje jsou pro uplatnění absolventů (nejen těchto oborů) velmi problematické. V ostatních krajích je již míra celkové neúspěšnosti nižší než 5 %.

Absolventi oborů gymnázií

Absolventi oborů gymnázií mají již tradičně **velmi nízkou míru celkové neúspěšnosti**, která v celorepublikovém průměru činí 1,7 %. To je dáno i tím, že většina z nich pokračuje ve vzdělávání na terciární úrovni. **Nejnižších hodnot** dosahuje míra celkové neúspěšnosti těchto absolventů v Plzeňském kraji, a to 0,3 %, následuje Praha s 0,7 %. Rela-

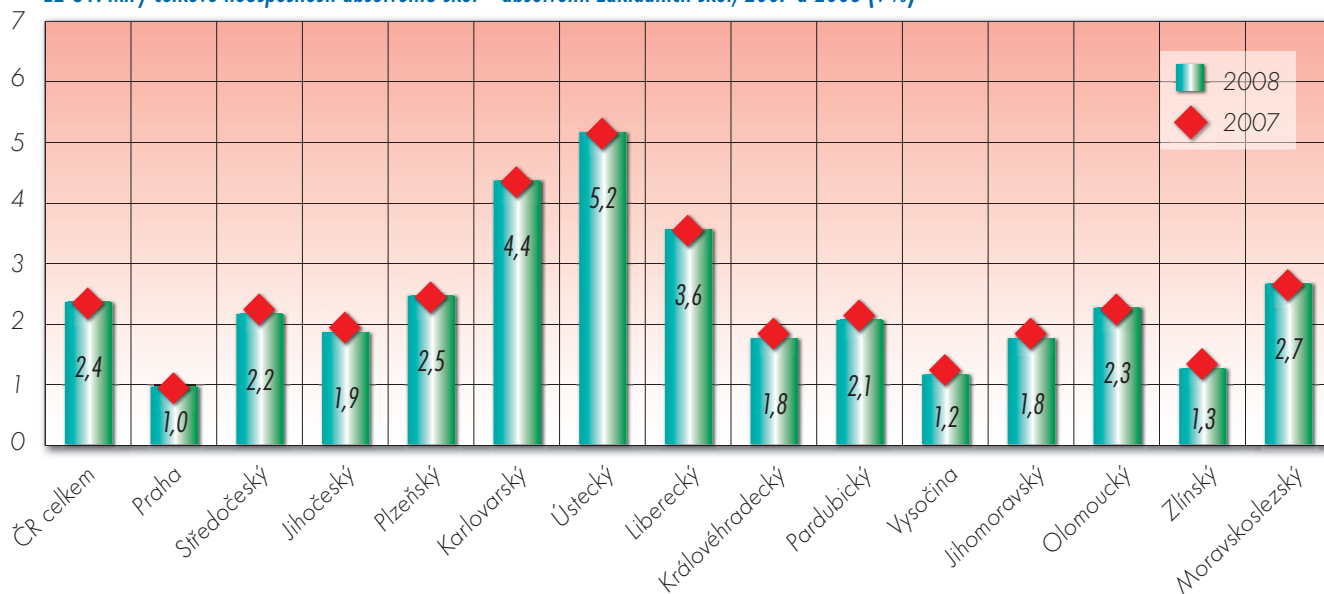
tivně vysokých hodnot míry celkové neúspěšnosti dosahují absolventi v Ústeckém kraji (3,7%) a dále v kraji Vysočina (2,3%), v Jihočeském (2,2%) a Středočeském kraji (2,0%). V ostatních krajích nebyla překročena dvouprocentní hranice.

Absolventi vyšších odborných škol

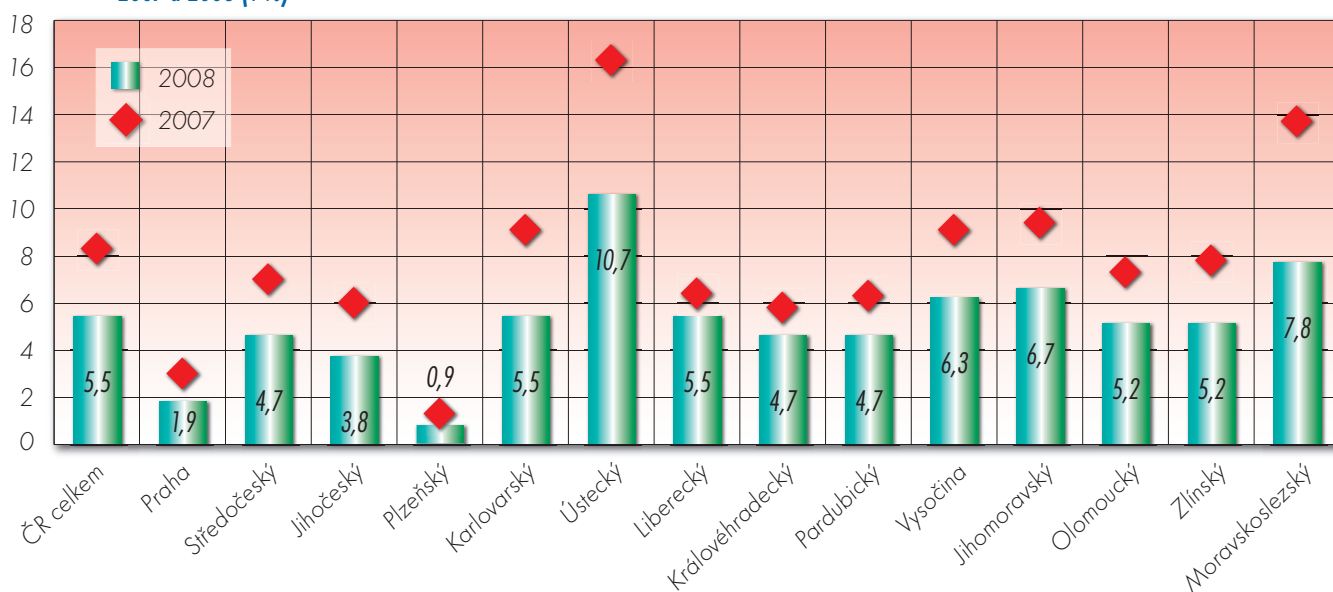
Absolventi vyšších odborných škol mají celkově nižší hodnoty míry celkové neúspěšnosti, kdy průměrná hodnota činí 3,3%. **Nejvyšší míry celkové neúspěšnosti absolventů vyšších odborných škol** vykazuje Liberecký kraj (7,3%), kde hodnota míry celkové neúspěšnosti překročila hranici 7%. K dalším krajům s vyššími hodnotami míry cel-

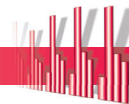
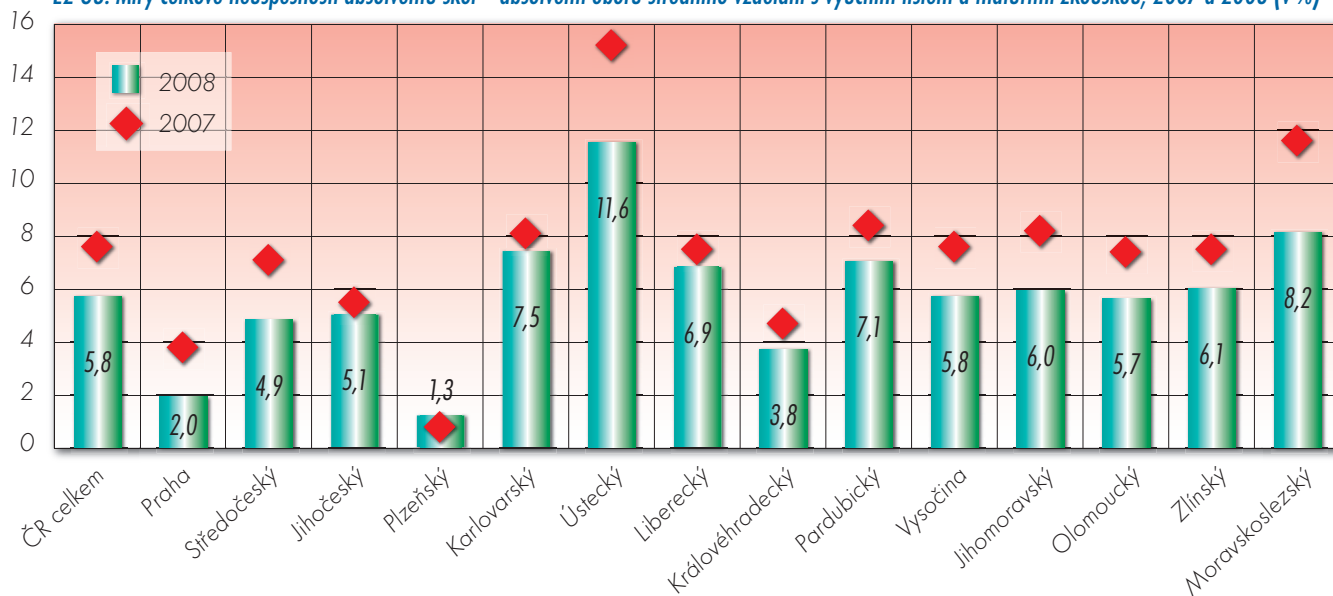
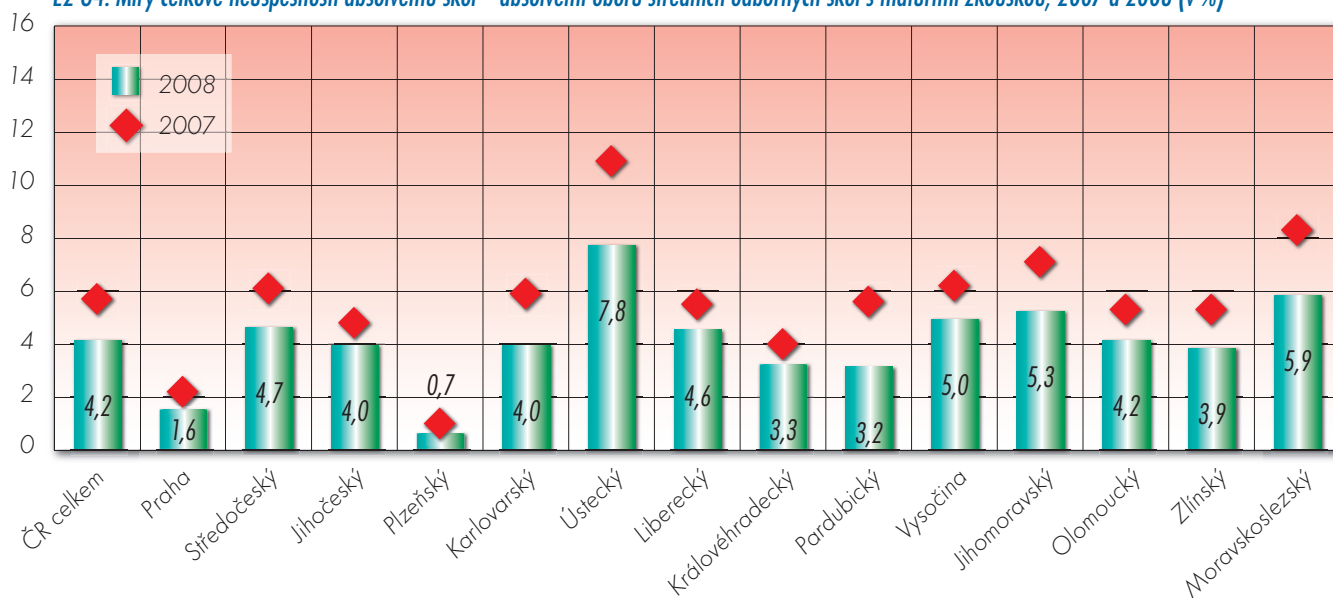
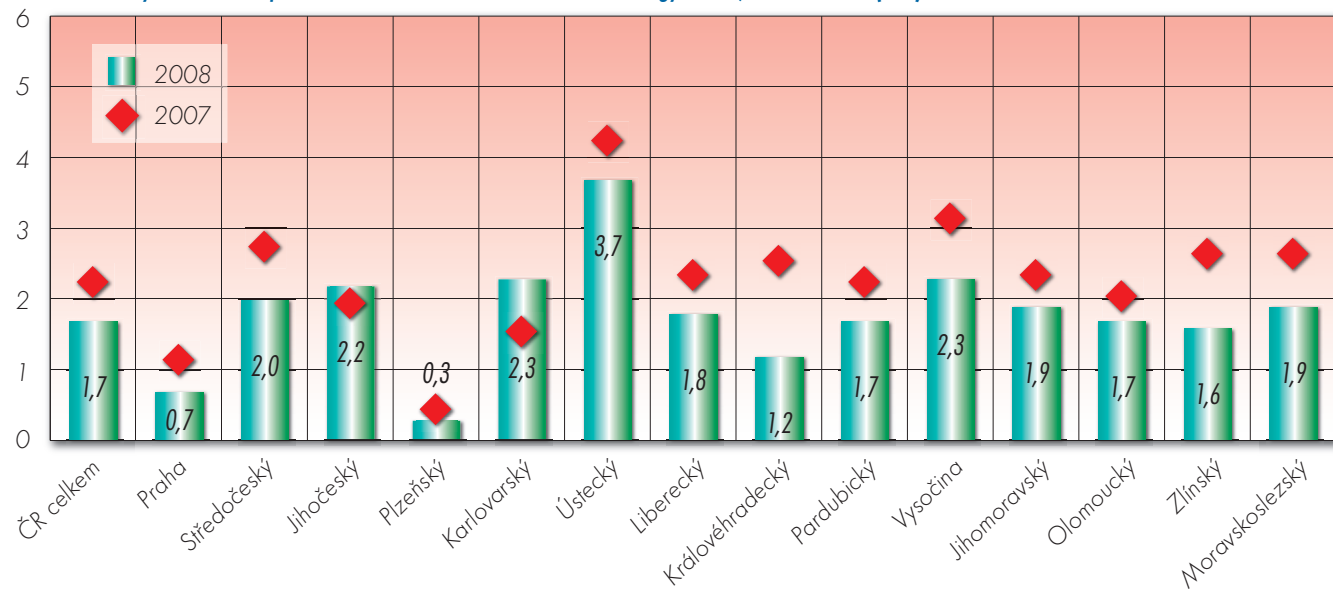
kové neúspěšnosti těchto absolventů se řadí Olomoucký (6,0%), Zlínský (5,4%) a Ústecký kraj (5,3%). V ostatních krajích nepřekračuje míra celkové neúspěšnosti absolventů vyšších odborných škol pěti-procentní hranici. Naopak **nejnižších hodnot nabývá míra celkové neúspěšnosti** v Praze (0,6%) a v Plzeňském kraji (1,0%). Ve všech zbývajících krajích překročila míra celkové neúspěšnosti tříprocentní hranici. Při interpretaci rozdílů mezi krají je však nezbytné si uvědomit, že za velkými rozdíly mezi krají mohou být do jisté míry výkyvy v celkových počtech absolventů v jednotlivých krajích – zejména relativně malé počty absolventů určitých oborů vyšších odborných škol v některých krajích.

E2 G1: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi základních škol, 2007 a 2008 (v %)

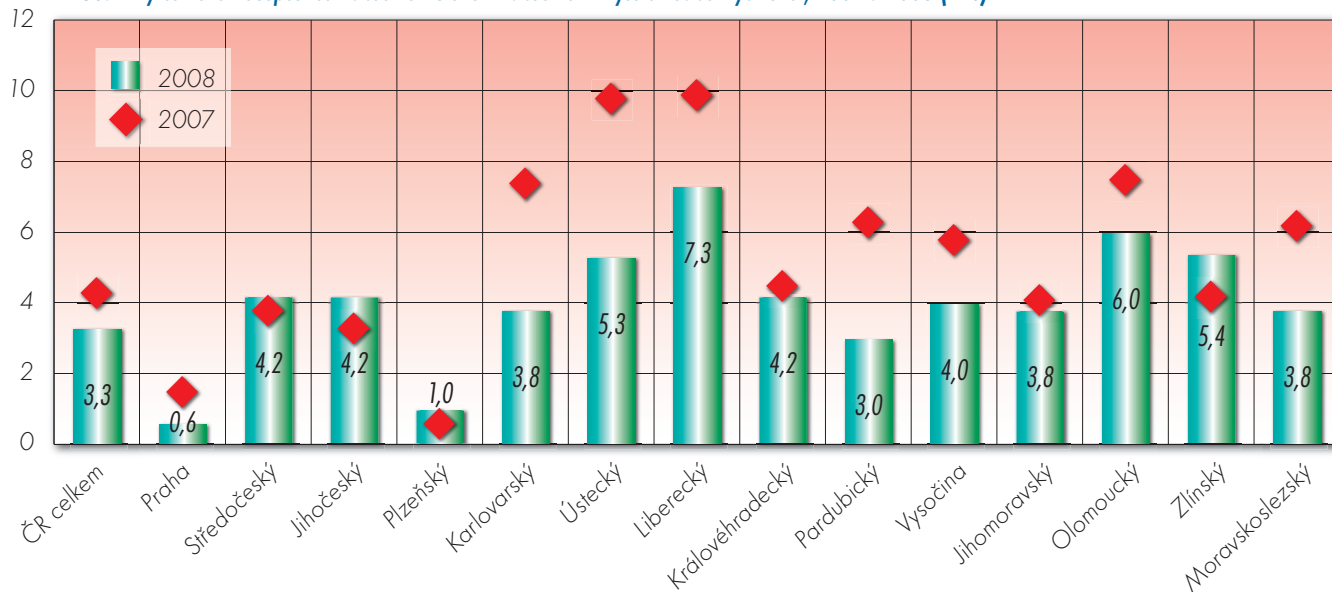
E2 G2: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů středního vzdělání a oborů středního vzdělání s výučním listem, 2007 a 2008 (v %)

E2 G3: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů středního vzdělání s výučním listem a maturitní zkouškou, 2007 a 2008 (v %)

E2 G4: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů středních odborných škol s maturitní zkouškou, 2007 a 2008 (v %)

E2 G5: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů gymnázií, 2007 a 2008 (v %)

E2 G6: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi vyšších odborných škol, 2007 a 2008 (v %)

E 3 Specifická situace mladých lidí – přechod ze vzdělávání do zaměstnání

Proces přechodu ze školy na trh práce je spojen s velmi výraznými sociálními a ekonomickými změnami, které se dotknou všech mladých lidí, kterých se nástup do zaměstnání týká. Mladí lidé se musí přizpůsobit jinému životnímu rytmu a vyrovnat se s nároky, které na ně zaměstnavatelé budou klást. Nástup do zaměstnání je spojen i s výraznými sociálními změnami, kdy ekonomická nezávislost, kterou mladí lidé s nástupem do zaměstnání získají, je často spojena i se změnou sociálních vztahů v jejich společenském okruhu. Přechod ze školy do zaměstnání tak přináší náročné životní situace, které mohou být často ještě zesíleny o obtíže spojené s hledáním pracovního uplatnění, a to zejména v případě, že je obecná míra nezaměstnanosti vyšší a činí tak přechod ze školy do zaměstnání obtížnějším. Tyto obtíže je však možné částečně omezit, a to především získáváním pracovních zkušeností již během vzdělávání. Pro co nejjednodušší přechod mladých lidí ze vzdělávání do zaměstnání je vhodné, pokud se již **během studia studenti seznámí s trhem práce**, například formou odborných praxí, nebo pokud sami vyhledávají kontakt s případnými zaměstnavateli a odborníky z praxe. Souběh práce a studia, případně alespoň občasná práce v oboru studia umožňuje mladému člověku získat tolik ceněnou praxi již během studia a současně navázat důležité sociální a pracovní kontakty, které mu umožní lépe se orientovat na trhu práce a získat pracovní uplatnění. Získání pracovních zkušeností zejména v oboru, který mladý člověk studuje, je jedním z předpokladů úspěšného dlouhodobého uplatnění na trhu práce. Studium při zaměstnání a naopak praxe během studia na vysoké nebo vyšší odborné škole jsou jedním z předpokladů úspěšného dlouhodobého pracovního uplatnění.

Ačkoliv jsou mladí lidé při hledání zaměstnání znevýhodněni zejména nedostatkem pracovních zkušeností, představují hlavní nositele nových dovedností. Poněvadž jsou při hledání zaměstnání na trhu práce často požadovány širší dovednosti, jsou osoby s nižším vzděláním často znevýhodněny, a naopak jsou ve výhodě ti, kdo získají co nejvyšší vzdělání. Velmi podstatným atributem, který ovlivňuje šanci najít odpovídající pracovní uplatnění, je ochota učit se. Současně pak schopnost a ochota podstupovat další vzdělávání je rozhodující faktor, který může výrazným způsobem zvýšit úspěch mladého člověka na pracovním trhu.

Pro potřeby naší analýzy pohlédneme na mladé lidi (ve věku 15–29 let) ze dvou základních úhlů pohledu: mladí lidé, kteří se účastní vzdělávání, a mladí lidé, kteří jsou mimo oblast vzdělávání. Mezi další kritéria patří, zda jsou zaměstnaní, nezaměstnaní či stojí mimo pracovní trh. Ve velikosti podílu nezaměstnaných mladých lidí, kteří jsou mimo vzdělávání, se v podstatě odráží **míra nezaměstnanosti mladých lidí do 30 let**. Lze předpokládat, že u části z nich jde pouze o jev dočasné povahy a že dříve či později zaměstnání naleznou, avšak nelze přejít skutečnost, že již i mezi takto mladými lidmi najdeme ty, kterým se dlouhodobě nedaří najít stabilní zaměstnání. Za jednu z hlavních příčin lze pokládat jejich **nedostatečný nebo nevhodný vzdělanostně kvalifikační profil**, tedy že pro jejich úroveň a obor vzdělání není na daném trhu práce uplatnění. U těchto osob pak může být trvalého zařazení do pracovního procesu dosaženo pouze prohloubením, rozšířením, popř. změnou jejich původní kvalifikace, tzn. návratem do vzdělávání. Vysokou důležitost tak získávají **rekvalifikační kurzy, všechny formy dalšího vzdělávání a nově i zkrácené formy středního vzdělávání s výučním listem a středního vzdělávání s maturitní zkouškou**.

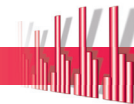
E 3.1 Struktura mladých lidí podle toho, zda jsou ve vzdělávání, pracují, jsou nezaměstnaní nebo mimo pracovní trh i vzdělávání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly mladých lidí (zvláště mužů a žen) v jednotlivých věkových kategoriích (15–29 let a dále 15–19 let, 20–24 let a 25–29 let), kteří jsou zaměstnaní, nezaměstnaní, studují, popř. jsou mimo pracovní trh i vzdělávání, čímž odráží jejich vzdělavací a pracovní status ve věku typickém pro opuštění počátečního vzdělávání a přechod do světa práce. Někteří lidé v daných věkových skupinách ještě studují, jiní již působí na trhu práce, a to více či méně úspěšně – jsou zaměstnaní či nezaměstnaní. **Ukazatel tak poskytuje základ pro popsání situace mladých lidí a dává také přehled o hlavních trendech obvyklých při přechodu ze školy do zaměstnání v souvislosti s regionálními specifiky trhu práce.**

Metodika výpočtu

$$\frac{PV_{ij}}{P_i}$$

PV – celkový počet obyvatel ve sledované kategorii (ve vzdělávání, zaměstnaní, nezaměstnaní atd.)

P – celkový počet obyvatel

i – věkové skupiny

➤ 15–29 let

➤ 15–19 let

➤ 20–24 let

➤ 25–29 let

j – kategorie

➤ ve vzdělávání

➤ mimo vzdělávání

➤ zaměstnaní

➤ nezaměstnaní

Zaměstnaní – všichni starší 15 let, kteří patří mezi „placené zaměstnané“ nebo „sebezaměstnané“. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda vykonávají jedno či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

➤ **Placení zaměstnaní** = všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva)

➤ **Sebezaměstnaní** = všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci

Nezaměstnaní – všichni starší 15 let, kteří ve sledovaném období souběžně splňovali tři uvedené podmínky:

➤ **byli bez práce**, tzn. nebyli ani v placeném zaměstnání, ani sebezaměstnaní

➤ **hledali aktivně práci** registrací u úřadu práce nebo u soukromé zprostředkovatelské práce, patří sem rovněž hledání přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem

➤ **byli připraveni k nástupu do práce**, tj. byli během referenčního období k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání

Zaměstnaní ve vzdělávání = studující denního, respektive prezenčního vzdělávání, kteří zároveň patří i do kategorie „zaměstnaní“ (zároveň studují a jsou zaměstnaní)

Nezaměstnaní mimo vzdělávání = nezaměstnaní, nestudující

Ve vzdělávání a mimo pracovní sílu = studující denního, respektive prezenčního vzdělávání/studia, kteří nepatří do kategorie „zaměstnaní“ (tzn. „pouze“ studují)

Zaměstnaní mimo vzdělávání = zaměstnaní, nestudující

Nezaměstnaní ve vzdělávání = nezaměstnaní účastníci se rekvalifikačních kurzů

Mimo pracovní sílu i vzdělávání = ekonomicky neaktivní, kteří nestudují (ženy na mateřské dovolené, ženy v domácnosti, občané s průkazem ZTP, ZTP/P, osoby dlouhodobě nemocné, starobní důchodci)²¹

Zdroj dat

➤ ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2008

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Věkové skupiny mladých lidí (15–29 let, 15–19 let, 20–24 let a 25–29 let) jsme rozdělili na základě jejich postavení ve vzdělávání:

1. mladí lidé z odpovídají věkové skupiny, kteří jsou **ve vzdělávání**

2. mladí lidé z odpovídají věkové skupiny, kteří jsou **mimo vzdělávání**

V roce 2008 byla nadpoloviční většina mladých lidí ve věku 15–29 let mimo vzdělávací systém, tedy se nacházela v kategorii „mimo vzdělávání“ (53,4%), přičemž mezi studující se řadí 46,6% mladých lidí z této věkové skupiny.²² Pokud se zaměříme na podrobnější kategorie, pak nejvíce mladých lidí je mimo vzdělávání a jsou zaměstnaní (42,5%). U žen je dále významná i kategorie „mimo pracovní sílu i vzdělávání“, neboť do této kategorie se řadí období mateřské a rodičovské dovolené, kterou nastupují v absolutní většině ženy a přerušují tak svou pracovní (případně studijní) kariéru. Ve věkové skupině 15–29 let do této kategorie patří 14,4% žen.

Zcela podle očekávání největší zastoupení kategorie „ve vzdělávání“ nalezneme v nejmladší sledované věkové skupině 15–19 let, kde se 92,7% mladých lidí z této věkové kategorie vzdělává. Tento vysoký podíl je pochopitelný, neboť jde o skupinu mladých lidí, kteří dokončili základní vzdělávání a v absolutní většině v tomto věku pokračují ve vzdělávání na střední škole. Spolu s rostoucím věkem však podíl studujících významně klesá: ve věkové skupině 20–24 let již studuje (opět máme na mysli pouze studenty denní formy vzdělávání) jen 44,8% lidí a ve věku 25–29 let je ve vzdělávání, tedy v prezenčním studiu, již jen necelých 11,1% mladých lidí. Je tak zřejmé, že se zvyšujícím se věkem se mladí lidé přesouvají z kategorie studujících mezi zaměstnané, v menší míře i případně mezi nezaměstnané a mimo pracovní sílu.

Ve srovnání s rokem 2007 došlo ve všech věkových kategoriích k nárůstu studujících, kromě nejmladší věkové skupiny (15–19 let), kde podíl mladých lidí ve vzdělávání zůstal stejný jako v roce 2007. Ve věkové skupině 20–24 let se podíl mladých lidí ve vzdělávání zvýšil o 2,7 procentního bodu a v „nejstarší“ věkové skupině 25–29 let o 2,1 procentního bodu. Je zde patrný pozitivní trend zvyšování podílu studujících v mladé populaci, zejména ve věku 20–29 let. Pokud se na zastoupení mladých lidí ve vzdělávání podíváme ve srovnání s rokem 2006, je nárůst studujících mladých lidí ještě výraznější. Ve věkové skupině 15–19 let jde o nárůst o 1,7 procentního bodu, ve věkové skupině 20–24 let o nárůst o 4,8 procentního bodu a ve věkové skupině 25–29 let pak o 3,3 procentního bodu. Ve srovnání s rokem 2005 je posun ještě výraznější: v nejmladší věkové skupině (15–19 let) o 6,8 procentního bodu, ve věkové skupině 20–24 let o 7,6 procentního bodu a v nejstarší věkové skupině 25–29 let o 4 procentní body.

Pokud se podíváme na strukturu skupiny **mladých lidí ve vzdělávání**, pak lze jednoznačně říci, že zastoupení zaměstnaných a nezaměstnaných je u studující populace ve věku 15–29 let takřka **zanedbatelné**: pokud vezmeme za základ všechny osoby ve vzdělávání, pak pouze 7,1% je zaměstnaných a 0,3% nezaměstnaných. Zbývajících 92,6% mladých lidí je ekonomicky neaktivních, tzn., že „pouze“ studují. Velmi nízký podíl studujících, kteří jsou zaměstnaní, není z hlediska následného hledání zaměstnání příliš pozitivní, i když ve srovnání s rokem 2007 se podíl těch, kteří jsou ve vzdělávání a současně zaměstnaní, zvýšil o 1 procentní bod. Současně je nutné vzít do úvahy, že do sledované kategorie patří pouze žáci a studenti denního/prezenčního studia, kteří mají zároveň trvalý zaměstnanecký poměr – takových zřejmě v celkovém kontextu není mnoho. V naší analýze již nejsou zachyceny údaje za vzdělávání při zaměstnání, které by jistě ukázaly, že podíl lidí, kteří jsou zaměstnaní a přitom studují, je daleko vyšší. Současně do této kategorie jsou zahrnuti i studenti na středních ško-

²¹ Určitá část populace zůstává trvale mimo pracovní trh i vzdělávání – jedná se o osoby, které buď pracovat nechtějí, tzv. „na okraji společnosti“ („dobrovolní“ bezdomovci, drogově závislí, ...), nebo nemohou z důvodu nemoci, trvalého či dočasněho zdravotního postižení (osoby umístěné v ústavech sociální péče, invalidní občané aj.), popř. obojí. Tito lidé tvoří ve většině společností okolo 4%.

²² Jde o studenty denního, respektive prezenčního vzdělávání/studia, viz metodika.

lách, kde se souběh zaměstnání a studia objevuje zřídka. Pokud se podíváme na jednotlivé věkové kategorie, vidíme, že ve starších věkových kategoriích je poměr zaměstnaných studujících vyšší. V nejmladší věkové skupině 15–19 let pracuje při studiu pouze 1,1 % mladých lidí a 98,7 % je neaktivních. Ve věkové kategorii 20–24 let studuje a zároveň pracuje 8,8 % populace a 90,9 % je neaktivních, ale ve věkové kategorii 25–29 let již je zaměstnaných 41,5 % studujících a pouze 57,0 % je neaktivních.²³

V rámci kategorie „ve vzdělávání“ je také podskupina „nezaměstnaní“. Jde o zvláštní případ, kdy má dotyčný status studujícího-nezaměstnaného, v podstatě jde o období, v němž mladý člověk podstupuje nějaký druh **rekvalifikace**. Jak vyplývá z předchozích informací, podíl osob v této kategorii jsou velmi malé, a to ve všech věkových skupinách (ve věku 15–19 let jde o 0,2 %, ve věku 20–24 let o 0,4 % a ve věku 25–29 let jde o 1,7 %). Tato skutečnost poukazuje na velmi malé rozšíření rekvalifikací v současné době – v celkovém kontextu trhu práce existuje jen velmi malý podíl mladých lidí, kteří nějaký druh rekvalifikace podstoupili.

Při podrobnějším pohledu na kategorii „nezaměstnaní mimo vzdělávání“ (tzn. „běžní“ nezaměstnaní) vidíme, že do této kategorie spadá ve věku 15–29 let z celé této kategorie 5,6 % osob. Ve věkové skupině 15–19 let je podíl mladých nezaměstnaných výrazně vyšší než v ostatních věkových skupinách – 22,7 %, což je zřejmě ovlivněno tím, že v této věkové skupině mají mladí lidé ukončeno pouze nižší vzdělání a tito mladí lidé se hůře uplatňují na trhu práce (viz kap. E.2).

Pokud se nyní podíváme na ukazatel z **genderového pohledu**, tedy na rozdíly v postavení mužů a žen, lze říci, že hodnoty se od sebe příliš neliší, pokud jde o zastoupení mezi studujícími a mezi těmi, kteří jsou „mimo vzdělávání“. Zcela jiná situace však panuje v kategorii „mimo pracovní trh a vzdělávání“, kde jsou genderové rozdíly zřetelné. Kategorie „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ představuje **nejvýraznější diferenační faktor** v pracovním a vzdělávacím statusu mužů a žen. Podíl žen, které patří do této skupiny, je výrazně vyšší než mužů. Hlavní příčinou je zde odchod žen na mateřskou a následnou rodičovskou dovolenou. Podíl žen v této kategorii s věkem významně rostou a kulminují zejména v nejstarší věkové kategorii: zatímco ve věku 15–19 let je „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ pouze 1,4 % žen a 0,7 % mužů, ve věkové skupině 20–24 let je to již 11,1 % žen a 2,2 % mužů a ve věku 25–29 let jde dokonce o 27,7 % žen a o 2,4 % mužů. Současně ze srovnání s předchozími roky vyplývá, že zejména v mladších věkových skupinách dochází ke snížení podílu žen v této kategorii. V roce 2005 bylo „mimo vzdělávání i mimo pracovní sílu“ ve věkové skupině 15–19 let 6,1 % žen, v roce 2006 šlo o 1,8 %, v roce 2007 o 1,6 % a v roce 2008 již uvedených 1,4 %. Ve věkové skupině 20–24 let bylo v roce 2005 v této kategorii 14,6 %, v roce 2006 šlo o 10,6 %, v roce 2007 o 11,1 % žen a v roce 2008 také o 11,1 %. V nejstarší věkové skupině 25–29 let bylo v roce 2005 v této kategorii 30,7 % žen, v roce 2006 30,4 %. V roce 2007 došlo k mírnému poklesu na 29,3 %, přičemž tento pokles pokračoval i v roce 2008 na 27,7 %. Jak vidíme, k nejvýraznějšímu poklesu dochází v nejmladší věkové skupině.

U kategorie „nezaměstnaní mimo vzdělávání“, tedy „tradičních“ nezaměstnaných, nejsou **genderové rozdíly** příliš veliké, avšak zajímavé jsou zejména rozdíly v jednotlivých věkových skupinách. Ve všech věkových skupinách s výjimkou nejstarší věkové skupiny 25–29 let je **nezaměstnanost mužů vyšší**. V nejmladší věkové skupině 15–19 let činí podíl nezaměstnaných mužů mimo vzdělávání 1,7 % a žen 1,6 %. Ve věku 20–24 let nezaměstnanost u obou pohlaví vzrostla (u mužů jde o 4,9 %, u žen o 3,2 %), přičemž genderové rozdíly taktéž vzrostly na 1,7 procentního bodu. V nejstarší

věkové skupině 25–29 let však již nezaměstnanost u mužů klesla na 2,9 %, kdežto u žen zůstala na úrovni věkové skupiny 20–24 let, tedy na shodných 3,2 %. Ačkoliv rozdíly nejsou nijak výrazné, je zajímavý rozdílný trend vývoje nezaměstnanosti u mužů a žen se stupujícím věkem – u mužů nezaměstnanost v nejstarší věkové skupině klesá, kdežto u žen mírně stoupá.

Regionální rozdíly

Zastoupení mladých lidí ve vzdělávání a mimo vzdělávání je v jednotlivých regionech odlišné. **V kategorii „ve vzdělávání“ je nejvíce mladých lidí ve věku 15–29 let** v Praze (51,8 %), Jihomoravském (51,0 %), Královéhradeckém (50,1 %) a Zlínském kraji (50,0 %). V těchto krajích je ve vzdělávání přes polovinu mladých lidí. Naopak nejméně mladých lidí ve vzdělávání je v Ústeckém (38,8 %) a Karlovarském kraji (40,0 %). V ostatních krajích překračuje podíl mladých lidí ve vzdělávání 40 %. Ve srovnání s předchozími roky došlo ve většině krajů k nárůstu mladých lidí ve vzdělávání. Výjimkou jsou kraje Liberecký, Ústecký a Plzeňský, kde došlo k mírnému poklesu mladých lidí ve vzdělávání, a to o 2,3 procentního bodu v Libereckém, o 0,4 v Ústeckém a o 0,2 procentního bodu v Plzeňském kraji. Ve srovnání s rokem 2007 se podíl mladých lidí ve vzdělávání navýšil zejména v Olomouckém kraji (o 4,4 procentního bodu), kraji Vysočina (o 4,1 procentního bodu), Pardubickém (o 3,2 procentního bodu), ve Zlínském kraji (o 3,1 procentního bodu) a v Praze (o 3 procentní body). Z údajů je patrné, že dochází k nárůstu podílu mladých lidí ve vzdělávání, kdy například v roce 2005 bylo v Ústeckém kraji ve vzdělávání pouze 33,4 % mladých lidí a v roce 2008 38,8 %. V Karlovarském kraji šlo v roce 2005 o 32,1 %, v roce 2006 o 37,1 %, v roce 2007 o 39,1 % a v roce 2008 o 40 % mladých lidí ve vzdělávání. Je patrné, že i v krajích s horší vzdělávací strukturou a nízkým podílem mladých lidí ve vzdělávání dochází k navýšení jejich podílu ve vzdělávání. Je zde tedy patrný pozitivní trend ve vývoji vzdělávací struktury mladých lidí.

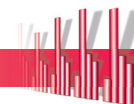
Pokud se podíváme na nejmladší **věkovou kategorii 15–19 let**, pak nejvíce takto mladých lidí studuje v Praze (98,6 %), Zlínském kraji (95,2 %), Královéhradeckém kraji (94,3 %) a kraji Vysočina (94,2 %). Nejméně jich studuje v Karlovarském (85,2 %), Ústeckém (88,1 %) a Libereckém kraji (89,0 %). V ostatních krajích studuje vždy více než 90 % odpovídající populace.

Ve věku 20–24 let najdeme nejvíce studujících v Praze, kde jde o 60,3 % mladých lidí. S mírným odstupem následuje Královéhradecký (54,9 %) a Jihomoravský kraj (53,1 %). Nejmenší podíl studujících z této věkové kategorie najdeme v Ústeckém (29,8 %) a Karlovarském kraji (30,1 %). Jak můžeme vidět, rozdíl mezi Prahou a Ústeckým krajem v podílu studujících v této věkové kategorii činí přes 30 procentních bodů.

Ve věkové skupině 25–29 let studuje nejvíce mladých lidí opět v Praze, a to 17,7 %, přičemž celostátní průměr činí 11,1 %. Následují kraje Jihomoravský s 15,5 %, Zlínský s 13,6 %, Pardubický s 12,5 % a Olomoucký s 11,1 %. V ostatních krajích je podíl studujících nižší než 11 %. Nejméně studujících z této věkové skupiny je v Ústeckém (5,5 %), Jihočeském (7,4 %) a v Libereckém kraji (7,7 %).

Uvedené trendy v podstatě kopírují údaje o účasti na jednotlivých stupních vzdělávání. **Čím vyšší je zastoupení osob s nejvyšším (terciárním) vzděláním v daném kraji, tím vyšší je i zastoupení kategorie studujících. Současně jde také o kraje, které jsou centry vysokoškolského vzdělávání** (Praha, Brno, Hradec Králové atd.). Mezi kraje s nejnižším zastoupením mladé studující populace patří jednoznačně Ústecký a Karlovarský kraj. V těchto krajích je podíl studujících výrazně nižší než v ostatních regionech. Zároveň je však potěšitelné, že ve všech sledovaných kategoriích i v krajích s nízkým zastoupením studujících jejich podíl dlouhodobě narůstá.

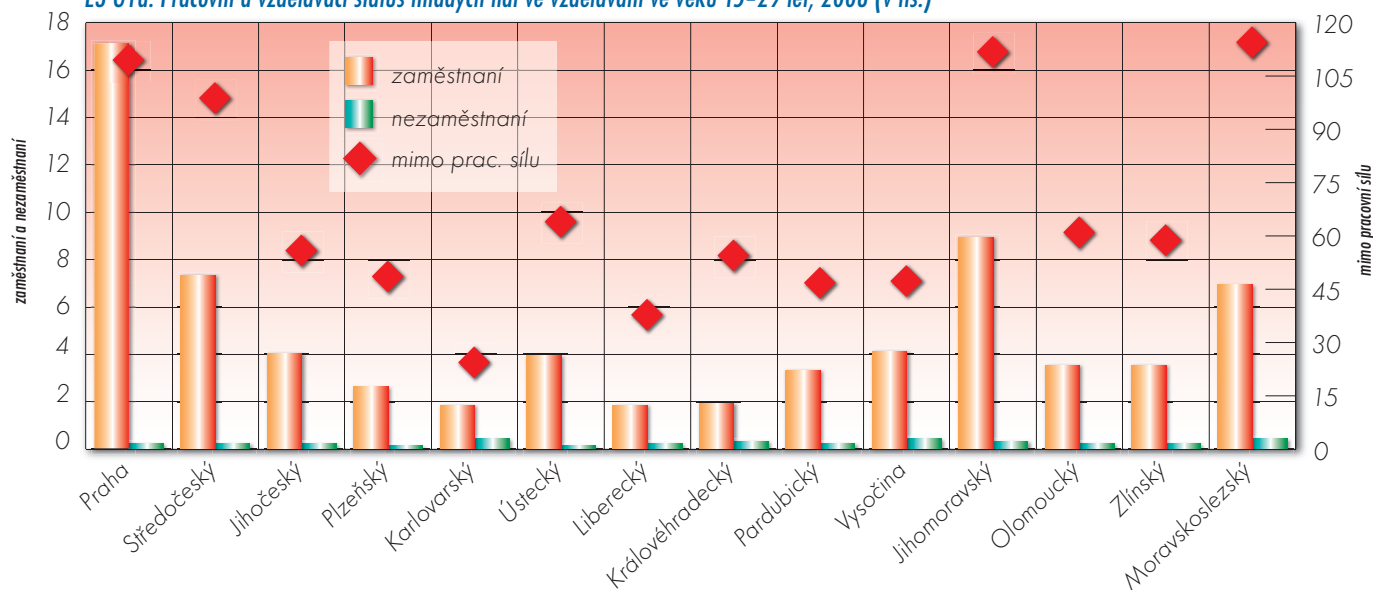
²³ Dopočet do 100 % tvoří ti, kteří jsou ve vzdělávání a jsou současně nezaměstnaní.

Již v úvodu kapitoly jsme uvedli, že **podíl zaměstnaných je mezi studujícími²⁴ velmi nízký**. Při studiu je zaměstnáno jen velmi malé množství mladých lidí (7,1 % z celkového počtu studujících). Tuto průměrnou hodnotu přesahuje nejvíce Praha, kde z celkového počtu mladých lidí ve vzdělávání je zaměstnaných 13,6 %, což je o 6,5 procentního bodu více, než je republikový průměr. Druhým krajem s nejvyšším zastoupením zaměstnaných mezi studujícími je kraj Vysočina, kde jde o 8,1 % zaměstnaných ve vzdělávání, což je o 1 procentní bod více, než je republikový průměr. Následují kraje Jihomoravský (7,4 %) a Karlovarský (7,0 %). Nejmeně zaměstnaných, kteří studují, najdeme mezi mladými lidmi ve vzdělávání v Královéhradeckém (3,4 % ze všech

studujících) a Libereckém kraji (4,6 % ze všech studujících). Taktéž zastoupení osob účastnících se rekvalifikací („nezaměstnaní ve vzdělávání“) je ve všech krajích takřka zanedbatelné. Nejvíce těchto studujících najdeme v Karlovarském kraji (1,5 % ze všech studujících) a kraji Vysočina (0,7 %). Nejmeně je nezaměstnaných ve vzdělávání v Ústeckém (0,1 %), Plzeňském, Středočeském kraji a v Praze, kde jde shodně o 0,2 %. Takto nízké zastoupení nezaměstnaných ve vzdělávání je nepříznivé, neboť rekvalifikace tvoří jeden z účinných nástrojů úspěšného (znovu)začleňování nezaměstnaných osob na trh práce. Zejména je znepokojující, že jde o dlouhodobý trend, který se nijak výrazně nemění.

E3 G1a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15–29 let, 2008 (v tis.)

V kategorii „mimo vzdělávání“ je důležitá podkategorie nezaměstnaní, v níž se v podstatě odráží míra nezaměstnanosti mladých lidí do 30 let. Procento nezaměstnaných mezi mladými lidmi tak představuje důležitou charakteristiku vypovídající o sociálně-ekonomické situaci daného regionu. Celorepublikový průměr činí 3,0 % pro populaci ve věku 15–29 let, přičemž nejvyšší podíl nezaměstnaných v tomto věku je z pohledu krajů v Ústeckém (6,6 %), Karlovarském (6,7 %) a Moravskoslezském kraji (4,2 %). Naopak nejmenší zastoupení nezaměstnaných mladých lidí nalezneme – v souladu s nízkými mírami nezaměstnanosti – v Praze (1,2 %) a Královéhradeckém kraji (1,9 %). V ostatních krajích je podíl nezaměstnaných mimo vzdělávání mezi mladými lidmi vyšší než 2 %. Příznivá v této souvislosti je zejména skutečnost, že ve srovnání s rokem 2007 došlo ve všech krajích s výjimkou Karlovarského k poklesu podílu nezaměstnaných, a to v průměru o 0,6 procentního bodu. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán v Pardubickém (o 1,4 procentního bodu ve srovnání s rokem 2007) a Jihomoravském kraji (o 1,1 procentního bodu). K nejnižšímu poklesu došlo v Jihočeském (0,2 procentního bodu), Plzeňském (0,2 procentního bodu), Středočeském kraji (o 0,3 procentního bodu), v Praze (o 0,4 procentního bodu) a v Olomouckém kraji (také o 0,4 procentního bodu), tedy v krajích, kde i v roce 2007 byl podíl nezaměstnaných do 30 let velmi nízký.

Jak jsme již uvedli výše, kategorií „**mimo pracovní sílu i vzdělávání**“ naplňují z velké části lidé, kteří tráví čas na rodičovské či mateřské dovolené.²⁵ V České republice na mateřskou a rodičovskou do-

volenou nastupují především ženy, což se odráží i v těchto statistikách. Při pohledu na ženskou populaci věku 15–29 let je zjevné, že doba, kterou ženy stráví na mateřské dovolené, souvisí s „načasováním“ narození prvního dítěte. Pokud ženy odloží narození prvního dítěte na pozdější dobu, tzn. 30 let a později, v našich údajích nefigurují. Pokud se jim první dítě narodilo před 30. rokem života, pak naplňují kategorii „mimo pracovní sílu i vzdělávání“. Je zajímavé, jak odlišně se chovají ženy v jednotlivých krajích. Krajem s **největším zastoupením žen** v této věkové skupině v kategorii „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ je Ústecký kraj (24,6 % oproti celorepublikovému průměru 14,4 %). Jak víme z předchozích údajů, jde o kraj s vysokou nezaměstnaností a zároveň s nízkým podílem mladých lidí, kteří studují. S odstupem následují kraje Liberecký (19 %), Karlovarský (16,9 %), Moravskoslezský (16,2 %) a Středočeský (15,9 %). Na druhé straně kontinua pak stojí Praha (7,9 %), kde je zastoupení žen nižší o 16,7 procentního bodu, než je tomu v Ústeckém kraji, a o 6,5 procentního bodu, než je celostátní průměr. Dalšími kraji s nízkým zastoupením žen v této kategorii jsou Plzeňský (11,0 %), Královéhradecký (11,2 %), Zlínský (11,2 %) a Pardubický kraj (11,5 %). Podíl žen v této kategorii se ve srovnání s rokem 2007 snížil o 0,7 procentního bodu, přičemž k nejvýraznějšímu poklesu došlo v Pardubickém (pokles o 6,1 procentního bodu), Karlovarském (o 3,9 procentního bodu) a Olomouckém kraji (o 3,6 procentního bodu). Naopak k nevýraznějšímu nárůstu podílu žen v této kategorii došlo v Libereckém kraji (nárůst o 3,2 procentního bodu), Plzeňském (nárůst o 1,6 procentního bodu), Jihočeském (o 1,5 procentního bodu) a Zlínském kraji (1,1 procentního bodu). Dalšími kraji, kde došlo k nárůstu podílu žen v kategorii mimo vzdělávání a mimo pracovní sílu, jsou Jihomoravský, Středočeský kraj a Praha. Podíl mužů je

²⁴ Připomínáme, že jde o údaje o studujících v denním/prezenčním vzdělávání a studiu.

²⁵ Kromě těch, kteří jsou na mateřské či rodičovské dovolené, patří do této kategorie ženy v domácnosti, občané s průkazem ZTP, ZTP/P, osoby dlouhodobě nemocné a starobní důchodci.

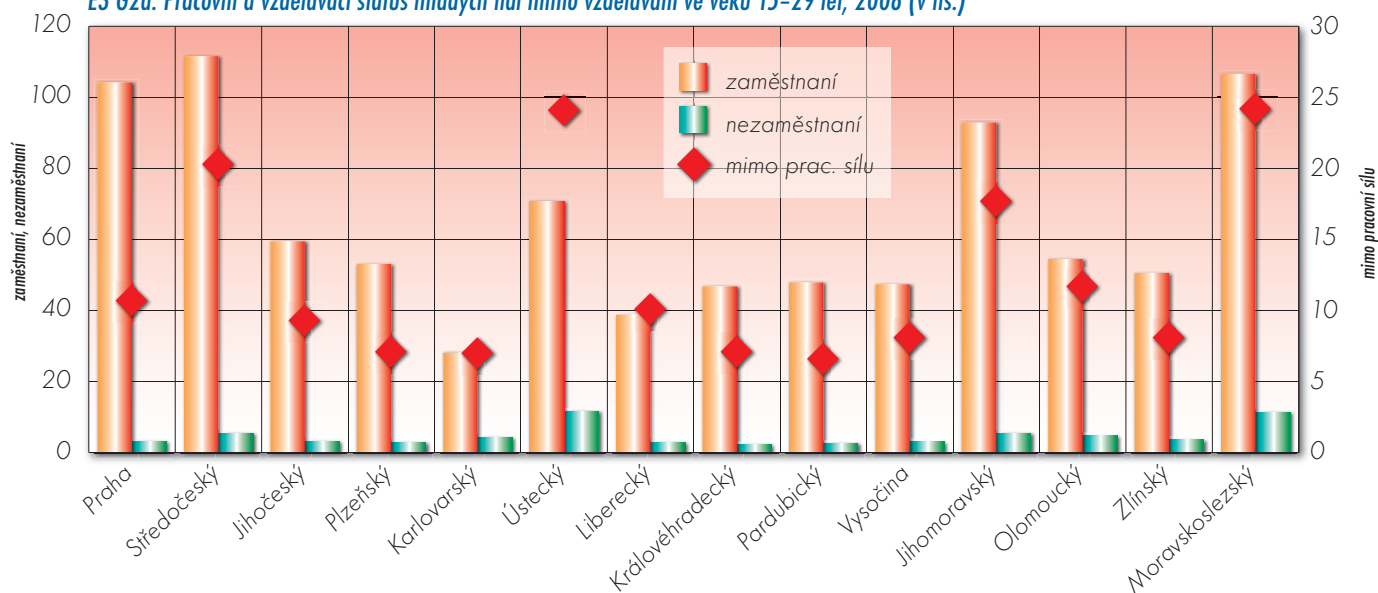
v této kategorii velmi nízký, kdy mimo vzdělání a mimo pracovní sílu je pouze 1,8 % mužů – nejvíce jich v této kategorii najdeme v Karlovarském (4,4%), Ústeckém (3,7%) a Libereckém kraji (3,3%). Naopak nejméně mužů v této kategorii je v Jihočeském (0,7%), Pardubickém (0,8%), Jihomoravském kraji (0,9%) a v Praze (0,9%).

Pokud se u žen v rámci kategorie „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“ podíváme na nejstarší věkovou skupinu 25–29 let, vidíme, že sem patří 27,7 % žen příslušného věku. Dva krajní body zde představují Praha a Ústecký kraj. V Praze do této kategorie patří pouze 14,4 % žen, což je o 13,3 procentního bodu méně, než je republikový průměr. Druhým extrémem je Ústecký kraj, kde do této kategorie spadá 39,5 % žen, což je o 11,8 procentního bodu více, než je průměrná republiková hodnota. Rozdíl mezi Prahou a Ústeckým krajem v podílu žen této kategorie tak činí 25,1 procentního bodu. U ostatních krajů již takové rozdíly nejsou, kdy například druhým krajem s nejnižším zastoupením žen této skupiny je Zlínský kraj, kde však je „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“ 22,2 % žen, což je o 7,8 procentního bodu více, než jaký je podíl žen v Praze. Naopak druhým krajem s nejvyšším za-

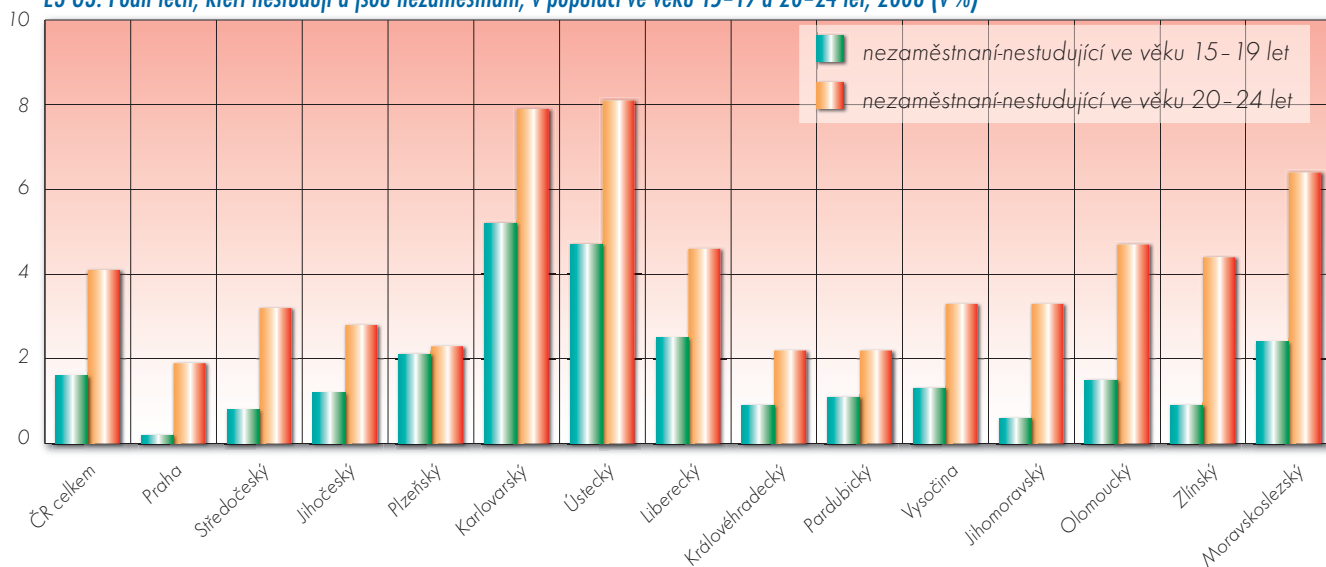
stoupením žen „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“ je Královéhradecký kraj, kde jde o 35,8 % žen dané věkové skupiny.

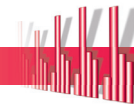
Provázanost pracovního a vzdělávacího statusu mladých lidí ve věku 15–29 let s ekonomickou situací v daném regionu je velmi výrazná, a to zejména v otázce zaměstnanosti a nezaměstnanosti a vzdělanostní struktury regionu. Vyšším podílem mladých lidí, kteří studují, jsou charakteristické především kraje Praha, Královéhradecký, Jihomoravský a Zlínský, což jsou současně kraje, kde jsou vysoké podíly lidí s vyšším vzděláním. Praha má i velmi nízký podíl mladých žen v kategorii „mimo pracovní sílu i vzdělávání“. Na opačném konci pomyslného kontinua ohledně zastoupení mladých lidí ve vzdělávání a vysoký podíl žen „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“. Ve všech krajích je pak velmi negativní zjištění, že jen mizivý počet mladých lidí podstupuje rekvalifikace, kdy účast na rekvalifikacích na „plný úvazek“ představuje ve všech krajích u mladé populace pouze okrajový jev.

E3 G2a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15–29 let, 2008 (v tis.)

E3 G3: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní, v populaci ve věku 15–19 a 20–24 let, 2008 (v %)

E 4 Výdělků a dosažené vzdělání

Vzdělání je souhrn znalostí, které získáváme pomocí vzdělávání, výuky a studia specifických vědomostí. Vzdělávání jednotlivce začíná po narození a pokračuje během života. Vzdělání je jedním z nejvýznamnějších atributů, který ovlivňuje život daného člověka a hraje významnou roli při jeho uplatnění na trhu práce, tedy jeho profesním zařazení. Vzdělanější jedinec spíše disponuje kvalifikací, kterou zaměstnavatelé vyhledávají a oceňují, než jedinec s nižším vzděláním a kvalifikací. Osoby s vyšším vzděláním a kvalifikací mají na trhu práce lepší postavení a jsou navíc flexibilnější, zpravidla se lépe učí nové věci a orientují se v nových podnětech, rychleji zvládají a využívají nové technologie a nemají problémy pracovat s informacemi. Je tedy logické, že kvalifikačně náročná povolání, kterých stále přibývá, vyžadují jedince s vyšší úrovní dosaženého vzdělání a vyšší kvalifikací. To vše se nutně projevuje i na individuálních přínosech, které jedinec získává za svou práci. Vyšší vzdělání neprodukuje jen čistě soukromé výnosy pro jednotlivce, ale přináší prospěch též ostatním členům společnosti. Vysokoškolské studium je tedy v prvé řadě investicí do vlastního lidského kapitálu. Lidé tuto investici podnikají s cílem zvýšit svou budoucí produktivitu a tedy i svoji výdělečnou schopnost. Očekávaným výnosem této investice je zvýšený výdělek v porovnání s jedinci, kteří mají nižší vzdělání.

Vzdělání přináší z individuálního pohledu jako jednoznačný zisk vyšší socioekonomický status a zpravidla lepší finanční ohodnocení, ale souvisí také s „kvalitou života“, tedy schopností orientace v nových informacích a nalézání přístupu k nim a schopností kriticky hodnotit. Z individuálního pohledu budeme věnovat pozornost především ekonomickým ziskům ze vzdělávání a mezi nimi především ziskům ze zaměstnání. Z pohledu ekonomických zisků ze zaměstnání musíme mít na paměti, že uváděné ukazatele sledují pouze jednu, a to zaměstnaneckou stranu vztahu (druhou stranou je strana zaměstnavatelská). Zisky ze vzdělávání nabývají mnohem rozmanitějších podob než pouze podobu vyšší mzdy a prestižnějšího postavení ve společnosti. S vyšším vzděláním získává totiž jedinec i větší kulturní či politický přehled, což představuje další přínos nejen pro něj, ale i pro celou společnost. Vzdělání je předpokladem k získání výhodnější pozice na trhu práce, větší možnosti výběru vhodného zaměstnání a v neposlední řadě ke zhodnocení vzdělání v ocenění práce. Každý rok studia v terciárním stupni zvyšuje potenciální cenu práce. Výdělkové možnosti jsou velmi silně ovlivněny tím, v jakém odvětví najde zaměstnanec uplatnění. Cena dosaženého vzdělání se liší samozřejmě také podle regionů, ve kterém působí zaměstnavatel. Individuální výdělků jednotlivců leží samozřejmě v širokém pásmu a více či méně se liší od statistického průměru. Výdělek zaměstnance s vysokou školou může být nižší než výdělků většiny vyučených a naopak, kvalifikovaný vyučený může dosáhnout vyššího ocenění práce než mnohý vysokoškolák. Pásmo, ve kterém leží jednotlivé výdělků, je absolutně i relativně tím širší, čím je vykonávané zaměstnání složitější, zodpovědnější, a tudíž i náročnější na požadované vzdělání.

Dále je třeba vzít také v úvahu odlišnou hodnotu průměrné mzdy v závislosti na kraji, ve kterém je práce vykonávána. Na danou průměrnou mzdu dosahují nebo ji přesahují převážně pracující v Praze. Nejvyšší mzdy jsou nabízeny tam, kde sídlí centrály podniků, a tam, kde se nacházejí ústřední orgány státu. Právě v Praze pracují ředitelé velkých podniků, ministři, poslanci a další lidé s nadprůměrnými mzdami, kteří tak zvyšují výši průměrné mzdy. Všeobecně se ve velkých městech nachází více vysoce vzdělaných lidí, kteří taktéž dosahují v průměru vyšší mzdy než lidé s nižším vzděláním. Na druhou stranu život ve velkoměstech vyžaduje vyšší životní náklady, vyšší nájem, či náklady na dopravu.

Přínosy ze vzdělání jsou tedy neméně významné i z celospolečenského hlediska. Právě nejvíce vzdělaní a kvalifikovaní lidé jsou hlavní silou a významným faktorem potenciálních možností ekonomického a kulturního rozvoje a konkurenceschopnosti jednotlivých regionů. V důsledku permanentního zvyšování kvalifikační náročnosti většiny profesí mají šanci dlouhodobě uspět pouze ti, kdo jsou připraveni, tzn. vybaveni určitými znalostmi, schopnostmi a dovednostmi. V rámci trendů trhu práce kontinuálně ubývá nekvalifikovaných a málo kvalifikovaných pracovních pozic, což stále více ztěžuje zaměstnatelnost osob s nízkým vzděláním. Trh práce se potýká s nedostatkem vyučených v řemeslných oborech. Navíc stále výrazněji vystupuje do popředí fenomén nezaměstnanosti, který je jasně viditelným důsledkem výrazně ztížené situace méně vzdělaných osob na trhu práce. Mezi kritické skupiny patří především lidé s nízkým vzděláním a kvalifikací, čerství absolventi škol a dále i jednotlivé věkové kategorie či nějakým způsobem postižení lidé; často se hovoří též o nepříznivém postavení žen s malými dětmi i žen obecně. A zaměstnavatelé musí hrát při narovnávání mzdových rozdílů mezi muži a ženami klíčovou roli.

Na individuální úrovni má vzdělávání poskytnout především orientaci ve společnosti a kvalifikaci pro uplatnění se ve světě práce. Na celospolečenské úrovni pak proces vzdělávání slouží zejména k předávání základních společenských hodnot, výchově k občanství a přípravě kvalifikovaných lidských zdrojů pro ekonomiku.

Ekonomické zisky ze vzdělání jsou spojeny se schopností vyhovět náročným podmínkám moderní ekonomiky a pracovního trhu. Vzdělávání, které vede k osobnímu rozvoji a ke spokojenosti lidí, se může navíc promítnout i do vyšší výkonnosti na pracovištích a následně i do vyšší produktivity práce. V této souvislosti je podpora celoživotního vzdělávání a dalšího profesního rozvoje jedince naprosto nezbytná. Každý člověk se musí přizpůsobovat novým trendům, které pronikají do jeho života a do života společnosti. Dlouhodobé vzdělávání nebo vzdělávání dospělých se stále rozšiřuje.

Jako základní zisk ze vzdělávání zde lze vnímat dvě charakteristiky – schopnost získat a udržet si odpovídající zaměstnání (zaměstnatelnost) a finanční ohodnocení práce. Tyto charakteristiky jsou popsány prostřednictvím ukazatelů E1 Ekonomická aktivita podle úrovně dosaženého vzdělání a E4 Výdělků a dosažené vzdělání.

E 4.1 Průměrné mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Vzdělaní a kvalifikovaní lidé jsou významným faktorem potenciálních možností rozvoje a konkurenceschopnosti jednotlivých regionů. Lidé, kteří disponují perspektivní, vysokou a navíc v daném čase „nedostatkovou“ kvalifikací a jsou flexibilnější, nacházejí práci snadněji a jsou i lépe odměňováni než lidé, kteří mají nízké vzdělání a nedostatečnou kvalifikaci a kteří nemají zájem svou kvalifikaci rozvíjet, případně měnit. Navíc při změnách ve struktuře odvětví ekonomiky a růstu obecné úrovně kvalifikační náročnosti postupně na trhu práce ubývá pozic, které jsou vhodné pro níže kvalifikované pracovníky. V současnosti jsou na úřadech práce volná místa téměř výhradně pro nekvalifikovanou pracovní sílu.

V této kapitole je pozornost věnována analýze mzdových rozdílů mezi kraji se zaměřením na populaci celkem a na osoby podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání. Jsou sledovány průměrné mzdy jak v podnikatelské a nepodnikatelské sféře celkem, tak v nepodnikatelské sféře samostatně.

Průměrné mzdy v podnikatelské a nepodnikatelské sféře

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců** (kumulace za 1.–4. čtvrtletí 2008).

Podávaný přehled je přitom uveden **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** ve členění podle mezinárodní klasifikace ISCED-97,²⁶ tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, vyšším odborným vzděláním, vysokoškolským vzděláním a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Metodika výpočtu

Informační systém o průměrném výdělku (ISPV) je systém pravidelného monitorování výdělkové úrovně a pracovní doby zaměstnanců v České republice a v jednotlivých regionech formou statistického šetření. Sledovanými ukazateli výdělkové úrovně jsou hodinový výdělek a hrubá měsíční mzda zaměstnanců za sledované období (šetření provádí MPSV, zpracovatelem ISPV je TRIXIMA, spol. s r.o.). Šetření metodicky vychází ze strukturálního šetření EU a je s ním obsahově harmonizováno.

Nejdůležitějším kritériem pro členění výsledků ISPV je příslušnost šetřeného ekonomického subjektu k podnikatelské, nebo nepodnikatelské sféře. V ISPV se zařazují do podnikatelské sféry ekonomické subjekty, které odměňují podle § 109 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Nepodnikatelskou sféru tvoří v ISPV ekonomické subjekty, které odměňují podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zatímco v podnikatelské sféře (ISPV-PS) probíhá šetření se čtvrtletní periodicitou, v nepodnikatelské sféře (ISPV-NS) je šetření prováděno pololetně. Zdrojem dat pro nepodnikatelskou sféru je Informační systém o platech (ISP), který je spravován Ministerstvem financí.

ISPV-PS jako mzdové šetření se čtvrtletní periodicitou monitoruje výdělkovou úroveň jednotlivých zaměstnání podle klasifikace KZAM-R (klasifikace zaměstnání – rozšířená) v České republice. Výběrovými jednotkami šetření ISPV-PS jsou ekonomické subjekty, na které se vztahuje zpravodajská povinnost. Základním souborem ISPV-PS jsou aktivní ekonomické subjekty z registru ekonomických subjektů (RES), které mají 10 a více zaměstnanců a přísluší do podnikatelské sféry a do institucionálních sektorů nefinanční politiky, finanční instituce nebo vládní instituce. Šetření provádí pracoviště státní statistické služby MPSV, jeho zpracovatelem je TRIXIMA, spol. s r.o.

ISPV-NS jako platové šetření monitoruje s půlroční periodicitou výdělkovou úroveň jednotlivých profesí podle klasifikace KZAM-R v České republice. Základním souborem ISPV-NS je soubor ekonomických subjektů definovaný „Automatizovaným rozpočtovým informačním systémem“ (ARIS) spravovaným Ministerstvem financí (MF). Statistické šetření ISPV-NS využívá dat Informačního systému o platech, provozovaného Ministerstvem financí. Informační systém o platech pokrývá celou nepodnikatelskou sféru a do ISPV předává údaje jako plošné šetření.

Plat je definován podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, jako peněžité plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem.

Mzda je definovaná jako peněžité plnění a plnění peněžité hodnoty (naturální mzda) podle § 109 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Hodinový výdělek je přímo zjišťovaný údaj, který je definován jako průměrný hodinový výdělek zaměstnance v posledním čtvrtletí sledovaného období podle § 351 až § 362 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Hrubá měsíční mzda/plat, vypočtená z hrubé mzdy/platu za sledované období, je druhým indikátorem, který ukazuje výdělkovou úroveň. Hrubá mzda/plat je součtem mzdy/platu za práci, náhrad mzdy/platu a odměn za pracovní pohotovost. Hrubá měsíční mzda/plat a její složky se vztahují k celému sledovanému období, tj. 1.–4. čtvrtletí 2008.

Publikované tabulky obsahují hrubou měsíční mzdu/plat (příp. hodinové výdělek) podle nejvyššího dosaženého vzdělání, věkových kategorií, pohlaví, krajů, příp. podle hlavních tříd KZAM-R, kategorií zaměstnání, tarifních stupňů, kategorií odvětví OKEČ.

Zdroj dat:

- ISPV-PS – pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků TRIXIMY, spol. s r.o. – zpracovatelské organizace za 1.–4. čtvrtletí 2008.
- ISPV-NS – pravidelné pololetní statistické šetření průměrných výdělků zpracované dle metodiky TRIXIMY, spol. s r.o. za 1.–4. čtvrtletí 2008. Statistické šetření ISPV-NS využívá dat Informačního systému o platech, provozovaného Ministerstvem financí.

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V této části kapitoly jsou popsány **průměrné hrubé měsíční mzdy/platy zaměstnanců podle stupňů nejvyššího dosaženého vzdělání, a to bez ohledu na to, zda jsou zaměstnání v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře**. Z uváděných údajů je zřejmá obecná tendence, **kdy průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání pracovníka**. Příjmy osob s nejvyšším dosaženým vzděláním, tedy vysokoškolským, více či méně ve všech krajích značně převyšují příjmy těch, kdo mají vyšší odborné vzdělání a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Relativně nejnižší příjmy nalezneme ve všech krajích u osob se základy vzdělání a základním vzděláním, tedy u skupiny osob, která je nejvíce ohrožena z pohledu trhu práce i nezaměstnanosti.

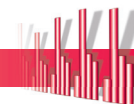
Průměrný hrubý měsíční výdělek za 1.–4. čtvrtletí 2008 za celý statistický soubor v rámci České republiky činil 26 353 Kč. Obecně nejnižší platy mají zaměstnanci s nejvyšším dosaženým vzděláním nižším než středním, tedy se základy vzdělání a základním vzděláním (průměrná celorepubliková mzda činila 17 019 Kč). O něco vyšší platy jsou vypláceny zaměstnancům, kteří dosáhli středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem (celorepublikový průměr činil 20 560 Kč). U zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním středním s maturitní zkouškou jsou platy již o poznání vyšší (26 773 Kč). Jen o něco málo vyšších platů dosahují zaměstnanci s nejvyšším dosaženým vzděláním vyšším odborným (průměrná mzda činila 27 928 Kč). Nejvyšší platy nalezneme u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním, jejichž průměrná celorepubliková mzda v roce 2008 činila 44 562 Kč.

Z předchozích údajů je zřejmé, **že průměrné platy obecně rostou se zvyšující se úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání**, kterého zaměstnanec dosáhl. Do těchto souvislostí se samozřejmě promítají i mezikrajové rozdíly, kde **průměrné mzdy zaměstnanců odrážejí do značné míry ekonomické prostředí kraje**. Průměrná výše mezd zaměstnanců tedy úzce souvisí i s celkovou ekonomickou a sociální situací v daném kraji.

Regionální rozdíly

Průměrné hrubé měsíční mzdy v ČR celkem ve všech vzdělanostních kategoriích jsou silně ovlivněny výrazně vyšší úrovní mezd v Praze oproti ostatním krajům. Praha má mezi kraji specifické postavení z důvodu výrazně vyšší vzdělanostní úrovně obyvatelstva. Vzdělanostní struktura obyvatel Prahy, tzn. „kvalitní“ lidské zdroje, nepochybně souvisí se značným ekonomickým i kulturním potenciálem hlavního

²⁶ ISCED-97 – mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání. Od 1. 1. 2008 je klasifikace ISCED-97 státní klasifikací vzdělání.

města, s umístěním centrálních úřadů, sídel velkých firem a s vyšší potřebou vysokoškolsky vzdělané pracovní síly.

Průměrné hrubé měsíční platy zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním činily v Praze 19 771 Kč, což je více než průměrná mzda zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem v Jihočeském kraji, Královéhradeckém, Pardubickém, Jihomoravském a Zlínském. U zaměstnanců celkem bez ohledu na nejvyšší dokončené vzdělání činila průměrná výše platu v Praze 35 984 Kč.

Při hledání nejnižších průměrných platů vzhledem k celorepublikovému průměru do popředí vystupuje především Střední Morava, kraj Zlínský s průměrným platem 22 765 Kč, dále oblast Jihozápad, zejména Jihočeský kraj s průměrným platem 22 786 Kč, oblast Severozápad, především Karlovarský kraj s průměrným platem 22 848 Kč, a oblast Severovýchod, kraj Královéhradecký (23 216 Kč) a Pardubický (23 382 Kč).

Zaměříme-li se na **mimopražské kraje** (v Praze dosahují nejvyšších průměrných platů zaměstnanci ve všech vzdělanostních kategoriích), vyniká mezi ostatními regiony zejména Středočeský kraj, který zaujímá přední místo ve výši průměrných platů zaměstnanců ve všech vzdělanostních kategoriích.

Pokud jde o **absolutní** výši průměrných platů zaměstnanců, **rozdíly v jednotlivých krajích nejsou v případě zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním příliš velké**, pohybují se od 15 490 Kč v Pardubickém kraji do 17 979 Kč v kraji Středočeském a 19 771 Kč v Praze. **Platy zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním středním a středním s výučním listem se v rámci jednotlivých krajů také mnoho neliší** – pohybují se od 19 219 Kč v Jihočeském kraji až do 22 046 Kč v kraji Středočeském a 22 659 Kč v Praze. **Ani platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia** (s výjimkou Prahy, kde pobírají v průměru 32 297 Kč) **v mezikrajovém porovnání nevykazují velké rozdíly** – pohybují se od 23 573 Kč ve Zlínském kraji až do 27 899 Kč v kraji Středočeském.

Výraznější rozdíly v platech nalezneme především u zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním vyšším odborným, které se pohybují od 22 975 Kč v Karlovarském kraji až do 28 767 Kč ve Středočeském kraji a 34 536 Kč v Praze. V řadě krajů převyšují platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia platy zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním vyšším odborným.

Platy zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním vysokoškolským se v rámci mezikrajového porovnání liší nejvíce. Relativně nejméně pobírají lidé s vysokoškolským vzděláním v kraji Zlínském (35 491 Kč) a Jihočeském (36 285 Kč). Naopak nejvyšší průměrné platy vysokoškolsky vzdělaných lidí se projevují ve Středočeském kraji (45 327 Kč) a v Praze, která opět významně převyšuje výši platů v ostatních krajích (55 891 Kč). Mimo Středočeský kraj a Prahu se průměrné platy zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním pohybují v rozmezí od 35 491 Kč ve Zlínském kraji do 42 307 Kč v Ústeckém kraji.

Průměrná výše platů zaměstnanců tedy úzce souvisí s celkovou ekonomickou i sociální situací v daném kraji.

Meziroční srovnání

Ukazatel meziroční index charakterizuje **meziroční růst/pokles průměrné hrubé měsíční mzdy/platu zaměstnanců** bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře, a vyjadřuje, o kolik procent se zvýšila/poklesla mzda/plat v daném období proti stejnému období předchozího roku (tj. 1.–4. čtvrtletí 2008 oproti 1.–4. čtvrtletí 2007).

Meziroční srovnání průměrné hrubé měsíční mzdy/platu zaměstnanců je přitom členěno **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** ve členění podle mezinárodní klasifikace ISCED-97, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, vyšším odborným vzděláním, vysokoškolským vzděláním a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

E4.1 T1: Průměrné hrubé měsíční mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v Kč)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		26 353		17 019		20 560		26 773		27 928		44 562	
CZ01	Praha	35 984		19 771		22 659		32 297		34 536		55 891	
CZ011	Hlavní město Praha	35 984	(1.)	19 771	(1.)	22 659	(1.)	32 297	(1.)	34 536	(1.)	55 891	(1.)
CZ02	Střední Čechy	26 449		17 979		22 046		27 899		28 767		45 327	
CZ021	Středočeský kraj	26 449	(2.)	17 979	(2.)	22 046	(2.)	27 899	(2.)	28 767	(2.)	45 327	(2.)
CZ03	Jihozápad	23 864		16 720		20 272		25 245		25 952		37 763	
CZ031	Jihočeský kraj	22 786	(13.)	15 811	(12.)	19 219	(14.)	24 064	(13.)	26 409	(4.)	36 285	(13.)
CZ032	Plzeňský kraj	25 015	(4.)	17 544	(5.)	21 395	(3.)	26 500	(3.)	25 280	(7.)	39 375	(7.)
CZ04	Severozápad	23 682		16 128		20 267		25 549		25 143		41 631	
CZ041	Karlovarský kraj	22 848	(12.)	16 539	(7.)	20 145	(9.)	25 182	(6.)	22 975	(14.)	39 585	(6.)
CZ042	Ústecký kraj	24 005	(7.)	15 927	(10.)	20 319	(6.)	25 670	(5.)	25 785	(5.)	42 307	(3.)
CZ05	Severovýchod	23 697		16 469		19 852		24 907		24 721		38 782	
CZ051	Liberecký kraj	24 693	(5.)	17 670	(4.)	21 084	(4.)	25 923	(4.)	25 747	(6.)	40 450	(4.)
CZ052	Královéhradecký kraj	23 216	(11.)	16 518	(8.)	19 304	(13.)	24 228	(12.)	23 710	(12.)	37 462	(11.)
CZ053	Pardubický kraj	23 382	(10.)	15 490	(14.)	19 349	(12.)	24 841	(8.)	25 028	(8.)	38 867	(8.)
CZ06	Jihovýchod	24 628		16 184		19 803		24 978		24 587		39 584	
CZ063	Vysočina	23 475	(9.)	17 113	(6.)	20 318	(7.)	24 551	(10.)	23 513	(13.)	37 528	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	25 116	(3.)	15 815	(11.)	19 545	(11.)	25 159	(7.)	25 003	(9.)	40 126	(5.)
CZ07	Střední Morava	23 329		15 951		19 934		24 021		26 224		36 419	
CZ071	Olomoucký kraj	23 866	(8.)	16 091	(9.)	20 192	(8.)	24 402	(11.)	25 002	(10.)	37 216	(12.)
CZ072	Zlínský kraj	22 765	(14.)	15 811	(13.)	19 693	(10.)	23 573	(14.)	27 259	(3.)	35 491	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	24 127		17 846		20 598		24 664		24 331		38 132	
CZ081	Moravskoslezský kraj	24 127	(6.)	17 846	(3.)	20 598	(5.)	24 664	(9.)	24 331	(11.)	38 132	(9.)

Růst průměrné hrubé měsíční mzdy/platu zaměstnanců v 1.–4. čtvrtletí 2008 oproti 1.–4. čtvrtletí 2007 činil v průměru za ČR celkem 7,0%. Nejnižší meziroční nárůst mezd 5,5% byl zaznamenán u zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním, naopak nejvyššího meziročního nárůstu mezd bylo dosaženo u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (6,9%). U zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem činil růst 6,1%, stejně jako u zaměstnanců s vyšším odborným, případně pomaturitním vzděláním. U zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia činil meziroční růst 6,4%.

Podle nejvyššího dosaženého vzdělání zaměstnance a podle jednotlivých krajů meziroční nárůsty platů vykazovaly poměrně velké krajové diference. Hodnoty ukazatele se pohybují v poměrně velkém rozpětí u zaměstnanců s vyšším odborným nebo pomaturitním vzděláním – od meziročního poklesu o 1,7% v Královéhradeckém kraji až do nejvyššího meziročního nárůstu o 14,0% v Libereckém kraji. Naopak nejnižší krajové diference najdeme u skupiny zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (cca 4%–8%).

Podle nejvyššího dosaženého vzdělání zaměstnance a podle krajů byly **nejvyšší** hodnoty meziročního růstu průměrné měsíční mzdy/platu zaměstnanců v 1.–4. čtvrtletí 2008 proti 1.–4. čtvrtletí 2007 zaznamenány u skupiny zaměstnanců s vyšším odborným nebo pomaturitním vzděláním v Libereckém kraji. Dále jsou nejvyšší hodnoty ukazatele v Ústeckém kraji, kraji Vysočina a Jihočeském kraji u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním a dále v Královéhradeckém kraji u skupiny zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním.

Naopak **nejnižší** hodnoty meziročního růstu průměrné měsíční mzdy/platu zaměstnanců v 1.–4. čtvrtletí 2008 proti 1.–4. čtvrtletí 2007 byly zaznamenány u zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním v Ústeckém kraji a také u zaměstnanců s vyšším odborným nebo pomaturitním vzděláním v Moravskoslezském kraji. U skupiny zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním ve Zlínském kraji a u zaměstnanců s vyšším odborným nebo pomaturitním vzděláním v Královéhradeckém, Zlínském a Karlovarském kraji byly zaznamenány dokonce meziroční poklesy průměrné měsíční mzdy/platu.

Průměrné měsíční mzdy/platy zaměstnanců odrážejí i ekonomické a sociální prostředí daného kraje.

E4.1 T2: Meziroční relativní srovnání průměrných hrubých měsíčních mezd podle nejvyššího dosaženého vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 s 1.–4. čtvrtletím 2007 (v %)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		7,0		5,5		6,1		6,4		6,1		6,9	
CZ01	Praha	7,0		6,7		4,8		6,3		9,2		4,3	
CZ011	Hlavní město Praha	7,0	(8.)	6,7	(7.)	4,8	(13.)	6,3	(8.)	9,2	(2.)	4,3	(11.)
CZ02	Střední Čechy	5,7		5,7		5,5		6,2		5,6		2,6	
CZ021	Středočeský kraj	5,7	(12.)	5,7	(9.)	5,5	(10.)	6,2	(10.)	5,6	(9.)	2,6	(13.)
CZ03	Jihozápad	6,7		6,2		5,1		6,8		7,2		9,3	
CZ031	Jihočeský kraj	6,1	(11.)	7,2	(6.)	5,0	(12.)	6,0	(11.)	9,1	(3.)	9,8	(3.)
CZ032	Plzeňský kraj	7,2	(5.)	5,4	(10.)	5,3	(11.)	7,5	(2.)	4,3	(10.)	8,5	(4.)
CZ04	Severozápad	5,8		1,9		4,8		4,2		6,2		10,9	
CZ041	Karlovarský kraj	3,4	(14.)	4,0	(12.)	2,7	(14.)	3,8	(14.)	-0,7	(12.)	3,1	(12.)
CZ042	Ústecký kraj	6,8	(9.)	0,8	(13.)	5,6	(9.)	4,3	(13.)	8,1	(6.)	13,6	(1.)
CZ05	Severovýchod	7,5		6,5		8,5		6,5		6,0		5,5	
CZ051	Liberecký kraj	7,6	(4.)	6,5	(8.)	8,0	(3.)	6,4	(7.)	14,0	(1.)	7,8	(8.)
CZ052	Královéhradecký kraj	6,4	(10.)	9,4	(1.)	7,9	(4.)	4,7	(12.)	-1,7	(14.)	2,2	(14.)
CZ053	Pardubický kraj	8,4	(1.)	4,6	(11.)	8,9	(1.)	8,4	(1.)	8,2	(5.)	6,9	(9.)
CZ06	Jihovýchod	7,9		7,5		6,7		6,7		8,3		8,9	
CZ063	Vysočina	8,1	(2.)	8,1	(3.)	8,0	(2.)	7,1	(3.)	7,2	(7.)	10,3	(2.)
CZ064	Jihomoravský kraj	7,7	(3.)	7,4	(4.)	6,1	(8.)	6,5	(6.)	8,8	(4.)	8,5	(5.)
CZ07	Střední Morava	6,2		1,8		6,7		6,4		1,2		6,9	
CZ071	Olomoucký kraj	7,1	(6.)	7,2	(5.)	7,1	(6.)	6,5	(5.)	5,8	(8.)	8,3	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	5,2	(13.)	-3,3	(14.)	6,4	(7.)	6,2	(9.)	-0,9	(13.)	5,2	(10.)
CZ08	Moravskoslezsko	7,1		8,7		7,1		6,8		0,5		8,4	
CZ081	Moravskoslezský kraj	7,1	(7.)	8,7	(2.)	7,1	(5.)	6,8	(4.)	0,5	(11.)	8,4	(6.)

Průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře

Pro porovnávání průměrných platů je významný i ukazatel porovnání průměrných platů podle dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře. V nepodnikatelské sféře v České republice pracuje velké množství zaměstnanců, zejména v odvětví veřejné správy a v odvětví vzdělávání. Platy těchto zaměstnanců jsou financovány převážně z prostředků státního rozpočtu.

Charakteristika ukazatele

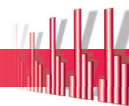
Ukazatel charakterizuje **průměrné hrubé měsíční platy zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** (kumulace za 1.–4. čtvrtletí 2008).

Podávaný přehled je uveden **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** ve členění podle mezinárodní klasifikace ISCED-97,

tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, vyšším odborným vzděláním, vysokoškolským vzděláním a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Metodika výpočtu

Plat je definován podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, jako peněžité plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem. Sledovaným ukazatelem je průměrný hrubý měsíční plat vypočtený z hrubého platu za sledované období. Základním souborem ISPV-NS je soubor ekonomických subjektů, definovaný „Automatizo-

vaným rozpočtovým informačním systémem“ (ARIS) spravovaným Ministerstvem financí.

Průměrný hrubý měsíční plat je spočten na základě metodiky zpracovatelské společnosti TREXIMA, spol. s r. o. Hrubý plat je v ISPV – NS jednoznačně definován jako součet platu za práci, náhrad platu a odměn za pracovní pohotovost. Hrubé měsíční platy jsou za každého zaměstnance v kumulaci za 1.–4. čtvrtletí 2008.

Zdroj dat:

- ISPV–NS – pravidelné pololetní statistické šetření průměrných výdělků zpracované dle metodiky TREXIMY, spol. s r. o. za 1.–4. čtvrtletí 2008. Statistické šetření ISPV–NS využívá dat Informačního systému o platech provozovaného Ministerstvem financí.

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Stejně jako v případě průměrného hrubého měsíčního výdělku v podnikatelské a nepodnikatelské sféře celkem se i v nepodnikatelské sféře projevuje trend vyššího výdělku souvisejícího s vyšší úrovní dosaženého vzdělání. Jednou z výjimek je kategorie zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním, kde však je průměrná celorepubliková hodnota výdělku zaměstnanců ovlivněna nižšími výdělky v Jihomoravském kraji, v kraji Vysočina a v Pardubickém kraji.

Průměrný hrubý měsíční výdělek zaměstnance v nepodnikatelské sféře činil v 1.–4. čtvrtletí 2008 celkem 24 479 Kč. Tento průměrný výdělek převyšovaly pouze platy zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním, kteří pobírali vzhledem k ostatním kategoriím výrazně více, a to 31 509 Kč.

Pod úrovní průměrné celorepublikové mzdy v nepodnikatelské sféře se v roce 2008 pohybovaly průměrné platy zaměstnanců většiny vzdělanostních kategorií. Zaměstnanci se základy vzdělání a základním vzděláním pobírali v průměru 13 172 Kč, zaměstnanci se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem dosáhli průměr-

ného platu 16 207 Kč. Ani platy zaměstnanců s dosaženým středním vzděláním s maturitní zkouškou nepřekročily celorepublikový průměr a dosáhly v průměru 23 900 Kč, dokonce nižší byl republikový průměrný plat zaměstnanců s vyšším odborným a pomaturitním vzděláním (23 690 Kč).

Regionální rozdíly

I v příjmové situaci zaměstnanců nepodnikatelské sféry, stejně jako v příjmové situaci zaměstnanců celkem (tj. v podnikatelské i nepodnikatelské sféře), se projevuje specifické postavení hlavního města Prahy. V Praze pobírají zaměstnanci nepodnikatelské sféry všech úrovní vzdělání nejvyšší průměrné mzdy v porovnání s ostatními kraji. Ve všech těchto případech jsou zde platy vyšší o cca 1–5 tisíc Kč než v jiných regionech České republiky.

Jednu z nejnižších platových hladin jsme v oblasti nepodnikatelské sféry zaznamenali v roce 2008 ve Zlínském kraji, který je následován Pardubickým krajem a Libereckým krajem.

Na rozdíl od celkových průměrných platů za podnikatelskou a nepodnikatelskou sféru **nejsou u zaměstnanců nepodnikatelské sféry s nejnižším dosaženým vzděláním, tedy se základy vzdělání a se základním vzděláním, v průměrných výdělcích v jednotlivých regionech vysoké rozdíly.** Průměrné platy se pohybují kromě Prahy (15 604 Kč) v rozmezí od 12 110 Kč v Ústeckém kraji až do 14 222 Kč v kraji Plzeňském.

V kategorii průměrných výdělků zaměstnanců nepodnikatelské sféry **se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem** se pohybují výdělky od 14 444 Kč ve Zlínském kraji až do 18 978 Kč v Praze. V ostatních krajích České republiky je průměrná mzdová hladina těchto zaměstnanců od 14 755 Kč do 16 641 Kč.

Mezi zaměstnanci nepodnikatelské sféry se **středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia** opět dominuje se svými vysoce nadprůměrnými výdělky Praha (26 649 Kč), průměrné

E4.1 T1a: Průměrné hrubé měsíční platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v Kč)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		24 479		13 172		16 207		23 900		23 690		31 509	
CZ01	Praha	28 706		15 604		18 978		26 649		25 806		36 160	
CZ011	Hlavní město Praha	28 706	(1.)	15 604	(1.)	18 978	(1.)	26 649	(1.)	25 806	(1.)	36 160	(1.)
CZ02	Střední Čechy	23 525		12 862		16 260		23 872		23 748		30 310	
CZ021	Středočeský kraj	23 525	(6.)	12 862	(7.)	16 260	(4.)	23 872	(4.)	23 748	(4.)	30 310	(8.)
CZ03	Jihozápad	23 838		13 662		16 350		23 645		23 955		29 973	
CZ031	Jihočeský kraj	23 276	(9.)	13 057	(5.)	16 105	(8.)	23 121	(8.)	23 350	(7.)	28 917	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	24 454	(2.)	14 222	(2.)	16 641	(2.)	24 177	(3.)	24 627	(3.)	31 244	(2.)
CZ04	Severozápad	23 326		12 217		15 825		23 860		23 802		30 786	
CZ041	Karlovarský kraj	23 882	(4.)	12 637	(10.)	16 226	(6.)	24 310	(2.)	24 812	(2.)	30 316	(7.)
CZ042	Ústecký kraj	23 125	(10.)	12 110	(14.)	15 701	(10.)	23 674	(5.)	23 510	(6.)	30 954	(3.)
CZ05	Severovýchod	23 355		12 899		16 040		23 157		22 804		29 720	
CZ051	Liberecký kraj	23 072	(12.)	12 773	(9.)	16 250	(5.)	22 907	(9.)	22 566	(11.)	29 422	(11.)
CZ052	Královéhradecký kraj	24 165	(3.)	13 206	(3.)	16 186	(7.)	23 655	(6.)	23 601	(5.)	30 769	(4.)
CZ053	Pardubický kraj	22 572	(13.)	12 627	(11.)	15 757	(9.)	22 725	(12.)	22 097	(12.)	28 548	(13.)
CZ06	Jihovýchod	23 400		13 008		15 443		22 773		21 851		30 159	
CZ063	Vysočina	23 124	(11.)	13 160	(4.)	15 328	(12.)	22 665	(13.)	22 048	(13.)	30 083	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	23 507	(7.)	12 968	(6.)	15 496	(11.)	22 817	(11.)	21 766	(14.)	30 186	(9.)
CZ07	Střední Morava	23 228		12 568		15 591		22 840		23 127		29 602	
CZ071	Olomoucký kraj	23 708	(5.)	12 780	(8.)	16 311	(3.)	23 201	(7.)	22 999	(10.)	30 392	(5.)
CZ072	Zlínský kraj	22 482	(14.)	12 280	(12.)	14 444	(14.)	22 231	(14.)	23 311	(8.)	28 471	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	23 291		12 213		14 755		22 850		23 019		30 336	
CZ081	Moravskoslezský kraj	23 291	(8.)	12 213	(13.)	14 755	(13.)	22 850	(10.)	23 019	(9.)	30 336	(6.)

Poznámka: Zákon č. 262/2006 Sb., § 109 odst. 3 ZP

hrubé měsíční mzdy této kategorie zaměstnanců v ostatních krajích se pohybují od 22 231 Kč ve Zlínském kraji a 22 665 Kč v kraji Vysočina až do 24 310 Kč v Karlovarském kraji.

Zaměstnanci nepodnikatelské sféry s vyšším odborným vzděláním tvoří specifickou skupinu zaměstnanců. V průměru pobírají nižší plat než zaměstnanci s úplným středním vzděláním a tyto celorepublikové hodnoty jsou ovlivněny poměrně nízkými výdělky této kategorie zaměstnanců především v Jihomoravském kraji (21 766 Kč), v kraji Vysočina (22 048 Kč) a v Pardubickém kraji (22 097 Kč).

Tradičně nejvyšších výdělků dosahují zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním. Jejich výdělky se pohybovaly v roce 2008 cca 7 000 Kč nad průměrným platem v nepodnikatelské sféře. Nejvyšších průměrných výdělků dosahuje tato kategorie zaměstnanců v Praze (36 160 Kč), nejnižších naopak ve Zlínském kraji (28 471 Kč). Zaměstnanci ostatních krajů se pohybují v platovém rozmezí od 28 548 Kč v Pardubickém kraji do 31 244 Kč v kraji Plzeňském.

Celkově je zřejmé, že výše celorepublikových platů v nepodnikatelské sféře je ve velké míře ovlivněna vyšší příjmovou hladinou zaměstnanců nepodnikatelské sféry v Praze, kde ve všech kategoriích zaměstnanců jsou platy o poznání vyšší než v ostatních krajích České republiky.

Meziroční srovnání

Ukazatel meziroční index charakterizuje **meziroční růst/pokles průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** a vyjadřuje, o kolik procent se zvýšil/poklesl plat v daném období proti stejnému období předchozího roku (tj. 1.–4. čtvrtletí 2008 oproti 1.–4. čtvrtletí 2007).

Meziroční srovnání průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců je přitom členěno **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** ve členění podle mezinárodní klasifikace ISCED-97, tj. na platy

podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, vyšším odborným vzděláním, vysokoškolským vzděláním a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Růst průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců v nepodnikatelské sféře v 1.–4. čtvrtletí 2008 oproti 1.–4. čtvrtletí 2007 činil v průměru za ČR celkem 3,5 %. Nejnižší meziroční nárůst platů 1,8 % byl zaznamenán u zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním, naopak nejvyššího meziročního nárůstu platů bylo dosaženo u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (3,8 %). U zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem činil meziroční růst 2,8 %, u zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia 2,9 % a u zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním to bylo 3,7 %.

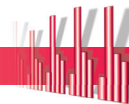
Podle nejvyššího dosaženého vzdělání zaměstnanců a **podle jednotlivých krajů** hodnoty meziročního nárůstu průměrných platů v nepodnikatelské sféře vykazovaly poměrně velké krajové diference. Hodnoty ukazatele se pohybují v poměrně velkém rozpětí u zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním – od meziročního poklesu o 0,8 % v Ústeckém kraji až do nejvyššího meziročního nárůstu o 5,3 % v Jihočeském kraji. Naopak nejnižší krajové diference najdeme u skupiny zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (cca 2,5 %–5 %).

Podle nejvyššího dosaženého vzdělání zaměstnanců a podle krajů jsou **nejvyšší hodnoty meziročního růstu průměrné měsíčního platu zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** zaznamenány u skupiny zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním v Pardubickém a Královéhradeckém kraji, dále v Libereckém, Olomouckém, Středočeském a Zlínském kraji. V Jihočeském kraji vykazuje ukazatel vysoké hodnoty u zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním.

E4.1 T2a: Meziroční relativní srovnání průměrných hrubých měsíčních platů podle nejvyššího dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 s 1.–4. čtvrtletím 2007 (v %)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		3,5		1,8		2,8		2,9		3,7		3,8	
CZ01	Praha	4,9		2,4		3,0		4,3		3,1		4,9	
CZ011	Hlavní město Praha	4,9	(1.)	2,4	(6.)	3,0	(8.)	4,3	(1.)	3,1	(13.)	4,9	(1.)
CZ02	Střední Čechy	3,7		1,5		3,0		3,4		5,1		3,5	
CZ021	Středočeský kraj	3,7	(3.)	1,5	(11.)	3,0	(7.)	3,4	(3.)	5,1	(5.)	3,5	(6.)
CZ03	Jihozápad	3,0		3,8		3,9		2,3		3,8		3,8	
CZ031	Jihočeský kraj	2,8	(10.)	5,3	(1.)	4,6	(1.)	2,5	(8.)	4,5	(9.)	3,7	(4.)
CZ032	Plzeňský kraj	3,4	(6.)	3,2	(3.)	3,5	(5.)	2,2	(10.)	3,3	(12.)	3,9	(3.)
CZ04	Severozápad	2,8		-0,1		2,7		1,9		4,6		3,1	
CZ041	Karlovarský kraj	2,6	(13.)	2,7	(4.)	1,8	(13.)	1,7	(13.)	4,7	(8.)	3,2	(8.)
CZ042	Ústecký kraj	2,8	(9.)	-0,8	(14.)	3,1	(6.)	1,9	(12.)	4,9	(7.)	3,1	(11.)
CZ05	Severovýchod	3,7		2,4		3,6		3,0		6,1		3,8	
CZ051	Liberecký kraj	3,0	(8.)	2,1	(7.)	2,5	(9.)	2,1	(11.)	5,3	(3.)	3,5	(7.)
CZ052	Královéhradecký kraj	4,0	(2.)	2,6	(5.)	3,5	(4.)	2,8	(6.)	6,1	(2.)	4,7	(2.)
CZ053	Pardubický kraj	3,6	(4.)	2,1	(8.)	4,1	(2.)	3,6	(2.)	6,4	(1.)	2,5	(14.)
CZ06	Jihovýchod	3,0		2,1		2,8		2,8		3,0		3,3	
CZ063	Vysočina	3,6	(5.)	3,8	(2.)	3,7	(3.)	3,0	(5.)	3,7	(11.)	3,6	(5.)
CZ064	Jihomoravský kraj	2,8	(11.)	1,6	(10.)	2,3	(10.)	2,7	(7.)	2,7	(14.)	3,2	(9.)
CZ07	Střední Morava	3,0		1,1		2,0		2,9		5,1		2,9	
CZ071	Olomoucký kraj	3,1	(7.)	0,6	(12.)	1,9	(12.)	3,1	(4.)	5,2	(4.)	3,2	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	2,7	(12.)	1,6	(9.)	2,3	(11.)	2,5	(9.)	5,1	(6.)	2,5	(13.)
CZ08	Moravskoslezsko	2,2		0,6		1,4		1,1		4,1		2,6	
CZ081	Moravskoslezský kraj	2,2	(14.)	0,6	(13.)	1,4	(14.)	1,1	(14.)	4,1	(10.)	2,6	(12.)

Poznámka: Zákon č. 262/2006 Sb., § 109 odst. 3 ZP

Naopak **nejnižší hodnoty meziročního růstu průměrného měsíčního platu zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** byly zaznamenány u zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním v Moravskoslezském kraji, Olomouckém, Středočeském kraji, dále Jihomoravském a Zlínském kraji. Nízké hodnoty ukazatele byly vykázány také u zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia v Moravskoslezském kraji a také u zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem opět v Moravskoslezském kraji. V Ústeckém kraji byl dokonce u skupiny zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním zaznamenán meziroční pokles průměrného měsíčního platu (o 0,8 %).

E 4.2 Vztah průměrných mezd podle nejvyššího dosaženého vzdělání ke mzdám zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (= 100 %), podle pohlaví a podle věkových kategorií

Kvalita lidských zdrojů, tedy vzdělaných a kvalifikovaných lidí, je významným faktorem potenciálních možností rozvoje a konkurenceschopnosti jednotlivých regionů ČR. Rozhodujícími faktory, které ovlivňují kvalitu lidských zdrojů, jsou především vzdělávací a pracovní příležitosti v daném regionu. Vzdělanostní úroveň zprostředkovaně přes ekonomické charakteristiky ovlivňuje tedy jak prosperitu regionu jako celku, tak i jeho jednotlivých obyvatel. Probíhá-li vývoj výrazně nerovnoměrně, některé vrstvy populace se vzdělávání účastní více než jiné, což může být dáno jak rozdílnou mírou zájmu či ochoty učit se, tak i nedostatečnou kapacitou vzdělávacích programů, která vede k velkému přetlaku a velmi silné konkurenci při vstupu do těchto programů. S nedostatečným vzděláním jsou spojeny i problémy na trhu práce, ať už z pohledu nezaměstnanosti, nebo nižších výdělků. O tom, jak se poměrově odlišují průměrné výdědky podle dosaženého vzdělání, vypovídají právě ukazatele v této kapitole.

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **podíl průměrných hodinových mezd/platů podle nejvyšší dosažené úrovně vzdělání ke mzdám/platům zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou** včetně nástavbového studia (= 100 %), podle **pohlaví** a podle **věkových kategorií** (25–64 let, 30–44 let).

Jako základ pro relativní srovnání se všemi kategoriemi vzdělání je stanoveno právě střední vzdělání s maturitní zkouškou, včetně nástavbového studia, které zaručuje v porovnání s nižšími stupni dosaženého vzdělání, tedy se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a se základy vzdělání a základním vzděláním, méně problémový vstup na trh práce, nižší nezaměstnanost a vyšší výdědky.

Situace na trhu práce a výše výdělků se liší také podle věku – absolventi bez praxe mají problémy s hledáním zaměstnání, lidé blížící se důchodovému věku jsou mnohdy pro zaměstnavatele neperspektivní – proto bereme jednak populaci typickou pro obyvatele ekonomicky aktivní (25–64 let) a populaci zaměstnanců, kteří již dosáhli určité praxe a pro zaměstnavatele jsou perspektivní (30–44 let).

Diskutovanou otázkou je i platová diference mužů a žen, resp. rovné přístupy při hledání zaměstnání a při odměňování – proto se problematikou platové diference žen a mužů také zabýváme.

Podávaný přehled je přitom členěn podle nejvyššího dosaženého vzdělání – základy vzdělání a základní vzdělání, střední, střední s výučním listem, střední s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, vyšší odborné a vysokoškolské, v poměru k referenční úrovni střední vzdělání s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia.

Metodika výpočtu

$$\frac{Phv_i}{Phvz} \cdot 100$$

Phv – průměrný hodinový výdělek pracovníka s nejvyšším dosaženým vzděláním podle jednotlivých vzdělanostních kategorií (základy a základním, středním a středním s výučním listem, vyšším odborným a vysokoškolským)

Phvz – průměrný hodinový výdělek pracovníka se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia

i – jednotlivé vzdělanostní kategorie (nejvyšší dosažené vzdělání: základy a základní, střední a střední s výučním listem, vyšší odborné a vysokoškolské)

Průměrný hodinový výdělek (v Kč/hod) je stanoven relativně.

Dle dvou věkových kategorií: dle věkové kategorie 25 až 64 let a dle věkové kategorie 30 až 44 let.

V rozlišení podle pohlaví (muži, ženy, celkem) ve všech sledovaných regionech České republiky.

Hodinový výdělek je definován jako průměrný hodinový výdělek zaměstnance v posledním čtvrtletí sledovaného období podle § 351 až § 362 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Průměrné hrubé měsíční mzdy/platy zaměstnanců v podnikatelské a nepodnikatelské sféře (kumulace za 1.–4. čtvrtletí 2008).

Zdroj dat

➤ ISPV–PS – pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků TREXIMY, spol. s r. o. – zpracovatelské organizace za 1.–4. čtvrtletí 2008.

➤ ISPV–NS – pravidelné pololetní statistické šetření průměrných výdělků zpracované dle metodiky TREXIMY, spol. s r. o. za 1.–4. čtvrtletí 2008. Statistické šetření ISPV–NS využívá dat Informačního systému o platech provozovaného Ministerstvem financí.

Relativní příjmy podle vzdělání, pohlaví a věku v podnikatelské a nepodnikatelské sféře

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Údaje v této kapitole zaznamenávají rozdíly relativních průměrných hodinových výdělků pro dvě základní věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let za 1.–4. čtvrtletí 2008 podle úrovně dosaženého vzdělání a dále z hlediska jednotlivých krajů a oblastí.

Z údajů je zřejmá obecná tendence – **průměrný hodinový výdělek v podnikatelské a nepodnikatelské sféře stoupá spolu s vyšší dosaženého vzdělání. Příjmy osob s nejvyšším vzděláním** (vyšším odborným a vysokoškolským) ve všech krajích **značně převyšují příjmy těch, kdo mají střední vzdělání s maturitní zkouškou**, zatímco **osoby s pouze základy vzdělání nebo základním vzděláním a středním nebo středním vzděláním s výučním listem mají příjmy nižší.** Nejvíce se od referenční hladiny průměrného výdědku středoškolačka s maturitou liší příjmy osob s terciárním vzděláním, již méně příjmy těch, kdo mají střední vzdělání s výučním listem či základy vzdělání nebo základní vzdělání.

Pro věkovou skupinu 25–64 let platí, že vysokoškoláci a ti, kteří absolvovali vyšší odborné vzdělání, mají v průměru o 63,7 % vyšší platy než středoškoláci s maturitou; naopak ti, kdo mají střední a střední vzdělání s výučním listem, dosahují pouze cca 77,0 % platu a osoby se základy vzdělání a základním vzděláním pak 64,3 % platu v porovnání s průměrnými platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Další zajímavé informace lze získat při pohledu na vzdělanostní a platovou diferenciaci **mužů a žen.** Zde je velmi důležité znovu při-

pomenout, že údaje v tabulkách a grafech jsou relativní poměry k referenční hodnotě, kterou představuje příjem středoškoláka s maturitou, a **nevypovídají tedy o absolutní výši platu mužů a žen a jejich rozdílech**. Jedná se sice o stejnou úroveň vzdělání, ale nemusí se jednat o stejné profese.

Porovnáváme-li příjmy osob s terciárním a středním maturitním vzděláním, platová diferenciace je u mužů silnější než u žen. Muži vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitní zkouškou výrazně více než ženy s vysokoškolským vzděláním proti ženám se středním vzděláním s maturitní zkouškou. Tato skutečnost je způsobena obecně nižšími příjmy žen v porovnání s muži, což platí nejvíce právě v případech vysokoškoláků.

Porovnáváme-li relativní příjmy **mužů a žen** podle úrovně dosaženého vzdělání, na první pohled je zřejmá výrazně vyšší variabilita platů podle úrovně dosaženého vzdělání u mužů než u žen. Důležité je, že tato variabilita je způsobena téměř výhradně nižším poměrem příjmů žen s terciárním vzděláním vzhledem ke středoškoláčkám s maturitou, než je tomu u mužů. Zatímco poměr průměrných příjmů osob VŠ:SŠ s maturitou:SŠ bez maturity:základní vzdělání je u mužů zhruba 167:100:74:66, u žen je to 144:100:71:66. Plat muže vysokoškoláka tak převyšuje plat muže středoškoláka s maturitou v průměru o 67 %, zatímco plat vysokoškolačky je podle stejného modelu vyšší pouze o 44 % než plat středoškolačky.

Zjištěné výsledky odkazují k aktuálnímu a v současnosti často diskutovanému faktu, totiž **nižší příjmové hladině žen v porovnání s muži se stejným nejvyšším dosaženým vzděláním**. Důležité přitom je, že **jednoznačně nejvýraznější platové diference mezi muži a ženami jsou evidovány právě u lidí s terciárním vzděláním – u vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním**. Tato skutečnost se jasně odráží i v námi sledovaném ukazateli. Na tomto základě sice není možné porovnat příjmy mužů a žen v jejich absolutní výši, ale dobře jsou vidět relace mezi jednotlivými vzdělanostními stupni v obou těchto skupinách. Z nich je zřejmé, že muži vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitou výrazně více než ženy vzhledem ke své referenční skupině žen s pouze maturitním vzděláním – platové diference mezi oběma pohlavími jsou totiž, jak již bylo řečeno, nejvýraznější právě v nejvyšší vzdělanostní skupině.

Ve věkové skupině 30–44 let u relativních příjmů podle úrovně vzdělání jsou rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitou obecně vyšší než v celkové populaci – vysokoškolské platy jsou zde „očištěné“ od vlivu nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou výdělky nižší. Osoby s terciárním vzděláním ve věkové kategorii 30–44 let tak dosahují vůbec nejvyšších relativních příjmů (muži vyšších než ženy) vzhledem k referenční příjmové hladině SŠ s maturitou. Jestliže plat vysokoškoláka ve věku 30–44 let převyšuje průměrný středoškolský maturitní plat o 74 %, v celkové populaci je to jen o 64 %. V Praze jsou pak rozdíly ještě vyšší – v prvním případě o 82 %, ve druhém pouze o 71 %. Tyto skutečnosti platí jak u mužů, tak u žen, u mužů je však platový růst vysokoškoláků v kategorii 30–44 let výraznější.

Regionální rozdíly

Průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s vyšší dosaženou úrovní vzdělání, výrazně nejvyšší platy mají osoby s terciárním vzděláním. Relativně nejnižší příjmy nalezneme, dle očekávání, ve všech krajích u osob se základním vzděláním.

Platová diferenciace podle vzdělání **ve věkové skupině 25–64 let** je nejvýraznější v Praze, v kraji Ústeckém a Karlovarském, nejmenší naopak v krajích Plzeňském, Olomouckém, Moravskoslezském a Královéhradeckém. Je pravděpodobné, že otevírání „příjmových nůžek“ mezi vzdělanostními skupinami v jednotlivých krajích souvisí s nabídkou pracovních příležitostí a situací na trhu práce v daném regionu.

V oblastech s nízkou nezaměstnaností a pestřejší nabídkou pracovních míst nalezneme i pestřejší rozložení platů, zatímco v krajích, kde je nezaměstnanost vysoká a pracovních pozic málo, je příjmová úroveň obecně nižší a platy na středních až vysoce kvalifikovaných pozicích se více blíží nízkým příjmům v nejnižších vzdělanostních kategoriích.

U žen je zřejmá rovněž výraznější krajová diferenciace poměrů zmíněných příjmů, Praha se zde jasněji vyděluje od ostatních krajů.

Největší variabilitu nalzáme v kategorii osob s nejvyšším vzděláním, porovnáváme-li **relativní příjmy osob s terciárním vzděláním** v jednotlivých krajích. U nižších vzdělanostních kategorií je mezikrajová diferenciace krajů již méně patrná. Relativně nejvyšší je zmíněný poměr u platů v Praze – příjmy vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním zde převyšují příjmy osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou o 70,5 %, což je mnohem více než v ostatních krajích. Relativní příjmy osob s terciárním vzděláním se v ostatních krajích pohybují v rozmezí od 145,6 % mzdy středoškoláka s maturitou v Plzeňském kraji až do 160,9 % v Ústeckém kraji. V naprosté většině krajů převyšují tedy platy vysokoškoláků platy zaměstnanců s maturitou zhruba o polovinu.

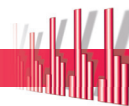
Osoby se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem mají – vzhledem ke středoškolákům s maturitou – relativně nejnižší výdělky v Praze a v Jihomoravském kraji. Jejich příjmy zde dosahují pouze cca dvou třetin platů osob s maturitním vzděláním (68,1 % v Praze a 77,4 % v Jihomoravském kraji). Naopak nejvyšší je sledovaný poměr v Moravskoslezském kraji, kde se platy vyučených bez maturity pohybují na úrovni 84,9 % platu středoškoláka s maturitou, poměrně vysoký je dále v krajích Plzeňském (84,1 %) a Zlínském (83,9 %).

Pokud jde o osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním základním nebo základy vzdělání, jejich příjmy dosahují 58,1 % příjmu „středoškoláka s maturitou“ v Praze, dále v kraji Ústeckém 63,0 % a v Jihomoravském kraji 63,6 %. Ostatní kraje se pohybují v rozmezí 65,3–71,9 %.

Z údajů vyplývá, že **platová diferenciace mezi osobami s různým stupněm dosaženého vzdělání je v jednotlivých krajích různě velká**. Zatímco v Praze pro věkovou skupinu 25–64 let je tato diferenciace velmi výrazná, v Plzeňském, Olomouckém a Moravskoslezském kraji mají k sobě příjmy jednotlivých vzdělanostních úrovní daleko blíže. S výraznější platovou diferenciací se setkáváme kromě Prahy rovněž v Ústeckém a Karlovarském kraji.

Krajové rozdíly v relativních příjmech, kromě dalších faktorů, reflektují zejména ekonomické zázemí kraje, nabídku pracovních příležitostí. V oblastech, kde je tato nabídka relativně velká a pestrá (Praha) a struktura kvalifikačních pozic je rozmanitá, je „pestré“ rovněž rozložení příjmů. Otevírání „příjmových nůžek“ mezi jednotlivými vzdělanostními kategoriemi v Praze zvyšuje také velká koncentrace špičkových a vysoce kvalifikovaných pozic, která je typická pro městské regiony. Naopak v oblastech s vysokou nezaměstnaností (Moravskoslezský kraj, Ústecký kraj, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj) je nedostatek pracovních míst, a to pochopitelně snižuje obecnou příjmovou úroveň, která se stále více přibližuje nízkým platům v nejnižších vzdělanostních a kvalifikačních kategoriích. V těchto krajích je tedy platová diferenciace mezi vzdělanostními skupinami nižší zejména z důvodu obecně nižších příjmů osob na středně až vysoce kvalifikovaných pozicích (středoškoláci a vysokoškoláci).

Zaměříme-li se na **relativní příjmy podle úrovně vzdělání pouze ve věkové skupině 30–44 let**, objeví se takřka shodné rysy platové diferenciace podle krajů jako u celkové populace 25–64 let. Oproti celkové populaci, tj. věkové skupině 25–64 let, jsou v případě věkové skupiny 30–44 let rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitou obecně vyšší. Platové rozdíly mezi příjmy osob s terciárním vzděláním a středním vzděláním s maturitní zkouškou v této věkové ka-

tegorii kulminují – jsou totiž „očistěné“ od nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou příjmy vysokoškoláků nižší. Největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka a člověka se základní vzdělání a základním vzděláním nalezneme v Praze, ve Středočeském kraji a Ústeckém kraji, nejmenší v Moravskoslezském, Olomouckém, Plzeňském a Královéhradeckém kraji. Největší jsou přitom opět rozdíly mezi platy osob s terciárním vzděláním a středním vzděláním s maturitní zkouškou. Zatímco v Praze vydělávají osoby s terciárním vzděláním v průměru o 81,8 % více než „středoškoláci s maturitou“, v Karlovar-

ském kraji je to pouze o 45,9 % více. V ostatních krajích se pohybují příjmy vysokoškoláků na úrovni o 46,7–67,2 % vyšší, než jsou příjmy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Příjmová diferenciací ve věkové kategorii 30–44 let podle vzdělání a krajů je takřka shodná jako u celkové populace: největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka a člověka se základní vzdělání nebo základním vzděláním nalezneme opět v Praze, ve Středočeském, Ústeckém, v Jihomoravském kraji, nejmenší v Moravskoslezském, Olomouckém, Plzeňském a Královéhradeckém kraji.

E4.2 T1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového				vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let		
ČR celkem		64,3	65,4	77,0	75,9	100,0	100,0	163,7	173,5				
CZ01	Praha	58,1	56,1	68,1	63,8	100,0	100,0	170,5	181,8				
CZ02	Střední Čechy	66,6	66,7	80,9	80,3	100,0	100,0	157,2	167,2				
CZ021	Středočeský kraj	66,6	66,7	80,9	80,3	100,0	100,0	157,2	167,2				
CZ03	Jihozápad	68,9	70,3	81,8	82,0	100,0	100,0	148,6	152,1				
CZ031	Jihočeský kraj	65,5	66,2	79,0	79,3	100,0	100,0	151,5	154,4				
CZ032	Plzeňský kraj	71,4	73,1	84,1	84,2	100,0	100,0	145,6	149,8				
CZ04	Severozápad	63,9	64,6	78,6	78,4	100,0	100,0	160,6	156,7				
CZ041	Karlovarský kraj	66,6	65,1	81,8	80,8	100,0	100,0	159,3	145,9				
CZ042	Ústecký kraj	63,0	64,5	77,6	77,7	100,0	100,0	160,9	159,5				
CZ05	Severovýchod	67,6	69,6	79,7	80,3	100,0	100,0	150,1	152,3				
CZ051	Liberecký kraj	69,6	71,0	81,6	82,1	100,0	100,0	152,7	158,0				
CZ052	Královéhradecký kraj	67,5	68,7	79,8	80,1	100,0	100,0	147,6	146,7				
CZ053	Pardubický kraj	65,3	68,3	77,7	78,0	100,0	100,0	150,5	153,4				
CZ06	Jihovýchod	64,5	65,6	79,0	78,6	100,0	100,0	152,8	157,8				
CZ063	Vysočina	67,0	69,8	81,8	82,8	100,0	100,0	150,0	151,4				
CZ064	Jihomoravský kraj	63,6	64,0	77,4	76,3	100,0	100,0	153,3	158,7				
CZ07	Střední Morava	68,6	73,2	82,6	84,0	100,0	100,0	150,5	152,7				
CZ071	Olomoucký kraj	69,3	73,0	81,4	81,8	100,0	100,0	148,2	149,2				
CZ072	Zlínský kraj	67,9	73,3	83,9	86,5	100,0	100,0	153,2	157,2				
CZ08	Moravskoslezsko	71,9	77,9	84,9	86,5	100,0	100,0	151,7	150,5				
CZ081	Moravskoslezský kraj	71,9	77,9	84,9	86,5	100,0	100,0	151,7	150,5				

E4.2 G1.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

Z dat vyplývá, že nejvyšších relativních příjmů vzhledem k průměrnému příjmu středoškoláka s maturitou dosahují osoby s terciárním vzděláním ve věku 30–44 let v Praze (muži vyšších než ženy), nejnižších naopak v Karlovarském kraji. Přitom jsou to právě relativní příjmy vysokoškoláků (vzhledem ke středoškolákům s maturitou), které ve věkové kategorii 30–44 let nejvíce převyšují ty ve věkové skupině 25–64 let. Výše zmíněný Karlovarský kraj a Královéhradecký kraj jsou jediné z krajů, kde je relativní příjem osob v terciárním vzdělávání v populaci 30–44 let nižší než v celé populaci 25–64 let. Poměry platů osob se středním nematuritním vzděláním vzhledem k platům středoškoláků s maturitou se podle věku mění již méně. Relativní příjmy těch, kdo mají pouze základy vzdělání nebo základní vzdělání, jsou pak vzhledem ke sledovaným referenčním platům (středoškoláka s maturitou), pokud jde o věk, takřka konstantní.

Druhou skutečností vyplývající z porovnávání relativních příjmů **mužů a žen** podle úrovně dosaženého vzdělání je daleko nižší **krajová** diference sledovaného ukazatele u žen. V Praze evidujeme relativně největší rozdíl mezi platy žen s terciárním vzděláním a středoškoláček s maturitou. Tento poměr zde činí u žen zhruba 148:100, zatímco v Plzeňském kraji pouze zhruba 130:100. U mužů jsou rozdíly mezi jednotlivými kraji pro tuto vzdělanostní kategorii ještě vyšší – v Praze se jedná o poměr mezi mzdami vysokoškoláků a středoškoláků 172:100, zatímco v Plzeňském kraji je to 147:100. Tato tendence je ještě zesílena, jedná-li se o jinou oblast, než je Praha; jako nejvíce nepříznivá ze všech krajů se situace jeví v již zmíněném Plzeňském kraji, Olomouckém a Moravskoslezském kraji.

Relativní příjmy podle vzdělání, pohlaví a věku v nepodnikatelské sféře

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Údaje v této kapitole zaznamenávají rozdíly relativních průměrných hodinových výdělků pro dvě základní věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let za rok 2008 podle úrovně dosaženého vzdělání a dále z hlediska jednotlivých krajů a oblastí.

Z údajů je zřejmá obecná tendence – **průměrný hodinový výdělek v nepodnikatelské sféře ve věkové skupině 25–64 let**, stejně jako v případě hodinového výdělku zaměstnance bez ohledu na podnikatelskou a nepodnikatelskou sféru, **stoupá spolu s výší dosaženého vzdělání**. Oproti hodinovým platům zaměstnanců celkem (tedy bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře) jsou rozdíly mezi platy zaměstnanců se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou, včetně nástavbového studia a těch, co mají terciární vzdělání, v nepodnikatelské sféře nižší. Vysokoškoláci a ti, kteří absolvovali vyšší odborné vzdělání, tak mají v průměru o 28,0 % vyšší platy než středoškoláci s maturitní zkouškou.

Naopak příjmové nůžky se v nepodnikatelské sféře mnohem více rozevírají směrem k zaměstnancům s nižším vzděláním, tedy se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a se základy vzdělání a základním vzděláním. Relativní výdělky vůči středoškolákům s maturitní zkouškou představují pouze 67,1 % platu v případě zaměstnance se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a 54,5 % v případě zaměstnance se základy vzdělání a základním vzděláním.

Další zajímavé informace lze získat při pohledu na **vzdělanostní a platovou diferenciaci mužů a žen**. Zde je velmi důležité znovu připomenout, že údaje v tabulkách jsou relativní poměry k referenční hodnotě, kterou představuje příjem středoškoláka s maturitou, a **nevypovídají tedy o absolutní výši platu mužů a žen a jejich rozdílech**.

Porovnáváme-li relativní příjmy mužů a žen v neziskové sféře podle úrovně vzdělání, je zřejmá výrazně vyšší variabilita platů podle úrovně

dosaženého vzdělání v ČR celkem u mužů než u žen. Zatímco poměr průměrných příjmů osob VŠ:SŠ s maturitou:SŠ bez maturity:základní vzdělání je u mužů zhruba 128:100:70:54, u žen je to 123:100:63:56. Plat muže vysokoškoláka v nepodnikatelské sféře ve věkové skupině 25–64 let tak převyšuje plat muže středoškoláka s maturitou v průměru o cca 28 %, zatímco plat vysokoškolačky je podle stejného modelu vyšší o cca 23 % platu středoškolačky.

Zjištěné výsledky odkazují k aktuálnímu a v současnosti často diskutovanému faktu, totiž **nižší příjmové hladině žen v porovnání s muži se stejným stupněm dosaženého vzdělání**. Rozdíly v platech mužů a žen se však v nepodnikatelské sféře ve věku 25–64 let příliš neliší. Tato skutečnost se jasně odráží i v námi sledovaném ukazateli. Na tomto základě sice není možné porovnat příjmy mužů a žen v jejich absolutní výši, ale dobře jsou vidět relace mezi jednotlivými vzdělanostními stupni v obou těchto skupinách. Nejvyšších rozdílů je dosažováno u zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, kdy u mužů dosahují platy 69,6 % platu muže středoškoláka s maturitní zkouškou, zatímco u žen je to pouze 62,9 %. Muži vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitou jen o něco málo více než ženy vzhledem ke své referenční skupině žen s pouze maturitním vzděláním (u mužů vysokoškoláků přesahují platy o 27,7 % plat středoškoláků s maturitní zkouškou, u žen vysokoškolaček je to o 23,0 % více než plat středoškoláček s maturitní zkouškou). Důležité přitom je, že **jednoznačně nejvýraznější platové diference mezi muži a ženami nepodnikatelské sféry nejsou evidovány u lidí s terciárním vzděláním, jako je tomu u mužů a žen podnikatelské a nepodnikatelské sféry**.

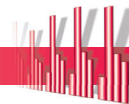
Oproti věkové skupině 25–64 let jsou v případě **věkové skupiny 30–44 let** rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitou obecně nižší, v případě žen je tomu naopak. Jestliže plat vysokoškoláků (mužů i žen) ve věku 30–44 let převyšuje průměrný plat skupiny se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou o 26,6 %, v celkové populaci je to o 28,0 %. U žen je však platový růst vysokoškoláků v kategorii 30–44 let výraznější. Plat vysokoškolačky ve věku 30–44 let převyšuje průměrný plat skupiny žen se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou o 23,9 %, v celkové populaci je to o 23,0 %. Porovnáváme-li tedy příjmy osob s terciárním vzděláním a středním maturitním vzděláním v nepodnikatelské sféře ve věkové skupině 30–44 let, platová diference je u mužů slabší než u žen. Ženy vysokoškolačky vydělávají oproti středoškoláčkám s maturitou o 1,3 procentního bodu více než muži vzhledem ke své referenční skupině mužů s pouze maturitním vzděláním.

Poměry platů jak u vysokoškoláků, tak u osob se středním nematuritním vzděláním vzhledem k platům středoškoláků s maturitou se podle věku mění jen málo. Relativní příjmy těch, kdo mají pouze základy vzdělání nebo základní vzdělání, jsou pak vzhledem ke sledovaným referenčním platům (středoškoláka s maturitou), pokud jde o věk, takřka konstantní.

Regionální rozdíly

Výše relativních příjmů zaměstnanců celkem (tedy bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře) a relativních příjmů zaměstnanců nepodnikatelské sféry se liší také v **krajovém srovnání**.

V Praze se platy zaměstnanců celkem (tedy zaměstnaných v podnikatelské i nepodnikatelské sféře) od zaměstnanců nepodnikatelské sféry v porovnání s platy středoškoláka s maturitní zkouškou liší pouze u zaměstnanců s terciárním vzděláváním, u nižších vzdělanostních skupin je výše relativních příjmů jak u zaměstnanců celkem (tedy zaměstnaných v podnikatelské i nepodnikatelské sféře), tak u zaměstnanců nepodnikatelské sféry obdobná.

V ostatních krajích jsou relace platů zaměstnanců nepodnikatelské sféry oproti zaměstnancům celkem (tedy bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře) vůči středoškolkům s maturitní zkouškou nižší zhruba o 8–15 procentních bodů u zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním, asi o 9–21 procentních bodů nižší u zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a asi o 21–33 procentních bodů nižší u zaměstnanců s terciárním vzděláním.

Při srovnání relativních příjmů osob všech kategorií vzdělání zaměstnaných v nepodnikatelské sféře v jednotlivých krajích zjistíme, že největší variabilitu příjmů nalézáme u osob s nejvyšším dosaženým, tedy terciárním, vzděláním.

Ve věkové skupině 25–64 let u nižších vzdělanostních kategorií je mezikrajová diference již méně patrná. Relativně nejvyšší je zmíněný poměr u platů v Praze – příjmy vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním zde převyšují příjmy osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou o 31,0%. V ostatních krajích je situace podobná, platy vysokoškoláků převyšují platy zaměstnanců s maturitou v rozmezí 21,9–29,4%.

Osoby se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem mají – vzhledem ke středoškolkům s maturitou – relativně nejvyšší výděly v Moravskoslezském kraji (63,9%) a ve Zlínském kraji (64,5%). Naopak nejvyšší je sledovaný poměr v Praze, kde se platy vyučených bez maturity pohybují na úrovni 70,5% platu středoškolačka s maturitou, vysoký je tento poměr dále v krajích Libereckém (70,4%) a Olomouckém (69,5%).

Pokud jde o osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním základním nebo základy vzdělání, jejich příjmy dosahují 58,5% příjmu „středoškolačka s maturitou“ v Plzeňském kraji, dále v Praze 58,2%, v kraji Vysočina 57,6% a v Jihočeském kraji 56,0%. Ostatní kraje se pohybují v rozmezí 50,6–55,8%.

Z údajů vyplývá, že **platová diference mezi osobami s různým stupněm dosaženého vzdělání je v jednotlivých krajích různě velká**. Zatímco v Moravskoslezském kraji je tato diference velmi výrazná, zejména v Plzeňském, Jihočeském a Pardubickém mají k sobě příjmy pracovníků jednotlivých vzdělanostních úrovní daleko blíže. S výraznější platovou diferenciací se setkáváme kromě Moravskoslezského kraje rovněž v kraji Ústeckém, v Praze a v kraji Olomouckém.

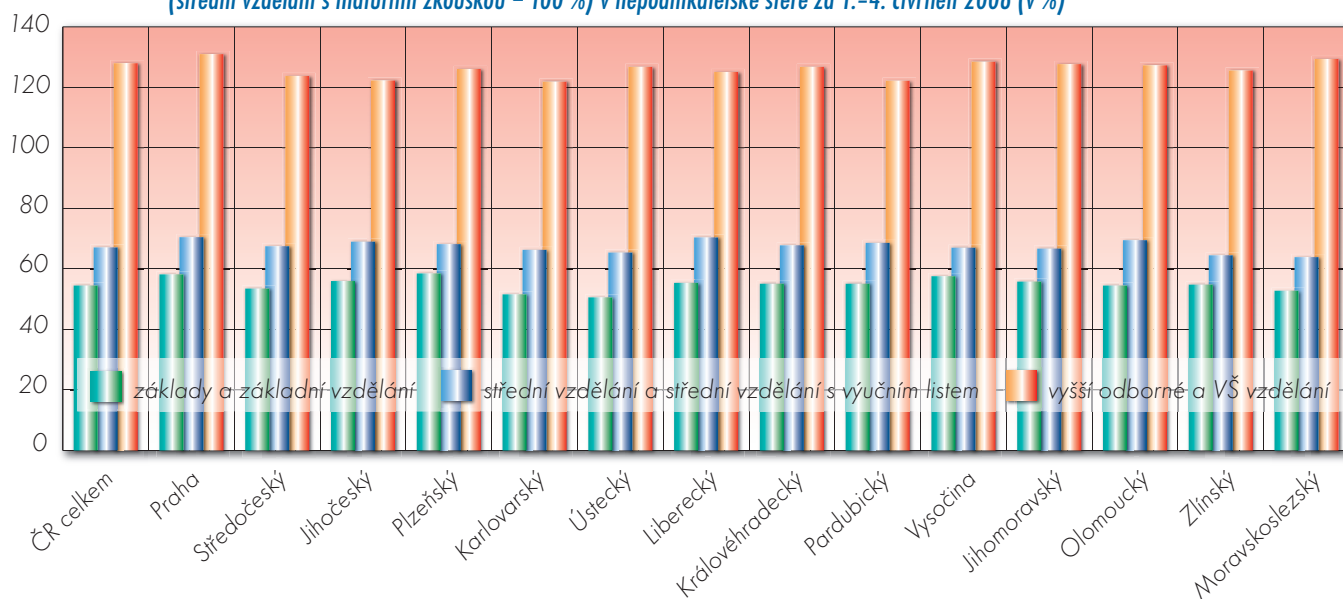
Druhou skutečností vyplývající z porovnávání obou skupin je daleko nižší krajová diference sledovaného ukazatele u žen. Obecně v nepodnikatelské sféře, kde většina subjektů odměňuje své zaměstnance z prostředků státního rozpočtu, platy podléhají platovým tabulkám a jejich výše se tedy nemůže mezikrajově příliš lišit. Navíc je přesně stanoveno zařazení profesí do dané platové třídy. V Ústeckém kraji evidujeme relativně největší rozdíl mezi platy žen s terciárním vzděláním a středoškolaček s maturitou. Tento poměr zde činí u žen 126:100, zatímco v Královéhradeckém kraji pouze 120:100. U mužů jsou rozdíly mezi jednotlivými kraji pro tuto vzdělanostní kategorii ještě vyšší – v Olomouckém kraji jde o poměr 133:100 mezi mzdami vysokoškoláků a středoškolků, zatímco v Karlovarském kraji jde o poměr 117:100.

Průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s výší dosaženého vzdělání, výrazně nejvyšší platy mají osoby s terciárním vzděláním. Nejvíce se od referenční hladiny průměrného výdělku středoškolačka s maturitou liší příjmy osob se základy vzdělání nebo základním vzděláním, již méně příjmy těch, kdo mají terciární vzdělání či střední vzdělání s výučním listem. Platová diference podle vzdělání je nejvýraznější v kraji Moravskoslezském, Ústeckém, v Praze a Olomouckém kraji, nejmenší naopak v Pardubickém, Plzeňském, Jihočeském a Karlovarském kraji. Je pravděpodobné, že otevírání „příjmových nůžek“ mezi vzdělanostními skupinami v jednotlivých krajích souvisí s nabídkou pracovních příležitostí a situací na trhu práce v daném regionu. V oblastech s nízkou nezaměstnaností a pestřejší nabídkou pracov-

E4.2 T1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového				vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání					
		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let	
ČR celkem		54,5		53,8		67,1		65,5		100,0		100,0		128,0		126,6	
CZ01	Praha	58,2		57,0		70,5		68,2		100,0		100,0		131,0		128,9	
CZ011	Hlavní město Praha	58,2	(2.)	57,0	(3.)	70,5	(1.)	68,2	(3.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	131,0	(1.)	128,9	(3.)
CZ02	Střední Čechy	53,5		50,9		67,5		66,3		100,0		100,0		123,8		121,8	
CZ021	Středočeský kraj	53,5	(11.)	50,9	(12.)	67,5	(8.)	66,3	(7.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	123,8	(11.)	121,8	(11.)
CZ03	Jihozápad	57,4		56,6		68,5		66,9		100,0		100,0		123,9		122,8	
CZ031	Jihočeský kraj	56,0	(4.)	53,3	(10.)	69,0	(4.)	67,8	(4.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	122,3	(12.)	121,2	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	58,5	(1.)	59,4	(1.)	68,2	(6.)	66,1	(8.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	126,1	(8.)	124,9	(7.)
CZ04	Severozápad	50,7		49,3		65,5		63,4		100,0		100,0		125,4		122,8	
CZ041	Karlovarský kraj	51,6	(13.)	49,4	(14.)	66,3	(11.)	66,6	(6.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	121,9	(14.)	118,3	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	50,6	(14.)	49,5	(13.)	65,4	(12.)	62,6	(14.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	126,8	(6.)	124,5	(8.)
CZ05	Severovýchod	55,2		54,7		68,6		67,4		100,0		100,0		125,0		123,8	
CZ051	Liberecký kraj	55,4	(6.)	53,7	(9.)	70,4	(2.)	70,3	(1.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	125,1	(10.)	123,8	(9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	55,1	(7.)	55,2	(5.)	67,8	(7.)	65,5	(10.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	126,8	(6.)	125,8	(5.)
CZ053	Pardubický kraj	55,1	(7.)	54,9	(6.)	68,6	(5.)	67,7	(5.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	122,2	(13.)	120,8	(13.)
CZ06	Jihovýchod	56,3		56,5		66,8		64,9		100,0		100,0		127,9		127,1	
CZ063	Vysočina	57,6	(3.)	58,5	(2.)	67,0	(9.)	66,0	(9.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	128,5	(3.)	128,9	(2.)
CZ064	Jihomoravský kraj	55,8	(5.)	55,8	(4.)	66,7	(10.)	64,5	(11.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	127,7	(4.)	126,3	(4.)
CZ07	Střední Morava	54,5		54,3		67,6		66,3		100,0		100,0		126,4		124,4	
CZ071	Olomoucký kraj	54,5	(10.)	54,5	(7.)	69,5	(3.)	68,3	(2.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	127,3	(5.)	125,8	(6.)
CZ072	Zlínský kraj	54,8	(9.)	54,2	(8.)	64,5	(13.)	62,7	(13.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	125,6	(9.)	123,1	(10.)
CZ08	Moravskoslezsko	52,8		52,1		63,9		63,7		100,0		100,0		129,4		129,3	
CZ081	Moravskoslezský kraj	52,8	(12.)	52,1	(11.)	63,9	(14.)	63,7	(12.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	129,4	(2.)	129,3	(1.)

E4.2 G1.1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

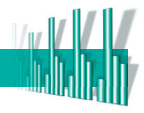
ních míst nalezneme i pestřejší rozložení platů, zatímco v krajích, kde je nezaměstnanost vysoká a pracovních pozic málo, je příjmová úroveň obecně nižší a platy na středních až vysoce kvalifikovaných pozicích se více blíží nízkým příjmům v nejnižších vzdělanostních kategoriích.

Porovnáváme-li příjmy osob s terciárním vzděláním a středním maturitním vzděláním v nepodnikatelské sféře **ve věkové skupině 30–44 let**, platová diference je u mužů slabší než u žen. U mužů je zřejmá rovněž výraznější krajová diference poměrů zmíněných příjmů, kdy Olomoucký kraj a Plzeňský kraj se zde jasněji vydělují od ostatních krajů.

Zaměříme-li se na **relativní příjmy podle úrovně vzdělání pouze ve věkové skupině 30–44 let** v nepodnikatelské sféře, objeví se takřka shodné rysy platové diference podle krajů jako u věkové kategorie 25–64 let. Největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka

a člověka se základním vzděláním nalezneme v kraji Moravskoslezském, Ústeckém, v Praze a Olomouckém kraji, nejmenší v Pardubickém, Plzeňském, Jihočeském a Karlovarském kraji. Největší jsou přitom opět rozdíly mezi platy osob s terciárním vzděláním a středním vzděláním s maturitní zkouškou. Zatímco v Moravskoslezském kraji vydělávají osoby s terciárním vzděláním v průměru o 29,3 % více než středoškoláci s maturitou, v Karlovarském kraji je to pouze o 18,3 % více a v Pardubickém jen o 20,8 %. V ostatních krajích se pohybují příjmy vysokoškoláků na úrovni o 21,2–28,9 % vyšší, než jsou příjmy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Z dat vyplývá, že nejvyšších relativních příjmů vzhledem k průměrnému příjmu středoškoláka s maturitou v nepodnikatelské sféře dosahují osoby s terciárním vzděláním ve věku 30–44 let v Moravskoslezském kraji, nejnižších naopak v Karlovarském kraji.

KAPITOLA

V Z D Ě L Á V Á N Í C I Z I N C Ů

Statistiky o dětech, žácích a studentech cizího státního občanství studujících v rámci školského systému jsou součástí statistik téměř všech vyspělých států. V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a jejím začleňováním do mezinárodních struktur nabývá tato problematika stále více na významu.

Od roku 2002/03 sleduje školská statistika počty cizinců v mateřských, základních a středních školách podle státního občanství, na vyšších odborných školách i to, který obor cizinci studují.

Vzdělávání cizinců na školách v České republice je založeno na Listině lidských práv a svobod, v níž je zakotveno právo na vzdělání. Na základních a středních školách je vzdělání bezplatné pro cizince, kteří mají na území ČR uděleno povolení k trvalému pobytu, kteří na území ČR pobývají přechodně (a byla jim udělena krátkodobá víza k pobytu do 90 dnů nebo dlouhodobá víza k pobytu nad 90 dnů), kterým byl udělen azyl, a cizince s vízem za účelem strpení pobytu a za účelem dočasné ochrany.

F 1 Podíl cizinců na jednotlivých druzích škol

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly dětí cizinců umístěných v mateřských školách, podíl žáků s cizím státním občanstvím na základních školách, středních školách, konzervatořích a podíl studentů s cizím státním občanstvím na vyšších odborných školách.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_i}{\sum C_i} \cdot 100$$

C – počet cizinců (dětí, žáků, studentů) ve všech formách vzdělávání v jednotlivých druzích škol

\sum – počet dětí, žáků a studentů ve všech formách vzdělávání v jednotlivých druzích škol

i – druh školy

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V regionálním školství, tedy na vzdělávacích stupních od úrovně mateřských škol až po vyšší odborné školy, se **podíl cizinců v rámci České republiky pohybuje od 1,1 % na vyšších odborných školách až do 3,7 % na konzervatořích.** Cizinci navštěvující mateřské, základní a střední školy jsou v naprosté většině děti cizích státních příslušníků, kteří na našem území žijí. V případě vyšších odborných škol a konzervatoří se může jednat i o žáky, kteří si školu na našem území vybrali a žijí zde právě s cílem se vzdělávat. Na všech vzdělávacích úrovních má podíl cizinců na školách výrazně regionální charakter, který závisí především na celkovém počtu cizinců žijících v jednotlivých regionech a na jejich sociálním složení, případně na počtu cizinců denně dojíždějících do škol v příhraničních oblastech.

Co do podílu cizinců navštěvujících školy na všech vzdělávacích úrovních dominuje Praha a Karlovarský kraj (s výjimkou vyšších odborných škol). V Praze je tato situace dána postavením hlavního města – jsou v ní soustředěny úřady a zastoupení velkých zahraničních firem, navíc se zde vytvářejí větší komunity cizinců zabývajících se obchodní činností. V případě Karlovarského kraje je vyšší počet cizinců spojen s atraktivností tohoto kraje jako lázeňského centra České republiky. V podílu cizinců na vyšších odborných školách vedou Moravskoslezský a Zlínský kraj, vyšší odborné školy v těchto krajích jsou atraktivní zejména pro občany Slovenské republiky.

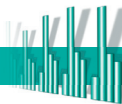
Největší podíl žáků-cizinců navštěvuje konzervatoře (3,7%), následují základní školy (1,8%), střední školy (1,3%), mateřské školy (1,2%) a vyšší odborné školy (1,1%).

Regionální rozdíly

Jak již bylo uvedeno výše, podíly cizinců se v meziregionálním srovnání výrazně liší.

F1 T1: Podíly cizinců v jednotlivých typech a druzích škol (na celkovém počtu dětí, žáků a studentů těchto škol), 2008 (v %)

Území		mateřské školy	základní školy	střední školy	vyšší odborné školy	konzervatoře					
ČR celkem		1,2	1,8	1,3	1,1	3,7					
CZ01	Praha	3,8	5,5	3,2	1,7	6,3					
CZ011	Hlavní město Praha	3,8	(1.)	3,2	(2.)	6,3	(1.)				
CZ02	Střední Čechy	1,0	2,0	1,0	1,2	–					
CZ021	Středočeský kraj	1,0	(5.)	2,0	(4.)	–	x				
CZ03	Jihozápad	1,2	1,7	1,3	0,5	1,9					
CZ031	Jihočeský kraj	0,8	(8.)	1,1	(6.)	0,3	(13.)	0,6	(8.)		
CZ032	Plzeňský kraj	1,6	(3.)	2,4	(3.)	1,0	(6.)	3,0	(3.)		
CZ04	Severozápad	1,7	2,3	1,9	0,6	4,7					
CZ041	Karlovarský kraj	3,3	(2.)	4,1	(2.)	1,1	(5.)	–	x		
CZ042	Ústecký kraj	1,1	(4.)	1,7	(5.)	1,4	(4.)	0,5	(9.)	4,7	(2.)
CZ05	Severovýchod	0,7	1,1	0,8	0,4	0,9					
CZ051	Liberecký kraj	0,9	(6.)	1,5	(6.)	1,1	(5.)	0,8	(7.)	–	x
CZ052	Královéhradecký kraj	0,7	(9.)	1,1	(9.)	0,7	(9.)	0,6	(8.)	–	x
CZ053	Pardubický kraj	0,6	(11.)	0,9	(10.)	0,7	(11.)	0,1	(14.)	0,9	(6.)
CZ06	Jihovýchod	0,8	1,1	0,8	0,4	1,7					
CZ063	Vysočina	0,6	(10.)	0,8	(11.)	0,5	(13.)	0,3	(12.)	–	x
CZ064	Jihomoravský kraj	0,9	(7.)	1,2	(7.)	0,9	(8.)	0,4	(10.)	1,7	(5.)
CZ07	Střední Morava	0,4	0,6	0,7	0,1	0,7					
CZ071	Olomoucký kraj	0,4	(13.)	0,7	(12.)	0,6	(12.)	0,4	(11.)	–	x
CZ072	Zlínský kraj	0,4	(14.)	0,6	(13.)	0,7	(10.)	2,1	(2.)	0,7	(7.)
CZ08	Moravskoslezsko	0,5	0,6	0,5	2,7	2,2					
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,5	(12.)	0,6	(14.)	0,5	(14.)	2,7	(1.)	2,2	(4.)

Podíly cizinců v mateřských školách se pohybují od 0,4 % v Olomouckém a Zlínském kraji až do 3,8 % v Praze. Hodnot vyšších než 1 % dosahují ještě Karlovarský (3,3 %), Plzeňský (1,6 %) a Ústecký kraj (1,1 %).

Na úrovni základního vzdělávání převyšují podíly cizinců výrazněji celostátní průměr v Praze (5,5 %), v Karlovarském kraji (4,1 %) a v Plzeňském kraji (2,4 %). Na druhém konci škály leží kraje Zlínský a Moravskoslezský (0,6 %).

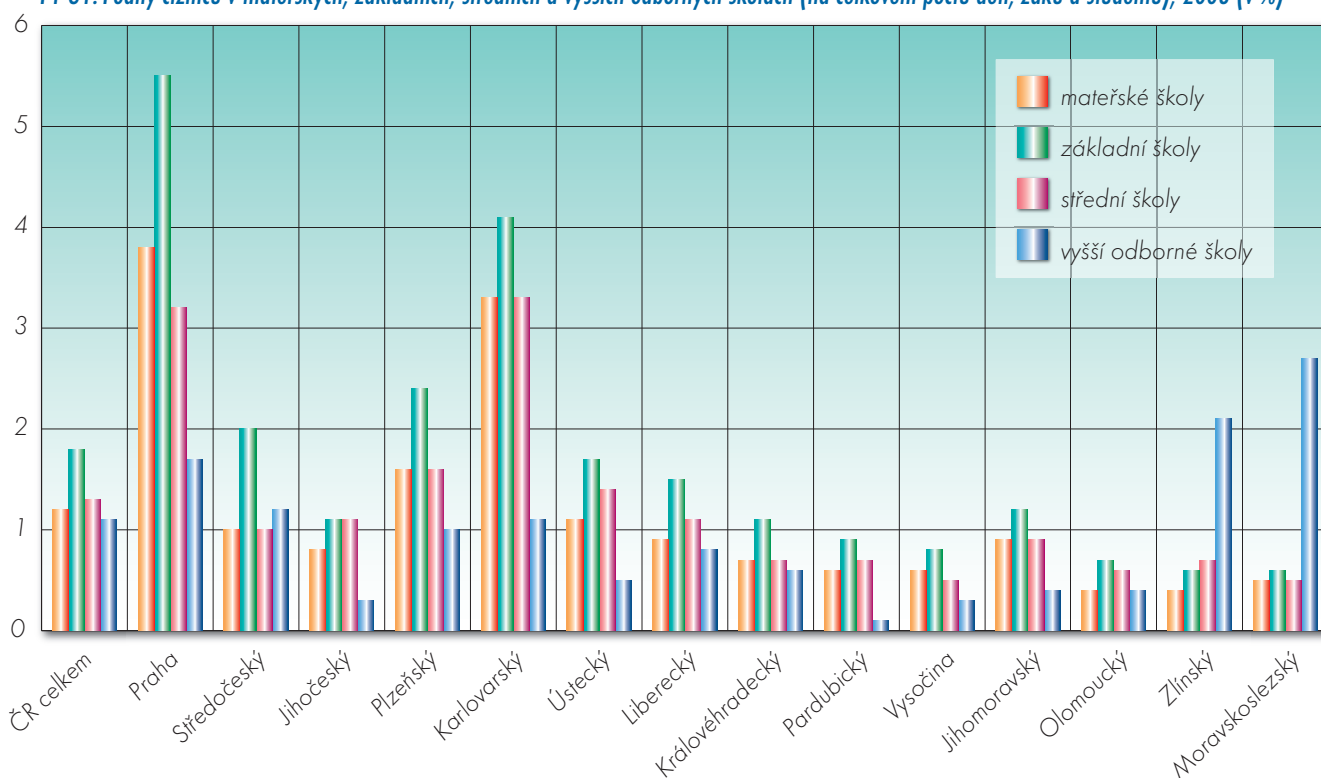
Situace v **podílech cizinců na středních školách** je obdobná, rozptýlení hodnot již ale není tak výrazné. Nejvíce cizinců navštěvuje střední školy opět v Praze a Karlovarském kraji (3,2 %, resp. 3,3 %), s odstupem potom následují kraje Plzeňský (1,6 %) a Ústecký (1,4 %). Nejméně cizinců se vzdělává na středních školách na Vysočině a v Moravskoslezském kraji (0,5 %).

Podíly cizinců navštěvujících vyšší odborné školy v jednotlivých regionech se od ostatních vzdělávacích úrovní poměrně liší. Situ-

ace je dána především tím, že na vyšších odborných školách studují nejen cizinci, kteří spolu se svými rodiči žijí v České republice, ale i cizinci, kteří v naší zemi žijí přímo s cílem studovat a naše vyšší odborné školy jsou pro ně z různých hledisek atraktivní. Největší podíl cizinců na vyšších odborných školách, který významně převyšuje celorepublikový průměr, je v Moravskoslezském (2,7 %) a Zlínském kraji (2,1 %), zde navštěvují vyšší odborné školy hlavně žáci ze Slovenska. Kraje s nejnižšími podíly cizinců jsou Pardubický kraj (0,1 %), Vysočina a Jihočeský kraj (0,3 %).

Specifická je situace na **konzervatořích**, na které stejně jako na vyšších odborných školách přicházejí mnohdy studovat cizinci, aniž by v Čechách žili s rodiči. Dále je třeba zmínit, že na rozdíl od všech dosud popisovaných typů škol se konzervatoře nenacházejí ve všech regionech (nejsou ve Středočeském, Karlovarském, Libereckém, Královéhradeckém, Olomouckém kraji a na Vysočině).

FI G1: Podíly cizinců v mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách (na celkovém počtu dětí, žáků a studentů), 2008 (v %)

F 2 Cizinci v mateřských školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení dětí cizinců v mateřských školách podle jejich státního občanství, a to v členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly vybrány ty, jež se nejčastěji vyskytovaly ve statistikách cizinců.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{mi}}{C_m} \cdot 100$$

C_m – celkový počet dětí-cizinců zapsaných do mateřských škol
 i – státní příslušnost dětí-cizinců zapsaných do mateřských škol (slovenská, vietnamská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V mateřských školách je zapsáno celkem 3 535 cizinců, největší podíl tvoří občané Vietnamu (31,2 %), Ukrajiny (21,2 %), Slovenska (15,8 %) a Ruska (5,7 %). Cizinci z ostatních států tvoří zbývajících 26,1 %.

Oproti předchozímu školnímu roku vzrostl celkový počet cizinců navštěvujících mateřské školy asi o 500 dětí. Mírně se změnila i struktura cizinců v mateřských školách – zaznamenali jsme nárůst podílu Ukrajinců (o 2 procentní body) a Slováků (o 0,5 procentního bodu) a pokles podílu Vietnamců (o 1,3 procentního bodu) a Rusů (o 0,7 procentního bodu) na celkovém počtu cizinců v mateřských školách.

Regionální rozdíly

Struktura dětí-cizinců zapsaných do mateřských škol má výrazně **regionální charakter**. Zaměříme-li se na kraje, ve kterých dosahují podíly cizinců v mateřských školách nejvyšších hodnot (Praha, Karlovarský, Ústecký a Plzeňský kraj), jsou na první pohled zřejmé významné rozdíly. Ve třech z nich – Karlovarském, Ústeckém a Plzeňském kraji – jsou většinou zastoupeni Vietnamci (ve všech krajích více než 43 %), za-

tímco v Praze jsou jednotlivé uváděné státy zastoupeny mnohem rovnoměrněji (27,2 % Ukrajinci; 20,5 % Vietnamci; 12,0 % Slováci; 9,8 % Rusové). Tento fakt svědčí o vyšší koncentraci vietnamských občanů do již zmíněných krajů. V případě Prahy se homogennější zastoupení občanů více států dá předpokládat vzhledem k celkově vyšší koncentraci cizinců v hlavním městě. Obdobně vypadala i situace v mateřských školách v roce 2007/08.

Děti ze Slovenska v mateřských školách tvoří mezi cizinci nejvyšší podíl ve Zlínském (40,3 %), Pardubickém (29,2 %) a Středočeském kraji (27,5 %).

Děti vietnamských občanů dosahují nejvyššího podílu mezi cizinci v mateřských školách ve většině krajů ČR. Relativně nejvíce Vietnamců najdeme v mateřských školách v Karlovarském (60,8 %), Ústeckém (51,6 %) a Plzeňském kraji (43,7 %). Uvedené kraje patřily ke krajům s nejvyšším zastoupením vietnamských dětí i v předchozích třech letech. V ostatních regionech dosahují podíly těchto dětí v mateřských školách méně než 40 %.

Nejvyšší podíl **ruských dětí** v mateřských školách vykazuje Karlovarský kraj, jedná se o více než 10 % z celkového počtu cizinců, následuje Praha (9,8 %) a Ústecký kraj (5,6 %).

Poměrně vysoké zastoupení **ukrajinských dětí** mezi cizinci zapsanými do mateřských škol nalezneme v kraji Královéhradeckém (35,4 %), Libereckém (34,2 %), v Praze (27,2 %), Středočeském (22,5 %) a Pardubickém (20,8 %). V ostatních krajích se podíly dětí z Ukrajiny pohybují pod 20 %, přičemž nejméně jich je v Moravskoslezském kraji (5,6 %).

Ještě je nutné se zmínit o **dětech s polským státním občanstvím**, které se účastní výchovy v mateřských školách tradičně především v Moravskoslezském kraji (téměř 10 %), kde jsou zřízeny i školy s polským výchovným jazykem. Ty jsou určeny pro polskou národnostní menšinu.

Zajímavé je i zjištění, že v oblasti Jihovýchod je poměrně vysoké zastoupení **dětí mongolského státního občanství** (20,4 % na Vysočině a 4,2 % v Jihomoravském kraji).

F2 T1: Počty cizinců v mateřských školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2008 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti										počet cizinců celkem	
		Slovensko		Vietnam		Rusko		Ukrajina		ostatní státy			
ČR celkem		15,8		31,2		5,7		21,2		26,1		3 535	
CZ01	Praha	12,0		20,5		9,8		27,2		30,5		1 203	
CZ011	Hlavní město Praha	12,0	(10.)	20,5	(12.)	9,8	(2.)	27,2	(3.)	30,5	(4.)	1 203	(1.)
CZ02	Střední Čechy	27,5		20,9		2,7		22,5		26,4		364	
CZ021	Středočeský kraj	27,5	(3.)	20,9	(11.)	2,7	(8.)	22,5	(4.)	26,4	(7.)	364	(2.)
CZ03	Jihozápad	17,1		42,1		1,9		19,0		20,0		416	
CZ031	Jihočeský kraj	15,0	(8.)	39,2	(4.)	3,9	(4.)	19,0	(7.)	22,9	(9.)	153	(8.)
CZ032	Plzeňský kraj	18,3	(7.)	43,7	(3.)	0,8	(13.)	19,0	(6.)	18,3	(12.)	263	(5.)
CZ04	Severozápad	9,2		56,4		7,9		12,6		13,8		530	
CZ041	Karlovarský kraj	8,6	(14.)	60,8	(1.)	10,1	(1.)	10,1	(12.)	10,4	(14.)	278	(4.)
CZ042	Ústecký kraj	9,9	(13.)	51,6	(2.)	5,6	(3.)	15,5	(10.)	17,5	(13.)	252	(6.)
CZ05	Severovýchod	19,6		21,8		2,1		30,7		25,8		326	
CZ051	Liberecký kraj	20,5	(6.)	17,9	(13.)	2,6	(9.)	34,2	(2.)	24,8	(8.)	117	(9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	10,6	(12.)	31,0	(8.)	3,5	(5.)	35,4	(1.)	19,5	(10.)	113	(10.)
CZ053	Pardubický kraj	29,2	(2.)	15,6	(14.)	-	x	20,8	(5.)	34,4	(2.)	96	(11.)
CZ06	Jihovýchod	12,6		33,7		2,9		16,3		34,5		380	
CZ063	Vysočina	11,8	(11.)	29,0	(9.)	1,1	(12.)	9,7	(13.)	48,4	(1.)	93	(12.)
CZ064	Jihomoravský kraj	12,9	(9.)	35,2	(6.)	3,5	(6.)	18,5	(8.)	30,0	(5.)	287	(3.)
CZ07	Střední Morava	29,9		28,6		2,6		15,6		23,4		154	
CZ071	Olomoucký kraj	20,7	(5.)	31,7	(7.)	2,4	(10.)	18,3	(9.)	26,8	(6.)	82	(13.)
CZ072	Zlínský kraj	40,3	(1.)	25,0	(10.)	2,8	(7.)	12,5	(11.)	19,4	(11.)	72	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	22,2		38,3		1,9		5,6		32,1		162	
CZ081	Moravskoslezský kraj	22,2	(4.)	38,3	(5.)	1,9	(11.)	5,6	(14.)	32,1	(3.)	162	(7.)

F 3 Cizinci v základních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení žáků-cizinců v základních školách podle jejich státního občanství ve členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly, stejně jako v případě mateřských škol, vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{zi}}{C_z} \cdot 100$$

C_z – celkový počet cizinců v základních školách v roce 2008/09

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících základní školy (slovenská, vietnamská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

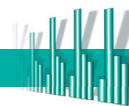
Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V základních školách je zapsáno celkem 13 021 cizinců (oproti předchozímu roku se jedná o nepatrný nárůst cca 60 žáků), největší podíl tvoří občané Vietnamu (23,7 %), Ukrajiny (21,8 %), Slovenska (18,9 %) a Ruska (7,7 %). V posledním roce došlo k meziročnímu nárůstu podílu Rusů (o 0,7 procentního bodu) a k poklesu podílu Vietnamců a Ukrajinců (o 2,3; resp. 1 procentního bodu).

Regionální rozdíly

Stejně jako v případě mateřských škol má podíl a struktura cizinců na základních školách výrazně regionální charakter.

Opět se zaměříme na ty kraje, kde cizinci v základních školách tvoří výrazně vyšší podíl žáků, než je celorepublikový průměr, tedy na Prahu

a kraje Ústecký, Karlovarský a Plzeňský. Obdobně jako v případě mateřských škol jsou i zde ve struktuře cizinců na první pohled patrné podstatné rozdíly. V Karlovarském, Ústeckém a Plzeňském kraji jsou v základních školách nejvíce zastoupeni Vietnamci (přes 32%), zatímco v Praze je rozložení příslušníků jednotlivých států rovnoměrnější (Ukrajinci 29,7%, Vietnamci 17,0%, Rusové 14,5% a Slováci 10,4%).

Občané Slovenské republiky tvoří nejvyšší podíl cizinců na základních školách v Moravskoslezském (34,6%), Zlínském (30,5%), Jihočeském (28,0%) a Středočeském kraji (26,0%). Více než 25% podíl mají i v kraji Olomouckém (28,8%) a Plzeňském (28,3%). V těchto krajích je ale vyšší podíl žáků jiné státní příslušnosti. V ostatních krajích se pohybují podíly Slováků na celkovém počtu cizinců od 10,4% do 24,0%.

Vietnamci tvoří největší podíl cizinců na základních školách v Karlovarském kraji (49,7%). Dalšími kraji v pořadí jsou Ústecký (40,4%) a Plzeňský (32,7%). Nejméně vietnamských občanů se vyskytuje ve Středočeském (11,2%) a Královéhradeckém kraji (15,8%) a v Praze (17,0%).

Podíly **Rusů** na celkovém počtu cizinců na základních školách se v jednotlivých krajích významně liší. Nejvyšší podíl vykazuje Praha

(14,5%) a Karlovarský kraj (12,9%). Ostatní regiony nedosahují úrovně celorepublikového průměru, který činí 7,7%.

Poměrně vysoký podíl cizinců na českých základních školách tvoří, stejně jako v roce 2007/08, **Ukrajinci** (21,8%). V Praze tvoří téměř 30%, v Královéhradeckém a Libereckém kraji potom více než čtvrtinu cizinců na základních školách. Nejmenší zastoupení Ukrajinců najdeme v kraji Moravskoslezském (3,9%), ostatní kraje se pohybují mezi hodnotami 10–25%.

Z dalších států, jejichž občané se účastní výuky na našich základních školách, stojí za zmínku Polsko. I když v celorepublikovém měřítku se **občané Polska** podílejí na celkovém počtu cizinců v základních školách pouze minimálně, významně je jejich zastoupení v Moravskoslezském kraji (9,0%), a to především vzhledem k silně zastoupené polské národnosti menšině v tomto regionu a díky možnosti výuky na základní škole v polském jazyce.

I zde je třeba zmínit **žáky mongolského státního občanství**, kteří jsou poměrně hojně zastoupeni v krajích Královéhradeckém (6,9%), Pardubickém (10,2%), Jihomoravském (8,0%) a Zlínském (17,0%). V kraji Vysočina dokonce tvoří nejpočetnější enklávu cizinců (26,2%).

F3 T1: Počty cizinců v základních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2008 (v %)

Území	podíly cizinců podle státní příslušnosti										počet cizinců celkem
	Slovensko	Vietnam	Rusko	Ukrajina	ostatní státy						
ČR celkem	18,9	23,7	7,7	21,8	27,9						13 021
CZ01 Praha	10,4	17,0	14,5	29,7	28,5						4 018
CZ011 Hlavní město Praha	10,4 (14.)	17,0 (12.)	14,5 (1.)	29,7 (1.)	28,5 (8.)						4 018 (1.)
CZ02 Střední Čechy	26,0	11,2	5,2	21,0	36,6						1 783
CZ021 Středočeský kraj	26,0 (6.)	11,2 (14.)	5,2 (5.)	21,0 (6.)	36,6 (3.)						1 783 (2.)
CZ03 Jihozápad	28,2	29,9	1,7	20,7	19,5						1 453
CZ031 Jihočeský kraj	28,0 (5.)	24,6 (7.)	3,8 (6.)	21,8 (5.)	21,8 (12.)						504 (8.)
CZ032 Plzeňský kraj	28,3 (4.)	32,7 (3.)	0,5 (14.)	20,1 (8.)	18,3 (13.)						949 (6.)
CZ04 Severozápad	13,3	44,5	9,0	13,8	19,4						2 137
CZ041 Karlovarský kraj	11,6 (13.)	49,7 (1.)	12,9 (2.)	10,5 (13.)	15,4 (14.)						956 (5.)
CZ042 Ústecký kraj	14,7 (12.)	40,4 (2.)	5,8 (4.)	16,4 (11.)	22,6 (11.)						1 181 (3.)
CZ05 Severovýchod	22,2	17,1	4,1	24,9	31,8						1 278
CZ051 Liberecký kraj	23,2 (8.)	17,5 (11.)	6,3 (3.)	25,5 (2.)	27,6 (9.)						526 (7.)
CZ052 Královéhradecký kraj	19,9 (11.)	15,8 (13.)	2,2 (11.)	25,2 (3.)	36,8 (2.)						448 (10.)
CZ053 Pardubický kraj	24,0 (7.)	18,1 (10.)	3,0 (8.)	23,4 (4.)	31,6 (5.)						304 (12.)
CZ06 Jihovýchod	20,2	24,3	2,7	20,2	32,6						1 308
CZ063 Vysočina	20,4 (9.)	18,2 (9.)	1,3 (13.)	18,8 (9.)	41,2 (1.)						313 (11.)
CZ064 Jihomoravský kraj	20,1 (10.)	26,2 (6.)	3,1 (7.)	20,6 (7.)	29,9 (7.)						995 (4.)
CZ07 Střední Morava	29,6	26,9	2,7	14,3	26,5						558
CZ071 Olomoucký kraj	28,8 (3.)	29,1 (4.)	2,7 (10.)	16,7 (10.)	22,7 (10.)						299 (13.)
CZ072 Zlínský kraj	30,5 (2.)	24,3 (8.)	2,7 (9.)	11,6 (12.)	30,9 (6.)						259 (14.)
CZ08 Moravskoslezsko	34,6	27,6	1,6	3,9	32,3						486
CZ081 Moravskoslezský kraj	34,6 (1.)	27,6 (5.)	1,6 (12.)	3,9 (14.)	32,3 (4.)						486 (9.)

F 4 Cizinci ve středních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení cizinců ve středních školách podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly, stejně jako v případě mateřských a základních škol, vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{si}}{C_s} \cdot 100$$

Cs – celkový počet cizinců studujících ve středních školách (bez ohledu na druh a formu vzdělávání)

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících střední školy (slovenská, vietnamská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku
V České republice studuje ve školním roce 2008/09 na středních školách celkem 7 134 cizinců, což je v porovnání s předchozím rokem nárůst o cca 800 cizinců. Celkový podíl cizinců na celkovém počtu žáků středních škol je v České republice 1,3%.

Více než čtvrtinu cizinců na středních školách tvoří Vietnamci (26,7 %), Ukrajinci potom tvoří více než pětinu (22,1 %). Podíl Slováků činí 17,1 % a Rusů 10,4 %. Oproti předchozímu školnímu roku se zvýšil podíl Vietnamců (o 1,3 procentního bodu), Slováků (o 0,7 procentního bodu) a Ukrajinců (o 0,3 procentního bodu) a poklesl podíl Rusů (o 0,8 procentního bodu).

Regionální rozdíly

Rozložení cizinců vzdělávajících se na středních školách podle jejich státní příslušnosti vykazuje, stejně jako tomu bylo v případě mateřských a základních škol, výrazné regionální odlišnosti. Kraje, kde podíl cizinců na středních školách převyšuje celostátní průměr, jsou pouze čtyři – Karlovarský (3,3 %), Praha (3,2 %), Plzeňský (1,6 %) a Ústecký kraj (1,4 %). V Praze je na středních školách mezi cizinci poměrně vysoký podíl občanů Ruska (18,7 %), Ukrajiny (24,4 %), Vietnamci jsou zastoupeni necelou pětinou (18,4 %) a více než desetinu cizinců tvoří Slováci (12,2 %). Oproti tomu v Karlovarském kraji je mezi cizinci na středních školách nejvyšší podíl Vietnamců (60,1 %), následují Ukrajinci (18,3 %) a Rusové (6,1 %), Slováků je zastoupeno minimum (4,2 %).

Vietnamci jsou nejvíce zastoupeni mimo kraj Karlovarský také v krajích Plzeňském (42,3 %) a Ústeckém (42,1 %). U ostatních krajů nepřesahuje jejich podíl 30 %. Nejméně je jich zastoupeno v krajích Zlínském, Středočeském, Praze a Jihočeském, kde jejich podíl nedosahuje 20 %.

Nejvíce **občanů Slovenska** je v krajích Zlínském (47,4 %), Moravskoslezském (31,4 %) a Středočeském (29,3 %), nejméně v krajích Karlovarském (4,2 %) a Ústeckém (9,8 %).

Nejvyšší **zastoupení Ukrajinců** je ve Středočeském kraji (28,1 %) a v oblasti Severovýchod (kraje Liberecký – 25,3 %, Královéhradecký – 29,1 % a Pardubický – 27,4 %), nejnižší v kraji Moravskoslezském (6,8 %), v ostatních krajích se hodnoty pohybují mezi cca 11–25 %.

Za zmínku stojí **Moravskoslezský kraj**, kde sice cizinci na středních školách tvoří pouze 0,5 %, ale jejich **struktura je naprosto atypická** v porovnání s ostatními kraji. Skoro 60 % z nich jsou Slováci a Vietnamci a téměř 10 % tvoří Poláci. Zajímavá je také situace v kraji Vysočina, kde má skoro 15 % z cizinců **mongolské státní občanství**.

F4 T1: Počty cizinců ve středních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2008 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti									počet cizinců celkem		
		Slovensko		Vietnam		Rusko		Ukrajina		ostatní státy			
ČR celkem		17,1		26,7		9,6		22,1		24,5		7 134	
CZ01	Praha	12,2		18,4		18,7		24,4		26,3		2 402	
CZ011	Hlavní město Praha	12,2	(12.)	18,4	(12.)	18,7	(1.)	24,4	(5.)	26,3	(6.)	2 402	(1.)
CZ02	Střední Čechy	29,3		15,6		6,4		28,1		20,6		519	
CZ021	Středočeský kraj	29,3	(3.)	15,6	(13.)	6,4	(4.)	28,1	(2.)	20,6	(11.)	519	(5.)
CZ03	Jihozápad	16,6		31,9		3,8		22,3		25,3		860	
CZ031	Jihočeský kraj	17,0	(10.)	19,8	(11.)	5,0	(8.)	22,1	(8.)	36,1	(1.)	399	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	16,3	(11.)	42,3	(2.)	2,8	(14.)	22,6	(7.)	16,1	(13.)	461	(6.)
CZ04	Severozápad	7,3		50,2		6,8		20,3		15,4		1 167	
CZ041	Karlovarský kraj	4,2	(14.)	60,1	(1.)	6,1	(5.)	18,3	(11.)	11,4	(14.)	526	(4.)
CZ042	Ústecký kraj	9,8	(13.)	42,1	(3.)	7,3	(2.)	22,0	(9.)	18,7	(12.)	641	(2.)
CZ05	Severovýchod	19,6		23,0		5,3		27,2		25,0		644	
CZ051	Liberecký kraj	19,6	(7.)	22,0	(10.)	6,5	(3.)	25,3	(4.)	26,5	(5.)	245	(9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	19,1	(9.)	23,2	(9.)	3,6	(11.)	29,1	(1.)	25,0	(8.)	220	(12.)
CZ053	Pardubický kraj	20,1	(5.)	24,0	(8.)	5,6	(6.)	27,4	(3.)	22,9	(10.)	179	(13.)
CZ06	Jihovýchod	21,3		25,4		3,6		18,5		31,2		714	
CZ063	Vysočina	20,0	(6.)	25,2	(7.)	3,2	(13.)	21,3	(10.)	30,3	(4.)	155	(14.)
CZ064	Jihomoravský kraj	21,6	(4.)	25,4	(6.)	3,8	(10.)	17,7	(12.)	31,5	(2.)	559	(3.)
CZ07	Střední Morava	33,3		19,6		4,6		17,6		24,8		459	
CZ071	Olomoucký kraj	19,2	(8.)	25,8	(5.)	5,2	(7.)	24,0	(6.)	25,8	(7.)	229	(11.)
CZ072	Zlínský kraj	47,4	(1.)	13,5	(14.)	3,9	(9.)	11,3	(13.)	23,9	(9.)	230	(10.)
CZ08	Moravskoslezsko	31,4		28,2		3,3		6,8		30,4		369	
CZ081	Moravskoslezský kraj	31,4	(2.)	28,2	(4.)	3,3	(12.)	6,8	(14.)	30,4	(3.)	369	(8.)

F 5 Cizinci ve vyšších odborných školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení cizinců ve vyšších odborných školách podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, ruské, ukrajinské a ostatní.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{vi}}{C_v} \cdot 100$$

C_v – celkový počet cizinců studujících ve vyšších odborných školách (bez ohledu na formu studia)

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících vyšší odborné školy (slovenská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Na rozdíl od mateřských, základních a středních škol nejsou studenti vyšších odborných škol vázáni takovou měrou na místo pobytu rodičů a cizinci studující na této vzdělávací úrovni velice často **vyjíždějí do zahraničí právě za účelem studia**. Z toho důvodu se i podíly cizinců a jejich struktura podle státního občanství na vyšších odborných školách liší od situace na nižších vzdělávacích úrovních.

F5 T1: Počty cizinců ve vyšších odborných školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2008 (v %)

Území	podíl cizinců podle státní příslušnosti								počet cizinců celkem	
	Slovensko		Rusko		Ukrajina		ostatní státy			
ČR celkem	58,3		5,9		17,3		18,6		307	
CZ01 Praha	40,7		11,5		18,6		29,2		113	
CZ011 Hlavní město Praha	40,7	(7.)	11,5	(4.)	18,6	(8.)	29,2	(4.)	113	(1.)
CZ02 Střední Čechy	65,6		–		15,6		18,8		32	
CZ021 Středočeský kraj	65,6	(3.)	–	x	15,6	(10.)	18,8	(8.)	32	(3.)
CZ03 Jihozápad	42,1		5,3		36,8		15,8		19	
CZ031 Jihočeský kraj	50,0	(5.)	–	x	33,3	(5.)	16,7	(9.)	6	(8.)
CZ032 Plzeňský kraj	38,5	(8.)	7,7	(5.)	38,5	(4.)	15,4	(10.)	13	(6.)
CZ04 Severozápad	33,3		16,7		33,3		16,7		12	
CZ041 Karlovarský kraj	25,0	(11.)	–	x	50,0	(3.)	25,0	(5.)	4	(12.)
CZ042 Ústecký kraj	37,5	(9.)	25,0	(2.)	25,0	(6.)	12,5	(11.)	8	(7.)
CZ05 Severovýchod	14,3		14,3		35,7		35,7		14	
CZ051 Liberecký kraj	33,3	(10.)	16,7	(3.)	16,7	(9.)	33,3	(2.)	6	(8.)
CZ052 Královéhradecký kraj	–	x	–	x	66,7	(2.)	33,3	(2.)	6	(8.)
CZ053 Pardubický kraj	–	x	50,0	(1.)	–	x	50,0	(1.)	2	(14.)
CZ06 Jihovýchod	61,1		–		16,7		22,2		18	
CZ063 Vysočina	50,0	(5.)	–	x	25,0	(6.)	25,0	(5.)	4	(12.)
CZ064 Jihomoravský kraj	64,3	(4.)	–	x	14,3	(11.)	21,4	(7.)	14	(5.)
CZ07 Střední Morava	71,0		–		19,4		9,7		31	
CZ071 Olomoucký kraj	20,0	(12.)	–	x	80,0	(1.)	–	x	5	(11.)
CZ072 Zlínský kraj	80,8	(2.)	–	x	7,7	(12.)	11,5	(12.)	26	(4.)
CZ08 Moravskoslezsko	95,6		–		2,9		1,5		68	
CZ081 Moravskoslezský kraj	95,6	(1.)	–	x	2,9	(13.)	1,5	(13.)	68	(2.)

Liší se i v tom, že na vyšších odborných školách (na rozdíl od nižších vzdělávacích úrovních) je jen cca 1 % cizinců vietnamské státní příslušnosti.

V České republice studuje na vyšších odborných školách celkem 307 cizinců (v roce 2007/08 se jednalo o 321 cizinců). Největší podíl z nich tvoří Slováci (58,3 %), Ukrajinci (17,3 %) a Rusové (5,9 %). Tato situace je relativně stabilní několik posledních let. Vzhledem k nízkému celkovému počtu cizinců na vyšších odborných školách nezacházíme v popisu ukazatele v jednotlivých regionech do příliš velkých podrobností.

Regionální rozdíly

Z regionálního pohledu má smysl zabývat se Moravskoslezským krajem (2,7 % cizinců na vyšších odborných školách), Zlínským krajem (2,1 %) a Prahou (1,7 %), ve kterých podíl cizinců studujících na vyšších odborných školách výrazněji převyšuje celorepublikový průměr (1,1 %).

V Praze na vyšších odborných školách mezi cizinci převažují Slováci (40,7 % cizinců), 18,6 % cizinců tvoří Ukrajinci a 11,5 % Rusové. Ve Zlínském kraji studuje na vyšších odborných školách 80,8 % Slováků a 7,7 % Ukrajinců. V Moravskoslezském kraji studuje mezi cizinci na vyšších odborných školách 95,6 % Slováků (65 ze 68 cizinců). Ostatní státy jsou ve všech krajích zastoupeny pouze okrajově. Poměrně vysoký absolutní počet Slováků je i v krajích Středočeském a Jihomoravském.

F 6 Cizinci na konzervatořích

Ukazatel popisuje rozložení cizinců na konzervatořích podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, ukrajinské, ruské a ostatní.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{ki}}{C_k} \cdot 100$$

C_k – celkový počet cizinců studujících na konzervatořích (bez ohledu na formu studia)

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících konzervatoře (slovenská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

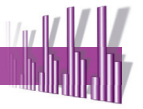
Stejně jako studenti vyšších odborných škol, ani žáci konzervatořích nejsou tolik vázáni na místo pobytu rodičů a někteří cizinci přicestovali do České republiky přímo s cílem zde studovat. Proto se i podíl cizinců a jejich struktura podle státního občanství na konzervatořích odlišují od situace na středních, základních i mateřských školách.

Na konzervatořích v České republice studuje 131 cizinců (o 21 více než v roce 2007/08), převážnou většinu tvoří Slováci (41,2 %), následují Ukrajinci (15,3 %) a Rusové (12,2 %). Vzhledem k nízkému celkovému počtu cizinců na tomto typu škol a s ohledem na to, že konzervatoře nejsou zastoupeny v každém kraji ČR, nemá smysl detailně popisovat chování ukazatele v jednotlivých regionech.

Regionální rozdíly

Většina cizinců na konzervatořích (90) je v Praze. Nejvíce z nich je Slováků (41,1 %), s velkým odstupem následují Ukrajinci (12,2 %) a Rusové (11,1 %), zmínit lze ještě Kypřany (6,7 %) a Japonce (5,6 %). Ostatní cizí státní příslušníci jsou zastoupeni jen okrajově. Vzhledem k nízkému počtu cizinců na mimopražských konzervatořích nemá smysl zabývat se dalšími regiony.

VÝUKA JAZYKŮ

Kapitola o výuce jazyků na českých školách je do Krajské ročenky zařazena z důvodu stupňujících se nároků na výuku cizích jazyků, a to jak z hlediska kvality výuky, tak i z hlediska rozmanitosti nabídky jednotlivých jazyků. **Zabýváme se** zde kvantitativním pohledem, tedy počty a podíly žáků učících se cizí jazyk; sledujeme jejich strukturu podle vyučovaného cizího jazyka a podle počtu jazyků, které si tito žáci osvojují. Sledujeme také počty a podíly učitelů cizích jazyků, stejně tak jejich strukturu podle jazyka, který vyučují, podle kvalifikace a podle počtu žáků, kteří se cizí jazyky učí.

Do roku 1989 se na našich základních školách jako povinný jazyk vyučovala ruština, která byla někdy doplněna dalším cizím jazykem, ten byl ovšem, s výjimkou jazykových škol, pouze nepovinný. Na středních školách se ve výuce ruštiny pokračovalo. V případě některých oborů ukončených maturitní zkouškou, především na gymnáziích a obchodních akademiích, se vyučoval ještě další živý cizí jazyk (a na humanitních větvích gymnázií mnohdy ještě latina a klasická řečtina), na středních zdravotnických školách se latina vyučovala jako jazyk povinný. Je nutné poznamenat, že do roku 1989 se ve statistikách údaje o výuce cizích jazyků téměř nevyskytovaly, proto o ní za toto období máme velmi málo informací.

Po roce 1989 se během krátké doby skončilo s celoplošnou výukou ruštiny na základních i středních školách. Učitelé ruského jazyka byli v mnoha případech requalifikováni na výuku jiného cizího jazyka, obvykle angličtiny nebo němčiny. Základní i střední školy tak mohly nabídnout žákům výběr z několika cizích jazyků. Povinná výuka cizího jazyka začínala v pátém ročníku základní školy, posléze byl cizí jazyk povinně vyučován od ročníku čtvrtého.

Od školního roku 2006/07 se na základních školách s výukou cizího jazyka povinně začíná od třetího ročníku, žáci se učí obvykle pouze jeden cizí jazyk. Existují však i základní školy s rozšířenou výukou jazyků, které svým žákům nabízejí obvykle dva cizí jazyky a získání hlubších vědomostí v této oblasti. Možnost výuky dvou cizích jazyků nabízejí na druhém stupni i mnohé základní školy, jejichž atributem není přímo rozšířená výuka cizích jazyků.

Na středních školách se učí alespoň jeden cizí jazyk všichni žáci s výjimkou těch, kteří navštěvují školy a studijní obory určené pro žáky s mentálním postižením. Gymnázia mají ve svém vzdělávacím programu zařazeny minimálně dva cizí jazyky, odborné střední školy v oborech ukončených maturitní zkouškou vyučují zpravidla jeden až dva cizí jazyky v závislosti na struktuře vzdělávacího programu. Žáci vzdělávající se v oborech středního vzdělávání a středního vzdělávání s výučním listem studují zpravidla jeden cizí jazyk.

G 1 Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk

Charakteristika ukazatele

Ukazatel kvantifikuje podíly žáků na základních a středních školách, kteří se učí cizí jazyk, na celkovém počtu žáků denní formy vzdělávání. Ve všech druzích škol jsou zahrnuty školy určené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum J_i}{\sum \dot{Z}_i} \cdot 100$$

$\sum J$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyk ve školním roce 2008/09

G1 T1: Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání), 2008 (v %)

Území		základní školy	střední školy
ČR celkem		82,47	96,50
CZ01	Praha	87,33	98,12
CZ011	Hlavní město Praha	87,33 (1.)	98,12 (1.)
CZ02	Střední Čechy	80,57	96,03
CZ021	Středočeský kraj	80,57 (11.)	96,03 (8.)
CZ03	Jihozápad	81,49	96,46
CZ031	Jihočeský kraj	81,16 (9.)	97,50 (2.)
CZ032	Plzeňský kraj	81,88 (6.)	95,13 (13.)
CZ04	Severozápad	81,22	94,76
CZ041	Karlovarský kraj	79,20 (13.)	95,49 (12.)
CZ042	Ústecký kraj	81,92 (5.)	94,50 (14.)
CZ05	Severovýchod	79,62	96,10
CZ051	Liberecký kraj	81,42 (7.)	95,81 (10.)
CZ052	Královéhradecký kraj	79,95 (12.)	95,65 (11.)
CZ053	Pardubický kraj	77,74 (14.)	96,83 (5.)
CZ06	Jihovýchod	84,77	96,60
CZ063	Vysočina	84,99 (2.)	95,86 (9.)
CZ064	Jihomoravský kraj	84,66 (3.)	96,93 (4.)
CZ07	Střední Morava	81,17	97,02
CZ071	Olomoucký kraj	80,98 (10.)	96,82 (6.)
CZ072	Zlínský kraj	81,38 (8.)	97,24 (3.)
CZ08	Moravskoslezsko	84,48	96,43
CZ081	Moravskoslezský kraj	84,48 (4.)	96,43 (7.)

$\sum J$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve školním roce 2008/09

$\sum \dot{Z}_i$ – jednotlivé druhy škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SŠ včetně nástavbového studia)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Podíly žáků učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání) se liší podle druhu školy. Na základní škole, kde je povinná výuka jednoho cizího jazyka od 3. ročníku, se podíl žáků učících se cizí jazyk pohybuje na úrovni 82,5%. Odchylky od celorepublikového průměru se však mohou na jednotlivých školách značně lišit v závislosti na tom, zda se jedná o školu s jedním či dvěma stupni nebo s rozšířenou výukou cizích jazyků.²⁷ Velikosti odchylek mohou být rovněž ovlivněny počtem žáků v jednotlivých ročnících.

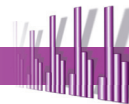
Na středních školách se cizí jazyk učí 96,5% žáků. Tato hodnota postihuje celé střední školy, tzn. všechny bývalé typy středních škol (gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště), a regionální rozdíly jsou způsobeny právě odlišnou oborovou strukturou středních škol.

Na vyšších odborných školách a konzervatořích studují cizí jazyk všichni studenti (žáci) v denní formě vzdělávání (proto nejsou vyšší odborné školy a konzervatoře uvedeny v tabulce).

Regionální rozdíly

Na rozdílné hodnoty ukazatele v případě základních škol má vliv především převládající velikostní kategorie škol a zaměření rámcového vzdělávacího programu škol v jednotlivých regionech. Existují školy pouze s jedním stupněm, s oběma stupni a školy s rozšířenou výukou

²⁷ Na základních školách s rozšířenou výukou jazyků se obvykle vyučují dva cizí jazyky.

cizích jazyků. Svou roli hraje i odlišnost žáků ze základních škol na víceletá gymnázia. Podíly žáků učících se cizí jazyk se pohybují od 77,7 % v Pardubickém kraji až po 87,3 % v Hlavním městě Praze, kde je nejvyšší koncentrace základních škol s oběma stupni a škol s rozšířenou výukou jazyků.

Podíly žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk na středních školách dosahují v jednotlivých krajích hodnot od 94,5 % do 98,1 %. Regionální rozdíly ve velikosti ukazatele jsou způsobeny zejména odlišnou oborovou strukturou středních škol. V krajích, kde je více středních škol s obory ukončenými maturitní zkouškou, je také vyšší podíl žáků učících se cizí jazyk; v krajích s vyšší koncentrací středních škol s obory ukončenými výučním listem a oborů pro mentálně postižené žáky je tomu naopak. Hodnota sledovaného ukazatele je nejvyšší v Praze (98,1 %), následuje Jihočeský kraj (97,5 %) a Zlínský kraj (97,2 %). Na opačném konci škály leží kraj Ústecký (94,5 %), Plzeňský (95,1 %) a Karlovarský (95,5 %). Rozdíl mezi krajem s nejvyšším a nejnižším podílem žáků učících se cizí jazyk je ale v případě středních škol relativně malý – 3,6 procentního bodu.

G 2 Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly žáků základních škol učících se cizí jazyk podle jednotlivých cizích jazyků na celkovém počtu žáků, kteří se učí cizí jazyk. Nejvyučovanějšími jazyky jsou angličtina a (s velkým odstupem) němčina, dále ruština, francouzština, španělština a italština; ostatní živé jazyky jsou uváděny společně jako „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\text{ŽZ}_i}{\text{ŽZ}} \cdot 100$$

ŽZ – celkový počet žáků základních škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyky ve školním roce 2008/09

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Do roku 1989 se na našich základních školách jako povinný jazyk vyučovala pouze ruština. Ostatní cizí jazyky se vyučovaly²⁸ jen okrajově, ve většině případů spíše jako nepovinné předměty nebo v rámci zájmových kroužků; teprve po revoluci si mohli žáci vybírat podle nabídky školy, který cizí jazyk se chtějí učit. V současné době se v drtivé většině škol vyučuje angličtina nebo němčina. Převažující zájem o výuku angličtiny, kterou se učí 91,6 % žáků učících se cizí jazyk, souvisí zejména s možností obyvatel cestovat téměř po celém světě, s rozvojem informačních technologií a v neposlední řadě i se zájmem zaměstnavatelů o pracovníky, kteří angličtinu ovládají. Němčina je pak s naší zemí spjata především historicky a zájem o ni pramení rovněž z polohy naší země v sousedství německy mluvících zemí. Na základní škole se jí učí 17,5 % žáků. (Někteří žáci se učí oba jazyky, proto je součet podílů vyšší než 100 %). Ostatní cizí jazyky nejsou na základních školách tak časté, za zmínku stojí ruština (2,5 %) a francouzština (1,1 %).

Regionální rozdíly

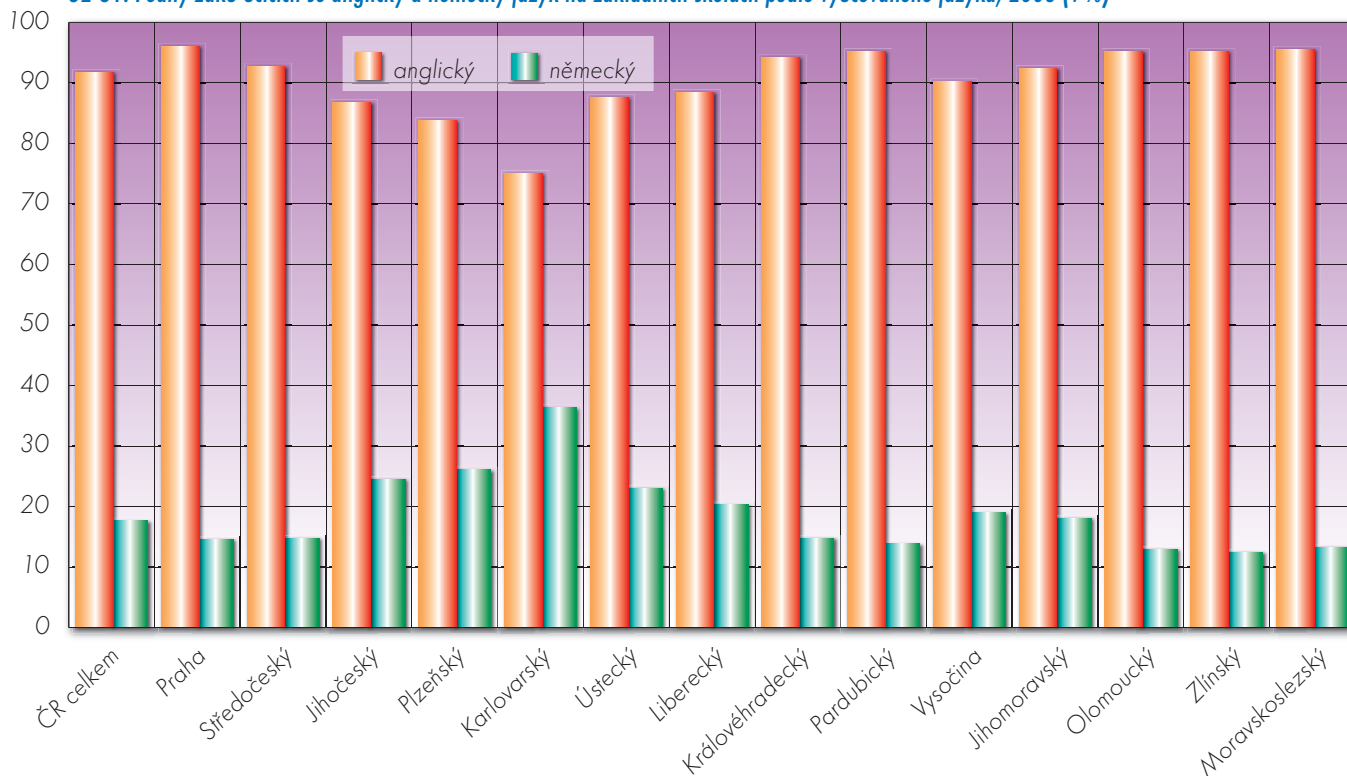
Ve všech krajích se většina žáků učí angličtinu, přičemž nejmenší rozdíly v podílech obou nejvyučovanějších jazyků (angličtiny a němčiny) se projevují v kraji Karlovarském, Plzeňském, Jihočeském a Ústeckém. Zvýšený zájem o němčinu souvisí s polohou krajů, neboť všechny sousedí s Německem nebo Rakouskem.

²⁸ S výjimkou škol s jazykovým zaměřením.

G2 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)												
Území		podíly žáků učících se jazyk										počet žáků učících se cizí jazyk celkem
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	jiný				
ČR celkem		91,63	1,10	17,49	2,05	0,23	0,02	0,01				672 936
CZ01	Praha	95,95	3,12	14,40	0,99	1,33	0,16	0,09				65 036
CZ011	Hlavní město Praha	95,95 (1.)	3,12 (1.)	14,40 (10.)	0,99 (12.)	1,33 (1.)	0,16 (1.)	0,09 (1.)				65 036 (4.)
CZ02	Střední Čechy	92,66	0,88	14,61	2,83	–	–	–				76 312
CZ021	Středočeský kraj	92,66 (7.)	0,88 (7.)	14,61 (9.)	2,83 (2.)	– x	– x	– x				76 312 (2.)
CZ03	Jihozápad	85,28	0,88	25,08	1,03	–	–	–				77 178
CZ031	Jihočeský kraj	86,67 (12.)	0,94 (6.)	24,35 (3.)	0,82 (13.)	– x	– x	– x				41 613 (6.)
CZ032	Plzeňský kraj	83,65 (13.)	0,81 (9.)	25,94 (2.)	1,27 (10.)	– x	– x	– x				35 565 (11.)
CZ04	Severozápad	84,27	0,89	26,21	1,82	0,20	0,03	–				77 375
CZ041	Karlovarský kraj	74,92 (14.)	0,39 (14.)	36,18 (1.)	2,47 (5.)	– x	– x	– x				19 538 (14.)
CZ042	Ústecký kraj	87,42 (11.)	1,05 (5.)	22,84 (4.)	1,60 (9.)	0,27 (2.)	0,04 (2.)	– x				57 837 (5.)
CZ05	Severovýchod	92,70	0,92	15,98	1,73	0,08	0,01	0,02				98 881
CZ051	Liberecký kraj	88,31 (10.)	1,29 (2.)	20,15 (5.)	0,78 (14.)	0,20 (4.)	– x	– x				29 639 (13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	94,13 (6.)	0,70 (11.)	14,66 (8.)	1,99 (7.)	0,05 (9.)	– x	– x				36 188 (10.)
CZ053	Pardubický kraj	95,07 (5.)	0,83 (8.)	13,70 (11.)	2,29 (6.)	– x	0,04 (3.)	0,05 (2.)				33 054 (12.)
CZ06	Jihovýchod	91,53	0,63	18,18	2,03	0,11	–	–				111 675
CZ063	Vysočina	90,06 (9.)	0,39 (13.)	18,84 (6.)	2,59 (3.)	0,19 (5.)	– x	– x				36 863 (9.)
CZ064	Jihomoravský kraj	92,26 (8.)	0,74 (10.)	17,86 (7.)	1,76 (8.)	0,07 (8.)	– x	– x				74 812 (3.)
CZ07	Střední Morava	95,09	0,96	12,57	1,89	0,21	–	–				79 998
CZ071	Olomoucký kraj	95,07 (4.)	0,67 (12.)	12,82 (13.)	2,51 (4.)	0,25 (3.)	– x	– x				41 054 (7.)
CZ072	Zlínský kraj	95,11 (3.)	1,27 (3.)	12,31 (14.)	1,24 (11.)	0,16 (7.)	– x	– x				38 944 (8.)
CZ08	Moravskoslezsko	95,45	1,07	13,18	3,77	0,17	0,02	0,02				86 481
CZ081	Moravskoslezský kraj	95,45 (2.)	1,07 (4.)	13,18 (12.)	3,77 (1.)	0,17 (6.)	0,02 (4.)	0,02 (3.)				86 481 (1.)

G2 G1: Podíly žáků učících se anglický a německý jazyk na základních školách podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)

Mezi jednotlivými kraji najdeme dva zcela atypické – Prahu a již zmiňovaný Karlovarský kraj. V Praze je na základních školách v mezikrajovém srovnání nejvyšší podíl žáků učících se angličtinu (96,0 %), francouzštinu (3,1 %) a španělštinu (1,3 %), ale jeden z nejmenších podílů žáků učících se němčinu (14,4 %). V Karlovarském kraji se němčinu učí 36,2 % žáků. Ačkoliv podíl těch, kteří se zde věnují angličtině, je v porovnání s němčinou vyšší – 74,9 %, jedná se o nejmenší hodnotu ze všech krajů; mírně nadprůměrný počet žáků (2,5 %) se v tomto regionu učí rusky (celorepublikový průměr je 2,1 %). První místo ve výuce ruského jazyka zaujímá Moravskoslezský kraj s podílem 3,8 %, dále následuje Středočeský kraj (2,8 %) a kraj Vysočina (2,5 %).

G 3 Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje **podíly žáků středních škol, kteří se učí cizí jazyk, a to podle toho, kterému z cizích jazyků se učí**. V jazycích zaujímá první místo angličtina, dále se žáci nejčastěji učí němčinu a francouzštinu. Další cizí jazyky se vyučují pouze okrajově – z nich zde uvádíme španělštinu, ruštinu, italštinu a latinu, ostatní jazyky jsou zařazeny do kategorie „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum ZS_j}{\sum ZS} \cdot 100$$

$\sum ZS$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve středních školách včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve všech druhích vzdělávání včetně nástavbového studia ve školním roce 2008/09

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Struktura žáků učících se cizí jazyk na středních školách podle vyučovaného jazyka v jednotlivých krajích závisí na mnoha faktorech. Nejdůležitějšími z nich jsou:

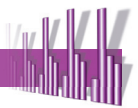
- poloha kraje (zda se jedná o příhraniční kraj s německy mluvícími zeměmi)
- struktura oborů středních škol a oborová struktura v daném regionu (zda převládají obory, v nichž se vyučuje povinně více než jeden cizí jazyk, zda je v daném kraji větší koncentrace středních škol s obory zakončenými výučním listem, na nichž se obvykle vyučuje pouze jeden jazyk)
- ekonomická struktura kraje a příliv zahraničního kapitálu z různých zemí, který následně vyvíjí tlak na obyvatele – uchazeče o práci a zaměstnance, aby ovládali ten který cizí jazyk

Na střední škole se učí angličtinu 84,6 % žáků, němčinu 48,5 % a francouzštinu se věnuje 8,6 % žáků. Z ostatních jazyků se prosazuje španělština (4,4 %), ruština (4,3 %) a latina (2,7 %), kterou se povinně učí žáci středních zdravotnických škol. Podíl žáků učících se jiné jazyky dosahuje hodnoty 0,1 %.

Regionální rozdíly

Stejně jako u základních škol, i v případě středních škol se projevují **výrazné regionální rozdíly ve struktuře žáků učících se cizí jazyk**. Jako „atypické“ se jeví, stejně jako v případě základních škol, především Praha a Karlovarský kraj.

Praha mezi ostatními kraji vyniká zejména nejvyšším podílem středoškoláků, kteří se učí angličtinu (94,8 %), francouzštinu (14,2 %), španělštinu (11,4 %), italštinu (1,1 %), latinu (4,1 %), a naopak nejnižším podílem těch, kteří se učí němčinu (38,6 %). Jeden žák se může učit více jazyků, proto součet podílů přesahuje 100 %.

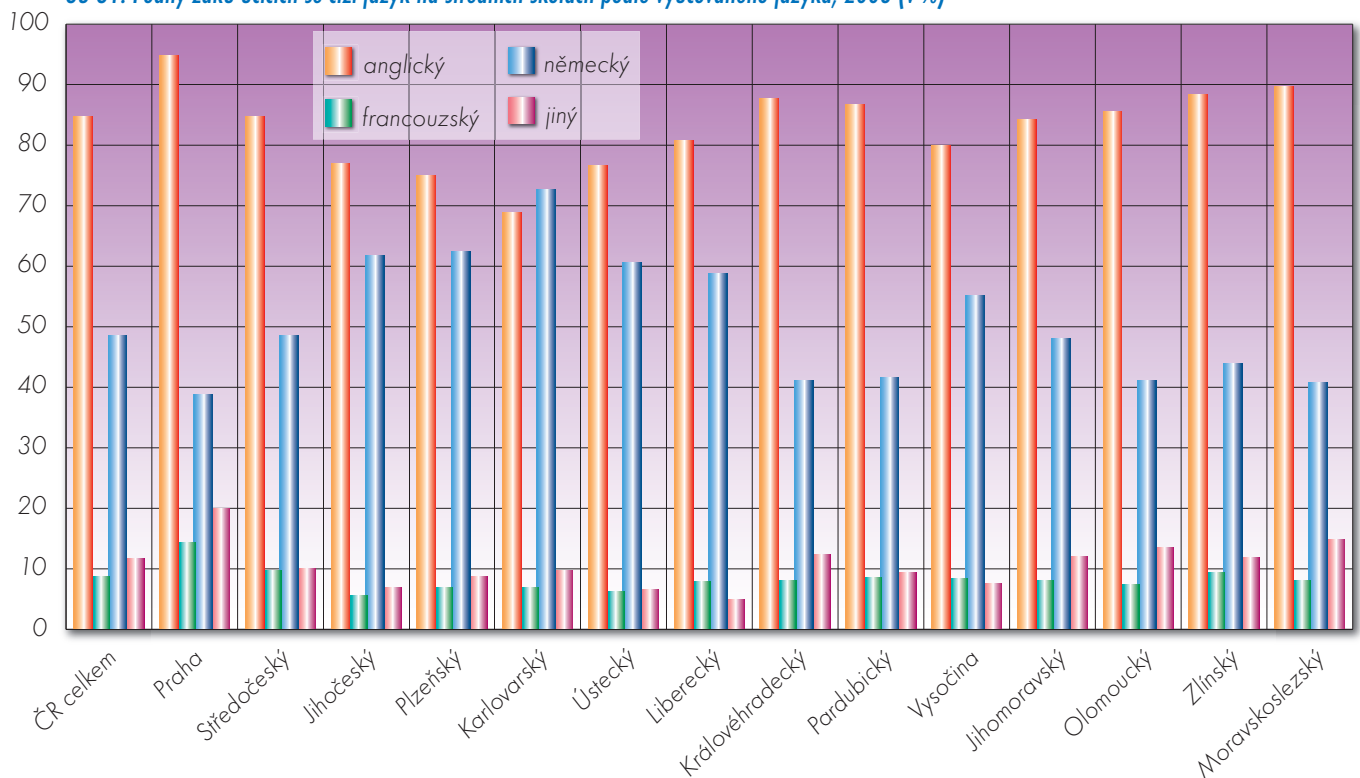
Dalším krajem, který se od ostatních výrazně liší, je kraj Karlovarský, který (stejně jako v případě základních škol) obsazuje první místo v počtu středoškoláků učících se němčinu (72,5 %), zatímco angličtinu si osvojuje pouze 68,7 % žáků. Specifikem tohoto kraje je rovněž nejvyšší podíl středoškoláků, kteří studují ruský jazyk (7,4 %), v ostatních krajích jsou jejich podíly nižší (od 1,1 % do 6,9 %).

Obecně lze říci, že kraje, které se rozkládají na hranicích s Německem nebo Rakouskem, tedy Plzeňský, Jihočeský, Liberecký, Ústecký a především již zmíněný Karlovarský kraj, se ve srovnání s ostatními regiony a s celorepublikovým průměrem vyznačují poměrně vysokými podíly středoškoláků učících se němčinu (58,7 %–72,5 %). Podíly žáků učících se angličtinu jsou zde naopak relativně nízké (68,7 %–80,7 %).

G3 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk										počet žáků učících se cizí jazyk celkem
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný			
ČR celkem		84,63	8,61	48,45	4,30	4,36	0,23	2,69	0,08		508 578	
CZ01	Praha	94,78	14,17	38,64	3,12	11,41	1,09	4,09	0,12		67 187	
CZ011	Hlavní město Praha	94,78 (1.)	14,17 (1.)	38,64 (14.)	3,12 (10.)	11,41 (1.)	1,09 (1.)	4,09 (1.)	0,12 (4.)		67 187 (1.)	
CZ02	Střední Čechy	84,55	9,63	48,38	4,94	2,03	0,04	3,00	–		44 928	
CZ021	Středočeský kraj	84,55 (7.)	9,63 (2.)	48,38 (7.)	4,94 (6.)	2,03 (10.)	0,04 (11.)	3,00 (5.)	– x		44 928 (4.)	
CZ03	Jihozápad	76,06	6,08	61,98	2,43	3,03	0,05	1,95	0,10		58 074	
CZ031	Jihočeský kraj	76,93 (11.)	5,55 (14.)	61,70 (3.)	1,12 (14.)	3,33 (6.)	– x	2,12 (9.)	0,17 (2.)		32 986 (7.)	
CZ032	Plzeňský kraj	74,92 (13.)	6,78 (11.)	62,36 (2.)	4,15 (9.)	2,63 (8.)	0,11 (7.)	1,73 (11.)	– x		25 088 (12.)	
CZ04	Severozápad	74,49	6,27	63,62	3,47	1,49	–	2,32	–		52 897	
CZ041	Karlovarský kraj	68,72 (14.)	6,77 (12.)	72,51 (1.)	7,35 (1.)	0,41 (14.)	– x	1,88 (10.)	– x		13 776 (14.)	
CZ042	Ústecký kraj	76,52 (12.)	6,10 (13.)	60,49 (4.)	2,10 (12.)	1,88 (12.)	– x	2,48 (7.)	– x		39 121 (5.)	
CZ05	Severovýchod	85,40	8,10	45,89	4,04	2,78	0,12	2,31	0,03		72 790	
CZ051	Liberecký kraj	80,68 (9.)	7,78 (9.)	58,69 (5.)	1,24 (13.)	2,19 (9.)	0,15 (4.)	1,30 (14.)	– x		19 356 (13.)	
CZ052	Královéhradecký kraj	87,58 (4.)	7,98 (7.)	40,96 (12.)	5,13 (4.)	3,89 (5.)	0,09 (8.)	3,14 (4.)	0,08 (5.)		28 265 (9.)	
CZ053	Pardubický kraj	86,57 (5.)	8,47 (4.)	41,57 (10.)	4,97 (5.)	2,01 (11.)	0,12 (6.)	2,16 (8.)	– x		25 169 (11.)	
CZ06	Jihovýchod	82,84	8,02	50,12	3,84	2,61	0,23	3,82	0,13		84 854	
CZ063	Vysočina	79,78 (10.)	8,35 (5.)	55,01 (6.)	2,85 (11.)	1,08 (13.)	0,14 (5.)	3,44 (3.)	– x		25 716 (10.)	
CZ064	Jihomoravský kraj	84,16 (8.)	7,87 (8.)	48,00 (8.)	4,27 (8.)	3,27 (7.)	0,27 (2.)	3,99 (2.)	0,19 (1.)		59 138 (3.)	
CZ07	Střední Morava	86,82	8,26	42,36	5,77	4,56	0,12	2,14	0,02		64 247	
CZ071	Olomoucký kraj	85,53 (6.)	7,31 (10.)	41,00 (11.)	6,68 (3.)	5,03 (3.)	0,04 (10.)	1,70 (12.)	0,03 (6.)		33 112 (6.)	
CZ072	Zlínský kraj	88,19 (3.)	9,27 (3.)	43,81 (9.)	4,79 (7.)	4,07 (4.)	0,20 (3.)	2,61 (6.)	– x		31 135 (8.)	
CZ08	Moravskoslezsko	89,57	8,01	40,74	6,93	6,11	0,06	1,45	0,17		63 601	
CZ081	Moravskoslezský kraj	89,57 (2.)	8,01 (6.)	40,74 (13.)	6,93 (2.)	6,11 (2.)	0,06 (9.)	1,45 (13.)	0,17 (3.)		63 601 (2.)	

G3 G1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)

Středoškoláci se kromě **angličtiny a němčiny** věnují v menší míře také dalším jazykům. Za zmínku stojí výuka francouzštiny (8,6%), španělštiny (4,4%) a ruštiny (4,3%). Výuka **francouzštiny** je nejvíce zastoupena v Praze (14,2%) a Středočeském kraji (9,6%). **Ruštině** se nejvíce věnují žáci v Karlovarském kraji, podílem 7,4% tento region téměř dvojnásobně převyšuje celorepublikový průměr. Následují kraje Moravskoslezský (6,9%), Olomoucký (6,7%) a Královéhradecký (5,1%). Poměrně vysokých podílů těch, kteří se učí **španělštinu**, dosahuje Praha (11,4%), Moravskoslezský (6,1%) a Olomoucký kraj (5,0%).

G 4 Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje **podíly žáků konzervatoří učících se cizí jazyk v závislosti na volbě konkrétního cizího jazyka**. Kromě angličtiny, která zaujímá mezi vyučovanými jazyky dominantní postavení, sledujeme výuku němčiny, francouzštiny, italštiny a španělštiny. Ruština se na konzervatořích nevyučuje a do dalších jazyků tentokrát spadá pouze latina, jiné jazyky tato kategorie nezahrnuje.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum \text{ŽK}_j}{\text{ŽK}} \cdot 100$$

ŽK – celkový počet žáků denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyk na konzervatořích ve školním roce 2008/09

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku
Žáci na konzervatořích se povinně věnují alespoň jednomu cizímu jazyku. Jeho konkrétní volba závisí především na možnostech školy, ale vzhledem k uměleckému zaměření vzdělávání (zejména hudebně-dramatické obory) se zde oproti jiným druhům škol setkáváme se zvýšeným zájmem o italštinu. Na rozdíl od všech ostatních druhů škol se konzervatoře nenacházejí ve všech regionech, nejsou zastoupeny ve Středočeském, Karlovarském, Libereckém, Královéhradeckém, Olomouckém kraji a na Vysočině.

Na konzervatořích se v průměru 81,9% žáků učí angličtinu. S velkým odstupem následuje němčina (15,1%), francouzština (9,8%), italština (9,1%) a španělština (1,7%). Latině se věnuje 1,8% žáků.

Regionální rozdíly

Také v případě konzervatoří je nutné posuzovat strukturu žáků učících se cizím jazykům z regionálního pohledu. V Jihomoravském kraji lze zaznamenat nejvyšší podíl žáků učících se angličtinu (86,7%) a francouzštinu (16,7%) a relativně nízký podíl těch, kteří se učí německy (12,5%). Pouze žáci pražských konzervatoří se učí španělštině (4,2%), dále lze v Praze pozorovat vysoký podíl žáků učících se angličtinu (85,8%) a francouzštinu (14,9%). Jihočeský kraj vyniká nejvyšším podílem němčiny (47,8%) a italštiny (19,9%).

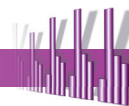
Celostátní průměr v podílech žáků konzervatoří, kteří se učí **angličtinu** (81,9%), je překročen v Jihomoravském kraji (86,7%), v Praze (85,8%), Plzeňském (85,1%) a Moravskoslezském kraji (83,8%). Ostatní regiony se pohybují pod hranici celostátního průměru.

Němčina se nejvíce vyučuje v již zmíněném Jihočeském kraji (47,8%), v Ústeckém kraji (40,9%), v Pardubickém kraji (30,7%) a v Moravskoslezském kraji (21,7%). Ostatní regiony se pohybují pod hranici 20%. Nejméně se němčině tradičně (jako na ostatních druhých škol) věnují pražští žáci (3,9%).

Francouzština je na konzervatořích zastoupena v Jihomoravském kraji (16,7%), v Praze (14,9%) a v Moravskoslezském kraji (8,3%).

G4 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk										počet žáků učících se cizí jazyk celkem					
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský									
ČR celkem		81,91	9,82	15,11	–	1,71	9,13	1,77			3 156						
CZ01	Praha	85,77	14,85	3,92	–	4,15	6,15	2,00			1 300						
CZ011	Hlavní město Praha	85,77	(2.)	14,85	(2.)	3,92	(8.)	–	x	4,15	(1.)	6,15	(8.)	2,00	(2.)	1 300	(1.)
CZ02	Střední Čechy	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
CZ021	Středočeský kraj	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x
CZ03	Jihozápad	70,82	–	32,22	–	–	–	–	–	17,02	–	–	–	–	–	329	
CZ031	Jihočeský kraj	55,90	(8.)	–	x	47,83	(1.)	–	x	–	x	19,88	(1.)	–	x	161	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	85,12	(3.)	–	x	17,26	(6.)	–	x	–	x	14,29	(2.)	–	x	168	(5.)
CZ04	Severozápad	76,51	–	40,94	–	–	–	–	–	12,08	–	–	–	–	–	149	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x
CZ042	Ústecký kraj	76,51	(6.)	–	x	40,94	(2.)	–	x	–	x	12,08	(5.)	–	x	149	(8.)
CZ05	Severovýchod	68,10	–	30,67	–	–	–	–	–	12,27	–	–	–	–	–	163	
CZ051	Liberecký kraj	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x
CZ053	Pardubický kraj	68,10	(7.)	–	x	30,67	(3.)	–	x	–	x	12,27	(4.)	–	x	163	(6.)
CZ06	Jihovýchod	86,71	16,67	12,45	–	–	–	–	–	7,38	–	–	–	–	–	474	
CZ063	Vysočina	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x
CZ064	Jihomoravský kraj	86,71	(1.)	16,67	(1.)	12,45	(7.)	–	x	–	x	7,38	(7.)	–	x	474	(2.)
CZ07	Střední Morava	76,84	–	17,89	–	–	–	–	–	13,33	–	–	–	–	–	285	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x	–	x
CZ072	Zlínský kraj	76,84	(5.)	–	x	17,89	(5.)	–	x	–	x	13,33	(3.)	–	x	285	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	83,77	8,33	21,71	–	–	–	–	–	8,99	–	6,58	–	–	–	456	
CZ081	Moravskoslezský kraj	83,77	(4.)	8,33	(3.)	21,71	(4.)	–	x	–	x	8,99	(6.)	6,58	(1.)	456	(3.)

V ostatních regionech se buď konzervatoře vůbec nevyskytují, nebo se francouzština nevyučuje.

Specifikem konzervatoří je zvýšený podíl žáků, kteří se zabývají italštinou (9,1 %), nejvýrazněji vystupuje do popředí Jihočeský kraj, kde se italštinu učí 19,9 % žáků, následuje kraj Plzeňský (14,3 %), Zlínský (13,3 %), Pardubický (12,3 %) a Ústecký (12,1 %). Ostatní kraje včetně Prahy leží pod celostátním průměrem. I zde platí, že ve zbývajících regionech se buď konzervatoře nevyskytují, nebo se italský jazyk nevyučuje.

Z dalších vyučovaných cizích jazyků se zmíníme o španělštině, která se vyučuje pouze v Praze, kde se podílí 4,2 %. Latíně se věnovali nejvíce žáci Moravskoslezského kraje (6,6 %) a dále byla vyučována už jen v Praze (2,0 %).

G 5 Podíly studentů učících se cizí jazyk na vyšších odborných školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje podíly studentů vyšších odborných škol, kteří si osvojují cizí jazyk, a to podle konkrétního cizího jazyka, kterému se věnují. Kromě angličtiny a němčiny, které se vyučují nejčastěji, uvádíme v přehledu francouzštinu, španělštinu, ruštinu, italštinu a latinu. Ostatní cizí jazyky jsou sdruženy do kategorie „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum_{j} \text{ŽVOŠ}_j}{\text{ŽVOŠ}} \cdot 100$$

ŽVOŠ – celkový počet studentů denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve vyšších odborných školách ve školním roce 2008/09

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Studenti ve všech oborech vyšších odborných škol studují alespoň jeden cizí jazyk. Volba cizího jazyka, stejně jako v případě středních škol, závisí na možnostech školy a na tom, který cizí jazyk je pro daný obor vhodnější.

Na vyšších odborných školách se více než tři čtvrtiny studentů (79,2 %) učí angličtinu, více než polovina (52,4 %) němčinu. Dalším jazykům se studenti věnují v daleko menší míře: latíně 8,2 %, ruštině 4,5 %, španělštině 4,4 % a francouzštině pouze 2,9 %.

Regionální rozdíly

Rozložení studentů vyšších odborných škol podle konkrétních jazyků v jednotlivých krajích závisí na poloze regionu a na struktuře a oborovém zaměření vyšších odborných škol, které se v něm nacházejí. Nabídka cizích jazyků je také limitována možnostmi dané školy.

Angličtina je nejčastěji vyučována na vyšších odborných školách Moravskoslezského kraje (89,5 %), Prahy (88,1 %), Zlínského kraje (84,5 %), Královéhradeckého kraje (81,3 %) a Libereckého kraje (80,0 %). V ostatních krajích se podíl studentů vyšších odborných škol učících se angličtinu pohybuje pod celostátním průměrem, nejnižší podíl lze nalézt v Karlovarském kraji (61,9 %), celostátní průměr činí 79,2 %.

Němčinu se v celorepublikovém průměru na vyšších odborných školách učí 52,4 % studentů, hodnoty v jednotlivých krajích se pohybují v rozmezí od 23,7 % v Olomouckém kraji do 77,7 % v Karlovarském kraji. Nižších hodnot podílů studentů učících se německy dosahuje ještě Praha (38,9 %), Pardubický kraj (44,7 %), Jihomoravský kraj (50,0 %) a Královéhradecký kraj (53,0 %). V ostatních regionech se na vyšších odborných školách učí německy více než 55 % studentů.

G5 T1: Podíly studentů učících se cizí jazyk na vyšších odborných školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)

Území	podíly studentů učících se jazyk										počet studentů učících se cizí jazyk celkem
	anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný			
ČR celkem	79,15	2,92	52,36	4,48	4,41	0,41	8,22	0,83			20 759
CZ01 Praha	88,10	6,00	38,94	2,90	12,67	1,55	6,90	2,55			4 900
CZ011 Hlavní město Praha	88,10 (2.)	6,00 (3.)	38,94 (13.)	2,90 (10.)	12,67 (1.)	1,55 (1.)	6,90 (8.)	2,55 (2.)			4 900 (1.)
CZ02 Střední Čechy	77,14	1,59	55,33	3,51	2,32	–	9,68	3,11			1 509
CZ021 Středočeský kraj	77,14 (8.)	1,59 (9.)	55,33 (9.)	3,51 (7.)	2,32 (7.)	– x	9,68 (6.)	3,11 (1.)			1 509 (5.)
CZ03 Jihozápad	74,17	1,74	68,70	1,89	0,40	–	8,63	–			2 757
CZ031 Jihočeský kraj	77,52 (7.)	0,72 (11.)	70,76 (2.)	– x	0,61 (9.)	– x	5,15 (9.)	– x			1 806 (3.)
CZ032 Plzeňský kraj	67,82 (13.)	3,68 (4.)	64,77 (4.)	5,47 (6.)	– x	– x	15,25 (1.)	– x			951 (12.)
CZ04 Severozápad	67,71	2,81	60,52	5,56	2,29	–	12,03	–			1 530
CZ041 Karlovarský kraj	61,86 (14.)	9,62 (1.)	77,66 (1.)	26,46 (1.)	12,03 (2.)	– x	– x	– x			291 (14.)
CZ042 Ústecký kraj	69,09 (12.)	1,21 (10.)	56,50 (8.)	0,65 (12.)	– x	– x	14,85 (2.)	– x			1 239 (6.)
CZ05 Severovýchod	79,16	3,36	50,71	4,59	2,09	0,04	5,89	–			2 682
CZ051 Liberecký kraj	80,00 (5.)	9,30 (2.)	57,36 (7.)	– x	3,72 (4.)	0,16 (3.)	4,96 (10.)	– x			645 (13.)
CZ052 Královéhradecký kraj	81,28 (4.)	3,10 (5.)	52,95 (10.)	9,10 (4.)	3,31 (5.)	– x	13,03 (4.)	– x			967 (10.)
CZ053 Pardubický kraj	76,73 (9.)	– x	44,67 (12.)	3,27 (8.)	– x	– x	– x	– x			1 070 (8.)
CZ06 Jihovýchod	70,92	1,21	53,19	4,24	–	–	12,88	–			3 728
CZ063 Vysočina	69,50 (11.)	– x	61,09 (5.)	7,39 (5.)	– x	– x	9,43 (7.)	– x			1 082 (7.)
CZ064 Jihomoravský kraj	71,50 (10.)	1,70 (8.)	49,96 (11.)	2,95 (9.)	– x	– x	14,29 (3.)	– x			2 646 (2.)
CZ07 Střední Morava	80,94	1,22	41,03	7,83	2,14	0,46	5,59	–			1 967
CZ071 Olomoucký kraj	77,60 (6.)	2,38 (6.)	23,69 (14.)	13,38 (2.)	2,48 (6.)	– x	10,90 (5.)	– x			1 009 (9.)
CZ072 Zlínský kraj	84,45 (3.)	– x	59,29 (6.)	1,98 (11.)	1,77 (8.)	0,94 (2.)	– x	– x			958 (11.)
CZ08 Moravskoslezsko	89,50	2,31	68,56	9,61	6,88	–	3,14	–			1 686
CZ081 Moravskoslezský kraj	89,50 (1.)	2,31 (7.)	68,56 (3.)	9,61 (3.)	6,88 (3.)	– x	3,14 (11.)	– x			1 686 (4.)

Mezi dalšími jazyky se studenti nejvíce věnují latině. V celorepublikovém měřítku se jí učí 8,2% studentů. Největší zastoupení je možné nalézt v Plzeňském kraji (15,3%), dále v Ústeckém (14,9%) a Jihomoravském kraji (14,3%). Celostátní průměr ještě překračují kraje Královéhradecký (13,0%), Olomoucký (10,9%) a Vysočina (9,4%). Ve zbývajících krajích se podíly pohybují pod průměrnou hodnotou, nebo se zde latina vůbec nevyučuje.

Španělštině se věnují studenti nejvíce v Praze (12,7%), druhý v pořadí je s hodnotou 12,3% Karlovarský kraj a za ním následuje Moravskoslezský kraj (6,9%). Stejně jako francouzština se i španělština v mnoha regionech vůbec nevyučuje.

Karlovarský kraj drží další prvenství, a sice ve výuce ruštiny; podílem 26,5% přesahuje celostátní průměr o téměř 22 procentních bodů. Nejméně se ruskému jazyku věnují studenti vyšších odborných škol v Ústeckém, Zlínském, Jihomoravském kraji a v Praze, podíly se pohybují pod hranicí 3%.

Nepoměrně méně se vyučují ostatní cizí jazyky. **Francouzštině** se věnuje v celostátním průměru 2,9% studentů, poměrně oblíbená je v Karlovarském kraji, kde se jí učí 9,6%, naopak v Pardubickém a Zlínském kraji a na Vysočině se na vyšších odborných školách francouzský jazyk vůbec nevyučuje.

V nepatrné míře se na vyšších odborných školách ještě vyučuje **italština** (0,41%) a další cizí jazyky, jejich podíly však v celostátním průměru nedosahují ani 1% a vyskytují se jen ve dvou krajích.

G 6 Podíly žáků (studentů) podle počtu cizích jazyků, které se učí

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje strukturu žáků (studentů) denní formy vzdělávání středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol podle počtu živých cizích jazyků, které se učí.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum K_i}{\sum Z_i} \cdot 100$$

$\sum K_i$ – počet žáků (studentů) denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se k ($k = 1, 2, 3$ a více) živých cizích jazyků ve školním roce 2008/09

$\sum Z_i$ – celkový počet žáků (studentů) denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyk ve školním roce 2008/09

i – jednotlivé druhy škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

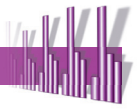
Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Podíly, jež vypovídají o počtu jazyků, jež se **středoškoláci učí** v jednotlivých regionech, jsou značně ovlivněny zaměřením středních škol a jejich zastoupením v každém kraji. Více cizích jazyků se obvykle učí žáci tam, kde je větší počet středních škol s obory ukončenými maturitní zkouškou, a výuka pouze jednoho cizího jazyka je typická pro regiony s vyšší koncentrací středních škol s obory ukončenými výučným listem.

Pouze **jednomu cizímu jazyku** se na středních školách v celostátním průměru věnuje 50,7% žáků. Nejvyšší hodnotu ukazatele vykazuje Pardubický (57,0%) a Olomoucký kraj (55,5%), nejnižší Praha (38,9%). **Dva cizí jazyky** se učí v průměru 48,0% středoškoláků, přičemž minima zde dosahuje Pardubický kraj (42,3%) a maxima Praha (58,9%). **Tři cizí jazyky a více** si středoškoláci relativně nejčastěji osvojují v Jihočeském kraji, hodnota 2,3% téměř dvakrát převyšuje celostátní průměr ve výši 1,3%. Relativně nejméně žáků, kteří se učí tři a více cizích jazyků, lze nalézt v Moravskoslezském kraji (0,6%).

G6 T1: Podíly žáků/studentů podle počtu cizích jazyků, které se učí, 2008 (v %)

Území	střední školy			konzervatoře			vyšší odborné školy		
	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky a více	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky a více	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky a více
ČR celkem	50,69	47,98	1,33	80,70	19,30	–	60,42	34,94	4,64
CZ01 Praha	38,91	58,86	2,23	74,54	25,46	–	57,33	33,10	9,57
CZ011 Hlavní město Praha	38,91 (14.)	58,86 (1.)	2,23 (4.)	74,54 (8.)	25,46 (1.)	– x	57,33 (8.)	33,10 (8.)	9,57 (3.)
CZ02 Střední Čechy	51,31	47,82	0,87	–	–	–	60,11	39,89	–
CZ021 Středočeský kraj	51,31 (9.)	47,82 (6.)	0,87 (12.)	– x	– x	– x	60,11 (6.)	39,89 (6.)	– x
CZ03 Jihozápad	52,03	46,23	1,74	84,80	15,20	–	53,97	45,16	0,87
CZ031 Jihočeský kraj	53,56 (6.)	44,12 (11.)	2,32 (1.)	80,75 (6.)	19,25 (3.)	– x	51,72 (12.)	46,95 (3.)	1,33 (7.)
CZ032 Plzeňský kraj	50,02 (11.)	49,00 (4.)	0,98 (11.)	88,69 (2.)	11,31 (7.)	– x	58,25 (7.)	41,75 (5.)	– x
CZ04 Severozápad	52,09	46,48	1,43	88,59	11,41	–	68,63	23,86	7,52
CZ041 Karlovarský kraj	46,54 (13.)	51,15 (2.)	2,30 (2.)	– x	– x	– x	51,89 (11.)	8,59 (14.)	39,52 (1.)
CZ042 Ústecký kraj	54,04 (5.)	44,84 (9.)	1,12 (7.)	88,59 (3.)	11,41 (6.)	– x	72,56 (4.)	27,44 (9.)	– x
CZ05 Severovýchod	54,88	43,88	1,24	100,00	–	–	61,00	38,07	0,93
CZ051 Liberecký kraj	51,51 (8.)	46,24 (7.)	2,25 (3.)	– x	– x	– x	49,46 (13.)	50,54 (1.)	– x
CZ052 Královéhradecký kraj	55,28 (3.)	43,73 (12.)	0,99 (10.)	– x	– x	– x	52,84 (10.)	44,57 (4.)	2,59 (6.)
CZ053 Pardubický kraj	57,03 (1.)	42,25 (14.)	0,73 (13.)	100,00 (1.)	– x	– x	75,33 (2.)	24,67 (12.)	– x
CZ06 Jihovýchod	53,68	44,98	1,34	78,69	21,31	–	72,13	26,18	1,69
CZ063 Vysočina	54,11 (4.)	44,56 (10.)	1,33 (6.)	– x	– x	– x	67,84 (5.)	26,34 (10.)	5,82 (4.)
CZ064 Jihomoravský kraj	53,49 (7.)	45,17 (8.)	1,34 (5.)	78,69 (7.)	21,31 (2.)	– x	73,89 (3.)	26,11 (11.)	– x
CZ07 Střední Morava	53,16	45,78	1,06	84,56	15,44	–	68,68	29,03	2,29
CZ071 Olomoucký kraj	55,45 (2.)	43,48 (13.)	1,07 (8.)	– x	– x	– x	80,48 (1.)	19,52 (13.)	– x
CZ072 Zlínský kraj	50,73 (10.)	48,22 (5.)	1,05 (9.)	84,56 (5.)	15,44 (4.)	– x	56,26 (9.)	39,04 (7.)	4,70 (5.)
CZ08 Moravskoslezsko	49,01	50,39	0,60	85,53	14,47	–	36,30	50,53	13,17
CZ081 Moravskoslezský kraj	49,01 (12.)	50,39 (3.)	0,60 (14.)	85,53 (4.)	14,47 (5.)	– x	36,30 (14.)	50,53 (2.)	13,17 (2.)

Pouze jednomu cizímu jazyku se většinou věnují také žáci na konzervatořích (80,7 %), dvěma cizím jazykům 19,3 % a třem a více jazykům se nevěnuje žádný žák.

Na vyšších odborných školách se věnuje pouze jednomu cizímu jazyku 60,4 % studentů, dva jazyky studuje více než třetina (34,9 %) a 4,6 % se učí tři a více cizích jazyků.

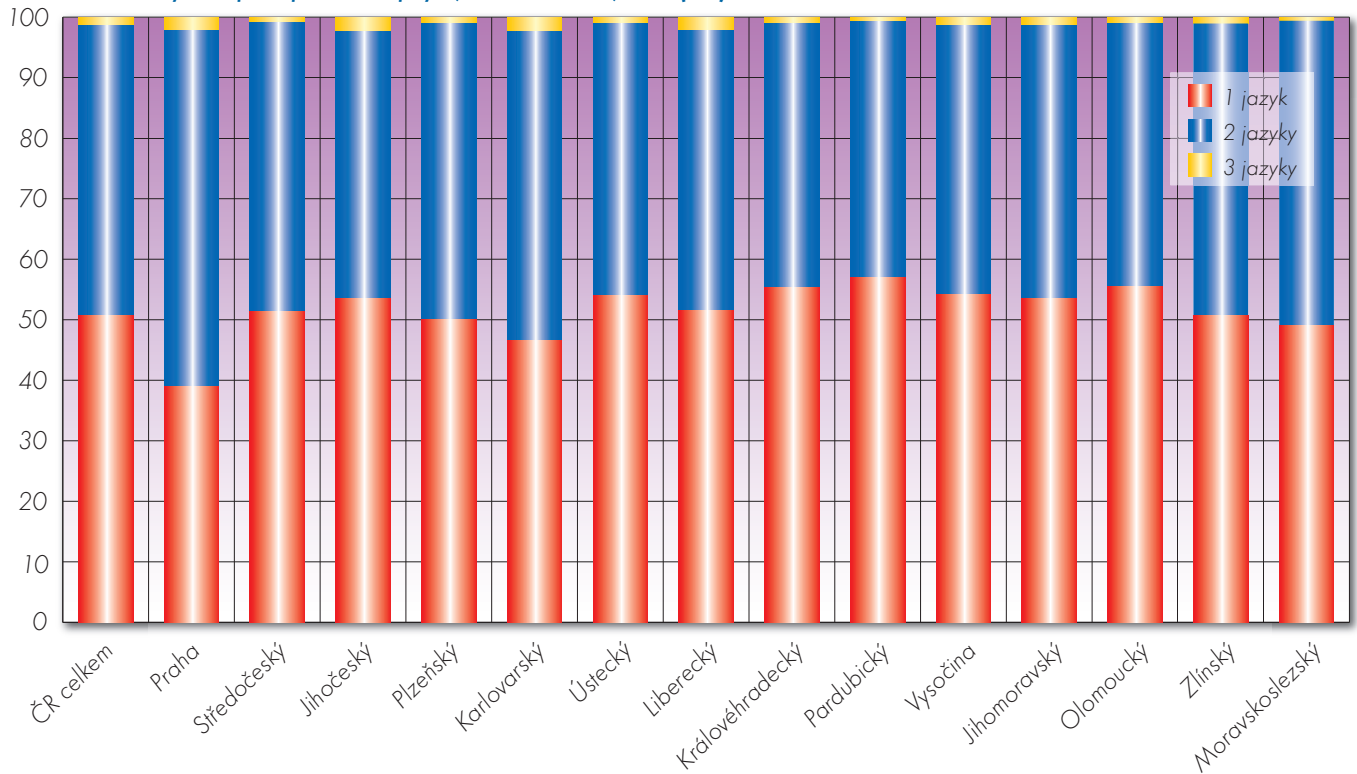
Regionální rozdíly

Podíl žáků učících se jeden, dva či více cizích jazyků na středních školách v jednotlivých regionech závisí především na struktuře a oborové

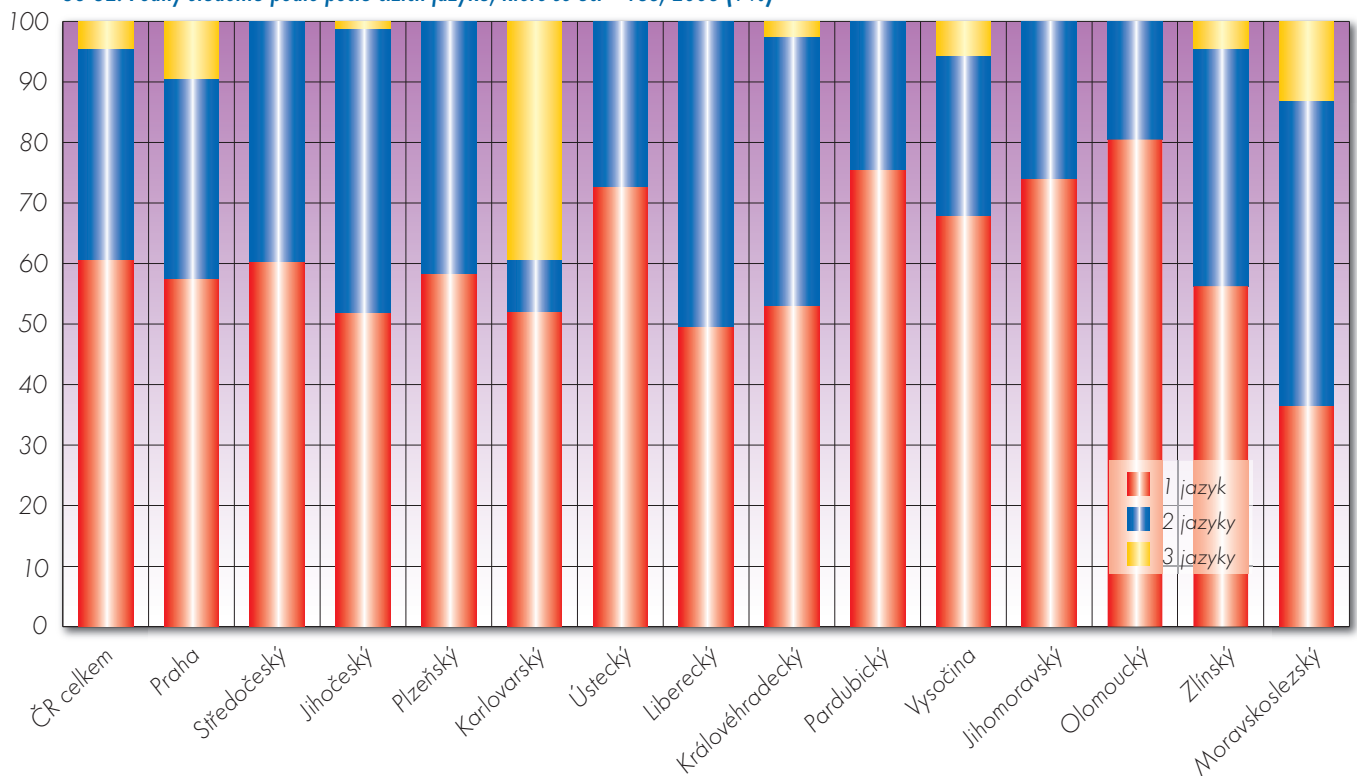
skladbě středních škol – např. žáci gymnázií, lyceí či obchodních akademií studují více cizích jazyků než žáci technických oborů bývalých středních odborných škol a středních odborných učilišť.

Nejvyšší podíl žáků středních škol učících se pouze jeden cizí jazyk je v Pardubickém (57,0 %), Olomouckém (55,5 %) a Královéhradeckém kraji (55,3 %), nejmenší podíly lze nalézt v Praze (38,9 %), v Karlovarském kraji (46,5 %) a Moravskoslezském kraji (49,0 %). Dvěma cizím jazykům se nejvíce věnují žáci středních škol v Praze (58,9 %), v Karlovarském kraji (51,2 %), v Moravskoslezském kraji (50,4 %) a nejméně pak v kraji Pardubickém (42,3 %), Olomouckém (43,5 %) a Královéhra-

G6 G1: Podíly žáků podle počtu cizích jazyků, které se učí - SŠ, 2008 (v %)

G6 G2: Podíly studentů podle počtu cizích jazyků, které se učí - VOŠ, 2008 (v %)

deckém (43,7 %). Tři a více cizích jazyků se nejvíce učí žáci středních škol v Jihočeském, Karlovarském a Libereckém kraji (všechny 3 kraje 2,3 %) a v Praze (2,2 %), naopak nejnižší podíl žáků učících se tři a více živých cizích jazyků lze nalézt v Moravskoslezském (0,6 %) a Pardubickém kraji (0,7 %).

Konzervatoře se vyskytují pouze v osmi regionech: v Praze, Jihočeském kraji, Plzeňském kraji, Ústeckém kraji, Pardubickém kraji, Jihomoravském kraji, Zlínském kraji a Moravskoslezském kraji. V Pardubickém kraji se žáci věnují pouze jednomu cizímu jazyku, dva cizí jazyky se nejčastěji vyučují v Praze a tři jazyky a více se na konzervatořích nevyučují vůbec.

V případě vyšších odborných škol se situace v jednotlivých krajích velmi liší především v závislosti na oborové skladbě jednotlivých škol. Nejlépe ze všech krajů si stojí na první pohled kraj Karlovarský, neboť 39,5 % studentů se zde učí tři cizí jazyky a více, je však třeba vzít v úvahu, že se jedná o studenty pouze dvou vyšších odborných škol.

G 7 Podíly učitelů cizích jazyků

Charakteristika ukazatele

Ukazatel vyjadřuje **podíly učitelů vyučujících cizí jazyky podle jednotlivých cizích jazyků**. Ukazatel se vztahuje na všechny druhy škol, tedy na základní školy, střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy společně. Kromě učitelů angličtiny a němčiny, kteří představují nejpočetnější skupinu mezi učiteli cizích jazyků, uvádíme v následujícím přehledu informace o učitelích francouzštiny, ruštiny, španělštiny, italštiny a latiny. Učitelé ostatních jazyků jsou uvedeni v rámci kategorie „jiný“.

Metodika výpočtu

$$\frac{U_j}{UJ} \cdot 100$$

UJ – celkový počet učitelů cizích jazyků přepočtených na plně zaměstnané ve školním roce 2008/09

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Vzhledem k převažujícímu zájmu žáků a studentů o výuku angličtiny převládají i mezi učiteli cizích jazyků učitelé anglického jazyka (64,6 %). Více než čtvrtina učitelů (25,8 %) pak vyučuje němčinu, 3,8 % ruštinu, pouze 3,5 % učitelů cizích jazyků francouzštinu a 1,5 % španělštinu. Nepatrný podíl učitelů cizích jazyků, který nedosahuje ani 1 %, vyučuje latinu, italštinu a další jazyky.

Regionální rozdíly

Ve struktuře učitelů cizích jazyků jsou regionální rozdíly obdobné jako v případě žáků a studentů, kteří se cizí jazyk učí. Tyto rozdíly vyplývají především ze struktury škol a oborů v jednotlivých krajích, v tomto případě o to více, že daný ukazatel v sobě zahrnuje informace za všechny druhy škol současně.

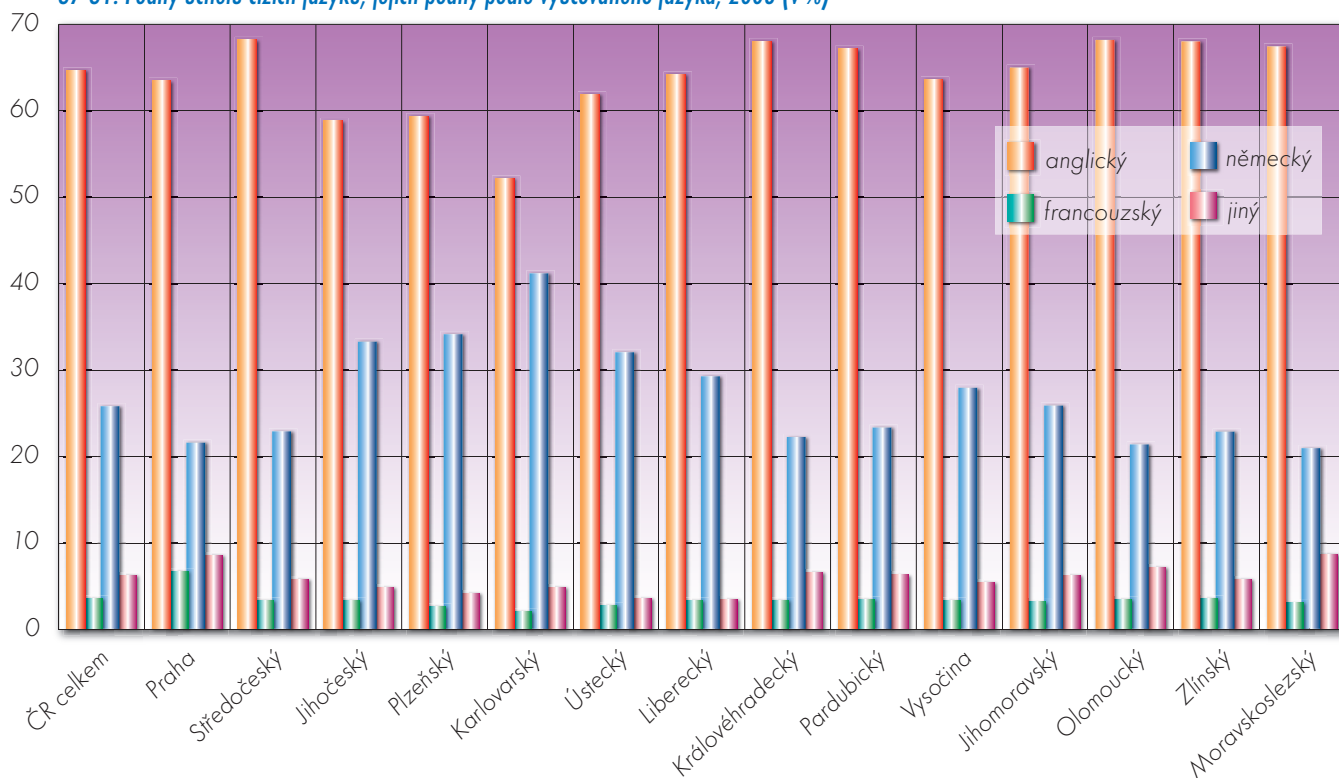
I v případě učitelů se stejně jako u žáků atypicky projevuje Praha a Karlovarský kraj. Praha sice tentokrát nedrží prvenství v případě angličtiny, naopak je v porovnání s ostatními kraji až na 10. místě, ale má největší podíl učitelů učících francouzštinu, španělštinu a italštinu. Nadprůměrný počet učitelů vzhledem k celostátnímu měřítku zde učí

G7 T1: Podíly učitelů cizích jazyků, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)

Území	podíly učitelů učících jazyky													počet učitelů cizích jazyků celkem (přepočteno na plně zaměstnané)
	anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný						
ČR celkem	64,59	3,52	25,75	3,76	1,47	0,14	0,68	0,09						22 071,1
CZ01 Praha	63,39	6,60	21,53	2,50	4,15	0,68	0,94	0,22						2 526,8
CZ011 Hlavní město Praha	63,39 (10.)	6,60 (1.)	21,53 (12.)	2,50 (11.)	4,15 (1.)	0,68 (1.)	0,94 (2.)	0,22 (3.)						2 526,8 (3.)
CZ02 Střední Čechy	68,12	3,28	22,84	4,66	0,55	0,01	0,45	0,09						2 309,3
CZ021 Středočeský kraj	68,12 (1.)	3,28 (6.)	22,84 (9.)	4,66 (2.)	0,55 (12.)	0,01 (12.)	0,45 (12.)	0,09 (6.)						2 309,3 (4.)
CZ03 Jihozápad	58,98	2,95	33,59	2,51	1,15	0,06	0,59	0,16						2 498,1
CZ031 Jihočeský kraj	58,74 (13.)	3,25 (9.)	33,21 (3.)	2,40 (12.)	1,36 (6.)	0,07 (7.)	0,69 (6.)	0,28 (1.)						1 408,6 (6.)
CZ032 Plzeňský kraj	59,29 (12.)	2,57 (13.)	34,08 (2.)	2,66 (10.)	0,88 (8.)	0,06 (8.)	0,46 (11.)	–	x					1 089,5 (11.)
CZ04 Severozápad	59,08	2,49	34,54	2,83	0,54	–	0,51	–						2 480,0
CZ041 Karlovarský kraj	52,07 (14.)	2,03 (14.)	41,12 (1.)	4,13 (5.)	0,22 (14.)	–	x	0,43 (14.)	–	x				694,5 (14.)
CZ042 Ústecký kraj	61,81 (11.)	2,67 (12.)	31,99 (4.)	2,32 (13.)	0,66 (11.)	–	x	0,54 (8.)	–	x				1 785,5 (5.)
CZ05 Severovýchod	66,54	3,32	24,63	3,60	1,06	0,13	0,60	0,13						3 142,2
CZ051 Liberecký kraj	64,11 (8.)	3,26 (7.)	29,21 (5.)	2,19 (14.)	0,76 (9.)	0,03 (10.)	0,44 (13.)	–	x					937,3 (13.)
CZ052 Královéhradecký kraj	67,97 (3.)	3,32 (5.)	22,19 (11.)	3,98 (7.)	1,56 (4.)	0,21 (3.)	0,52 (9.)	0,25 (2.)						1 221,3 (9.)
CZ053 Pardubický kraj	67,09 (6.)	3,38 (4.)	23,28 (8.)	4,47 (3.)	0,71 (10.)	0,11 (4.)	0,84 (4.)	0,11 (5.)						983,6 (12.)
CZ06 Jihovýchod	64,49	3,16	26,44	3,94	0,77	0,13	1,03	0,04						3 722,4
CZ063 Vysočina	63,52 (9.)	3,26 (8.)	27,88 (6.)	4,08 (6.)	0,31 (13.)	0,22 (2.)	0,75 (5.)	–	x					1 113,9 (10.)
CZ064 Jihomoravský kraj	64,91 (7.)	3,11 (10.)	25,82 (7.)	3,88 (8.)	0,97 (7.)	0,09 (5.)	1,15 (1.)	0,06 (7.)						2 608,5 (2.)
CZ07 Střední Morava	68,03	3,46	22,04	3,88	1,82	0,05	0,70	0,01						2 689,9
CZ071 Olomoucký kraj	68,12 (2.)	3,42 (3.)	21,33 (13.)	4,33 (4.)	2,20 (2.)	0,02 (11.)	0,56 (7.)	0,01 (8.)						1 381,8 (7.)
CZ072 Zlínský kraj	67,94 (4.)	3,51 (2.)	22,80 (10.)	3,41 (9.)	1,41 (5.)	0,08 (6.)	0,85 (3.)	–	x					1 308,1 (8.)
CZ08 Moravskoslezsko	67,36	3,09	20,90	5,96	2,04	0,04	0,48	0,12						2 702,4
CZ081 Moravskoslezský kraj	67,36 (5.)	3,09 (11.)	20,90 (14.)	5,96 (1.)	2,04 (3.)	0,04 (9.)	0,48 (10.)	0,12 (4.)						2 702,4 (1.)

G7 G1: Podíly učitelů cizích jazyků, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)

také latinu. Naopak učitelé němčiny jsou ve srovnání s ostatními kraji zastoupeni nejméně.

První místo v podílu učitelů němčiny obsadil právě zmíněný kraj Karlovarský (41,1 %). Významněji jsou zastoupeni také učitelé ruštiny (4,1 %), ale v případě ostatních jazyků se tento kraj vyskytuje na místech posledních. Je zde nejmenší podíl učitelů angličtiny (52,1 %), francouzštiny (2,0 %) a španělštiny (0,2 %), italština se zde nevyučuje vůbec. Učitelé latiny tvoří také velmi malý podíl (0,4 %) a v rámci pořadí krajů se tak nachází až na poslední pozici.

Jak již bylo zmíněno, **nejvíce učitelů cizích jazyků se věnuje výuce angličtiny**. Největší zastoupení učitelů angličtiny má kraj Středočeský, Olomoucký (oba 68,1 %) a Královéhradecký (68,0 %). Celostátní průměr (64,6 %) přesahují ještě kraj Zlínský (67,9 %), Moravskoslezský s hodnotou 67,4 %, Pardubický (67,1 %) a Jihomoravský (64,9 %). Ostatní kraje již dosahují podprůměrných hodnot. Kromě Karlovarského kraje, který dosahuje nejnižšího podílu, vykazuje malé zastoupení učitelů angličtiny ještě kraj Jihočeský (58,7 %), Plzeňský (59,3 %) a Ústecký (61,8 %).

Učitelé německého jazyka vykazují největší podíl v krajích sousedících s Německem nebo Rakouskem, tedy v kraji Karlovarském (41,1 %), Plzeňském (34,1 %), Jihočeském (33,2 %) a Ústeckém (32,0 %). V ostatních krajích je tento podíl menší než 30 %, nejmenší je ale v Moravskoslezském (20,9 %) a Olomouckém kraji (21,3 %) a také v Praze (21,5 %).

Učitelé francouzštiny jsou výrazně zastoupeni v Praze (6,6 %), nejméně pak v Karlovarském kraji, kde tento podíl činí 2,0 %. V ostatních krajích je hodnota pod celostátním průměrem (3,5 %), kromě kraje Zlínského, kde podíl dosahuje celorepublikového průměru.

Podíl učitelů ruského jazyka je největší v kraji Moravskoslezském (6,0 %), druhý v pořadí je kraj Středočeský (4,7 %). Naopak nejmenších hodnot dosahuje kraj Liberecký (2,2 %).

Španělštinu, stejně jako francouzštinu, vyučuje relativně nejvíce učitelů v Praze (4,2 %). Nad celostátním průměrem se pohybuje jen Olomoucký (2,2 %), Moravskoslezský (2,0 %) a Královéhradecký

kraj (1,6 %). V ostatních krajích nedosahuje podíl učitelů španělštiny ani 1,5 %.

Nepoměrně méně jsou zastoupeni učitelé latinského, italského a dalších jazyků. V případě latiny jsou podíly v rozmezí od 0,4 % do 1,2 %. Italštinu vůbec nevyučují v Karlovarském a Ústeckém kraji a v mnoha dalších jsou podíly opravdu zanedbatelné. Naopak nejvíce je italština vyučována v Praze (0,7 %). Prvenství v podílu učitelů ostatních jazyků má Jihočeský kraj (0,3 %), v Plzeňském, Karlovarském, Ústeckém, Libereckém, Zlínském kraji a v kraji Vysočina se jiné jazyky nevyučují.

G 8 Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace na celkovém počtu učitelů cizích jazyků, a to celkem, podle druhů škol a následně i podle jednotlivých cizích jazyků**. Bez kvalifikace²⁹ učí cizí jazyky čtvrtina učitelů cizích jazyků.

Metodika výpočtu

$$\frac{UJBK_i}{UJ_i} \cdot 100, \quad \frac{UJBK_j}{UJ_j} \cdot 100$$

UJBK – počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace přepočtený na plně zaměstnané ve školním roce 2008/09

UJ – celkový počet učitelů cizích jazyků přepočtený na plně zaměstnané ve školním roce 2008/09

i – druh školy

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

²⁹ Požadavky na kvalifikaci učitelů cizích jazyků jsou uvedeny v § 12 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Nejvíce učitelů cizích jazyků bez kvalifikace je na základních školách, kde tvoří téměř třetinu (30,5%) ze všech učitelů cizích jazyků. Na středních školách učí cizí jazyky bez odborné kvalifikace 15,2% učitelů, na vyšších odborných školách 5,4% a nejmenší podíl nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků vykazují konzervatoře (4,8%).

Mezi učitelé jednotlivých jazyků jsou bez odborné kvalifikace nejčastěji učitelé angličtiny (28,0%), mezi učitelé německého jazyka je tento podíl 17,2%. Na třetím místě v podílu nekvalifikovaných učitelů jsou učitelé „jiných jazyků“ (16,0%) a za nimi těsně následují učitelé španělštiny (10,5%). V případě učitelů ostatních jazyků se podíl nekvalifikovaných pohybuje pod hranici 10%. Příslušné vzdělání nemá 6,9% učitelů latiny, 9,0% francouzštinářů, 3,3% učitelů italštiny a nejméně nekvalifikovaných učitelů je mezi ruštináři (3,2%).

Regionální rozdíly

Celkové podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace se v jednotlivých krajích pohybují od 14,2% do 47,9%. **Nejvíce učitelů cizích jazyků bez kvalifikace nalezneme v Karlovarském kraji**, a to na základních (56,4%), středních (35,3%) i vyšších odborných školách (27,4%). Konzervatoře se v tomto kraji nevyskytují. Naopak nejvíce kvalifikovaných učitelů cizích jazyků má kraj Jihočeský. Zde nemá příslušnou kvalifikaci jen 14,2% učitelů cizích jazyků. Jihočeský kraj zaujímá nejlepší postavení co do kvalifikace učitelů cizích jazyků také na středních školách, kde je nekvalifikovaných učitelů jen 8,1%. Na vyšších odborných školách má dokonce všechny učitele jazyků s kvalifikací. Na základních školách obsadil Jihočeský kraj předposlední pozici v podílu

učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (20,1%), nejmenší podíl nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků na základních školách je v Olomouckém kraji (19,0%). Specifickým případem jsou konzervatoře.³⁰ Zde nalezneme učitele cizích jazyků bez kvalifikace pouze v kraji Ústeckém, Plzeňském a Moravskoslezském. V ostatních krajích, kde jsou konzervatoře (Praha, Jihočeský, Pardubický, Jihomoravský a Zlínský kraj), mají všichni učitelé cizích jazyků příslušnou kvalifikaci.

Prvenství v podílu nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků přísluší Karlovarskému kraji také podle jednotlivých vyučovaných jazyků, konkrétně mezi učitelé anglického, německého, ruského, španělského a latinského jazyka.

V případě angličtiny se podíly nekvalifikovaných učitelů pohybují od 18,0% v Jihočeském kraji po 52,8% v Karlovarském kraji. Nad celostátním průměrem se pohybuje ještě kraj Středočeský (40,4%), Ústecký (38,8%), Pardubický (29,5%) a Liberecký (29,1%). Naopak nejvíce kvalifikovaných učitelů je kromě Jihočeského kraje v kraji Olomouckém (19,4%) a Jihomoravském, kde je podíl učitelů bez kvalifikace 22,3%.

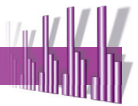
Nekvalifikovaní učitelé německého jazyka jsou nejvíce zastoupeni ve zmíněném Karlovarském kraji (47,3%), dále v Ústeckém (28,8%) a Středočeském (23,6%) kraji. Nejmenší podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace jsou v kraji Olomouckém (8,7%), Jihočeském (9,3%) a Zlínském (10,0%).

Poslední tři jmenované kraje mají málo učitelů cizích jazyků bez kvalifikace také mezi učitelé francouzštiny, i když zde je nejlepší kraj

³⁰ V případě konzervatoří jsou absolutní počty učitelů cizích jazyků velmi malé. V jednotlivých krajích (kromě Prahy) počet učitelů cizích jazyků nedosahuje ani hodnoty 10. Počty učitelů cizích jazyků bez kvalifikace jsou samozřejmě ještě nižší. Proto mohou být uvedené podíly zavádějící.

G8 T1: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (na celkovém počtu učitelů cizích jazyků) na ZŠ, SŠ, konzervatořích a VOŠ, 2008 (v %)

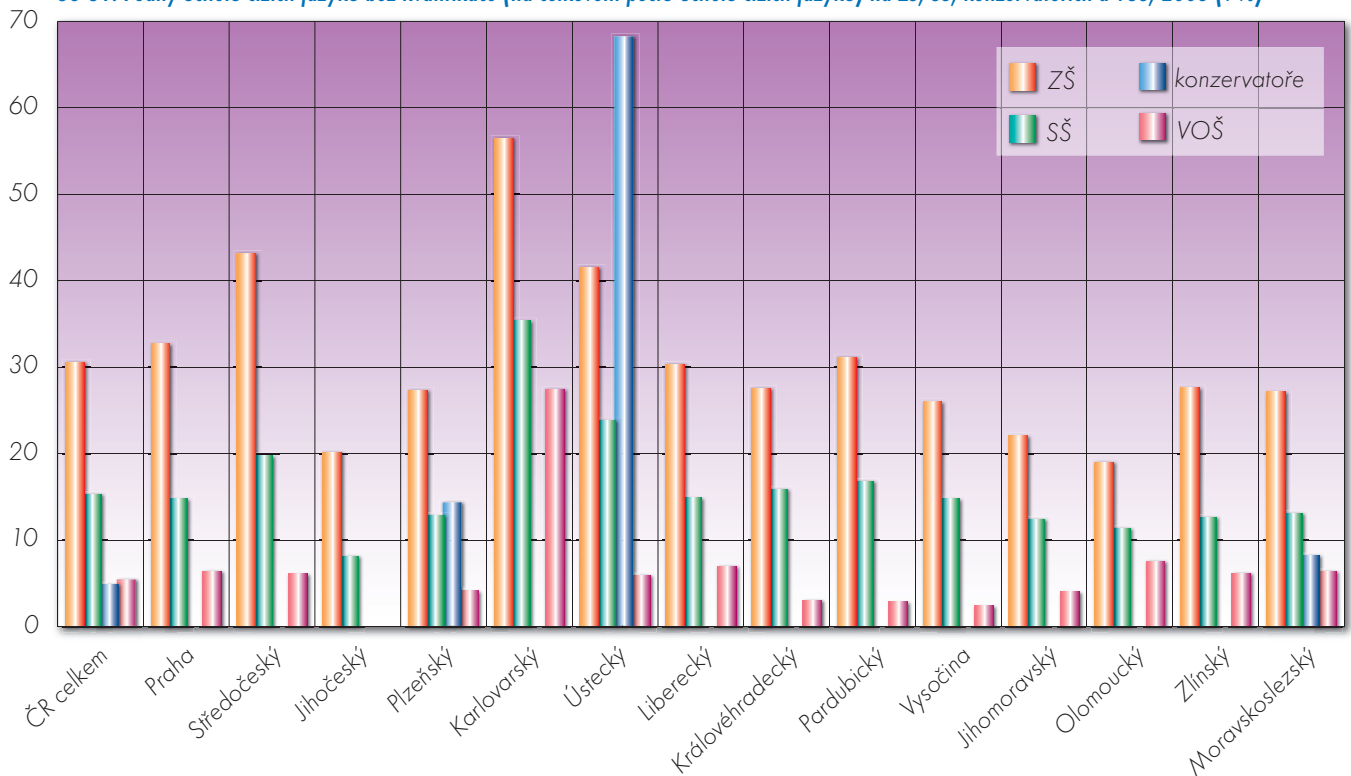
Území	podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace								celkový podíl učitelů bez kvalifikace	celkový počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (přepočteno na plně zaměstnané)		
	ZŠ		SŠ		konzervatoře		VOŠ					
ČR celkem	30,50		15,18		4,81		5,36		23,15		5 110,5	
CZ01 Praha	32,61		14,68		-		6,27		21,30		538,1	
CZ011 Hlavní město Praha	32,61	(4.)	14,68	(8.)	-	(4.)	6,27	(5.)	21,30	(7.)	538,1	(4.)
CZ02 Střední Čechy	43,06		19,67		-		6,02		33,79		780,3	
CZ021 Středočeský kraj	43,06	(2.)	19,67	(3.)	-	x	6,02	(7.)	33,79	(3.)	780,3	(1.)
CZ03 Jihozápad	23,37		10,04		5,88		1,24		17,14		428,1	
CZ031 Jihočeský kraj	20,09	(13.)	8,08	(14.)	-	(4.)	-	(14.)	14,18	(14.)	199,7	(14.)
CZ032 Plzeňský kraj	27,25	(9.)	12,80	(10.)	14,29	(2.)	4,05	(9.)	20,96	(8.)	228,4	(10.)
CZ04 Severozápad	45,75		26,85		68,18		13,18		37,80		937,4	
CZ041 Karlovarský kraj	56,37	(1.)	35,28	(1.)	-	x	27,36	(1.)	47,93	(1.)	332,9	(6.)
CZ042 Ústecký kraj	41,43	(3.)	23,80	(2.)	68,18	(1.)	5,85	(8.)	33,86	(2.)	604,5	(2.)
CZ05 Severovýchod	29,42		15,82		-		3,60		22,89		719,2	
CZ051 Liberecký kraj	30,23	(6.)	14,80	(6.)	-	x	6,84	(3.)	23,96	(4.)	224,6	(12.)
CZ052 Královéhradecký kraj	27,47	(8.)	15,74	(5.)	-	x	2,98	(11.)	21,70	(6.)	265,0	(7.)
CZ053 Pardubický kraj	31,08	(5.)	16,70	(4.)	-	(4.)	2,79	(12.)	23,34	(5.)	229,6	(9.)
CZ06 Jihovýchod	23,14		13,00		-		3,33		18,36		683,4	
CZ063 Vysočina	25,91	(11.)	14,68	(7.)	-	x	2,32	(13.)	20,49	(9.)	228,2	(11.)
CZ064 Jihomoravský kraj	21,98	(12.)	12,28	(12.)	-	(4.)	3,92	(10.)	17,45	(12.)	455,2	(5.)
CZ07 Střední Morava	23,03		11,92		-		6,68		17,63		474,2	
CZ071 Olomoucký kraj	18,95	(14.)	11,28	(13.)	-	x	7,44	(2.)	15,33	(13.)	211,8	(13.)
CZ072 Zlínský kraj	27,53	(7.)	12,58	(11.)	-	(4.)	6,06	(6.)	20,06	(11.)	262,4	(8.)
CZ08 Moravskoslezsko	27,06		13,01		8,11		6,31		20,34		549,8	
CZ081 Moravskoslezský kraj	27,06	(10.)	13,01	(9.)	8,11	(3.)	6,31	(4.)	20,34	(10.)	549,8	(3.)

G8 T2: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)

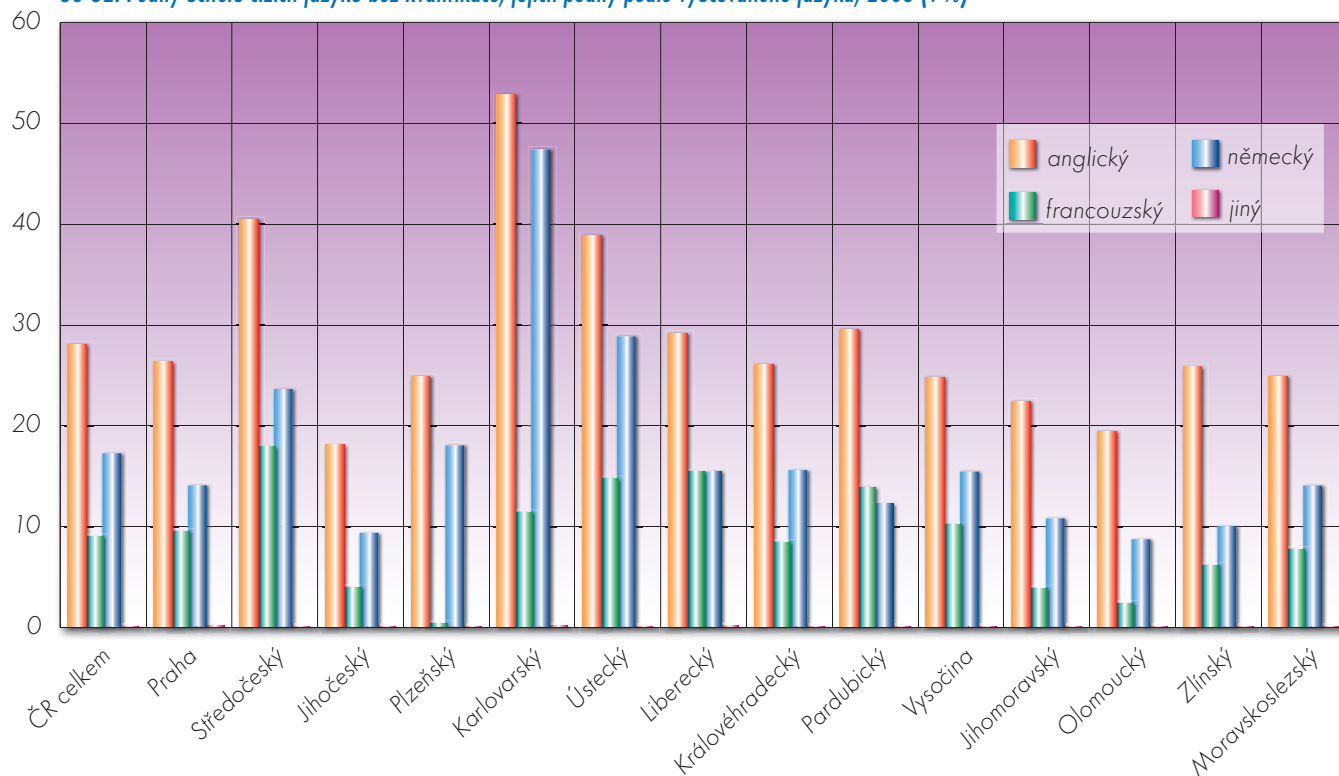
Území	podíly učitelů bez kvalifikace učících jazyk														celkový počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (přepočteno na plně zaměstnané)
	anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný							
ČR celkem	27,98	8,96	17,21	3,17	10,45	3,30	6,91	16,02	5 110,5						
CZ01 Praha	26,27	9,47	14,03	6,65	16,70	5,26	10,97	-	538,1						
CZ011 Hlavní město Praha	26,27 (6.)	9,47 (7.)	14,03 (8.)	6,65 (3.)	16,70 (2.)	5,26 (2.)	10,97 (4.)	- x	538,1 (4.)						
CZ02 Střední Čechy	40,40	17,83	23,58	4,19	10,32	-	8,57	5,00	780,3						
CZ021 Středočeský kraj	40,40 (2.)	17,83 (1.)	23,58 (3.)	4,19 (5.)	10,32 (6.)	- (3.)	8,57 (6.)	5,00 (4.)	780,3 (1.)						
CZ03 Jihozápad	21,01	2,57	13,16	2,55	8,36	-	8,16	25,00	428,1						
CZ031 Jihočeský kraj	18,04 (14.)	3,93 (11.)	9,32 (13.)	1,48 (11.)	12,57 (4.)	- (3.)	11,34 (3.)	25,00 (3.)	199,7 (14.)						
CZ032 Plzeňský kraj	24,81 (10.)	0,36 (14.)	17,99 (4.)	3,79 (6.)	- (13.)	- (3.)	2,00 (10.)	- x	228,4 (10.)						
CZ04 Severozápad	42,29	13,92	34,98	7,41	22,56	-	9,45	-	937,4						
CZ041 Karlovarský kraj	52,82 (1.)	11,35 (5.)	47,34 (1.)	9,76 (1.)	93,33 (1.)	- x	30,00 (1.)	- x	332,9 (6.)						
CZ042 Ústecký kraj	38,84 (3.)	14,68 (3.)	28,80 (2.)	5,78 (4.)	13,56 (3.)	- x	3,09 (9.)	- x	604,5 (2.)						
CZ05 Severovýchod	28,02	12,16	14,50	3,36	8,13	2,50	4,28	26,83	719,2						
CZ051 Liberecký kraj	29,09 (5.)	15,36 (2.)	15,41 (6.)	9,76 (1.)	7,04 (8.)	- (3.)	9,76 (5.)	- x	224,6 (12.)						
CZ052 Královéhradecký kraj	26,05 (7.)	8,37 (8.)	15,54 (5.)	2,67 (9.)	10,47 (5.)	- (3.)	- x	- x	265,0 (7.)						
CZ053 Pardubický kraj	29,52 (4.)	13,86 (4.)	12,18 (10.)	1,14 (12.)	2,86 (11.)	9,09 (1.)	4,82 (7.)	100,00 (1.)	229,6 (9.)						
CZ06 Jihovýchod	23,04	5,79	12,22	1,36	0,70	-	2,60	-	683,4						
CZ063 Vysočina	24,76 (11.)	10,19 (6.)	15,39 (7.)	2,86 (8.)	5,88 (9.)	- (3.)	- x	- x	228,2 (11.)						
CZ064 Jihomoravský kraj	22,32 (12.)	3,82 (12.)	10,76 (11.)	0,69 (13.)	- (13.)	- (3.)	3,32 (8.)	- x	455,2 (5.)						
CZ07 Střední Morava	22,47	4,18	9,34	2,01	2,86	-	1,06	-	474,2						
CZ071 Olomoucký kraj	19,35 (13.)	2,33 (13.)	8,69 (14.)	3,17 (7.)	3,29 (10.)	- (3.)	1,30 (11.)	- x	211,8 (13.)						
CZ072 Zlínský kraj	25,78 (8.)	6,10 (10.)	9,99 (12.)	0,45 (14.)	2,16 (12.)	- (3.)	0,90 (12.)	- x	262,4 (8.)						
CZ08 Moravskoslezsko	24,85	7,67	14,00	1,80	9,96	-	19,08	34,38	549,8						
CZ081 Moravskoslezský kraj	24,85 (9.)	7,67 (9.)	14,00 (9.)	1,80 (10.)	9,96 (7.)	- (3.)	19,08 (2.)	34,38 (2.)	549,8 (3.)						

G8 G1: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (na celkovém počtu učitelů cizích jazyků) na ZŠ, SŠ, konzervatořích a VOŠ, 2008 (v %)

G8 G2: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2008 (v %)

Plzeňský s 0,4 % francouzštinářů učících bez kvalifikace. V Olomouckém kraji tvoří jejich podíl 2,3 %, v kraji Jihomoravském 3,8 % a v Jihočeském 3,9 %. **Nejvyšší podíl učitelů francouzštiny bez kvalifikace najdeme ve Středočeském kraji (17,8 %), Libereckém (15,4 %) a Ústeckém kraji (14,7 %).**

Ruštinu z celostátního pohledu vyučuje nejméně učitelů bez příslušného vzdělání. V jednotlivých krajích je situace následující: ve Zlínském a Jihočeském kraji podíl nekvalifikovaných ruštinářů nedosahuje ani 1 %. V kraji Karlovarském a Libereckém naopak dosahuje 9,8 % a v Praze pak 6,7 %.

Mezi učiteli španělštiny je nejvíce učitelů bez kvalifikace v kraji Karlovarském (93,3 %),³¹ v Praze (16,7 %) a kraji Ústeckém (13,6 %). Pouze kvalifikované učitele španělštiny mají v kraji Plzeňském a Jihomoravském.

V podílu učitelů latiny bez kvalifikace dominuje Karlovarský kraj (30,0 %), a tentokrát se mezi kraje s vysokým podílem nekvalifikovaných učitelů řadí i kraj Moravskoslezský (19,1 %) a Jihočeský (11,3 %). Žádného učitele latiny bez příslušného vzdělání nenajdeme v Královéhradeckém kraji a v kraji Vysočina.

Výuce zbývajících jazyků se obecně nevěnuje příliš velké množství učitelů. V mnoha případech se v jednotlivých krajích jedná o jednu či dvě osoby, podíly nekvalifikovaných učitelů pak snadno dosahují hodnot 0 % nebo naopak 100 %.

G 9 Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků

Charakteristika ukazatele

Ukazatel kvantifikuje počet učitelů cizích jazyků na 100 žáků učících se cizí jazyky.

³¹ Španělštinu v Karlovarském kraji vyučuje v přepočtu na plně zaměstnané 1,7 učitele. Podobně malé hodnoty se v jednotlivých krajích vyskytují i v případě italštiny, latiny a jiných jazyků. Uvedené podíly je tedy třeba posuzovat s ohledem na tento fakt.

Metodika výpočtu

$$\frac{UJ_i}{ZJ_i} \cdot 100, \quad \frac{UJ_j}{ZJ_j} \cdot 100$$

UJ – celkový počet učitelů cizích jazyků přepočtený na plně zaměstnané ve školním roce 2008/09

ZJ – celkový počet žáků/studentů denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve školním roce 2008/09

i – jednotlivé druhy škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

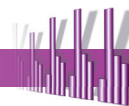
Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Obecně je možné říci, že na 100 žáků/studentů (dále jen žáků) učících se cizí jazyk připadají v průměru přibližně 2 učitelé (1,8). Nejlepší situace v počtu učitelů na počet žáků je na vyšších odborných školách (2,3). V ostatních druzích škol již hodnota nepřesahuje 2 učitele. Na základních školách je k dispozici 1,8 učitele na 100 žáků, na středních školách 1,9 a nejméně (1,6) na konzervatořích.

V rámci jednotlivých jazyků je počet učitelů s ohledem na počty žáků učících se daný jazyk nejpříznivější mezi učiteli „jiných“ jazyků, kde je počet učitelů k počtu 100 žáků roven 3,2 učitele. V přepočtu na 100 žáků najdeme dále nejvíce učitelů mezi ruštináři (2,3). V případě učitelů italštiny je tento podíl 1,8; francouzštiny a němčiny 1,5; angličtiny a španělštiny 1,3 a latiny pouze 1,0 učitel.

Regionální rozdíly

V celkovém podílu učitelů na počtu žáků nejsou regionální rozdíly nijak výrazné. Nejvíce se od celostátního průměru odchyluje kraj Karlovarský, kde na 100 žáků učících se cizí jazyk připadá 2,1 učitele. Nejmenší počet učitelů cizích jazyků k počtu žáků vykazuje kraj Pardubický (1,7).

Na základních školách se počty pohybují v rozmezí od 1,5 v Pardubickém kraji po 2,2 v kraji Karlovarském. Nízké hodnoty je možné nalézt ještě v Praze (1,6), v kraji Moravskoslezském a v kraji Vysočina (oba 1,7). Vysoké podíly vykazuje také kraj Jihomoravský, Liberecký a Středočeský (1,9).

V rámci středních škol připadá prvenství Praze (2,1), rovněž v Královéhradeckém a Zlínském (oba 2,0), v Moravskoslezském a Jihočeském kraji (oba 1,9) počet učitelů k počtu žáků přesahuje celostátní průměr. Celostátního průměru dosahuje kraj Středočeský a Karlovarský. Méně učitelů cizích jazyků na 100 žáků, kteří se cizí jazyk učí, je v kraji Plzeňském, Libereckém, Pardubickém a Ústeckém, Jihomoravském, Olomouckém a v kraji Vysočina.

Na konzervatořích se počty učitelů cizích jazyků s ohledem na počty žáků pohybují na úrovni 1,3 až 1,9. Nejméně učitelů vzhledem k počtu žáků je v kraji Plzeňském, nejvíce v kraji Jihočeském.

V případě vyšších odborných škol si nejlépe stojí kraj Karlovarský, kde na 100 žáků učících se cizí jazyk připadá 3,6 učitele. Dvou učitelů na 100 žáků nedosahují hodnoty v Plzeňském (1,6), Ústeckém (1,7), Libereckém (1,8), Jihočeském a Jihomoravském (1,9) kraji.

V rámci jednotlivých jazyků jsou regionální rozdíly v počtech učitelů na 100 žáků učících se daný cizí jazyk o něco výraznější. Výjimkou jsou angličtina a němčina, kde je rozdíl mezi minimální a maximální hodnotou jen 0,3, resp. 0,2 učitele. Jedná se o jazyky nejvyučovanější a nejpobulárnější a počty učitelů i žáků jsou ve všech krajích ve srovnání s ostatními jazyky vysoké a podíly učitelů na počtech žáků jsou mezi kraji vyrovnané. Čím méně je jazyk vyhledávaný a ve výuce běžný, tím větší výkyvy v hodnotách podílů můžeme pozorovat, a to vlivem malého počtu učitelů, ale především žáků, kteří se rozhodnou daný jazyk učít. Roli zde hraje samozřejmě i fakt, že sledujeme všechny druhy škol společně, přičemž v každém regionu je

struktura škol a jednotlivých oborů jiná a jiná je tedy v rámci krajů i nabídka cizích jazyků.

Mezi angličtináři je nejmenší počet učitelů na 100 žáků v Praze (1,2) a nejvyšší v Karlovarském kraji (1,5). V případě učitelů německého jazyka připadá minimální hodnota na kraj Vysočina (1,4) a maximální opět na Karlovarský kraj (1,7).

Mezi francouzštináři se hodnoty pohybují od 1,4 ve Zlínském kraji po 2,1 učitele v kraji Jihočeském.

Učitelů ruštiny je vzhledem k počtu žáků učících se tento jazyk poměrně velký počet. To dokazuje hodnota 4,8 v Jihočeském kraji. Vysoký podíl učitelů na počtu žáků vykazuje i kraj Liberecký (4,3), kraj Vysočina a Jihomoravský kraj (oba 2,6). Méně než dva učitelé připadají na 100 žáků učících se ruštinu v kraji Olomouckém, Karlovarském a Plzeňském.

Španělština je (stejně jako ruština) jazykem, kterému se ve srovnání s angličtinou, němčinou i francouzštinou věnují již nižší počty učitelů i žáků. Regionální rozdíly zde ale oproti ruštině nejsou tolik výrazné. Nejmenší počet učitelů na 100 žáků (1,0) připadá na kraj Vysočina, největší pak na kraj Jihočeský (1,7).

Podobnou charakteristiku jako v případě španělštiny je možné použít i na latinský jazyk. Ani o něj již není zájem tak značný, ale ani zde nejsou rozdíly mezi jednotlivými kraji příliš velké. Na 100 žáků učících se latinsky připadá nejméně učitelů v Královéhradeckém kraji (0,6) a nejvíce v kraji Pardubickém (1,5).

Italština je jazykem, který se v některých krajích vůbec nevyučuje (jde o kraj Karlovarský a Ústecký), a také spadá do kategorie již zmínovaných jazyků, kterým se nevěnují příliš velké počty žáků, a tedy ani učitelů, a u kterých jsou značné regionální rozdíly v hodnotách daného ukazatele. Nejnížší počty učitelů italštiny vzhledem k počtu žáků vykazuje kraj Zlínský (1,0) a nejvyšší kraj Královéhradecký (10,0).

G9 T1: Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků/studentů učících se cizí jazyky na ZŠ, SŠ, konzervatořích a VOŠ, 2008

Území		počty učitelů cizích jazyků								celkový podíl učitelů na počtu žáků učících se cizí jazyky		celkový počet žáků učících se cizí jazyky	
		ZŠ		SŠ		konzervatoře		VOŠ					
ČR celkem		1,76		1,91		1,58		2,25		1,83		1 207 295	
CZ01	Praha	1,55		2,05		1,69		2,41		1,83		138 248	
CZ011	Hlavní město Praha	1,55	(13.)	2,05	(1.)	1,69	(2.)	2,41	(7.)	1,83	(9.)	138 248	(2.)
CZ02	Střední Čechy	1,85		1,91		–		2,31		1,88		121 819	
CZ021	Středočeský kraj	1,85	(4.)	1,91	(6.)	–	x	2,31	(8.)	1,88	(4.)	121 819	(4.)
CZ03	Jihozápad	1,77		1,86		1,55		1,75		1,81		139 085	
CZ031	Jihočeský kraj	1,78	(8.)	1,92	(4.)	1,86	(1.)	1,85	(11.)	1,84	(6.)	77 191	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,76	(9.)	1,79	(14.)	1,25	(8.)	1,56	(14.)	1,76	(12.)	61 894	(11.)
CZ04	Severozápad	1,88		1,88		1,48		2,03		1,88		130 885	
CZ041	Karlovarský kraj	2,15	(1.)	1,91	(7.)	–	x	3,64	(1.)	2,07	(1.)	34 057	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	1,79	(6.)	1,86	(11.)	1,48	(5.)	1,65	(13.)	1,82	(10.)	96 828	(5.)
CZ05	Severovýchod	1,71		1,90		1,41		2,38		1,80		175 616	
CZ051	Liberecký kraj	1,90	(3.)	1,87	(8.)	–	x	1,81	(12.)	1,89	(3.)	49 502	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	1,78	(7.)	1,95	(2.)	–	x	2,43	(6.)	1,87	(5.)	65 461	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	1,47	(14.)	1,86	(12.)	1,41	(6.)	2,68	(4.)	1,65	(14.)	60 653	(12.)
CZ06	Jihovýchod	1,84		1,86		1,37		2,18		1,85		201 598	
CZ063	Vysočina	1,65	(12.)	1,85	(13.)	–	x	2,79	(2.)	1,75	(13.)	64 456	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	1,93	(2.)	1,87	(10.)	1,37	(7.)	1,93	(10.)	1,90	(2.)	137 142	(3.)
CZ07	Střední Morava	1,76		1,91		1,54		2,44		1,84		147 477	
CZ071	Olomoucký kraj	1,80	(5.)	1,87	(9.)	–	x	2,13	(9.)	1,84	(7.)	75 439	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	1,72	(10.)	1,95	(3.)	1,54	(4.)	2,76	(3.)	1,83	(8.)	72 038	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	1,66		1,92		1,62		2,54		1,78		152 567	
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,66	(11.)	1,92	(5.)	1,62	(3.)	2,54	(5.)	1,78	(11.)	152 567	(1.)

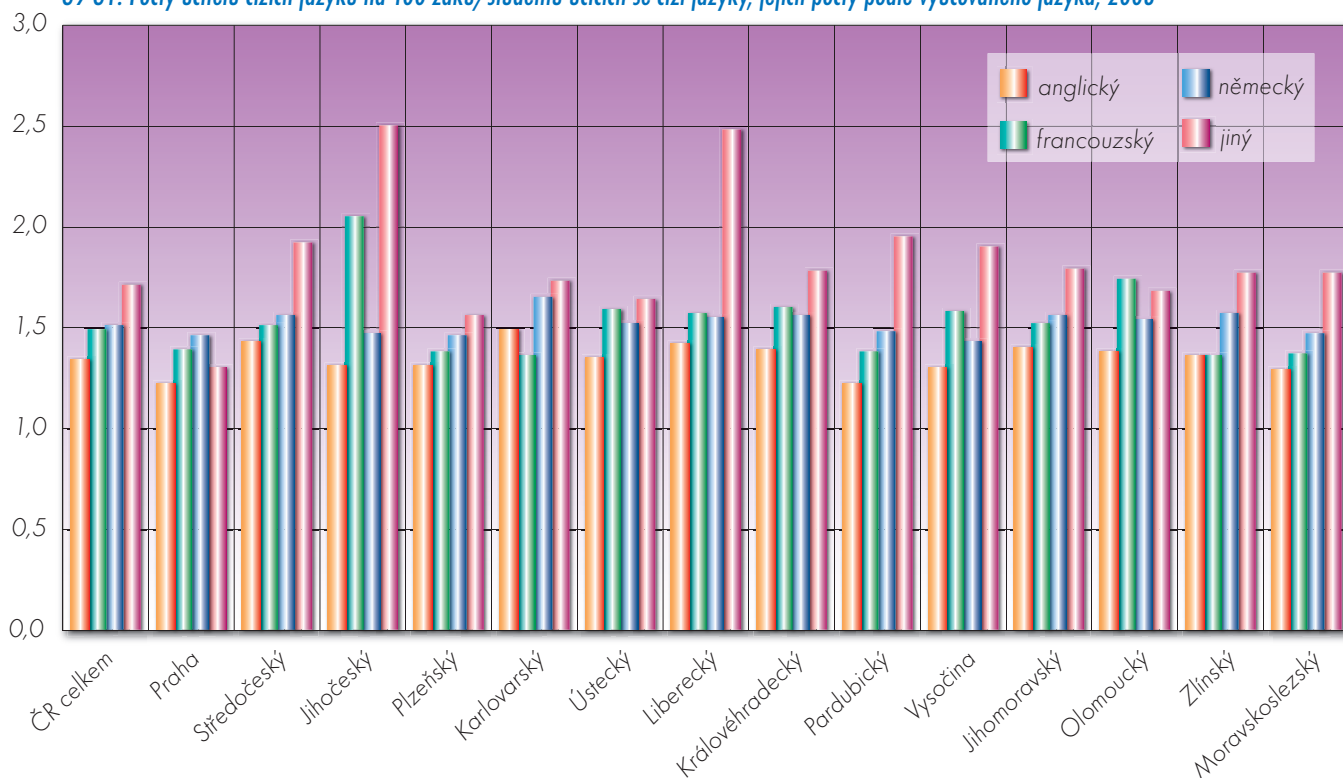

Ještě větší rozdíly mezi regiony jsou patrné v případě ostatních jazyků. Ty se vůbec nevyučují v kraji Plzeňském, Karlovarském, Ústeckém, Libereckém, Zlínském a v kraji Vysočina. Nejmenší je po-

čet učitelů dalších jazyků na 100 žáků v kraji Jihomoravském (1,4) a nejvyšších hodnot (12,5) dosáhl ukazatel v kraji Královéhradeckém.

G9 T2: Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků/studentů učících se cizí jazyky, jejich počty podle vyučovaného jazyka, 2008																		
Území		počty učitelů jednotlivých cizích jazyků na počtu žáků/studentů učících se cizí jazyk											celkový počet učitelů cizích jazyků (přepočteno na plně zaměstnané)					
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jíný									
ČR celkem		1,34		1,49		1,51		2,27		1,32		1,78		0,98		3,15		22 071,1
CZ01	Praha	1,22		1,39		1,46		2,19		1,13		1,67		0,76		2,08		2 526,8
CZ011	Hlavní město Praha	1,22	(14.)	1,39	(9.)	1,46	(12.)	2,19	(8.)	1,13	(13.)	1,67	(6.)	0,76	(12.)	2,08	(6.)	2 526,8 (3.)
CZ02	Střední Čechy	1,43		1,51		1,56		2,43		1,33		1,67		0,70		4,26		2 309,3
CZ021	Středočeský kraj	1,43	(2.)	1,51	(8.)	1,56	(3.)	2,43	(5.)	1,33	(9.)	1,67	(6.)	0,70	(13.)	4,26	(4.)	2 309,3 (4.)
CZ03	Jihozápad	1,31		1,73		1,46		2,78		1,62		2,08		1,07		7,02		2 498,1
CZ031	Jihočeský kraj	1,31	(9.)	2,05	(1.)	1,47	(10.)	4,76	(1.)	1,72	(1.)	3,23	(3.)	1,22	(5.)	7,02	(2.)	1 408,6 (6.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,31	(10.)	1,38	(10.)	1,46	(13.)	1,88	(12.)	1,45	(5.)	1,30	(9.)	0,86	(9.)	-	x	1 089,5 (11.)
CZ04	Severozápad	1,39		1,53		1,56		2,11		1,36		-		0,90		-		2 480,0
CZ041	Karlovarský kraj	1,49	(1.)	1,36	(13.)	1,65	(1.)	1,83	(13.)	1,65	(4.)	-	x	1,16	(6.)	-	x	694,5 (14.)
CZ042	Ústecký kraj	1,35	(8.)	1,59	(4.)	1,52	(8.)	2,37	(6.)	1,33	(11.)	-	x	0,84	(10.)	-	x	1 785,5 (5.)
CZ05	Severovýchod	1,34		1,52		1,53		2,37		1,54		4,04		1,02		10,00		3 142,2
CZ051	Liberecký kraj	1,42	(3.)	1,57	(6.)	1,55	(6.)	4,34	(2.)	1,40	(6.)	0,97	(11.)	1,45	(2.)	-	x	937,3 (13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	1,39	(5.)	1,60	(3.)	1,56	(5.)	2,15	(10.)	1,66	(3.)	10,00	(1.)	0,62	(14.)	12,50	(1.)	1 221,3 (9.)
CZ053	Pardubický kraj	1,22	(13.)	1,38	(11.)	1,48	(9.)	2,15	(9.)	1,39	(7.)	2,62	(4.)	1,53	(1.)	6,47	(3.)	983,6 (12.)
CZ06	Jihovýchod	1,37		1,54		1,52		2,58		1,22		2,07		1,03		1,40		3 722,4
CZ063	Vysočina	1,30	(11.)	1,58	(5.)	1,43	(14.)	2,57	(4.)	0,98	(14.)	6,86	(2.)	0,84	(11.)	-	x	1 113,9 (10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	1,40	(4.)	1,52	(7.)	1,56	(4.)	2,58	(3.)	1,27	(12.)	1,20	(10.)	1,10	(8.)	1,40	(8.)	2 608,5 (2.)
CZ07	Střední Morava	1,37		1,53		1,55		1,95		1,56		1,09		1,27		2,00		2 689,9
CZ071	Olomoucký kraj	1,38	(6.)	1,74	(2.)	1,54	(7.)	1,77	(14.)	1,70	(2.)	2,14	(5.)	1,14	(7.)	2,00	(7.)	1 381,8 (7.)
CZ072	Zlínský kraj	1,36	(7.)	1,36	(14.)	1,57	(2.)	2,24	(7.)	1,38	(8.)	0,96	(12.)	1,37	(3.)	-	x	1 308,1 (8.)
CZ08	Moravskoslezsko	1,29		1,37		1,47		2,06		1,33		1,33		1,30		2,67		2 702,4
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,29	(12.)	1,37	(12.)	1,47	(11.)	2,06	(11.)	1,33	(10.)	1,33	(8.)	1,30	(4.)	2,67	(5.)	2 702,4 (1.)

G9 G1: Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků/studentů učících se cizí jazyky, jejich počty podle vyučovaného jazyka, 2008

TABULKOVÉ A GRAFOVÉ PŘÍLOHY

Příloha kapitoly A

A2 T3: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, muži, 2008 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,17		5,7		48,1		30,8		15,2		100,0
CZ01	Praha	0,09		4,0		23,3		40,5		32,1		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	0,09	(12.)	4,0	(13.)	23,3	(14.)	40,5	(1.)	32,1	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,07		5,3		50,6		30,8		13,2		100,0
CZ021	Středočeský kraj	0,07	(13.)	5,3	(7.)	50,6	(9.)	30,8	(4.)	13,2	(6.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,21		5,3		49,7		31,5		13,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,19	(7.)	5,2	(8.)	49,7	(11.)	31,5	(3.)	13,4	(5.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,24	(6.)	5,4	(6.)	49,8	(10.)	31,6	(2.)	13,0	(8.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,27		11,3		51,9		29,6		7,0		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,35	(3.)	11,1	(2.)	52,4	(7.)	27,3	(13.)	8,8	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,24	(5.)	11,3	(1.)	51,7	(8.)	30,5	(5.)	6,3	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,26		5,3		52,2		29,5		12,7		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,12	(9.)	7,9	(3.)	52,7	(6.)	29,7	(8.)	9,6	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,49	(1.)	4,9	(9.)	49,2	(12.)	29,7	(7.)	15,7	(3.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,13	(8.)	3,4	(14.)	55,1	(2.)	29,2	(9.)	12,1	(10.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,19		4,2		49,0		29,3		17,2		100,0
CZ063	Vysočina	0,41	(2.)	4,0	(12.)	55,1	(1.)	27,4	(12.)	13,0	(7.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,10	(11.)	4,4	(11.)	46,3	(13.)	30,1	(6.)	19,1	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,18		5,2		53,9		27,4		13,3		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,28	(4.)	5,4	(5.)	53,2	(5.)	29,1	(10.)	12,0	(11.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,07	(14.)	4,9	(10.)	54,7	(3.)	25,5	(14.)	14,8	(4.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,11		6,1		53,6		27,9		12,2		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,11	(10.)	6,1	(4.)	53,6	(4.)	27,9	(11.)	12,2	(9.)	100,0

A2 T4: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, muži, 2008 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,23		5,1		42,1		36,8		15,7		100,0
CZ01	Praha	–		2,7		17,7		51,1		28,5		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	–	x	2,7	(14.)	17,7	(14.)	51,1	(1.)	28,5	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	–		4,9		45,3		36,7		13,1		100,0
CZ021	Středočeský kraj	–	x	4,9	(7.)	45,3	(9.)	36,7	(3.)	13,1	(11.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,59		4,5		46,6		34,1		14,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,43	(6.)	3,7	(11.)	48,6	(2.)	32,2	(11.)	15,0	(6.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,76	(2.)	5,3	(5.)	44,4	(11.)	36,1	(6.)	13,4	(9.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,42		11,0		49,2		34,1		5,3		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,93	(1.)	9,7	(2.)	55,5	(1.)	28,2	(14.)	5,7	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,24	(8.)	11,5	(1.)	46,9	(5.)	36,3	(4.)	5,1	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,38		4,2		45,8		36,5		13,1		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	x	6,1	(4.)	45,7	(7.)	40,0	(2.)	8,3	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,61	(3.)	3,9	(9.)	46,4	(6.)	34,5	(8.)	14,5	(7.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,45	(5.)	2,9	(13.)	45,1	(10.)	35,7	(7.)	15,8	(5.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,17		3,7		43,7		33,0		19,5		100,0
CZ063	Vysočina	0,56	(4.)	3,9	(10.)	48,5	(3.)	29,8	(13.)	17,3	(3.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	3,6	(12.)	41,6	(13.)	34,4	(9.)	20,4	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,19		4,9		46,6		33,9		14,5		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,36	(7.)	4,7	(8.)	45,5	(8.)	36,2	(5.)	13,2	(10.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	x	5,0	(6.)	47,8	(4.)	31,2	(12.)	16,0	(4.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,11		6,7		44,4		34,3		14,5		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,11	(9.)	6,7	(3.)	44,4	(12.)	34,3	(10.)	14,5	(8.)	100,0

A2 T5: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, ženy, 2008 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,11		12,2		32,8		41,1		13,7		100,0
CZ01	Praha	–		4,8		15,8		49,8		29,6		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	–	x	4,8	(14.)	15,8	(14.)	49,8	(1.)	29,6	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	–		12,2		32,9		42,6		12,3		100,0
CZ021	Středočeský kraj	–	x	12,2	(6.)	32,9	(12.)	42,6	(4.)	12,3	(6.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,05		11,5		34,6		41,6		12,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,02	(11.)	11,0	(10.)	34,5	(9.)	42,8	(2.)	11,6	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,09	(6.)	12,1	(8.)	34,7	(8.)	40,2	(9.)	12,9	(4.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,32		18,7		36,1		38,1		6,7		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,34	(2.)	16,7	(2.)	34,3	(10.)	42,1	(5.)	6,6	(14.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,31	(3.)	19,5	(1.)	36,8	(4.)	36,6	(14.)	6,7	(13.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,20		11,9		38,7		38,5		10,8		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,39	(1.)	14,7	(4.)	39,7	(2.)	37,1	(11.)	8,1	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,18	(5.)	11,0	(11.)	36,5	(6.)	40,8	(7.)	11,5	(10.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,05	(8.)	10,3	(12.)	40,2	(1.)	37,1	(12.)	12,3	(5.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,21		11,5		32,4		42,3		13,6		100,0
CZ063	Vysočina	0,02	(10.)	10,0	(13.)	37,6	(3.)	41,1	(6.)	11,4	(11.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,29	(4.)	12,2	(7.)	30,2	(13.)	42,8	(3.)	14,6	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,04		13,1		35,1		39,1		12,6		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	14,1	(5.)	35,9	(7.)	37,9	(10.)	12,0	(7.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,08	(7.)	12,0	(9.)	34,2	(11.)	40,4	(8.)	13,3	(3.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,05		15,2		36,5		36,7		11,6		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,05	(9.)	15,2	(3.)	36,5	(5.)	36,7	(13.)	11,6	(9.)	100,0

A2 T6: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, ženy, 2008 (v %)

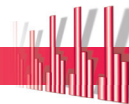
Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,17		6,0		29,0		45,1		19,7		100,0
CZ01	Praha	–		2,3		13,8		48,0		35,9		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	–	x	2,3	(14.)	13,8	(14.)	48,0	(2.)	35,9	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	–		5,9		29,0		47,5		17,6		100,0
CZ021	Středočeský kraj	–	x	5,9	(6.)	29,0	(12.)	47,5	(4.)	17,6	(8.)	100,0
CZ03	Jihozápad	–		6,6		32,6		43,0		17,8		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	5,3	(7.)	32,4	(5.)	46,0	(6.)	16,3	(11.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	7,9	(4.)	32,9	(4.)	39,7	(13.)	19,5	(4.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,60		13,9		30,6		46,6		8,4		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,63	(3.)	14,7	(1.)	29,9	(11.)	48,5	(1.)	6,3	(14.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,59	(4.)	13,6	(2.)	30,8	(9.)	45,9	(7.)	9,1	(13.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,61		5,2		35,8		41,3		17,1		100,0
CZ051	Liberecký kraj	1,25	(1.)	9,4	(3.)	39,9	(1.)	37,7	(14.)	11,7	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,66	(2.)	3,7	(12.)	35,6	(2.)	42,5	(11.)	17,6	(9.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	x	3,1	(13.)	32,3	(6.)	43,3	(10.)	21,2	(3.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,15		4,7		27,6		46,7		20,8		100,0
CZ063	Vysočina	–	x	3,7	(11.)	31,4	(8.)	47,9	(3.)	17,0	(10.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,21	(5.)	5,1	(8.)	26,0	(13.)	46,2	(5.)	22,5	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	–		4,1		33,4		43,4		19,1		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	4,2	(9.)	34,5	(3.)	42,5	(12.)	18,8	(6.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	x	4,0	(10.)	32,2	(7.)	44,5	(8.)	19,3	(5.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	–		7,5		30,2		43,8		18,6		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	–	x	7,5	(5.)	30,2	(10.)	43,8	(9.)	18,6	(7.)	100,0

A2 T8: Struktura populace ve věku 20–24 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, muži, 2008 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,45		8,5		31,3		55,3		4,4		100,0
CZ01	Praha	–		4,8		11,6		77,6		5,9		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	–	x	4,8	(12.)	11,6	(14.)	77,6	(1.)	5,9	(2.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,44		8,3		32,3		56,0		3,0		100,0
CZ021	Středočeský kraj	0,44	(7.)	8,3	(6.)	32,3	(9.)	56,0	(4.)	3,0	(12.)	100,0
CZ03	Jihozápad	–		6,5		34,3		53,4		5,9		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	5,4	(10.)	36,1	(5.)	53,0	(9.)	5,5	(3.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	7,7	(8.)	32,2	(10.)	53,8	(6.)	6,3	(1.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,61		15,4		44,3		36,3		3,4		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	15,8	(1.)	49,2	(1.)	32,2	(14.)	2,8	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,84	(2.)	15,2	(2.)	42,5	(2.)	37,9	(13.)	3,6	(9.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,16		8,1		38,1		49,0		4,6		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,55	(4.)	13,9	(3.)	38,9	(4.)	43,0	(12.)	3,6	(10.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	6,5	(9.)	34,6	(7.)	53,7	(7.)	5,2	(6.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	x	5,0	(11.)	41,1	(3.)	49,1	(11.)	4,8	(7.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,15		7,0		28,9		58,7		5,3		100,0
CZ063	Vysočina	0,47	(5.)	3,8	(14.)	34,6	(8.)	55,9	(5.)	5,3	(5.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	8,5	(5.)	26,2	(12.)	60,0	(3.)	5,3	(4.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,61		5,9		29,8		60,8		2,9		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,46	(6.)	4,0	(13.)	25,0	(13.)	67,8	(2.)	2,7	(14.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,77	(3.)	7,9	(7.)	34,8	(6.)	53,3	(8.)	3,2	(11.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	1,69		12,8		30,6		50,8		4,1		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	1,69	(1.)	12,8	(4.)	30,6	(11.)	50,8	(10.)	4,1	(8.)	100,0

A2 T9: Struktura populace ve věku 20–24 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání, ženy, 2008 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,19		7,6		16,9		68,2		7,2		100,0
CZ01	Praha	0,59		2,8		9,5		78,9		8,3		100,0
CZ011	Hlavní město Praha	0,59	(2.)	2,8	(12.)	9,5	(14.)	78,9	(1.)	8,3	(5.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	–		7,2		15,2		71,9		5,8		100,0
CZ021	Středočeský kraj	–	x	7,2	(6.)	15,2	(11.)	71,9	(3.)	5,8	(11.)	100,0
CZ03	Jihozápad	–		7,2		17,9		67,1		7,9		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	5,4	(11.)	17,0	(9.)	70,1	(6.)	7,6	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	9,2	(4.)	19,0	(5.)	63,6	(10.)	8,2	(6.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,27		17,1		21,0		57,9		3,7		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	17,7	(1.)	22,3	(1.)	58,4	(12.)	1,6	(14.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,37	(3.)	16,8	(2.)	20,5	(4.)	57,7	(13.)	4,6	(12.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,10		7,1		17,2		68,6		7,0		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	x	13,4	(3.)	21,6	(2.)	57,2	(14.)	7,8	(7.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,26	(4.)	6,3	(9.)	15,8	(10.)	75,7	(2.)	1,9	(13.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	x	2,6	(13.)	15,0	(12.)	70,8	(5.)	11,6	(1.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	–		5,0		17,4		69,5		8,1		100,0
CZ063	Vysočina	–	x	2,2	(14.)	18,1	(7.)	70,0	(7.)	9,7	(2.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	6,3	(10.)	17,2	(8.)	69,2	(8.)	7,3	(9.)	100,0
CZ07	Střední Morava	–		6,4		17,2		67,3		9,1		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	6,4	(8.)	21,1	(3.)	63,1	(11.)	9,4	(3.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	x	6,5	(7.)	13,0	(13.)	71,7	(4.)	8,8	(4.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,63		9,2		18,8		64,4		7,0		100,0
CZ081	Moravskoslezský kraj	0,63	(1.)	9,2	(5.)	18,8	(6.)	64,4	(9.)	7,0	(10.)	100,0

Příloha kapitoly E

E1 T2: Míry zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64 let, muži, 2008 (v %)													
Území		bez vzdělání		základní		střední a střední s výučním listem		střední s maturitní zkouškou		terciární		celkem	
ČR celkem		6,7		71,3		86,6		90,0		93,6		87,7	
CZ01	Praha	–		78,5		87,3		90,4		95,5		90,8	
CZ011	Hlavní město Praha	–	x	78,5	(1.)	87,3	(6.)	90,4	(5.)	95,5	(3.)	90,8	(1.)
CZ02	Střední Čechy	–		77,2		86,9		91,7		92,4		88,5	
CZ021	Středočeský kraj	–	x	77,2	(3.)	86,9	(8.)	91,7	(2.)	92,4	(10.)	88,5	(2.)
CZ03	Jihozápad	–		70,5		87,5		88,9		94,8		87,8	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	69,6	(10.)	87,7	(3.)	89,4	(8.)	93,7	(6.)	87,9	(4.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	71,4	(6.)	87,3	(7.)	88,3	(12.)	96,1	(1.)	87,7	(6.)
CZ04	Severozápad	17,4		72,4		86,5		91,6		94,2		86,8	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	70,0	(8.)	89,9	(2.)	87,7	(14.)	93,2	(7.)	87,1	(11.)
CZ042	Ústecký kraj	26,4	(2.)	73,2	(5.)	85,3	(13.)	92,8	(1.)	94,7	(4.)	86,7	(12.)
CZ05	Severovýchod	17,5		67,5		86,5		90,0		91,8		87,0	
CZ051	Liberecký kraj	79,4	(1.)	62,2	(13.)	86,4	(9.)	89,2	(10.)	86,2	(14.)	85,3	(14.)
CZ052	Královéhradecký kraj	10,3	(3.)	69,5	(11.)	87,7	(5.)	89,9	(6.)	91,6	(13.)	87,6	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	74,7	(4.)	85,4	(12.)	91,0	(3.)	96,0	(2.)	87,8	(5.)
CZ06	Jihovýchod	–		62,7		87,4		88,7		92,8		87,5	
CZ063	Vysočina	–	x	45,6	(14.)	90,1	(1.)	87,9	(13.)	92,9	(8.)	87,7	(7.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	69,8	(9.)	86,0	(10.)	89,1	(11.)	92,8	(9.)	87,4	(9.)
CZ07	Střední Morava	–		74,9		86,8		90,1		93,1		87,8	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	78,0	(2.)	85,9	(11.)	89,7	(7.)	94,6	(5.)	87,4	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	71,2	(7.)	87,7	(4.)	90,6	(4.)	91,8	(12.)	88,2	(3.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		69,2		84,5		89,3		92,1		85,7	
CZ081	Moravskoslezský kraj	–	x	69,2	(12.)	84,5	(14.)	89,3	(9.)	92,1	(11.)	85,7	(13.)

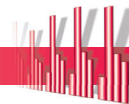
E1 T3: Míry zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64 let, ženy, 2008 (v %)													
Území		bez vzdělání		základní		střední a střední s výučním listem		střední s maturitní zkouškou		terciární		celkem	
ČR celkem		–		50,4		66,1		72,9		78,5		68,6	
CZ01	Praha	–		57,7		59,2		74,5		78,8		72,5	
CZ011	Hlavní město Praha	–	x	57,7	(1.)	59,2	(14.)	74,5	(4.)	78,8	(8.)	72,5	(1.)
CZ02	Střední Čechy	–		50,6		66,8		71,8		77,7		68,3	
CZ021	Středočeský kraj	–	x	50,6	(9.)	66,8	(7.)	71,8	(12.)	77,7	(9.)	68,3	(8.)
CZ03	Jihozápad	–		54,1		68,7		74,3		80,8		70,8	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	51,9	(7.)	68,9	(4.)	73,5	(6.)	80,3	(5.)	70,3	(5.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	56,3	(3.)	68,4	(5.)	75,3	(1.)	81,3	(2.)	71,3	(3.)
CZ04	Severozápad	–		47,8		63,5		70,7		79,3		64,2	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	56,9	(2.)	69,8	(2.)	75,2	(3.)	75,9	(11.)	70,1	(6.)
CZ042	Ústecký kraj	–	x	44,9	(13.)	61,3	(13.)	68,7	(13.)	80,6	(3.)	62,0	(14.)
CZ05	Severovýchod	–		53,3		66,9		71,7		75,8		68,0	
CZ051	Liberecký kraj	–	x	51,7	(8.)	62,1	(12.)	67,4	(14.)	73,1	(14.)	63,2	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	53,0	(5.)	72,1	(1.)	74,4	(5.)	79,6	(6.)	71,6	(2.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	55,6	(4.)	66,1	(8.)	72,2	(10.)	73,4	(13.)	68,1	(9.)
CZ06	Jihovýchod	–		46,9		64,2		73,4		76,5		67,7	
CZ063	Vysočina	–	x	42,3	(14.)	65,1	(10.)	75,3	(2.)	73,7	(12.)	68,0	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	48,6	(11.)	63,7	(11.)	72,7	(9.)	77,4	(10.)	67,5	(12.)
CZ07	Střední Morava	–		51,0		67,5		72,5		80,9		68,9	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	49,9	(10.)	65,5	(9.)	71,8	(11.)	81,4	(1.)	67,6	(11.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	52,3	(6.)	69,7	(3.)	73,1	(8.)	80,4	(4.)	70,4	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		48,6		68,3		73,3		79,0		68,4	
CZ081	Moravskoslezský kraj	–	x	48,6	(12.)	68,3	(6.)	73,3	(7.)	79,0	(7.)	68,4	(7.)

E1 T5: Míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64 let, muži, 2008 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední a střední s výučním listem		střední s maturitní zkouškou		terciární		celkem	
ČR celkem		–		17,3		2,8		1,7		1,5		2,9	
CZ01	Praha	–		6,6		1,8		0,7		1,2		1,3	
CZ011	Hlavní město Praha	–	x	6,6	(13.)	1,8	(9.)	0,7	(13.)	1,2	(9.)	1,3	(13.)
CZ02	Střední Čechy	–		7,7		1,7		1,4		1,0		1,8	
CZ021	Středočeský kraj	–	x	7,7	(12.)	1,7	(13.)	1,4	(10.)	1,0	(11.)	1,8	(12.)
CZ03	Jihozápad	–		8,6		1,7		1,4		1,0		1,8	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	2,5	(14.)	1,4	(14.)	0,7	(12.)	1,3	(8.)	1,2	(14.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	15,1	(9.)	1,9	(8.)	2,2	(4.)	0,7	(13.)	2,4	(9.)
CZ04	Severozápad	–		27,0		4,6		2,9		1,2		5,9	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	19,6	(4.)	4,7	(1.)	1,7	(8.)	1,0	(10.)	4,8	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	–	x	29,6	(1.)	4,5	(2.)	3,3	(2.)	1,3	(7.)	6,3	(1.)
CZ05	Severovýchod	–		19,2		2,0		1,6		1,8		2,6	
CZ051	Liberecký kraj	–	x	20,3	(3.)	2,5	(7.)	1,5	(9.)	2,2	(3.)	3,2	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	19,2	(5.)	1,8	(10.)	2,2	(3.)	0,9	(12.)	2,5	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	17,2	(7.)	1,7	(12.)	1,1	(11.)	2,8	(1.)	2,1	(10.)
CZ06	Jihovýchod	–		14,7		2,7		1,7		2,0		2,6	
CZ063	Vysočina	–	x	15,3	(8.)	1,8	(11.)	0,6	(14.)	2,6	(2.)	1,9	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	14,6	(10.)	3,2	(6.)	2,1	(5.)	1,8	(5.)	3,0	(7.)
CZ07	Střední Morava	–		15,5		3,3		2,8		1,1		3,4	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	18,6	(6.)	3,2	(5.)	3,5	(1.)	0,5	(14.)	3,7	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	11,3	(11.)	3,4	(4.)	1,9	(6.)	1,7	(6.)	3,1	(6.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		26,3		4,4		1,8		2,1		4,4	
CZ081	Moravskoslezský kraj	–	x	26,3	(2.)	4,4	(3.)	1,8	(7.)	2,1	(4.)	4,4	(3.)

E1 T6: Míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64 let, ženy, 2008 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední a střední s výučním listem		střední s maturitní zkouškou		terciární		celkem	
ČR celkem		–		17,3		6,6		3,2		1,6		5,3	
CZ01	Praha	–		11,8		4,1		1,6		1,5		2,3	
CZ011	Hlavní město Praha	–	x	11,8	(10.)	4,1	(13.)	1,6	(13.)	1,5	(6.)	2,3	(14.)
CZ02	Střední Čechy	–		10,1		3,8		1,6		1,2		3,0	
CZ021	Středočeský kraj	–	x	10,1	(12.)	3,8	(14.)	1,6	(14.)	1,2	(7.)	3,0	(13.)
CZ03	Jihozápad	–		11,9		5,7		2,4		0,7		4,1	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	8,6	(13.)	4,8	(12.)	2,7	(10.)	0,9	(9.)	3,7	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	14,9	(8.)	6,6	(6.)	2,1	(11.)	0,5	(11.)	4,6	(9.)
CZ04	Severozápad	–		25,5		7,6		4,1		–		8,0	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	26,9	(2.)	8,8	(2.)	4,5	(3.)	–	x	8,7	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	–	x	24,9	(3.)	7,1	(5.)	3,9	(4.)	–	x	7,7	(3.)
CZ05	Severovýchod	–		15,0		5,8		3,3		2,0		5,2	
CZ051	Liberecký kraj	–	x	11,2	(11.)	5,8	(8.)	2,9	(9.)	3,6	(2.)	5,1	(8.)
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	18,3	(5.)	6,6	(7.)	3,2	(8.)	0,6	(10.)	5,3	(6.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	15,8	(6.)	5,1	(10.)	3,8	(5.)	2,7	(3.)	5,2	(7.)
CZ06	Jihovýchod	–		14,6		7,0		3,5		2,0		5,3	
CZ063	Vysočina	–	x	12,5	(9.)	4,9	(11.)	3,4	(7.)	–	x	4,1	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	15,2	(7.)	8,2	(4.)	3,6	(6.)	2,6	(4.)	5,8	(5.)
CZ07	Střední Morava	–		14,4		7,1		3,6		2,7		5,7	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	19,3	(4.)	8,4	(3.)	5,2	(2.)	4,2	(1.)	7,6	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	8,4	(14.)	5,6	(9.)	2,1	(12.)	1,1	(8.)	3,7	(11.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		28,3		10,3		6,5		2,0		9,6	
CZ081	Moravskoslezský kraj	–	x	28,3	(1.)	10,3	(1.)	6,5	(1.)	2,0	(5.)	9,6	(1.)

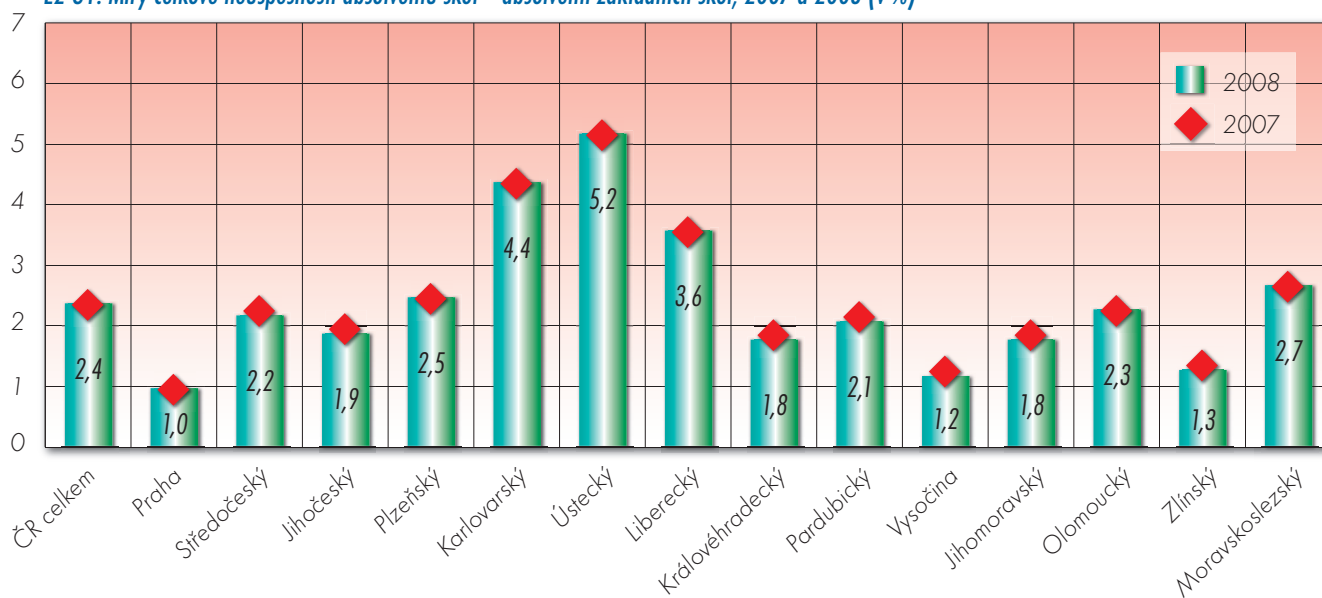

E2 T1: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi základních škol, 2007 a 2008 (v %)							
Území		absolventi celkem		nezaměstnaní absolventi		míra nezaměstnanosti	
ČR celkem		228 131		5 398		2,4 %	
CZ01	Praha	20 416		196		1,0 %	
CZ011	Hlavní město Praha	20 416	(4.)	196	(12.)	1,0 %	(14.)
CZ02	Střední Čechy	25 359		553		2,2 %	
CZ021	Středočeský kraj	25 359	(2.)	553	(3.)	2,2 %	(7.)
CZ03	Jihozápad	26 006		572		2,2 %	
CZ031	Jihočeský kraj	14 329	(6.)	279	(9.)	1,9 %	(9.)
CZ032	Plzeňský kraj	11 677	(12.)	293	(8.)	2,5 %	(5.)
CZ04	Severozápad	26 232		1 299		5,0 %	
CZ041	Karlovarský kraj	6 942	(14.)	305	(7.)	4,4 %	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	19 290	(5.)	994	(1.)	5,2 %	(1.)
CZ05	Severovýchod	34 497		841		2,4 %	
CZ051	Liberecký kraj	9 962	(13.)	363	(5.)	3,6 %	(3.)
CZ052	Královéhradecký kraj	12 652	(9.)	229	(11.)	1,8 %	(11.)
CZ053	Pardubický kraj	11 883	(11.)	249	(10.)	2,1 %	(8.)
CZ06	Jihovýchod	37 412		614		1,6 %	
CZ063	Vysočina	12 486	(10.)	154	(14.)	1,2 %	(13.)
CZ064	Jihomoravský kraj	24 926	(3.)	460	(4.)	1,8 %	(10.)
CZ07	Střední Morava	28 336		507		1,8 %	
CZ071	Olomoucký kraj	14 296	(7.)	328	(6.)	2,3 %	(6.)
CZ072	Zlínský kraj	14 040	(8.)	179	(13.)	1,3 %	(12.)
CZ08	Moravskoslezsko	29 873		802		2,7 %	
CZ081	Moravskoslezský kraj	29 873	(1.)	802	(2.)	2,7 %	(4.)

Komentář: Základní školy jsou včetně speciálních a zvláštních škol, absolventi jsou za poslední dva roky

Zdroj: MPSV, ÚIV

E2 G1: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi základních škol, 2007 a 2008 (v %)

E2 T2: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi středního vzdělávání a oborů středního vzdělávání s výučním listem, 2008 (v %)

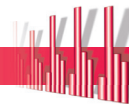
Území		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		stř. vzd. a stř. vzd. v obr. SOU s VL	
ČR celkem		4,5		6,0		6,9		4,1		5,5	
CZ01	Praha	1,5		3,1		2,2		2,2		1,9	
CZ011	Hlavní město Praha	1,5	(13.)	3,1	(13.)	2,2	(13.)	2,2	(10.)	1,9	(13.)
CZ02	Střední Čechy	4,1		4,0		5,8		7,7		4,7	
CZ021	Středočeský kraj	4,1	(9.)	4,0	(10.)	5,8	(9.)	7,7	(3.)	4,7	(9.)
CZ03	Jihozápad	1,9		2,6		3,2		3,8		2,5	
CZ031	Jihočeský kraj	2,8	(12.)	3,8	(11.)	5,2	(11.)	3,8	(7.)	3,8	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	0,8	(14.)	0,7	(14.)	1,2	(14.)	–	x	0,9	(14.)
CZ04	Severozápad	7,9		11,1		10,7		7,7		9,3	
CZ041	Karlovarský kraj	5,2	(4.)	7,9	(5.)	5,7	(10.)	–	x	5,5	(6.)
CZ042	Ústecký kraj	8,9	(1.)	12,1	(1.)	12,9	(1.)	7,7	(3.)	10,7	(1.)
CZ05	Severovýchod	4,1		5,3		6,2		2,9		4,9	
CZ051	Liberecký kraj	4,1	(8.)	7,9	(4.)	7,5	(4.)	1,6	(11.)	5,5	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	4,2	(7.)	5,5	(8.)	5,2	(12.)	3,3	(9.)	4,7	(11.)
CZ053	Pardubický kraj	4,0	(10.)	3,8	(12.)	6,4	(7.)	9,1	(2.)	4,7	(10.)
CZ06	Jihovýchod	5,4		6,5		8,5		5,9		6,6	
CZ063	Vysočina	6,1	(2.)	4,3	(9.)	6,9	(6.)	17,2	(1.)	6,3	(4.)
CZ064	Jihomoravský kraj	5,1	(5.)	7,6	(6.)	9,2	(3.)	3,5	(8.)	6,7	(3.)
CZ07	Střední Morava	3,9		7,5		6,6		5,7		5,2	
CZ071	Olomoucký kraj	4,2	(6.)	6,3	(7.)	6,3	(8.)	5,7	(5.)	5,2	(8.)
CZ072	Zlínský kraj	3,6	(11.)	9,5	(2.)	7,0	(5.)	5,7	(6.)	5,2	(7.)
CZ08	Moravskoslezsko	6,0		8,3		10,1		–		7,8	
CZ081	Moravskoslezský kraj	6,0	(3.)	8,3	(3.)	10,1	(2.)	–	x	7,8	(2.)

Zdroj: MPSV, ÚIV

E2 T3: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středního vzdělávání s výučním listem a maturitní zkouškou, 2008 (v %)

Území		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		Úpl. stř. odb. vzd. s VL i Ma	
ČR celkem		4,2		4,7		7,1		5,8		5,8	
CZ01	Praha	1,9		3,7		2,1		–		2,0	
CZ011	Hlavní město Praha	1,9	(13.)	3,7	(4.)	2,1	(13.)	–	x	2,0	(13.)
CZ02	Střední Čechy	3,5		x		6,1		x		4,9	
CZ021	Středočeský kraj	3,5	(11.)	x	x	6,1	(10.)	x	x	4,9	(11.)
CZ03	Jihozápad	2,2		–		4,2		9,1		3,4	
CZ031	Jihočeský kraj	4,0	(8.)	x	x	5,7	(11.)	6,8	(3.)	5,1	(10.)
CZ032	Plzeňský kraj	0,3	(14.)	–	x	2,1	(14.)	x	x	1,3	(14.)
CZ04	Severozápad	7,7		23,5		12,6		5,6		10,8	
CZ041	Karlovarský kraj	9,4	(1.)	x	x	7,4	(7.)	–	x	7,5	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	7,5	(2.)	17,6	(1.)	14,2	(1.)	x	x	11,6	(1.)
CZ05	Severovýchod	4,3		6,9		6,5		6,1		5,7	
CZ051	Liberecký kraj	5,7	(4.)	x	x	7,2	(8.)	3,9	(7.)	6,9	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	2,4	(12.)	–	x	4,5	(12.)	3,8	(8.)	3,8	(12.)
CZ053	Pardubický kraj	5,0	(5.)	2,7	(5.)	9,0	(3.)	x	x	7,1	(4.)
CZ06	Jihovýchod	4,1		1,9		7,9		6,3		5,9	
CZ063	Vysočina	4,4	(6.)	x	x	7,0	(9.)	6,5	(4.)	5,8	(8.)
CZ064	Jihomoravský kraj	3,9	(9.)	1,9	(6.)	8,3	(4.)	6,2	(5.)	6,0	(7.)
CZ07	Střední Morava	4,1		1,6		7,9		7,3		5,9	
CZ071	Olomoucký kraj	3,9	(10.)	–	x	7,9	(6.)	15,4	(1.)	5,7	(9.)
CZ072	Zlínský kraj	4,3	(7.)	4,3	(3.)	8,0	(5.)	5,6	(6.)	6,1	(6.)
CZ08	Moravskoslezsko	6,6		5,9		9,6		11,8		8,2	
CZ081	Moravskoslezský kraj	6,6	(3.)	5,9	(2.)	9,6	(2.)	11,8	(2.)	8,2	(2.)

Zdroj: MPSV, ÚIV

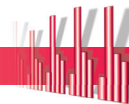
Území		E2 T4: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středních odborných škol a gymnázií, 2008 (v %)									
		Přirodní vědy	Technické vědy	Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy	Zdravotnictví	Společenské vědy a nauky	Vědy a nauky o kultuře	Úpl.stř.odb.vz.s M bez VL	Gymnázia		
ČR celkem		7,2	3,7	5,8	2,0	4,7	4,6	4,2	1,7		
CZ01	Praha	x	1,8	2,2	1,0	1,5	2,0	1,6	0,7		
CZ011	Hlavní město Praha	x	1,8	2,2 (13.)	1,0 (11.)	1,5 (13.)	2,0 (10.)	1,6 (13.)	0,7 (13.)		
CZ02	Střední Čechy	11,2	5,1	6,5	1,9	4,4	x	4,7	2,0		
CZ021	Středočeský kraj	11,2	5,1 (3.)	6,5 (6.)	1,9 (7.)	4,4 (9.)	x	4,7 (5.)	2,0 (5.)		
CZ03	Jihozápad	5,1	1,8	2,8	0,8	3,4	3,6	2,6	1,5		
CZ031	Jihočeský kraj	7,4	3,0	3,5 (11.)	1,3 (10.)	5,2 (5.)	4,9 (3.)	4,0 (9.)	2,2 (4.)		
CZ032	Plzeňský kraj	1,3 (10.)	0,4 (10.)	1,1 (14.)	-	1,1 (14.)	-	0,7 (14.)	0,3 (14.)		
CZ04	Severozápad	8,8	7,3	10,5	3,5	6,7	8,0	6,8	3,3		
CZ041	Karlovarský kraj	x	5,3	5,8 (7.)	3,8 (1.)	3,4 (11.)	1,1 (11.)	4,0 (8.)	2,3 (3.)		
CZ042	Ústecký kraj	8,8 (4.)	7,9 (4.)	12,7 (2.)	3,3 (2.)	7,8 (1.)	x	7,8 (1.)	3,7 (1.)		
CZ05	Severovýchod	6,2	3,6	4,3	0,6	3,9	3,9	3,6	1,5		
CZ051	Liberecký kraj	7,4 (6.)	4,2 (6.)	23,1 (1.)	1,4 (9.)	4,7 (7.)	4,0 (7.)	4,6 (6.)	1,8 (8.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	3,9 (9.)	3,4 (9.)	2,7 (12.)	0,6 (12.)	3,7 (10.)	4,6 (4.)	3,3 (11.)	1,2 (12.)		
CZ053	Pardubický kraj	7,1 (8.)	3,3 (8.)	5,2 (8.)	0,4 (13.)	3,3 (12.)	2,1 (9.)	3,2 (12.)	1,7 (10.)		
CZ06	Jihovýchod	16,9	3,8	8,8	2,5	6,2	4,1	5,2	2,0		
CZ063	Vysočina	15,0 (2.)	3,6 (2.)	7,6 (5.)	1,7 (8.)	5,8 (4.)	3,9 (8.)	5,0 (4.)	2,3 (2.)		
CZ064	Jihomoravský kraj	20,0 (1.)	3,8 (1.)	9,4 (3.)	2,8 (4.)	6,4 (3.)	4,3 (6.)	5,3 (3.)	1,9 (7.)		
CZ07	Střední Morava	0,6	3,3	4,8	2,8	4,7	7,6	4,0	1,7		
CZ071	Olomoucký kraj	-	3,3	5,0 (9.)	2,8 (5.)	5,0 (6.)	18,6 (1.)	4,2 (7.)	1,7 (9.)		
CZ072	Zlínský kraj	0,8 (11.)	3,3 (11.)	4,6 (10.)	2,9 (3.)	4,5 (8.)	4,5 (5.)	3,9 (10.)	1,6 (11.)		
CZ08	Moravskoslezsko	8,7	5,0	7,6	2,2	6,9	6,0	5,9	1,9		
CZ081	Moravskoslezský kraj	8,7 (5.)	5,0 (5.)	7,6 (4.)	2,2 (6.)	6,9 (2.)	6,0 (2.)	5,9 (2.)	1,9 (6.)		

Zdroj: MPSV, ÚIV

E2 T5: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – vyšší odborné školy, 2008 (v %)

Území	Přírodní vědy		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Zdravotnictví		Společenské vědy a nauky		Ekonomika a administrativa		Vědy a nauky o kultuře		Vyšší odborné vzdělání	
	5,8	3,6	9,0	2,7	3,2	4,1	2,2	3,3	4,1	2,2	3,3	3,3				
ČR celkem	x	1,9	x	0,6	0,6	0,6	3,2	4,1	2,2	3,3	4,1	2,2	3,3			
CZ01 Praha	x	1,9	x	0,6	0,6	0,6	3,2	4,1	2,2	3,3	4,1	2,2	3,3			
CZ011 Hlavní město Praha	x	1,9	(12.)	x	(10.)	(14.)	0,6	0,6	(13.)	0,6	(8.)	0,2	0,6			
CZ02 Střední Čechy	x	4,3	4,7	2,2	(5.)	(7.)	3,0	3,0	x	x	x	x	4,2			
CZ021 Středočeský kraj	x	4,3	(6.)	(4.)	(5.)	(7.)	3,0	3,0	(9.)	x	x	x	4,2			
CZ03 Jihozápad	2,0	2,9	9,4	1,9	3,2	2,7	2,6	2,7	2,6	3,3	3,3	2,6	3,3			
CZ031 Jihočeský kraj	2,0	3,1	(9.)	(2.)	(2.)	(6.)	3,3	3,3	(8.)	3,9	(4.)	3,9	4,2			
CZ032 Plzeňský kraj	x	1,8	(13.)	x	-	(13.)	0,9	0,9	(12.)	-	-	-	1,0			
CZ04 Severozápad	x	4,3	17,2	2,5	6,3	11,1	1,0	11,1	1,0	5,1	5,1	1,0	5,1			
CZ041 Karlovarský kraj	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
CZ042 Ústecký kraj	x	4,3	(5.)	(1.)	(6.)	(2.)	11,1	11,1	(2.)	11,1	(7.)	1,0	5,3			
CZ05 Severovýchod	4,7	3,4	6,3	5,0	4,2	4,5	3,4	4,5	3,4	4,2	4,2	3,4	4,2			
CZ051 Liberecký kraj	x	12,1	(1.)	x	-	(3.)	6,7	6,9	(3.)	4,2	(3.)	4,2	7,3			
CZ052 Královéhradecký kraj	x	2,0	(11.)	(5.)	(7.)	(5.)	5,5	2,9	(10.)	x	x	x	4,2			
CZ053 Pardubický kraj	2,3	3,1	(10.)	x	x	(11.)	2,4	1,9	(11.)	-	-	-	3,0			
CZ06 Jihovýchod	8,8	3,9	9,8	4,3	3,3	4,5	3,9	4,5	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9			
CZ063 Vysočina	x	5,1	(4.)	(3.)	(4.)	(9.)	3,4	5,4	(5.)	2,4	(5.)	2,4	4,0			
CZ064 Jihomoravský kraj	8,8	3,3	(8.)	x	(3.)	3,2	3,2	4,0	(7.)	4,2	(2.)	4,2	3,8			
CZ07 Střední Morava	x	4,5	x	5,6	7,1	7,6	1,9	7,6	1,9	5,7	5,7	1,9	5,7			
CZ071 Olomoucký kraj	x	4,0	(7.)	x	(9.)	(1.)	9,0	14,5	(1.)	x	x	x	6,0			
CZ072 Zlínský kraj	x	6,8	(3.)	x	(1.)	(4.)	5,8	5,3	(6.)	1,9	(6.)	1,9	5,4			
CZ08 Moravskoslezsko	x	7,3	x	1,7	3,6	6,7	4,5	6,7	(4.)	4,5	(1.)	4,5	3,8			
CZ081 Moravskoslezský kraj	x	7,3	(2.)	x	(8.)	3,6	3,6	6,7	(4.)	4,5	(1.)	4,5	3,8			

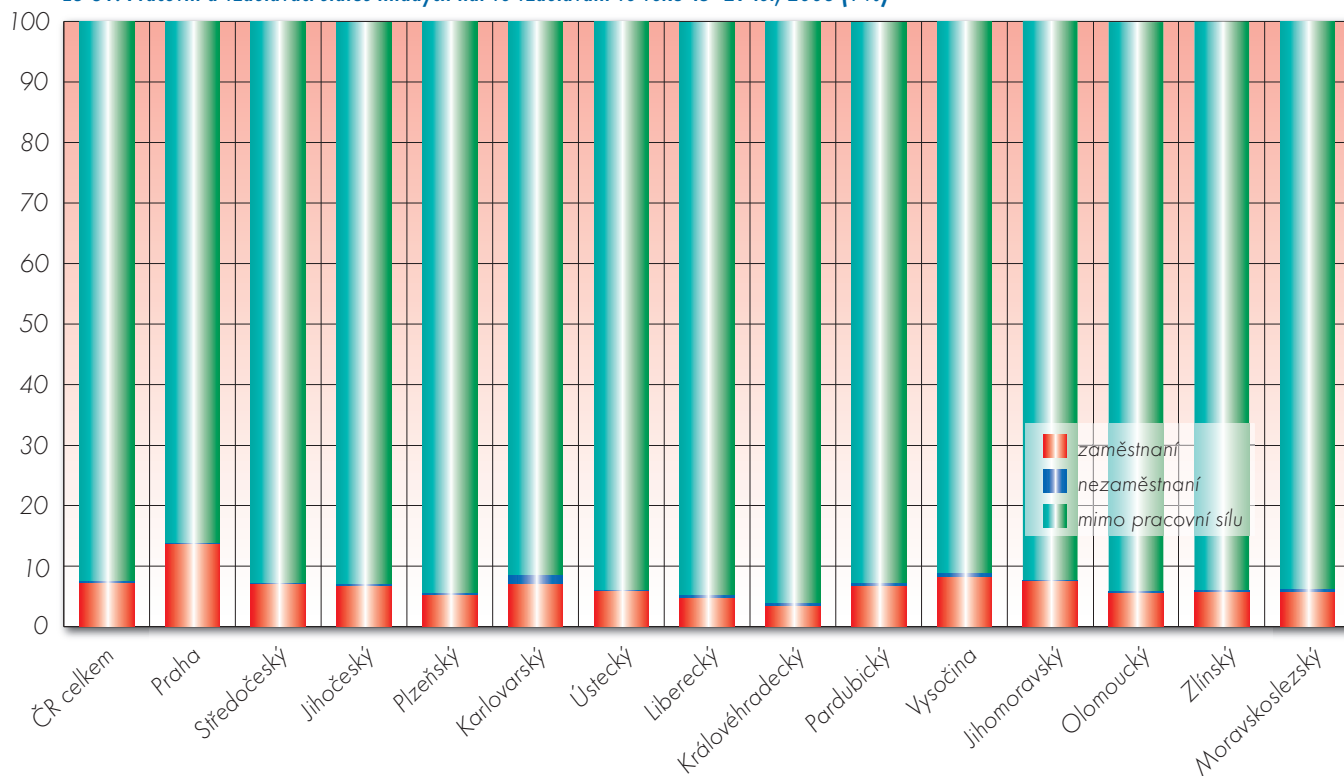

E3 T1: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 15–29 let, 2008 (v %)

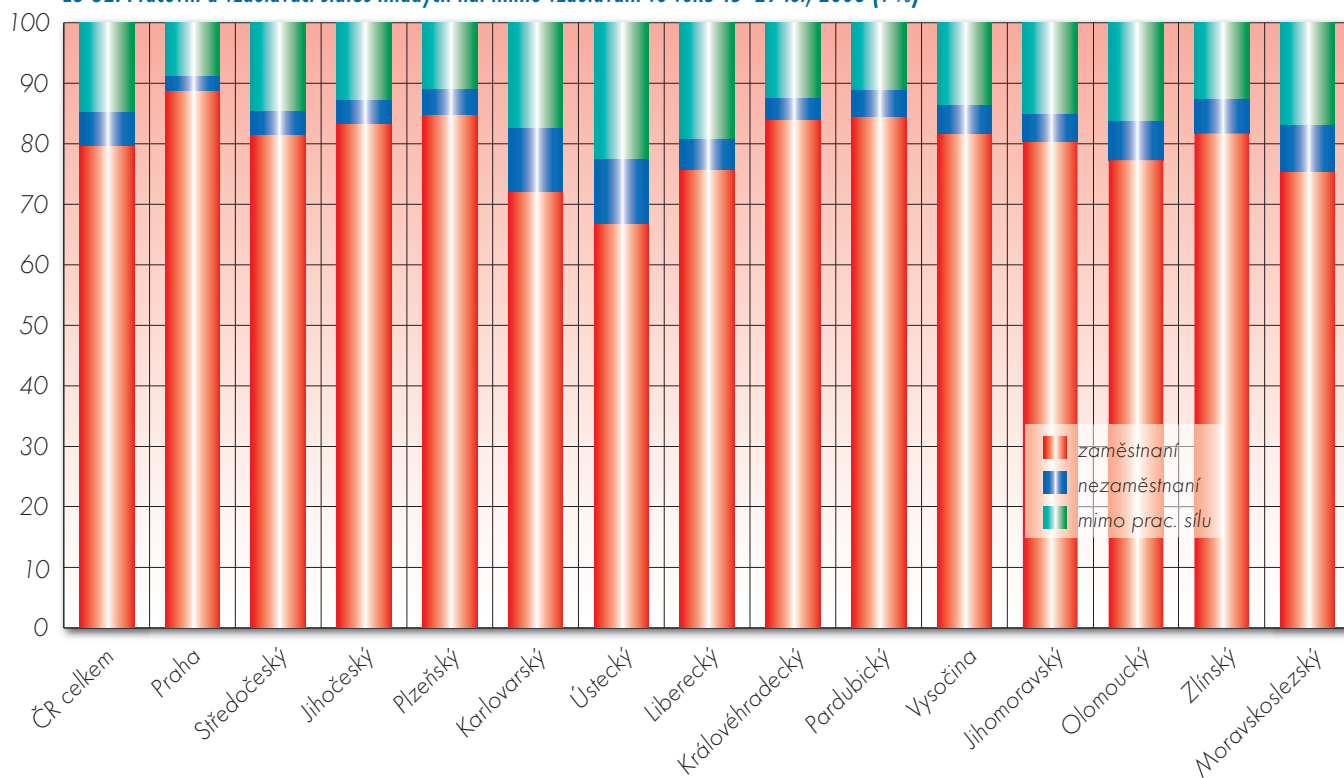
Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	3,3	0,2	43,1	46,6	42,5	7,9	53,4	100,0					
Praha	7,0	0,1	44,6	51,8	42,7	4,3	48,2	100,0					
Hlavní město Praha	7,0	0,1	44,6	51,8	42,7	4,3	48,2	100,0					
Střední Čechy	3,0	0,1	40,4	43,5	46,0	8,3	56,5	100,0					
Středočeský kraj	3,0	0,1	40,4	43,5	46,0	8,3	56,5	100,0					
Jihozápad	2,7	0,1	42,3	45,1	46,0	6,6	54,9	100,0					
Jihočeský kraj	3,1	0,2	42,2	45,4	45,4	7,0	54,6	100,0					
Plzeňský kraj	2,3	0,1	42,3	44,7	46,8	6,1	55,3	100,0					
Severozápad	2,4	0,2	36,5	39,1	41,5	12,9	60,9	100,0					
Karlovarský kraj	2,8	0,6	36,6	40,0	43,3	10,5	60,0	100,0					
Ústecký kraj	2,3	0,0	36,5	38,8	40,8	13,8	61,2	100,0					
Severovýchod	2,3	0,2	44,4	47,0	43,2	7,5	53,0	100,0					
Liberecký kraj	2,0	0,2	41,1	43,3	42,9	11,0	56,7	100,0					
Královéhradecký kraj	1,7	0,3	48,2	50,1	41,8	6,2	49,9	100,0					
Pardubický kraj	3,1	0,2	43,3	46,7	45,0	6,0	53,3	100,0					
Jihovýchod	3,8	0,2	45,7	49,7	40,6	7,4	50,3	100,0					
Vysočina	3,8	0,3	42,7	46,8	43,3	7,3	53,2	100,0					
Jihomoravský kraj	3,8	0,1	47,1	51,0	39,3	7,4	49,0	100,0					
Střední Morava	2,7	0,2	45,9	48,8	40,6	7,5	51,2	100,0					
Olomoucký kraj	2,6	0,2	44,9	47,7	40,4	8,5	52,3	100,0					
Zlínský kraj	2,8	0,2	47,0	50,0	40,9	6,4	50,0	100,0					
Moravskoslezsko	2,6	0,2	43,3	46,1	40,5	9,1	53,9	100,0					
Moravskoslezský kraj	2,6	0,2	43,3	46,1	40,5	9,1	53,9	100,0					

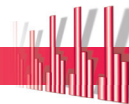

E3 G1: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15-29 let, 2008 (v %)

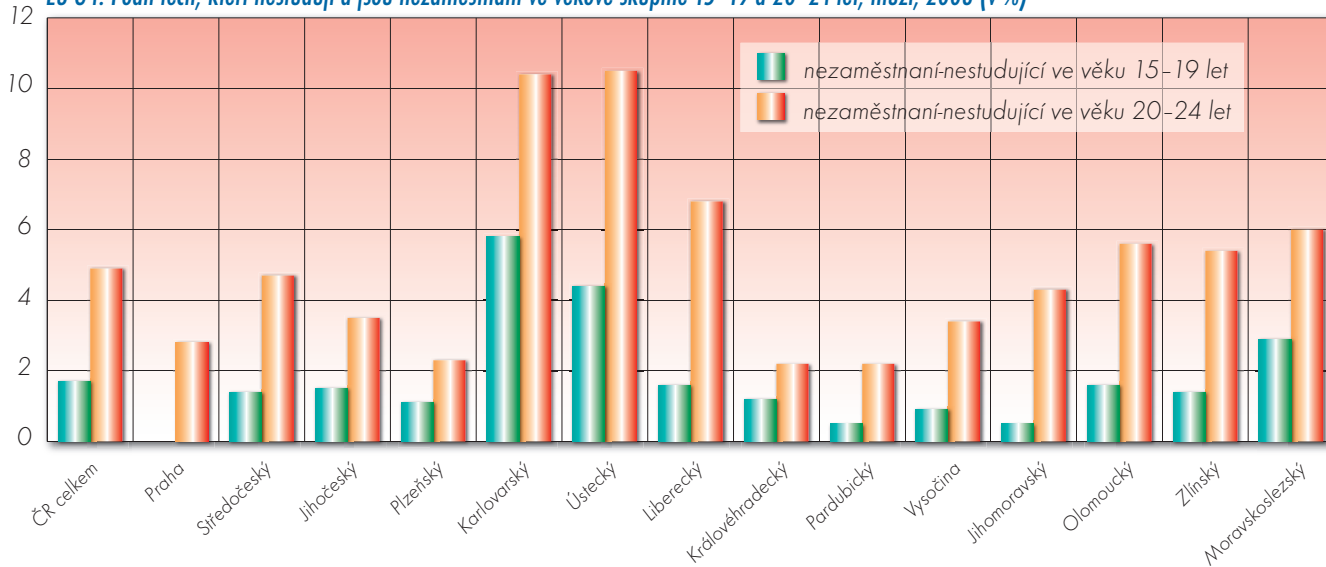

E3 G2: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15-29 let, 2008 (v %)

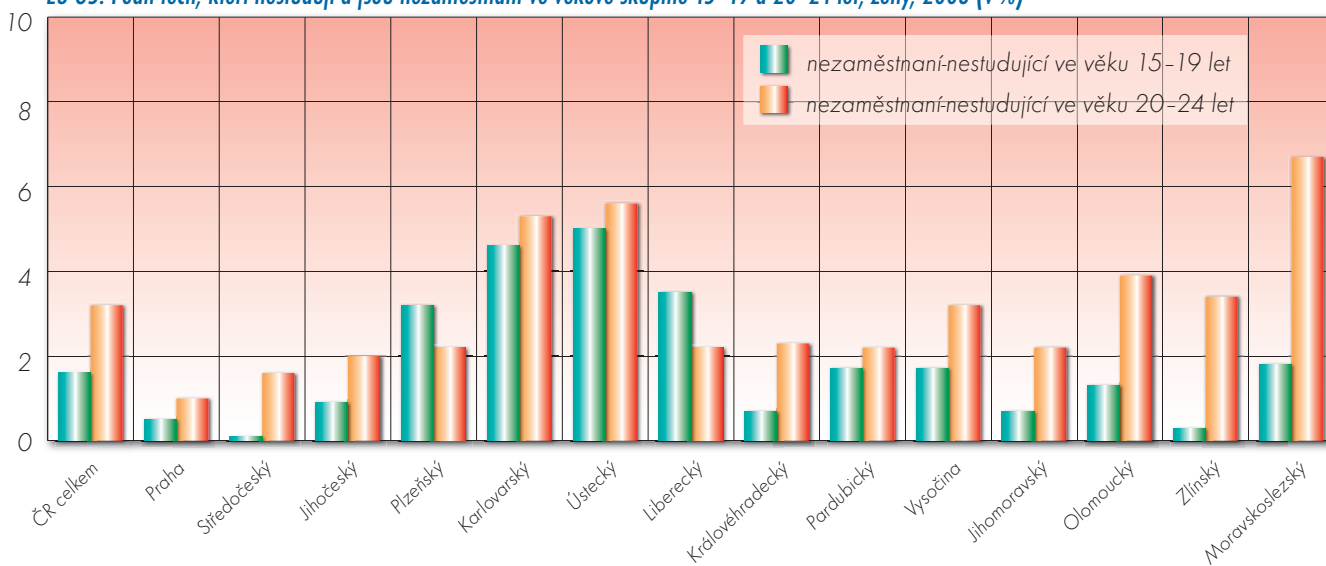

E3 G4: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní ve věkové skupině 15-19 a 20-24 let, muži, 2008 (v %)

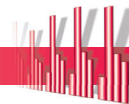
E3 G5: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní ve věkové skupině 15-19 a 20-24 let, ženy, 2008 (v %)

E3 T2: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 15–19 let, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	zaměstnaní			v tom:			zaměstnaní			v tom:			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,0	0,2	91,6	92,7	4,5	1,6	1,1	7,3	100,0				
Praha	1,9	–	96,8	98,6	0,9	0,2	0,2	1,4	100,0				
Hlavní město Praha	1,9	(2.)	96,8	(1.)	0,9	(14.)	0,2	(14.)	1,4	(14.)			
Střední Čechy	1,3	0,1	92,3	93,7	5,3	0,8	0,2	6,3	100,0				
Středočeský kraj	1,3	(4.)	92,3	(5.)	5,3	(5.)	0,2	(13.)	6,3	(9.)			
Jihozápad	0,9	0,1	91,5	92,5	5,5	1,6	0,4	7,5	100,0				
Jihočeský kraj	1,6	(3.)	91,2	(7.)	5,5	(4.)	0,4	(8.)	7,0	(8.)			
Plzeňský kraj	–	x	91,9	(9.)	5,5	(3.)	0,4	(5.)	8,0	(6.)			
Severozápad	0,7	0,1	86,5	87,3	5,4	4,8	2,5	12,7	100,0				
Karlovarský kraj	0,3	(12.)	84,8	(14.)	7,9	(1.)	1,7	(4.)	14,8	(1.)			
Ústecký kraj	0,8	(7.)	87,1	(13.)	4,5	(10.)	2,8	(1.)	11,9	(2.)			
Severovýchod	0,8	0,4	90,9	92,1	5,1	1,5	1,4	7,9	100,0				
Liberecký kraj	0,7	(9.)	87,8	(12.)	6,4	(2.)	2,1	(3.)	11,0	(3.)			
Královéhradecký kraj	1,1	(6.)	92,9	(4.)	3,8	(11.)	0,9	(7.)	5,7	(12.)			
Pardubický kraj	0,7	(10.)	91,3	(8.)	5,2	(6.)	1,4	(9.)	7,7	(7.)			
Jihovýchod	0,9	0,1	92,8	93,9	4,4	0,8	0,9	6,1	100,0				
Vysočina	2,4	(1.)	91,4	(4.)	3,7	(12.)	1,3	(7.)	5,8	(11.)			
Jihomoravský kraj	0,2	(13.)	93,5	(5.)	4,8	(8.)	0,6	(13.)	6,3	(10.)			
Střední Morava	0,7	0,0	92,6	93,3	3,8	1,2	1,7	6,7	100,0				
Olomoucký kraj	0,8	(8.)	90,7	(10.)	4,5	(9.)	1,5	(6.)	8,5	(5.)			
Zlínský kraj	0,5	(11.)	94,6	(2.)	3,1	(13.)	0,9	(11.)	4,8	(13.)			
Moravskoslezsko	1,3	0,4	89,7	91,4	5,2	2,4	1,0	8,6	100,0				
Moravskoslezský kraj	1,3	(5.)	89,7	(11.)	5,2	(7.)	2,4	(4.)	8,6	(4.)			

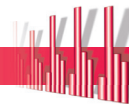
E3 T3: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 20–24 let, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	3,9	0,2	40,7	44,8	44,7	6,5	55,2	100,0					
Praha	9,5	0,2	50,7	60,3	34,5	1,9	39,7	100,0					
Hlavní město Praha	9,5	0,2	50,7	60,3	34,5	1,9	39,7	100,0					
Střední Čechy	4,0	-	34,7	38,8	51,5	3,2	61,2	100,0					
Středočeský kraj	4,0	-	34,7	38,8	51,5	3,2	61,2	100,0					
Jihozápad	3,4	0,1	39,3	42,9	51,2	2,5	57,1	100,0					
Jihočeský kraj	3,8	0,2	39,6	43,6	50,1	2,8	56,4	100,0					
Plzeňský kraj	3,1	0,1	39,0	42,1	52,5	2,3	57,9	100,0					
Severozápad	3,7	-	26,2	29,8	47,5	8,1	70,2	100,0					
Karlovarský kraj	3,9	-	26,2	30,1	51,2	7,9	69,9	100,0					
Ústecký kraj	3,6	-	26,2	29,8	46,1	8,1	70,2	100,0					
Severovýchod	1,9	0,2	43,9	46,0	46,3	2,9	54,0	100,0					
Liberecký kraj	1,3	0,2	38,6	40,0	46,0	4,6	60,0	100,0					
Královéhradecký kraj	1,5	0,4	53,1	54,9	40,3	2,2	45,1	100,0					
Pardubický kraj	2,8	0,2	38,7	41,6	52,9	2,2	58,4	100,0					
Jihovýchod	3,9	0,3	45,4	49,5	43,5	3,3	50,5	100,0					
Vysočina	4,9	0,5	36,6	42,0	51,0	3,3	58,0	100,0					
Jihomoravský kraj	3,4	0,1	49,5	53,1	40,0	3,3	46,9	100,0					
Střední Morava	2,8	0,3	44,4	47,5	41,0	4,6	52,5	100,0					
Olomoucký kraj	2,9	0,5	44,1	47,5	39,8	4,7	52,5	100,0					
Zlínský kraj	2,7	0,1	44,7	47,6	42,2	4,4	52,4	100,0					
Moravskoslezsko	3,0	0,1	37,8	41,0	42,5	6,4	59,0	100,0					
Moravskoslezský kraj	3,0	0,1	37,8	41,0	42,5	6,4	59,0	100,0					

E3 T4: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 25–29 let, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	4,6	0,2	6,3	11,1			71,2	3,0	14,7	88,9	100,0		
Praha	8,2	0,1	9,5	17,7			73,6	1,2	7,5	82,3	100,0		
Hlavní město Praha	8,2	0,1	9,5	17,7	(1.)	(1.)	73,6	(4.)	7,5	(14.)	82,3		
Střední Čechy	3,5	0,2	4,3	8,0			73,4	2,5	16,2	92,0	100,0		
Středočeský kraj	3,5	0,2	4,3	8,0	(11.)	(10.)	73,4	(5.)	16,2	(5.)	92,0		
Jihozápad	3,6	0,1	4,7	8,4			74,6	2,5	14,5	91,6	100,0		
Jihočeský kraj	3,6	0,1	3,6	7,4	(9.)	(13.)	74,6	(2.)	15,5	(8.)	92,6		
Píseňský kraj	3,5	0,1	5,8	9,5	(10.)	(8.)	74,6	(3.)	13,4	(11.)	90,5		
Severozápad	2,7	0,4	3,5	6,6			66,6	6,5	20,3	93,4	100,0		
Karlovarský kraj	4,0	1,6	4,1	9,7	(5.)	(11.)	66,7	(12.)	18,0	(2.)	90,3		
Ústecký kraj	2,2	–	3,3	5,5	(14.)	(14.)	66,5	(13.)	21,1	(1.)	94,5		
Severovýchod	3,9	0,1	5,5	9,5			72,8	2,5	15,2	90,5	100,0		
Liberecký kraj	3,8	0,1	3,8	7,7	(8.)	(12.)	70,9	(10.)	19,8	(13.)	92,3		
Královéhradecký kraj	2,4	0,1	5,8	8,2	(13.)	(9.)	75,4	(1.)	14,0	(12.)	91,8		
Pardubický kraj	5,6	0,1	6,7	12,5	(3.)	(5.)	71,6	(7.)	12,4	(5.)	87,5		
Jihovýchod	6,0	0,2	7,6	13,8			67,5	2,7	16,0	86,2	100,0		
Vysočina	4,0	0,1	5,8	10,0	(6.)	(7.)	70,9	(9.)	16,2	(6.)	90,0		
Jihomoravský kraj	6,8	0,2	8,4	15,5	(2.)	(3.)	66,1	(14.)	15,9	(9.)	84,5		
Střední Morava	4,4	0,2	7,8	12,3			71,4	3,3	12,9	87,7	100,0		
Olomoucký kraj	3,9	–	7,2	11,1	(7.)	(4.)	71,1	(8.)	14,1	(4.)	88,9		
Zlínský kraj	4,8	0,3	8,4	13,6	(4.)	(2.)	71,8	(6.)	11,7	(7.)	86,4		
Moravskoslezsko	3,5	0,1	6,6	10,1			70,5	3,9	15,5	89,9	100,0		
Moravskoslezský kraj	3,5	0,1	6,6	10,1	(12.)	(6.)	70,5	(11.)	15,5	(3.)	89,9		

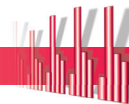

E3 T5: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 15–29 let, muži, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	2,9	0,2	41,8	44,8	50,1	1,8	55,2	100,0					
Praha	5,9	0,1	46,2	52,2	45,6	0,9	47,8	100,0					
Hlavní město Praha	5,9	0,1	(12.)	(1.)	45,6	(14.)	(11.)	47,8	(14.)				
Střední Čechy	2,9	0,1	38,5	41,5	54,4	1,0	58,5	100,0					
Středočeský kraj	2,9	0,1	(7.)	(12.)	54,4	(6.)	(10.)	58,5	(3.)				
Jihozápad	2,7	0,1	39,7	42,4	54,0	1,1	57,6	100,0					
Jihočeský kraj	2,7	0,0	(13.)	(11.)	54,9	(10.)	(14.)	58,0	(4.)				
Plzeňský kraj	2,6	0,1	(8.)	(9.)	53,1	(11.)	(9.)	57,0	(6.)				
Severozápad	1,7	0,2	35,2	37,1	51,7	7,3	62,9	100,0					
Karlovarský kraj	2,3	0,5	(1.)	(14.)	52,4	(5.)	(1.)	63,0	(1.)				
Ústecký kraj	1,5	0,1	(10.)	(13.)	51,5	(6.)	(2.)	62,9	(2.)				
Severovýchod	2,0	0,3	43,8	46,1	49,9	2,2	53,9	100,0					
Liberecký kraj	1,8	0,4	(2.)	(10.)	50,6	(8.)	(3.)	57,3	(5.)				
Královéhradecký kraj	1,0	0,4	(3.)	(2.)	46,0	(13.)	(8.)	49,5	(13.)				
Pardubický kraj	3,4	0,1	(11.)	(6.)	53,4	(3.)	(13.)	55,7	(9.)				
Jihovýchod	3,3	0,2	43,9	47,4	48,7	2,6	52,6	100,0					
Vysočina	3,1	0,3	(4.)	(7.)	50,7	(7.)	(6.)	55,7	(8.)				
Jihomoravský kraj	3,4	0,2	(6.)	(3.)	47,7	(11.)	(12.)	51,2	(12.)				
Střední Morava	2,1	0,2	43,9	46,2	48,1	3,5	53,8	100,0					
Olomoucký kraj	1,3	0,1	(9.)	(5.)	47,5	(12.)	(4.)	53,9	(10.)				
Zlínský kraj	3,0	0,3	(5.)	(4.)	48,8	(10.)	(7.)	53,6	(11.)				
Moravskoslezsko	2,5	0,0	41,6	44,1	49,5	3,9	55,9	100,0					
Moravskoslezský kraj	2,5	0,0	(14.)	(8.)	49,5	(9.)	(4.)	55,9	(7.)				

E3 T6: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 15–19 let, muži, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,0	0,2	90,8	92,0	5,6	1,7	0,7	8,0	100,0				
Praha	2,2	-	96,1	98,3	1,2	-	0,5	1,7	100,0				
Hlavní město Praha	2,2	-	96,1	98,3	1,2	(14.)	x	1,7	100,0				
Střední Čechy	1,0	0,1	91,2	92,2	6,3	1,4	0,1	7,8	100,0				
Středočeský kraj	1,0	0,1	91,2	92,2	6,3	(7.)	0,1	7,8	100,0				
Jihozápad	0,9	0,1	91,0	92,0	6,5	1,3	0,1	8,0	100,0				
Jihočeský kraj	1,7	-	90,0	91,7	6,5	(4.)	0,3	8,3	100,0				
Pízeňský kraj	-	x	92,2	92,4	6,6	(3.)	-	7,6	100,0				
Severozápad	0,9	0,2	86,4	87,6	6,0	4,8	1,7	12,4	100,0				
Karlovarský kraj	0,2	0,2	85,6	86,1	6,7	(2.)	1,3	13,9	100,0				
Ústecký kraj	1,1	0,2	86,7	88,1	5,7	(10.)	1,8	11,9	100,0				
Severovýchod	0,7	0,3	92,3	93,4	4,8	1,1	0,8	6,6	100,0				
Liberecký kraj	0,8	0,9	88,6	90,2	6,4	(5.)	1,7	9,8	100,0				
Královéhradecký kraj	0,6	0,2	95,2	96,0	2,8	(13.)	-	4,0	100,0				
Pardubický kraj	0,7	-	92,5	93,2	5,3	(12.)	0,9	6,8	100,0				
Jihovýchod	0,8	0,2	91,8	92,8	6,2	0,6	0,4	7,2	100,0				
Vysočina	1,8	0,7	90,4	92,8	6,0	(8.)	0,4	7,2	100,0				
Jihomoravský kraj	0,3	-	92,4	92,8	6,3	(6.)	0,4	7,2	100,0				
Střední Morava	0,8	0,1	89,9	90,8	5,7	1,5	2,0	9,2	100,0				
Olomoucký kraj	0,6	-	88,6	89,2	5,7	(9.)	1,6	10,8	100,0				
Zlínský kraj	1,1	0,2	91,3	92,5	5,6	(11.)	1,4	7,5	100,0				
Moravskoslezsko	0,8	0,1	88,5	89,4	7,4	2,9	0,3	10,6	100,0				
Moravskoslezský kraj	0,8	0,1	88,5	89,4	7,4	(1.)	2,9	10,6	100,0				

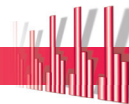
E3 T7: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 20–24 let, muži, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	3,1	0,1	37,0	40,3	52,6	4,9	2,2	59,7	100,0				
Praha	6,8	0,2	52,3	59,2	36,8	2,8	1,2	40,8	100,0				
CZ011 Hlavní město Praha	6,8 (1.)	0,2 (6.)	52,3 (1.)	59,2 (1.)	36,8 (14.)	2,8 (11.)	1,2 (10.)	40,8 (14.)	100,0				
CZ02 Střední Čechy	4,3	-	29,5	33,7	60,0	4,7	1,5	66,3	100,0				
CZ021 Středočeský kraj	4,3 (3.)	-	29,5 (12.)	33,7 (11.)	60,0 (4.)	4,7 (7.)	1,5 (8.)	66,3 (4.)	100,0				
CZ03 Jihozápad	3,4	0,1	32,6	36,0	60,3	3,0	0,7	64,0	100,0				
CZ031 Jihočeský kraj	2,9 (8.)	-	30,8 (11.)	33,7 (12.)	62,6 (2.)	3,5 (9.)	0,2 (14.)	66,3 (3.)	100,0				
CZ032 Plzeňský kraj	3,9 (4.)	0,1 (7.)	34,8 (8.)	38,7 (6.)	57,6 (6.)	2,3 (12.)	1,3 (9.)	61,3 (9.)	100,0				
CZ04 Severozápad	1,7	-	23,1	24,8	59,9	10,5	4,9	75,2	100,0				
CZ041 Karlovarský kraj	3,5 (5.)	-	19,7 (14.)	23,2 (14.)	62,5 (3.)	10,4 (2.)	3,8 (3.)	76,8 (1.)	100,0				
CZ042 Ústecký kraj	1,0 (13.)	-	24,4 (13.)	25,4 (13.)	58,8 (5.)	10,5 (1.)	5,3 (1.)	74,6 (2.)	100,0				
CZ05 Severovýchod	1,1	0,4	40,6	42,1	53,1	3,5	1,3	57,9	100,0				
CZ051 Liberecký kraj	1,2 (11.)	0,3 (2.)	35,1 (6.)	36,6 (9.)	53,5 (8.)	6,8 (3.)	3,0 (5.)	63,4 (6.)	100,0				
CZ052 Královéhradecký kraj	1,0 (12.)	0,7 (1.)	51,8 (2.)	53,4 (2.)	43,7 (13.)	2,2 (13.)	0,7 (12.)	46,6 (13.)	100,0				
CZ053 Pardubický kraj	1,3 (10.)	0,2 (5.)	33,3 (9.)	34,7 (10.)	62,7 (1.)	2,2 (14.)	0,4 (13.)	65,3 (5.)	100,0				
CZ06 Jihovýchod	3,6	0,2	39,4	43,2	51,3	4,1	1,4	56,8	100,0				
CZ063 Vysočina	4,4 (2.)	-	32,5 (10.)	36,9 (8.)	57,5 (7.)	3,4 (10.)	2,2 (6.)	63,1 (7.)	100,0				
CZ064 Jihomoravský kraj	3,3 (6.)	0,3 (4.)	42,6 (4.)	46,1 (3.)	48,4 (11.)	4,3 (8.)	1,1 (11.)	53,9 (12.)	100,0				
CZ07 Střední Morava	1,6	0,1	41,5	43,3	48,8	5,5	2,5	56,7	100,0				
CZ071 Olomoucký kraj	0,8 (14.)	0,3 (3.)	44,6 (3.)	45,6 (4.)	46,9 (12.)	5,6 (5.)	1,9 (7.)	54,4 (11.)	100,0				
CZ072 Zlínský kraj	2,5 (9.)	-	38,3 (5.)	40,8 (5.)	50,8 (10.)	5,4 (6.)	3,0 (4.)	59,2 (10.)	100,0				
CZ08 Moravskoslezsko	3,1	-	34,9	38,0	51,5	6,0	4,5	62,0	100,0				
CZ081 Moravskoslezský kraj	3,1 (7.)	-	34,9 (7.)	38,0 (7.)	51,5 (9.)	6,0 (4.)	4,5 (2.)	62,0 (8.)	100,0				

E3 T8: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 25–29 let, muži, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	4,2	0,2	6,7	11,1			83,6	2,9	2,4	88,9	100,0		
Praha	7,5	–	12,3	19,8			78,4	0,8	1,0	80,2	100,0		
Hlavní město Praha	7,5 (2.)	–	12,3 (1.)	19,8 (1.)			78,4 (14.)	0,8 (14.)	1,0 (14.)	80,2 (14.)	100,0		
Střední Čechy	3,2	0,3	4,1	7,6			88,0	3,0	1,4	92,4	100,0		
Středočeský kraj	3,2 (9.)	0,3 (3.)	4,1 (11.)	7,6 (12.)			88,0 (2.)	3,0 (5.)	1,4 (11.)	92,4 (3.)	100,0		
Jihozápad	3,5	0,1	4,5	8,0			86,9	2,8	2,3	92,0	100,0		
Jihočeský kraj	3,4 (7.)	0,1 (7.)	4,5 (9.)	8,0 (11.)			88,1 (1.)	2,3 (11.)	1,6 (10.)	92,0 (4.)	100,0		
Plzeňský kraj	3,5 (6.)	–	4,5 (10.)	8,1 (10.)			85,4 (4.)	3,5 (4.)	3,0 (6.)	91,9 (5.)	100,0		
Severozápad	2,4	0,3	2,7	5,4			83,2	6,6	4,9	94,6	100,0		
Karlovarský kraj	3,0 (11.)	1,1 (1.)	2,6 (14.)	6,7 (13.)			83,2 (8.)	2,5 (8.)	7,6 (1.)	93,3 (2.)	100,0		
Ústecký kraj	2,2 (13.)	–	2,7 (13.)	4,9 (14.)			83,1 (10.)	8,1 (1.)	3,9 (4.)	95,1 (1.)	100,0		
Severovýchod	4,0	0,1	5,8	9,9			85,0	1,9	3,1	90,1	100,0		
Liberecký kraj	3,3 (8.)	–	5,0 (8.)	8,3 (9.)			85,1 (6.)	1,9 (12.)	4,8 (2.)	91,7 (6.)	100,0		
Královéhradecký kraj	1,3 (14.)	0,2 (6.)	8,0 (4.)	9,6 (6.)			84,4 (7.)	2,3 (9.)	3,7 (5.)	90,4 (9.)	100,0		
Pardubický kraj	7,5 (1.)	–	4,0 (12.)	11,5 (4.)			85,7 (3.)	1,6 (13.)	1,2 (12.)	88,5 (11.)	100,0		
Jihovýchod	5,0	0,3	9,0	14,2			80,8	2,9	2,1	85,8	100,0		
Vysočina	3,1 (10.)	0,3 (4.)	5,9 (7.)	9,2 (8.)			82,9 (11.)	3,7 (3.)	4,2 (3.)	90,8 (7.)	100,0		
Jihomoravský kraj	5,8 (3.)	0,2 (5.)	10,4 (2.)	16,5 (2.)			79,9 (13.)	2,5 (7.)	1,1 (13.)	83,5 (13.)	100,0		
Střední Morava	3,6	0,3	7,7	11,7			82,9	3,4	2,1	88,3	100,0		
Olomoucký kraj	2,2 (12.)	–	8,5 (3.)	10,7 (5.)			82,5 (12.)	4,4 (2.)	2,3 (8.)	89,3 (10.)	100,0		
Zlínský kraj	5,1 (4.)	0,7 (2.)	6,9 (5.)	12,7 (3.)			83,2 (9.)	2,3 (10.)	1,8 (9.)	87,3 (12.)	100,0		
Moravskoslezsko	3,6	–	6,0	9,6			85,2	2,8	2,4	90,4	100,0		
Moravskoslezský kraj	3,6 (5.)	–	6,0 (6.)	9,6 (7.)			85,2 (5.)	2,8 (6.)	2,4 (7.)	90,4 (8.)	100,0		

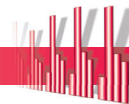
E3 T9: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 15–29 let, ženy, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	3,8	0,2	44,5	48,5	34,5	14,4	51,5	2,7	14,4	51,5	100,0		
CZ01 Praha	8,2	0,1	43,0	51,4	39,6	7,9	48,6	1,1	7,9	48,6	100,0		
CZ011 Hlavní město Praha	8,2	0,1	43,0	51,4	39,6	(2.)	48,6	(14.)	7,9	48,6	(12.)		
CZ02 Střední Čechy	3,2	-	42,6	45,7	37,1	15,9	54,3	1,3	15,9	54,3	100,0		
CZ021 Středočeský kraj	3,2	-	42,6	45,7	37,1	(4.)	54,3	(13.)	15,9	54,3	(4.)		
CZ03 Jihozápad	2,8	0,2	45,0	48,0	37,6	2,1	52,0	2,1	12,4	52,0	100,0		
CZ031 Jihočeský kraj	3,4	0,3	45,4	49,1	35,4	(7.)	50,9	(10.)	13,6	50,9	(7.)		
CZ032 Plzeňský kraj	2,0	0,1	44,5	46,6	40,1	(1.)	53,4	(9.)	11,0	53,4	(5.)		
CZ04 Severozápad	3,2	0,2	37,9	41,3	30,6	5,7	58,7	5,7	22,5	58,7	100,0		
CZ041 Karlovarský kraj	3,3	0,7	39,0	43,1	33,6	(9.)	56,9	(1.)	16,9	56,9	(2.)		
CZ042 Ústecký kraj	3,1	-	37,5	40,6	29,4	(14.)	59,4	(2.)	24,6	59,4	(1.)		
CZ05 Severovýchod	2,5	0,2	45,1	47,9	36,1	2,5	52,1	2,5	13,6	52,1	100,0		
CZ051 Liberecký kraj	2,2	0,1	41,7	44,0	34,7	(8.)	56,0	(3.)	19,0	56,0	(3.)		
CZ052 Královéhradecký kraj	2,4	0,1	47,2	49,7	37,3	(3.)	50,3	(12.)	11,2	50,3	(11.)		
CZ053 Pardubický kraj	2,9	0,4	46,0	49,2	36,0	(5.)	50,8	(4.)	11,5	50,8	(8.)		
CZ06 Jihovýchod	4,3	0,2	47,7	52,1	32,0	2,0	47,9	2,0	13,8	47,9	100,0		
CZ063 Vysočina	4,5	0,3	44,7	49,5	35,5	(6.)	50,5	(7.)	12,6	50,5	(10.)		
CZ064 Jihomoravský kraj	4,2	0,1	49,1	53,3	30,5	(13.)	46,7	(11.)	14,3	46,7	(13.)		
CZ07 Střední Morava	3,4	0,2	47,9	51,5	32,8	2,6	48,5	2,6	13,1	48,5	100,0		
CZ071 Olomoucký kraj	4,1	0,2	45,0	49,3	33,0	(10.)	50,7	(5.)	14,9	50,7	(9.)		
CZ072 Zlínský kraj	2,6	0,1	51,1	53,8	32,5	(11.)	46,2	(6.)	11,2	46,2	(14.)		
CZ08 Moravskoslezsko	2,7	0,3	45,1	48,2	31,0	4,6	51,8	4,6	16,2	51,8	100,0		
CZ081 Moravskoslezský kraj	2,7	0,3	45,1	48,2	31,0	(12.)	51,8	(3.)	16,2	51,8	(6.)		

E3 T10: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 15–19 let, ženy, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,1	0,2	92,3	93,6	3,4	1,6	99,0	100,0	1,4	6,4	100,0		
Praha	1,6	-	97,4	99,0	0,5	0,5	99,0	100,0	-	1,0	100,0		
Hlavní město Praha	1,6	(5.)	97,4	(2.)	0,5	(13.)	(1.)	(14.)	-	1,0	(14.)		
Střední Čechy	1,6	-	93,5	95,1	4,3	0,1	95,1	100,0	0,4	4,9	100,0		
Středočeský kraj	1,6	(4.)	93,5	(4.)	4,3	(7.)	(4.)	(11.)	0,4	4,9	(11.)		
Jihozápad	0,8	0,1	92,1	93,0	4,4	1,9	93,0	100,0	0,7	7,0	100,0		
Jihočeský kraj	1,5	(6.)	92,5	(7.)	4,3	(6.)	(6.)	(9.)	0,5	5,7	(9.)		
Plzeňský kraj	-	x	91,6	(8.)	4,4	(5.)	(10.)	(4.)	0,8	8,4	(5.)		
Severozápad	0,5	-	86,6	87,0	4,8	4,9	87,0	100,0	3,3	13,0	100,0		
Karlovarský kraj	0,3	(11.)	83,9	(14.)	9,0	(1.)	(14.)	(2.)	2,1	15,7	(1.)		
Ústecký kraj	0,5	(10.)	87,6	(12.)	3,1	(10.)	(12.)	(1.)	3,8	11,9	(3.)		
Severovýchod	1,0	0,4	89,3	90,7	5,4	1,9	90,7	100,0	2,0	9,3	100,0		
Liberecký kraj	0,7	(8.)	87,0	(13.)	6,3	(2.)	(13.)	(3.)	2,5	12,3	(2.)		
Královéhradecký kraj	1,6	(3.)	90,4	(10.)	4,9	(4.)	(9.)	(11.)	1,9	7,5	(6.)		
Pardubický kraj	0,6	(9.)	90,1	(11.)	5,1	(3.)	(11.)	(7.)	1,8	8,7	(4.)		
Jihovýchod	1,1	-	94,0	95,1	2,6	1,0	95,1	100,0	1,4	4,9	100,0		
Vysočina	3,0	(1.)	92,6	(6.)	1,2	(12.)	(3.)	(6.)	1,4	4,4	(12.)		
Jihomoravský kraj	0,1	(12.)	94,7	(3.)	3,2	(8.)	(5.)	(10.)	1,3	5,2	(10.)		
Střední Morava	0,5	-	95,4	95,9	1,8	0,8	95,9	100,0	1,4	4,1	100,0		
Olomoucký kraj	1,0	(7.)	93,0	(7.)	3,2	(9.)	(7.)	(8.)	1,5	6,0	(8.)		
Zlínský kraj	-	x	98,1	(2.)	0,4	(14.)	(2.)	(13.)	1,2	1,9	(13.)		
Moravskoslezsko	1,7	0,6	91,1	93,4	3,0	1,8	93,4	100,0	1,8	6,6	100,0		
Moravskoslezský kraj	1,7	(2.)	91,1	(9.)	3,0	(11.)	(8.)	(5.)	1,8	6,6	(7.)		

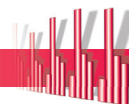
E3 T11: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 20–24 let, ženy, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	4,8	0,2	44,6	49,5	36,2	11,1	50,5	100,0					
CZ01 Praha	12,4	0,2	48,9	61,5	32,0	5,5	38,5	100,0					
CZ011 Hlavní město Praha	12,4	0,2	48,9	61,5	(1.)	(1.)	38,5	(14.)					
CZ02 Střední Čechy	3,8	-	40,4	44,2	42,4	11,8	55,8	100,0					
CZ021 Středočeský kraj	3,8	-	40,4	44,2	(3.)	(13.)	55,8	(5.)					
CZ03 Jihozápad	3,5	0,2	46,4	50,2	41,6	6,2	49,8	100,0					
CZ031 Jihočeský kraj	4,7	0,4	48,9	54,0	(7.)	(12.)	46,0	(10.)					
CZ032 Plzeňský kraj	2,2	-	43,5	45,7	(1.)	(10.)	54,3	(6.)					
CZ04 Severozápad	5,8	-	29,4	35,2	34,4	24,9	64,8	100,0					
CZ041 Karlovarský kraj	4,2	-	33,1	37,3	(5.)	(3.)	62,7	(2.)					
CZ042 Ústecký kraj	6,4	-	28,0	34,4	(11.)	(2.)	65,6	(1.)					
CZ05 Severovýchod	2,6	0,1	47,4	50,1	39,1	8,6	49,9	100,0					
CZ051 Liberecký kraj	1,3	-	42,2	43,5	(6.)	(9.)	56,5	(3.)					
CZ052 Královéhradecký kraj	2,0	-	54,4	56,5	(8.)	(7.)	43,5	(12.)					
CZ053 Pardubický kraj	4,4	0,2	44,4	49,0	(4.)	(8.)	51,0	(8.)					
CZ06 Jihovýchod	4,2	0,3	51,8	56,3	35,2	6,1	43,7	100,0					
CZ063 Vysočina	5,4	1,0	40,9	47,3	(2.)	(6.)	52,7	(7.)					
CZ064 Jihomoravský kraj	3,6	-	56,9	60,5	(14.)	(11.)	39,5	(13.)					
CZ07 Střední Morava	4,1	0,5	47,4	52,0	32,7	11,6	48,0	100,0					
CZ071 Olomoucký kraj	5,2	0,7	43,6	49,4	(12.)	(4.)	50,6	(9.)					
CZ072 Zlínský kraj	3,0	0,3	51,6	54,8	(9.)	(5.)	45,2	(11.)					
CZ08 Moravskoslezsko	3,0	0,2	41,0	44,1	33,0	16,1	55,9	100,0					
CZ081 Moravskoslezský kraj	3,0	0,2	41,0	44,1	(10.)	(1.)	55,9	(4.)					

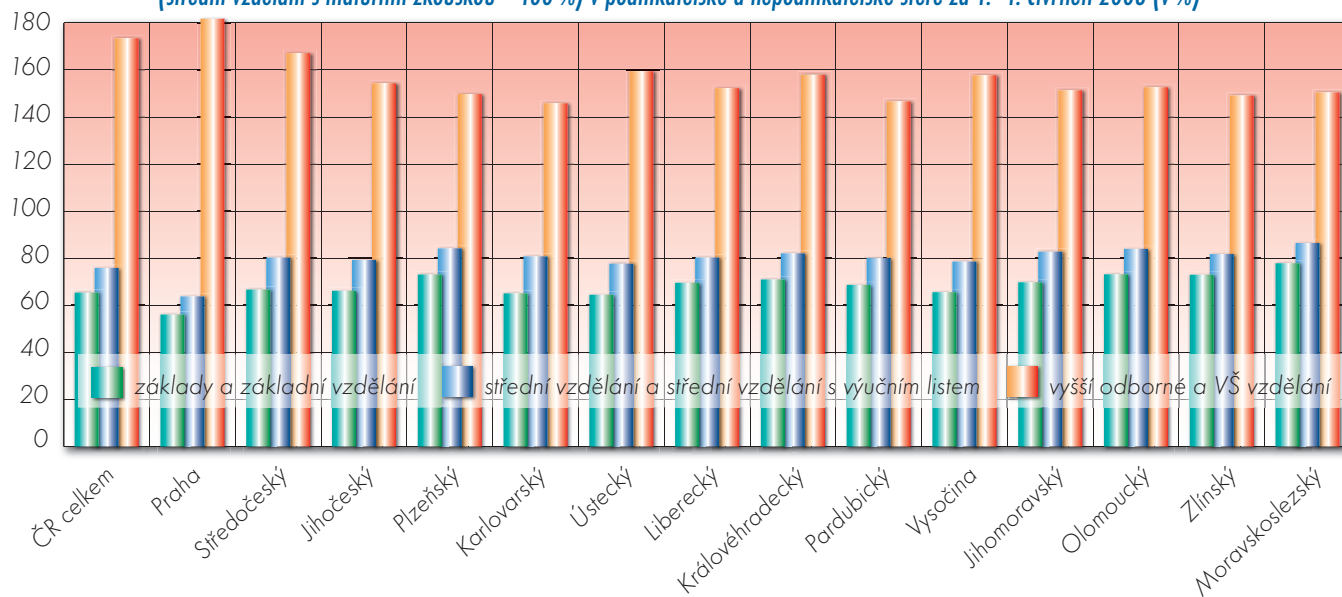

E3 T12: Pracovní a vzdělávací status ve věkové skupině 25–29 let, ženy, 2008 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	5,0	0,2	5,8	11,0	58,1	3,2	27,7	89,0	100,0				
Praha	8,9	0,2	6,4	15,5	68,5	1,6	14,4	84,5	100,0				
Hlavní město Praha	8,9	(1.)	6,4	(5.)	68,5	(1.)	14,4	(14.)	84,5	(14.)			
Střední Čechy	3,9	-	4,6	8,4	58,3	1,9	31,4	91,6	100,0				
Středočeský kraj	3,9	(9.)	4,6	(10.)	58,3	(7.)	31,4	(4.)	91,6	(5.)			
Jihozápad	3,8	0,2	4,8	8,8	61,4	2,2	27,6	91,2	100,0				
Jihočeský kraj	3,9	(8.)	2,7	(13.)	60,2	(4.)	30,3	(5.)	93,2	(3.)			
Plzeňský kraj	3,6	(11.)	7,3	(3.)	62,8	(3.)	24,5	(11.)	89,0	(8.)			
Severozápad	3,0	0,6	4,3	7,9	49,0	6,5	36,6	92,1	100,0				
Karlovarský kraj	5,1	(4.)	2,1	(1.)	49,6	(13.)	28,7	(8.)	87,2	(10.)			
Ústecký kraj	2,3	(14.)	-	x	48,8	(14.)	39,5	(1.)	93,8	(1.)			
Severovýchod	3,7	0,2	5,2	9,1	59,6	3,1	28,1	90,9	100,0				
Liberecký kraj	4,3	(7.)	2,5	(14.)	55,9	(10.)	35,8	(2.)	93,0	(4.)			
Královéhradecký kraj	3,5	(13.)	-	x	65,7	(2.)	25,2	(10.)	93,3	(2.)			
Pardubický kraj	3,6	(10.)	0,3	(2.)	56,5	(9.)	24,4	(12.)	86,5	(11.)			
Jihovýchod	7,0	0,1	6,2	13,3	53,4	2,4	30,8	86,7	100,0				
Vysočina	5,0	(5.)	-	x	57,8	(8.)	29,3	(7.)	89,2	(7.)			
Jihomoravský kraj	7,9	(2.)	6,3	(6.)	51,5	(12.)	31,4	(3.)	85,6	(12.)			
Střední Morava	5,2	-	7,9	13,0	59,2	3,2	24,5	87,0	100,0				
Olomoucký kraj	5,7	(3.)	-	x	58,9	(6.)	26,6	(9.)	88,4	(9.)			
Zlínský kraj	4,6	(6.)	-	x	59,6	(5.)	22,2	(13.)	85,4	(13.)			
Moravskoslezsko	3,5	0,1	7,2	10,7	54,7	5,0	29,5	89,3	100,0				
Moravskoslezský kraj	3,5	(12.)	0,1	(8.)	54,7	(11.)	29,5	(6.)	89,3	(6.)			

E4.2 G1.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

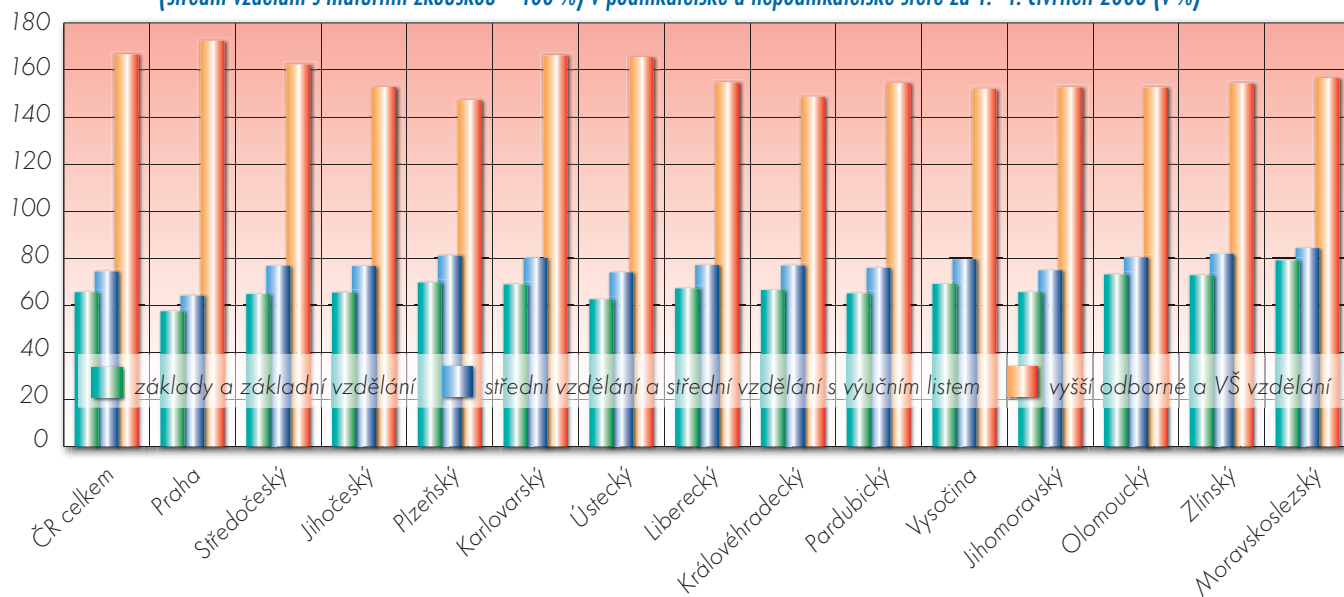

E4.2 T2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového				vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání					
		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let					
ČR celkem		65,6		64,7		74,4		72,9		100,0		100,0		166,6		171,0	
CZ01	Praha	57,5		54,2		64,1		60,0		100,0		100,0		172,4		176,7	
CZ011	Hlavní město Praha	57,5	(14.)	54,2	(14.)	64,1	(14.)	60,0	(14.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	172,4	(1.)	176,7	(1.)
CZ02	Střední Čechy	64,8		63,5		76,8		75,7		100,0		100,0		162,3		167,8	
CZ021	Středočeský kraj	64,8	(12.)	63,5	(11.)	76,8	(9.)	75,7	(11.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	162,3	(4.)	167,8	(2.)
CZ03	Jihozápad	67,9		67,3		79,2		78,6		100,0		100,0		150,0		149,8	
CZ031	Jihočeský kraj	65,4	(10.)	64,2	(10.)	76,7	(10.)	76,6	(7.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	152,8	(9.)	150,1	(9.)
CZ032	Plzeňský kraj	69,7	(4.)	69,3	(5.)	81,1	(3.)	80,3	(5.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	147,2	(14.)	149,8	(11.)
CZ04	Severozápad	64,3		63,7		75,4		74,8		100,0		100,0		165,7		155,4	
CZ041	Karlovarský kraj	68,9	(6.)	66,1	(7.)	80,1	(5.)	78,7	(6.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	166,2	(2.)	144,8	(13.)
CZ042	Ústecký kraj	62,6	(13.)	62,8	(12.)	74,0	(13.)	73,6	(12.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	165,5	(3.)	157,9	(3.)
CZ05	Severovýchod	66,5		66,1		76,8		76,6		100,0		100,0		152,5		149,4	
CZ051	Liberecký kraj	67,2	(7.)	66,6	(6.)	77,1	(7.)	76,6	(8.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	154,7	(6.)	154,8	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	66,5	(8.)	66,0	(8.)	76,9	(8.)	76,4	(9.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	148,6	(13.)	143,4	(14.)
CZ053	Pardubický kraj	65,1	(11.)	65,2	(9.)	75,9	(11.)	75,8	(10.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	154,5	(7.)	150,9	(8.)
CZ06	Jihovýchod	66,6		65,3		76,6		76,1		100,0		100,0		152,6		153,4	
CZ063	Vysočina	69,1	(5.)	71,9	(4.)	79,6	(6.)	80,9	(3.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	152,0	(12.)	149,9	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	65,6	(9.)	62,7	(13.)	74,9	(12.)	73,3	(13.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	152,6	(10.)	153,3	(6.)
CZ07	Střední Morava	72,9		75,3		81,3		82,5		100,0		100,0		153,5		152,1	
CZ071	Olomoucký kraj	73,1	(2.)	74,5	(3.)	80,4	(4.)	80,3	(4.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	152,6	(11.)	149,7	(12.)
CZ072	Zlínský kraj	72,8	(3.)	77,2	(2.)	81,9	(2.)	84,6	(2.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	154,3	(8.)	155,1	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	79,1		83,9		84,3		86,0		100,0		100,0		156,6		151,7	
CZ081	Moravskoslezský kraj	79,1	(1.)	83,9	(1.)	84,3	(1.)	86,0	(1.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	156,6	(5.)	151,7	(7.)

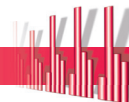

E4.2 G2.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

E4.2 G2.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

E4.2 T2a: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

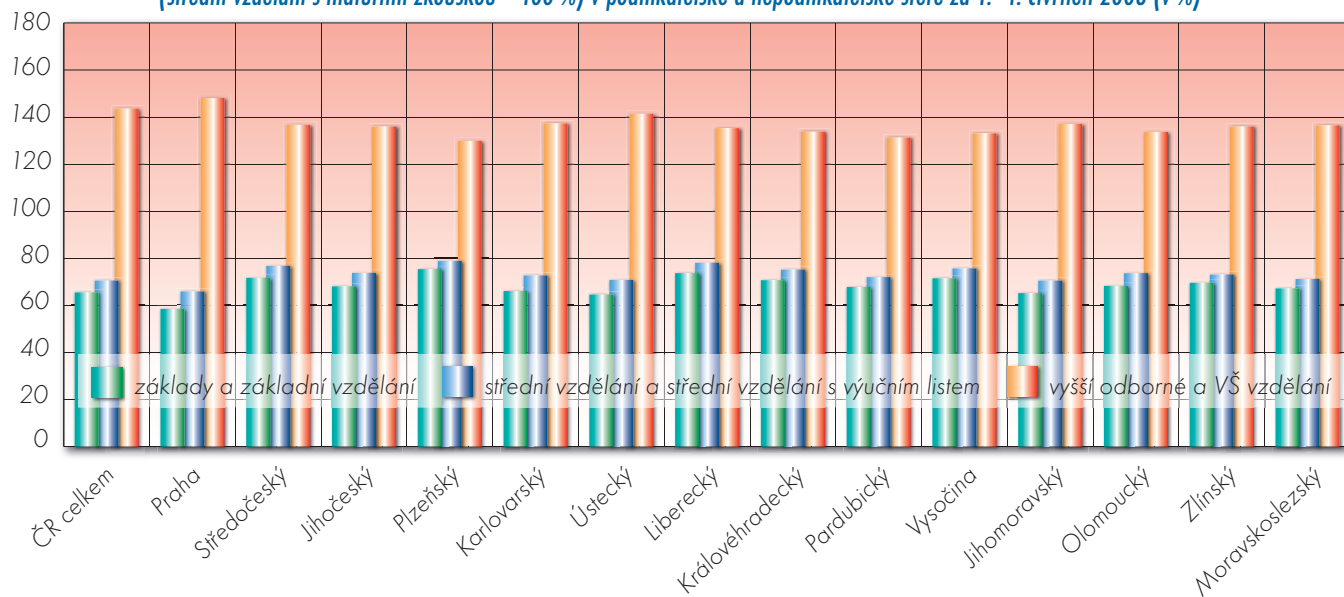
Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem		střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let
ČR celkem		54,1	52,1	69,6	70,1	100,0	100,0	127,7	122,6
CZ01	Praha	61,2	61,5	71,9	72,7	100,0	100,0	129,0	123,3
CZ011	Hlavní město Praha	61,2 (2.)	61,5 (1.)	71,9 (4.)	72,7 (4.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	129,0 (4.)	123,3 (6.)
CZ02	Střední Čechy	51,8	45,6	70,7	72,0	100,0	100,0	122,1	118,9
CZ021	Středočeský kraj	51,8 (10.)	45,6 (12.)	70,7 (8.)	72,0 (6.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	122,1 (11.)	118,9 (8.)
CZ03	Jihozápad	60,1	56,7	71,0	70,1	100,0	100,0	124,4	121,0
CZ031	Jihočeský kraj	59,1 (4.)	53,3 (7.)	71,8 (6.)	71,4 (8.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	121,2 (12.)	117,9 (10.)
CZ032	Plzeňský kraj	60,7 (3.)	57,3 (2.)	69,9 (10.)	68,6 (11.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	128,6 (5.)	125,1 (2.)
CZ04	Severozápad	46,5	43,9	67,4	68,4	100,0	100,0	121,3	117,2
CZ041	Karlovarský kraj	50,3 (13.)	49,5 (9.)	70,3 (9.)	74,4 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	116,5 (14.)	113,0 (14.)
CZ042	Ústecký kraj	45,7 (14.)	43,0 (14.)	66,6 (13.)	66,5 (13.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	123,3 (8.)	118,9 (9.)
CZ05	Severovýchod	52,9	51,3	71,7	72,6	100,0	100,0	124,7	120,6
CZ051	Liberecký kraj	51,8 (9.)	44,7 (13.)	71,8 (5.)	73,9 (2.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	120,8 (13.)	116,4 (12.)
CZ052	Královéhradecký kraj	51,7 (11.)	53,9 (6.)	70,7 (7.)	71,9 (7.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	127,6 (6.)	124,3 (4.)
CZ053	Pardubický kraj	56,2 (6.)	55,9 (4.)	73,1 (2.)	72,8 (3.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	122,8 (9.)	117,8 (11.)
CZ06	Jihovýchod	56,3	52,1	69,2	67,6	100,0	100,0	127,1	121,0
CZ063	Vysočina	63,5 (1.)	56,9 (3.)	72,2 (3.)	71,0 (9.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	129,4 (3.)	124,3 (5.)
CZ064	Jihomoravský kraj	54,1 (7.)	50,7 (8.)	67,9 (12.)	66,0 (14.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	126,4 (7.)	119,8 (7.)
CZ07	Střední Morava	55,8	52,4	72,1	71,6	100,0	100,0	129,1	122,9
CZ071	Olomoucký kraj	57,3 (5.)	54,7 (5.)	73,8 (1.)	72,5 (5.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	132,8 (1.)	126,6 (1.)
CZ072	Zlínský kraj	53,2 (8.)	47,3 (10.)	68,2 (11.)	68,8 (10.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	122,5 (10.)	115,4 (13.)
CZ08	Moravskoslezsko	51,2	46,7	65,0	67,4	100,0	100,0	129,9	124,6
CZ081	Moravskoslezský kraj	51,2 (12.)	46,7 (11.)	65,0 (14.)	67,4 (12.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	129,9 (2.)	124,6 (3.)

E4.2 T3: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

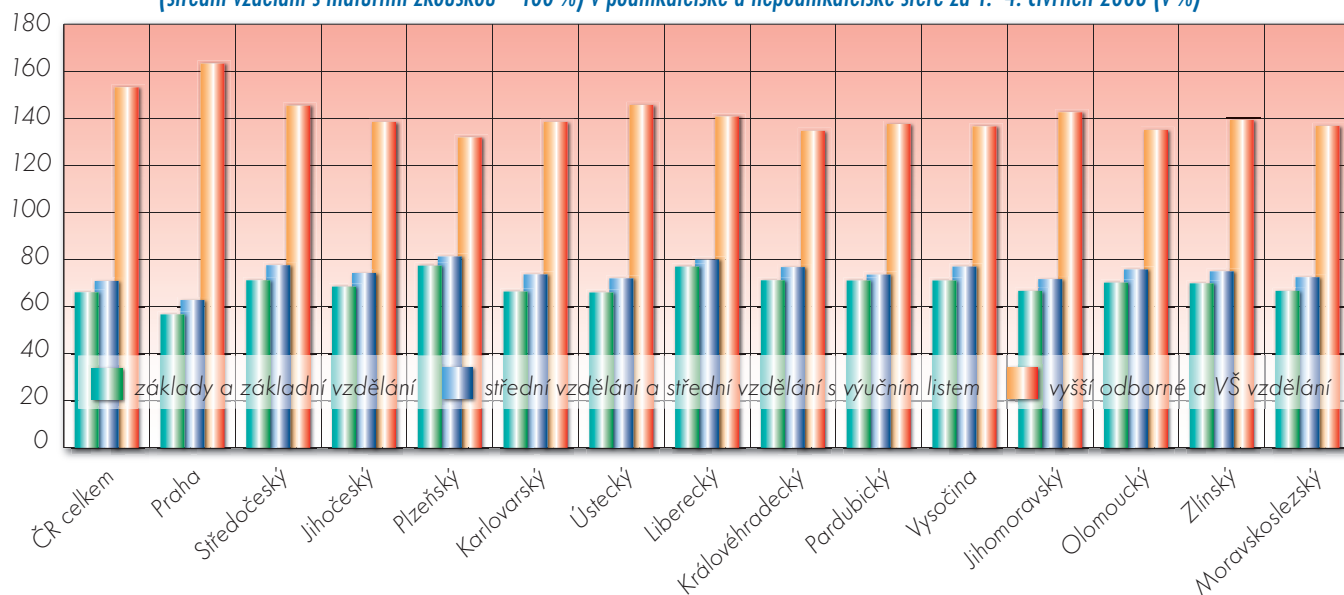
Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem		střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let
ČR celkem		65,5	66,1	70,5	70,9	100,0	100,0	143,6	153,2
CZ01	Praha	58,5	56,7	65,9	62,8	100,0	100,0	148,1	163,3
CZ011	Hlavní město Praha	58,5 (14.)	56,7 (14.)	65,9 (14.)	62,8 (14.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	148,1 (1.)	163,3 (1.)
CZ02	Střední Čechy	71,7	71,2	76,8	77,6	100,0	100,0	136,7	145,4
CZ021	Středočeský kraj	71,7 (3.)	71,2 (3.)	76,8 (3.)	77,6 (3.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	136,7 (5.)	145,4 (3.)
CZ03	Jihozápad	72,4	73,7	76,4	77,9	100,0	100,0	133,0	135,4
CZ031	Jihočeský kraj	68,1 (8.)	68,5 (9.)	73,8 (6.)	74,3 (8.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	136,0 (8.)	138,5 (7.)
CZ032	Plzeňský kraj	75,4 (1.)	77,4 (1.)	78,9 (1.)	81,3 (1.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	129,9 (14.)	131,9 (14.)
CZ04	Severozápad	65,0	66,0	71,3	72,4	100,0	100,0	140,5	144,1
CZ041	Karlovarský kraj	66,1 (11.)	66,4 (12.)	72,7 (9.)	73,7 (9.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	137,3 (3.)	138,5 (8.)
CZ042	Ústecký kraj	64,6 (13.)	66,0 (13.)	70,8 (12.)	72,0 (12.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	141,4 (2.)	145,7 (2.)
CZ05	Severovýchod	70,8	73,5	75,0	76,8	100,0	100,0	133,3	137,5
CZ051	Liberecký kraj	73,7 (2.)	77,0 (2.)	78,1 (2.)	80,0 (2.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	135,3 (9.)	140,8 (5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	70,7 (5.)	71,2 (4.)	75,2 (5.)	76,8 (5.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	133,8 (10.)	134,7 (13.)
CZ053	Pardubický kraj	67,8 (9.)	71,1 (6.)	72,0 (10.)	73,6 (10.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	131,3 (13.)	137,6 (9.)
CZ06	Jihovýchod	67,0	68,0	72,0	73,3	100,0	100,0	136,9	142,1
CZ063	Vysočina	71,5 (4.)	71,1 (5.)	75,7 (4.)	77,0 (4.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	133,1 (12.)	136,6 (11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	65,2 (12.)	66,7 (10.)	70,5 (13.)	71,7 (13.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	137,1 (4.)	142,6 (4.)
CZ07	Střední Morava	68,8	70,2	73,3	75,3	100,0	100,0	134,8	137,1
CZ071	Olomoucký kraj	68,3 (7.)	70,2 (7.)	73,7 (7.)	75,8 (6.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	133,7 (11.)	135,1 (12.)
CZ072	Zlínský kraj	69,6 (6.)	69,9 (8.)	73,1 (8.)	75,0 (7.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	136,0 (7.)	139,3 (6.)
CZ08	Moravskoslezsko	67,2	66,7	71,2	72,5	100,0	100,0	136,5	136,8
CZ081	Moravskoslezský kraj	67,2 (10.)	66,7 (11.)	71,2 (11.)	72,5 (11.)	100,0 (1.)	100,0 (1.)	136,5 (6.)	136,8 (10.)

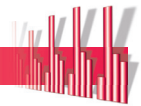

E4.2 G3.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

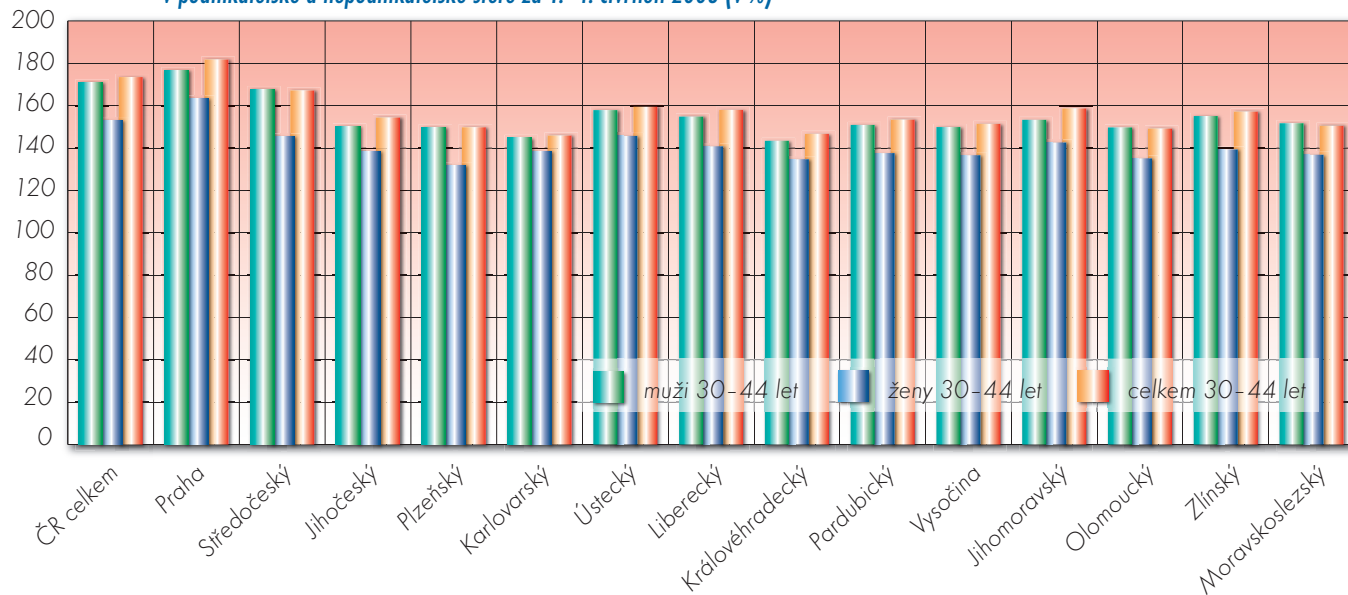

E4.2 G3.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

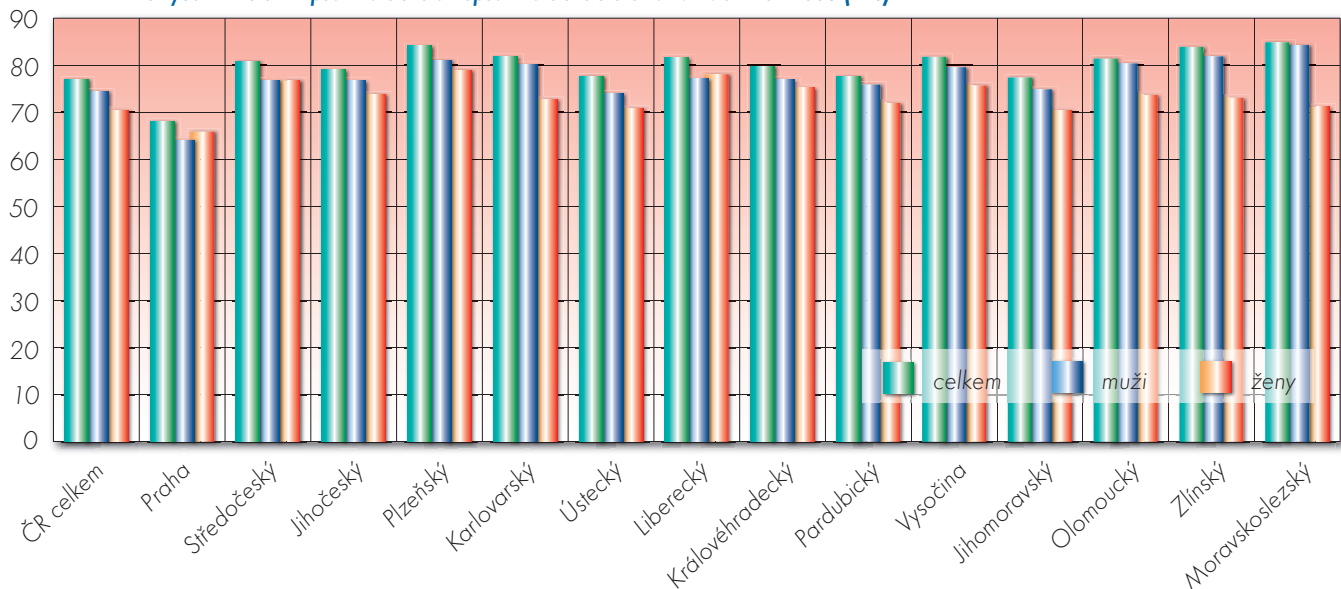

E4.2 G4.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let podle dosaženého vzdělání vyššího odborného a vysokoškolského v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

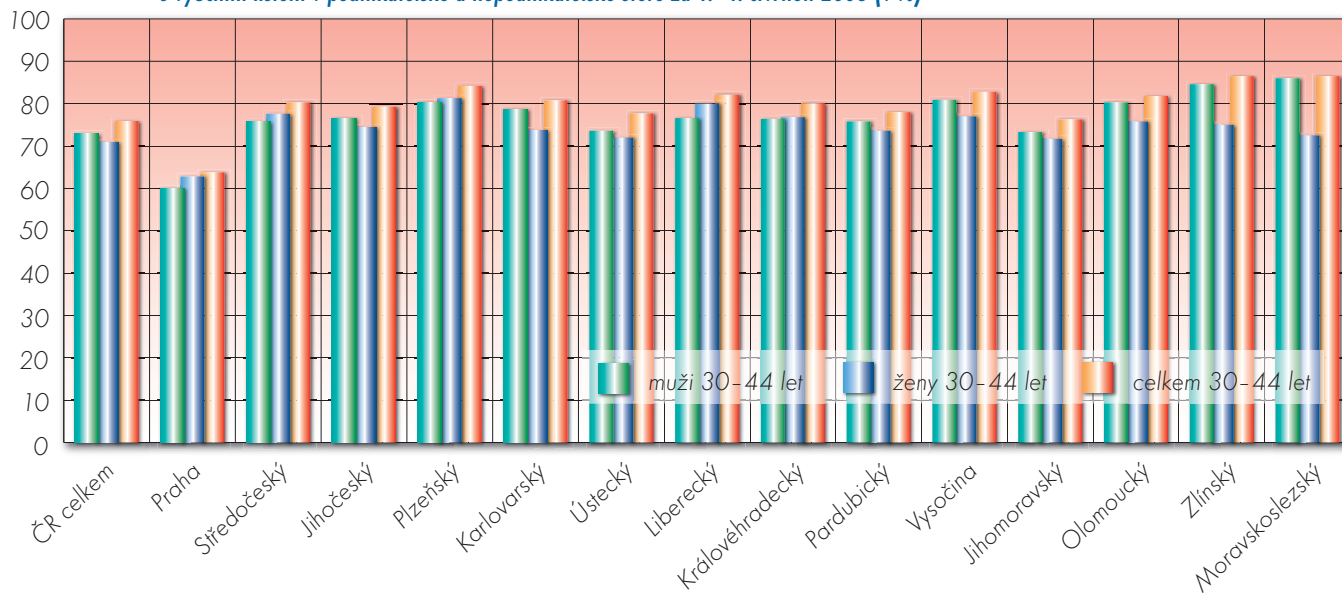

E4.2 G4.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle dosaženého vzdělání středního a středního vzdělání s výučním listem v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

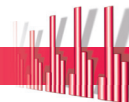

E4.2 G4.3: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let podle dosaženého vzdělání středního a středního vzdělání s výučním listem v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

E4.2 G4.4: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle dosaženého vzdělání vyššího odborného a vysokoškolského v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

E4.2 T3a: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2008 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového				vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání					
		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let		věk 25–64 let		věk 30–44 let	
ČR celkem		56,1		56,9		62,9		62,1		100,0		100,0		123,0		123,9	
CZ01	Praha	58,9		56,4		66,5		62,6		100,0		100,0		124,7		125,1	
CZ011	Hlavní město Praha	58,9	(2.)	56,4	(11.)	66,5	(1.)	62,6	(7.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	124,7	(2.)	125,1	(4.)
CZ02	Střední Čechy	55,9		56,1		63,4		62,1		100,0		100,0		122,0		121,2	
CZ021	Středočeský kraj	55,9	(10.)	56,1	(12.)	63,4	(5.)	62,1	(10.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	122,0	(9.)	121,2	(11.)
CZ03	Jihozápad	58,3		59,5		64,1		63,8		100,0		100,0		119,9		120,9	
CZ031	Jihočeský kraj	57,4	(3.)	58,1	(7.)	64,5	(3.)	64,7	(2.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	120,1	(13.)	121,7	(10.)
CZ032	Plzeňský kraj	59,1	(1.)	61,3	(1.)	64,1	(4.)	63,6	(3.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	120,6	(10.)	120,7	(13.)
CZ04	Severozápad	53,7		54,4		62,4		61,1		100,0		100,0		125,4		125,5	
CZ041	Karlovarský kraj	53,9	(13.)	52,5	(14.)	61,7	(12.)	61,0	(13.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	123,6	(5.)	124,0	(6.)
CZ042	Ústecký kraj	53,8	(14.)	54,9	(13.)	62,6	(9.)	61,1	(12.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	126,1	(1.)	126,0	(2.)
CZ05	Severovýchod	57,1		57,8		63,4		62,3		100,0		100,0		121,1		121,7	
CZ051	Liberecký kraj	57,4	(5.)	60,0	(3.)	65,5	(2.)	64,9	(1.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	124,5	(3.)	126,1	(1.)
CZ052	Královéhradecký kraj	57,4	(4.)	56,6	(9.)	63,2	(6.)	61,1	(11.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	120,3	(12.)	119,8	(14.)
CZ053	Pardubický kraj	56,6	(7.)	57,6	(8.)	62,5	(10.)	62,5	(9.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	119,6	(14.)	121,1	(12.)
CZ06	Jihovýchod	57,2		59,6		62,4		63,1		100,0		100,0		122,1		123,9	
CZ063	Vysočina	56,3	(9.)	60,1	(2.)	61,0	(13.)	62,6	(8.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	122,3	(7.)	124,9	(5.)
CZ064	Jihomoravský kraj	57,3	(6.)	59,3	(4.)	63,2	(6.)	63,5	(4.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	122,0	(8.)	123,4	(7.)
CZ07	Střední Morava	55,9		58,5		62,1		61,8		100,0		100,0		121,4		122,6	
CZ071	Olomoucký kraj	55,6	(11.)	58,3	(6.)	63,2	(6.)	62,8	(6.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	120,4	(11.)	122,4	(9.)
CZ072	Zlínský kraj	56,5	(8.)	58,6	(5.)	60,9	(14.)	61,0	(14.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	123,1	(6.)	123,3	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	54,6		56,4		62,3		63,4		100,0		100,0		124,0		125,9	
CZ081	Moravskoslezský kraj	54,6	(12.)	56,4	(10.)	62,3	(11.)	63,4	(5.)	100,0	(1.)	100,0	(1.)	124,0	(4.)	125,9	(3.)

Krajská ročenka školství 2008

První vydání.

Vydal: Ústav pro informace ve vzdělávání – divize Nakladatelství TAURIS,
Senovážné nám. 26, Praha 1, v roce 2009 v nákladu 350 výtisků.

Zpracoval projektový a autorský tým pod vedením RNDr. Michaely Kleňhové.

Jazyková redakce: ÚIV – Divize informací a služeb.

Tisk: ÚIV – divize Nakladatelství TAURIS.

www.uiv.cz

ISBN 978-80-211-0580-5